EUROBIT
RAČUNALNIKI
tel.: 065/62-455, 62-477, 061/312-577, faks. 065/62-733

Jutranje

9 770350 752003

DELO

Samostojen časnik za samostojno Slovenijo

DANES 48 STRANI

sejemski popusti
OD 29.3. do 10.4.93
JELOVICA
ŠKOFJA LOKA, TEL. 064/631-241, FAX. /632-261

LJUBLJANA, PETEK, 9. APRILA 1993 • LETO XXXV • ŠT. 82 • GLAVNI IN ODGOVORNI UREDNIK: TIT DOBERŠEK • 3,30 DEM, 23 ATS, 2,80 CHF, 2500 ITL, 440,00 HRD, 55 TOLARJEV

V zadevo Hit se je vmešala tudi vlada

Centrala Službe družbenega knjigovodstva bo začela z revizijo lastninskega preoblikovanja v Hitu – Direktor Kovačič: Afera je umetno ustvarjena

LJUBLJANA, 8. aprila – **Afera novogoriškega podjetja Hit je predramila in dodobra pretresla tudi slovenske politične vrhove. Tako naj bi se v zgodnjih jutranjih urah v prostorih slovenskega parlamenta zbrali na posebnem posvetu predsednik vlade dr. Janez Drnovšek, predsednik državnega zbora Herman Rigelnik in generalna direktorica Službe družbenega knjigovodstva Romana Logar. Poskušali naj bi opredeliti razsežnost afere in določiti pristop k reševanju nastalega položaja.**

Dopoldne se je sestala tudi delovna skupina strokovnjakov, predstavnikov SDK, pravosodnih organov in zainteresiranih ministrstev, ki so razpravljali o pripravi meril za postopanje ob oškodovanju družbenega premoženja. V zvezi s problematiko Hita je družbena pravobranilka samoupravljanja Anica Popovič poudarila, da je 14. oktobra lani podala zahtevo za razveljavitev sklepa delavskega sveta za prenos premoženjskega sklada Alpinum Bohinj na Hit, vendar do obravnave še ni prišlo.

Marjan Podobnik, poslanec ljudske stranke, je po sestanku povedal, naj bi zaradi divjih privatizacij na dnevni red seje državnega zbora v prihodnjem tednu uvrstili razpravo o določenih spremembah zakona o privatizaciji. Izrazil je upanje, da ne bi prišlo do preprečevanja obrav-, nave nastalih razmer, saj naj bi reakcija posameznih strank v parlamentu pokazala razsežnost njihove vpletenosti v imenovano afero.

Mile Šetinc, tiskovni predstavnik vlade, je na tiskovni konferenci povedal, da je vlada na današnji seji obravnavala informacijo o novogoriškem Hitu. Sprejela je sklep, da naj ljubljanska centrala SDK prične postopek revizije lastninskega preoblikovanja v tem podjetju po veljavni zakonodaji. Služba družbenega knjigovodstva pa naj bi med drugim pripravila konkretno oceno o škodi, ki je bila zaradi tega povzročena družbeni lastnini.

Dr. Lojze Janko, minister brez resorja, zadolžen za zakonodajo, je v posebni izjavi za Delo dejal, da sta bila Markovičeva zakona o podjetjih in o družbenem kapitalu precej odprta in liberalna. Nista imela varovalnih mehanizmov za zakonitost. Seveda je stvar organov represije in sodstva, zakaj tovrstnih dejanj niso preganjali že prej. Verjetno je tedanje okolje menilo, da je premalo dokazil za prestopke. Nedvomno pa je popravni izpit možen z revizijo zakona o lastninskem preoblikovanju podjetij.

Generalni direktor Hita Danilo Kovačič pa je dejal, da je afera z njegovim podjetjem narejena umetno. Menil je, da gre za interes nekaterih strank ustvariti si politični kapital s prikazovanjem domnevnih nepravilnosti v uspešnem podjetju. Hit po Kovačičevih besedah ni utajil nobenih davkov, tako tudi špekulacije o 150 milijonih dolarjih nimajo nobene podlage. Tudi ocena SDK, zapisana v informaciji, ni objektivna. Opozoril je, da natolcevanje okrog Hita podjetju le škodi ter ruši njegov ugled in razvoj. S tem zavirajo tudi celotni razvoj Slovenije, saj je devetsto delavcev Hita z ustvarjenim dobičkom prispevalo k lanskemu proračunu in drugim paradržavnim skladom dve milijardi sedemsto milijonov tolarjev davkov, torej en odstotek državnega proračuna, je povedal Kovačič. Poudaril je tudi napačno opisovanje Hitovega preoblikovanja. Ne gre za lastninjenje družbenega kapitala, temveč za dokapitalizacijo znanih lastnikov, delavcev, ki so povečali kapital podjetja tako, da so vanj vložili del osebnih dohodkov, je še dejal Kovačič. Več na 3. strani.

MATJAŽ ERZNOŽNIK

AVON
SPREMEMBA ŽIVLJENJA
Želite zaslužiti več kot poslanke in poslanci in se ukvarjati z lepimi stvarmi?!
Pokličite: (061) 159-159
ali (061) 159-224
AKTIVA Marketing d.o.o.
Cankarjeva 1, ekskluzivni zastopnik za AVON COSMETICS

KALIBER
SLOVENSKA REVIJA O OROŽJU
2. št. že v prodaji. Tel.: 061 / 223 - 332

SLOVENSKI KAŽIN

Karikatura: Franco Juri

TEMA DNEVA

Avgijev hlev

Kje je meja, ko neka »zadeva« ni več samo gospodarski, ampak tudi politični, torej dvojno občutljiv problem? Praviloma jo je težko zaznati, vendar se je doslej (vsaj v fazi ugibanja) pri vseh novodobnih slovenskih aferah splačalo najprej preveriti, ali je sumljivi naslov obiskala samo inšpekcija SDK ali morda še ljudje iz drugih pooblaščenih ustanov, recimo policije in VIS. Prav tako ni škodilo, če si vedel, v kakšnem zaporedju so prihajali.

HIT sta že pred časom bolj ali manj diskretno vzela pod drobnogled kriminalistična in varnostno-informativna služba, po zelo simptomatičnem presledku pa je naposled smela v hišo še SDK. Pri Slovinu so kriminalisti in državni kontrolorji delali približno vzporedno, medtem ko je VIS nastopal bolj »segmentno«. A zdaj ni več dvoma, da je v oba primera vpletena politika oziroma država in ena ali več strank. Njihova vloga zaneslivo ni častna in ne krepi ugleda bodisi vlade bodisi opozicije ali posameznih voditeljev, zato se afere zamegljujejo, tlačijo in minimalizirajo, namesto da bi jih kljub komajda operativni zakonodaji pospešeno razčiščevali.

Stvari so, kot kaže, hudo resne in ne brez kvarnih vplivov na podobo Slovenije navzven in navznoter, pri čemer bi posledice utegnile izničiti težavno triletno vzpostavljanje novih razmerij med oblastjo in (reprivatiziranim) gospodarstvom.

Lahko bi postala vprašljiva tudi smotrnost nacionalnih projektov, kakršni so lastninjenje, pravni red, pravičnejša družba in čim manjša socialna razslojenost, zaradi katere kakšnemu sodobnemu slovenskemu Marxu ne bo treba spisati sveže različice Kapitala. Toda zagovorniki opcije, ki bi se radi odločneje spravili nad njeno veličanstvo Korupcijo, so slej ko prej v manjšini. Preveč prestižnih parcialnih interesov je ogroženih in laže je zamenjati kakšnega nekooperativnega Miho Brejca, kakor pa razkriti kupe umazanije, na katerih nemara stojijo zmagovalni petelini lanskih volitev.

IGOR GUZELJ

Slovenski načrt za mir v Bosni

Lojze Peterle je predstavil predloge veleposlanikom držav, stalnih članic VS v Sloveniji

LJUBLJANA, 8. aprila – Minister za zunanje zadeve Lojze Peterle je danes naslovil na zunanje ministre držav članic varnostnega sveta OZN, predsednika VS in generalnega sekretarja svetovne organizacije pismo, v katerem je predstavil slovensko pobudo za uresničitev načrta Cyrusa Vancea in lorda Owna za odpravo krize v Bosni in Hercegovini.

V pobudi, ki jo je Lojze Peterle danes predstavil veleposlanikom stalnih članic VS v Ljubljani, Slovenija predlaga varnostnemu svetu, naj nemudoma pošlje mirovne sile v tiste dele Bosne in Hercegovine, ki jih nadzirajo strani, ki so sprejele in podpisale Vance–Ownov mirovni načrt, in v katerih ni večjih vojaških akcij. Mednarodna skupnost bi morala za zaščito teh območij zagotoviti potreben denar, vključno z vojaško silo. Če bi tudi Srbi sprejeli mirovni načrt, pa Slovenija predlaga, naj bi ta območja brez vojaške prisile demilitarizirati.

● Slovenija ni z Evropsko skupnostjo podpisala nobenega tajnega sporazuma, ki bi pomenil slovensko uklanjanje italijanskim pritiskom, je danes izjavil slovenski zunanji minister Lojze Peterle. Minister Peterle je poudaril, da je po sklepu sveta ministrov ES, ki mu predseduje danski zunanji minister Niels Helveg Petersen, veleposlanik te države pri ES sporočil slovenskemu veleposlaniku pri ES stališče, da ES pričakuje, da se bo Slovenija izogibala razlikovanju pri obravnavanju državljanov članic dvanajsterice, ki izhaja iz državljanstva in stalnega bivališča, glede gibanja kapitala in glede nepremičnin. Šlo je torej le za posredovano stališče, ne pa za sporazum, je poudaril slovenski zunanji minister.

Za ohranjanje miru na varovanih območjih bi morala svetovna organizacija poslati v Bosno in Hercegovino dodatne enote modrih čelad.

Več na 5. strani. Z. R.

CANKARJEVA ZALOŽBA
XX STOLETJE
ŽE V KNJIGARNAH
romani našega življenja

DANES V DELU

● **Tožilska problematika**
Republiški tožilec je zavestno spisal spolitizirano poročilo

● **Cene v marcu**
Vse je dražje, od kulture do jajc
stran 2

● **Gospodarstvo in finance:**
– Delovo tržno napotilo: na praznične nakupe kar v družbene trgovine
– Na slovenskem uradu za varstvo industrijske lastnine so poskusili prijaviti tudi nekatere slovite znamke
stran 4

● **Olimpija odstavila trenerja Pertiča**
Bežigrajski prvoligaš se po Oblakovi zavrnitvi sedaj pogaja s Prašnikarjem in Poklepovićem
stran 8

● **Suspendirali 15 policistov**
Nepravilnosti v UNZ Murska Sobota
stran 9

● **Barvni VIKEND MAGAZIN**
stran 17–48

SREČANJE Z VELEPOSLANIKI. (Foto: Igor Modic)

Makedonijo sprejeli v ZN pod začasnim imenom

V zgodovini OZN še ni bilo takega primera: pred palačo ZN niso obesili makedonske zastave

OD NAŠEGA DOPISNIKA

NEW YORK, 8. aprila – **Grški predstavnik je včeraj precej časa čakal pred pisarno, v kateri so diplomati vrste držav podpisovali resolucijo (predložila jo je Slovenija) o sprejetju Makedonije v OZN. Ko je naštel že precejšnje število držav iz ES, je v pisarno stopil še sam in podpisal resolucijo. Grčija je torej tudi – kar je po svoje ironija – podpisnica resolucije, ki predlaga generalni skupščini, naj danes potrdi Makedonijo kot 181. članico OZN.**

Sicer pa je sprejem Makedonije potekal v znamenju nenavadnega kompromisa, ki v zgodovini svetovne organizacije nima primere. Da bi se izognil nadaljnjim polemikam in sporom, ki so se dolge mesece vlekli zaradi grškega nasprotovanja, je varnostni svet včeraj sprejel resolucijo, ki odobrava sprejetje Makedonije v OZN, vendar v dokumentu pravi, da se bo nova država začasno imenovala »Nekdanja jugoslovanska republika Makedonija«.

Kompromisni in dolgi naziv je povzročil sive lase tudi komisiji za članstvo in protokolu svetovne organizacije. V angleščini se namreč kompromisno ime – kot je zapisano v dokumentu VS – glasi »the Former Yugoslav Republic of Macedonia«. In uradniki seveda niso vedeli, pod katero črko naj uvrstijo in na kateri sedež v generalni skupščini naj posadijo novo članico: pod črko T(he), F(ormer) ali Y(ugoslav)...? Končno so se odločili, da bo Makedonija pod črko »T«, čeprav prvotno določni člen »the« ni bil zapisan z veliko začetnico. Makedonski sedež je tako zdaj med Tajsko in Togom.

Brez primere je tudi to, da svetovna organizacija medse sprejema članico, ne da bi na drog pred palačo dvignila njeno zastavo. Tudi zoper ta simbol s šestnajstimi kraki verginskega sonca imajo Grki pripombe – in zato je bilo odločeno, da sprejetje poteka brez slovesnega dviganja zastave nove članice.

MITJA MERŠOL

WAHLGREN NA TISKOVNI KONFERENCI V BEOGRADU – Poveljnik čet Unproforja na območju nekdanje Jugoslavije Lars-Eric Wahlgren je šel skupaj s svojim namestnikom Cedricom Thornberyjem v Beograd prepričevat srbskega predsednika Miloševića, naj pritisne na skupščino bosanskih Srbov, da bo privolila v podpis mirovnega sporazuma med tremi v vojno zapletenimi strankami, kar naj bi pripeljalo k miru v Bosni in Hercegovini. General Wahlgren naj bi se srečal še s srbskim generalom Ratkom Mladićem, ki naj bi »po svojih močeh tudi pripomogel« k učvrstitvi rezultatov mirovnih pogovorov konec marca, ko se je poveljnik srbske vojske v Bosni sestal z generalom Philipom Morillonom. Poveljnik Unproforja Wahlgren si je v Beogradu vzel čas tudi za novinarsko konferenco. (Telefoto: Reuter)

Jezni Srbi napadli generala Morillona

Na poti v Srebrenico je poveljnik Unproforja prišel samo do Zvornika – Oskubili oklepnike

SARAJEVO, 8. aprila (AFP, Reuter, STA) – Poveljnik Unproforja v BiH general Philippe Morillon se je danes s spremstvom v dveh oklepnih vozilih odpravil iz Zvornika v Srebrenico, že nekaj kilometrov južno od Zvornika pa jih je ustavilo kakih 300 ogorčenih Srbov. Jezno so se spravili nad vozili in z njih trgali antene, posode za gorivo in orodje. Po izjavi predstavnika Unproforja Billa Karaktina je Morillona »rešil« srbski general Manojlo Milovanović, ki je tja prihitel s helikopterjem. Tovornjaki UNHCR, ki so danes iz Beograda pripeljali 57 ton pomoči v Srebrenico, so odpeljali vsak po več kot sto izčrpanih in ranjenih civilistov proti Tuzli.

Oblasti v Srebrenici, ki so v torek preprečile evakuacijo civilistov, so sinoči prav tako kot oblasti v Tuzli privolile v nadaljevanje te akcije. UNHCR upa, da bo v prihodnjih nekaj dneh iz obleganega mesteca odpeljal v Tuzlo 15.000 civilistov. Razmere v Srebrenici so čedalje bolj dramatične, čeprav so ameriška, francoska in nemška letala tudi danes ponoči odvrgla 52 ton živeža in dobro tono zdravil nad Srebrenico in Goražd em.

Posebni odposlanec ruskega predsednika Jelcina Vitalij Čurkin je danes po pogovorih z Radovanom Karadžićem optimistično izjavil, da se obeta nadaljevanje pogajanj o BiH. Iz Beograda bo odpotoval v Washington in New York, kjer se bo sestal z Vanceom in Ownom. Karadžić je po pogovorih povedal, da so Srbi pripravljeni na nadaljevanje pogajanj, vendar le, če ne bodo uvedene nove sankcije zoper Srbijo in Črno goro. Srbi so se pripravljeni odreči dela

● HAAG – Mednarodno sodišče v Haagu je danes ukazalo Srbiji, naj preneha z genocidom v Bosni in Hercegovini. Takšna odločitev je presenetila številne strokovnjake za mednarodno pravo, ki so pričakovali, da bo sklep nevtralen in da se bo sodišče izognilo obsodbi. »Vlada ZRJ naj takoj v skladu s konvencijo o genocidu iz leta 1948 ukrene vse, kar je v njeni moči, da bi preprečila zločine in genocid,« je rečeno v sklepu, za katerega je glasovalo 13 sodnikov, proti pa je bil le ruski sodnik Nikolaj Tarasov. Pač pa v sklepu ni omenjena prošnja BiH, naj sodišče podpre njeno zahtevo po tuji vojaški pomoči.

GRAMEX GRADITE Z NAMI
Od 8. aprila naprej nas lahko obiščete v obnovljenem salonu na Verovškovi 72 v Ljubljani.
Ponudba: gradbeni material, kopalniška oprema, bela tehnika, akustika. Tel.: 061 183 - 163

RAČUNALNIŠKA USPOSABLJANJA PO VSEJ SLOVENIJI
WordPerfect in AutoCad
AGORA 061/211 094, 217 888

NOVO
Vino BREŽICE
Hubert
IZBRANO RDEČE VINO Z BIZELJSKEGA

ADRIA
ADRIA AIRWAYS
Od 11. aprila 1993
LJUBLJANA - SPLIT - LJUBLJANA
trikrat tedensko
Informacije in rezervacije: ADRIA AIRWAYS, Ljubljana, Kuzmičeva 7, tel.: 061 / 118 155
Prodaja vozovnic: Ljubljana, Gosposvetska 6, tel.: 061 / 313 312
ADRIA AIRWAYS, Maribor, Cankarjeva 3, tel.: 062 / 27 038

»To bi se lahko zgodilo kjerkoli«

TOMSK, 8. aprila – Danes so sporočili, da je oblak, ki se je dvignil v ozračje po eksploziji v kemični tovarni v Tomsku-7, nesel proti Jenseju in da so včeraj na tem območju izmerili 400 milirentgenov na uro. Radioaktivno sevanje naj bi prizadelo največ 1000 hektarov. Ljudje, ki so gasili požar, so menda prejeli po 0,6 rentgena, kar ni smrtno nevarno. Ruski minister za energetiko Georgij Kavrov pa je za Reuter izjavil, da bi se kaj takega pač lahko zgodilo kjerkoli. Mož na Reuterjevi sliki meri radioaktivnost tal okrog tovarne.

Jutri v prilogi

Janko Lorenci
Lovci na duše
★ ★ ★
Jože Mencinger
Vaje iz ekonomike
★ ★ ★
Romana Dobnikar-Šeruga
Ignac Golob
★ ★ ★
Tomaž Pisanski
Eno mesto, ena banka, ena univerza
★ ★ ★
Janez Kranjc
Pravno varstvo? Že, a podprto z živo narodno zavestjo
★ ★ ★
Marjan Raztresen
Zgodba o našem alpinizmu
★ ★ ★
Silva Čeh
Gospoda in preostali
★ ★ ★
Boris Jež
»To ste vi počeli nam!«

Največjima dolžnikoma šestmesečni odlog plačila

Primex in ravenska železarna morata poravnati za 438 milijonov tolarjev dolgov – Dražje cigarete

LJUBLJANA, 8. april – Vlada Republike Slovenije je na današnji seji med drugim sklenila, da dva največja dolžnika carin in uvoznih dajatev – novogoriški Primex in ravenska železarna – lahko poravnata svoje dolgove v šestih mesečnih obrokih.

Po podatkih republiške carinske uprave slovenska podjetja iz naslova carin in drugih uvoznih dajatev dolgujejo skoraj 700 milijonov tolarjev, največ pa dolgujeta Primex (več kot 400 milijonov tolarjev) in Železarna Ravne (več kot 38 milijonov tolarjev). Ker bi takojšnja izterjava teh dolgov podjetji pahnila v takojšnji stečaj, imata obe možnost poravnati dolgove v šestih mesecih. V stečaj bi šli nemudoma tudi Tovarna dušika Ruše in TGA Kidričevo, če bi plačevala električno energijo po cenah, kot jih plačuje preostalo gospodarstvo. Zato naj bi javno podjetje za prenos električne energije z obema sklenilo posebne pogodbe. Ruška tovarna bi tedaj dobivala električno energijo za 22,4 odstotka ceneje, Talum iz Kidričevega pa za 37,7 odstotka.

● Vlada ni sprejela predloga višjih cen osnovnih ptt storitev, pač pa se bodo podražile nekatere vrste cigaret, ker se povečuje ena od vrst prometnega davka nanje. Za zavitek uvoženih in licenčnih cigaret bo treba po novem odšteti 20 tolarjev več, zavitek ekstra domačih cigaret bo dražji za 10 tolarjev, vse druge domače vrste kakovostnih cigaret pa za pet tolarjev.

Vlada je danes z odlokom razglasila za demografsko ogroženo območje krajevno skupnost Veliko Malo v brežiški občini, za odločbo ustavnega sodišča, ki zahteva, da je treba v zakonu o denacionalizaciji izenačiti pravne in fizične osebe, pa je vlada menila, da bi imelo to nepredvidljive posledice. Po dosedanjem zakonu so bile pravne osebe (razen Cerkve) namreč diskriminirane, kar pa ustavno sodišče zavrača. Ena od možnih rešitev je, menijo v vladi, da ostanejo v zakonu o denacionalizaciji samo fizične osebe, vprašanja nekdanjega premoženja pravnih oseb pa bi reševali s posebnim zakonom.

VINKO VASLE

ATR
WinOffice
Več kot računalnik!
Tel.: 061/114-146, 122-103

IZŠEL JE
NAJPOPOLNEJŠI IN NAJCENEJŠI
DISKETNI IMENIK PRAVNIH OSEB
Imenik, v katerem boste našli najaktualnejše podatke o vseh slovenskih podjetjih.
Cena: samo 5.900,00 SIT.
Vsake tri mesece dodatna, dopolnjena verzija za samo 2.500,00 SIT.
Naročila sprejema:
SDK Slovenije,
Tržaška 16, 61000 Ljubljana
telefaks: 061/263-984.

GLOSA

Poveljujoči

Ta hip ni najbolj jasno, kdo v naši demokratični državi lahko izdaja vojaške ukaze, kar pomeni, da so tisti, ki naj bi jih izpolnjevali, v nemajhni dilemi, komu prisluhniti. Zlasti pa komu ne in zakaj! Če namreč prisluhnejo predsedniku republike Milanu Kučanu, se bo oglasil obrambni minister Janez Janša in zrecitiral, kaj pravi naša pozitivna zakonodaja z ustavo vred. Če ukaz izda minister Janez Janša, bo protestiral Milan Kučan, ki se intimno počuti poveljujočega in se bo tudi skliceval na zakone. Le da na drugačne od tistih, na katere se sklicuje minister Janez. Ne gre pa pozabiti, da bi lahko prišel v skušnjavo tudi general Janez Slapar in izrekel kakšno povelje, ki bi mu ga prišepnil predsednik republike in pri tem ni ravno nujno, da je Slapar tudi poveljujoči kluba Kučanovih oboževalcev za Bežigradom. Človek je pač v novi ustavi prebral, da je predsednik republike tudi vrhovni poveljnik naših oboroženih sil.

Če so te sploh oborožene, kajti iz predloga proračuna, ki ga je seciralo obrambno ministrstvo, izhaja, da smo vsaj pomanjkljivo tehnično usposobljeni za obrambo svobode in parlamentarne demokracije, če stvari niso še bolj kritične. In nas lahko vojaško sesuje vsak, ki si vzame malo časa. Kar zadeva sedanjo stopnjo parlamentarne demokracije, je stvar okusa, ali bi jo veljalo prepustiti oboroženemu sesutju ali ne, svobode – kakršna koli že je – pa ne gre kar tako podarjati potencialnim zavojevalcem. Zato minister Janša dokazuje, da potrebuje ravno toliko denarja, kot je zapisano v resorni ekspertizi, kar je kulturni minister Sergij Pelhan zbanaliziral na vprašanje »knjige ali topovi«, kmetijski minister dr. Jože Osterc na (umetno) dilemo »maslo ali topovi« (kar je prepisal od ekonomista Samuelsona), zunanji minister Lojze Peterle na v nebo vpijočo krilatico »veleposlaništva ali topovi« itn.

V bistvu pa nam za dobro funkcioniranje obrambnih sposobnosti manjka dober poštni sistem, kot je dokazal poveljujoči v tiskovnem uradu pri vladi Mile Šetinc. Sistem poveljujočih zvez namreč še vedno najbolje funkcionira po poštarjih oziroma kurirjih, ki prenašajo tajna sporočila in analize. Potem ko je Drnovšek s pomočjo Šetinca dokazal, da je Kučanu poslal zasnove nacionalne varnosti, je Šetinc sklepal, da je odpovedala pošta. Kučan pa pošte vendarle ni dobil in po tem v vladi sklepajo, da s poštnim sistemom nekaj ni v redu. In to je argument več, da Drnovškovi liberalni demokrati prevzamejo nadzor nad ptt in ne nad televizijo. Čeprav večkrat kaže, da je predsednik republike bolje obveščen prek javnih medijev kot pa iz vlade. Zato bi kazalo vreči oči na medije...

VINKO VASLE

VESTI OB ROBU

Dvaintrideseti državni sekretar

LJUBLJANA, 8. aprila – Vlada je na današnji seji za direktorja Republiške uprave za telekomunikacije imenovala Zvonka Bajca, ki je bil doslej zaposlen pri mariborskem ptt podjetju. Za direktorja republiške direkcije za varstvo okolja je bil imenovan mag. Jorg Hodalič, zaposlen na ljubljanski biotehnični fakulteti, za direktorja hidrometeorološkega zavoda Dušan Hrček, dosedanji pomočnik direktorja v istem zavodu.

Vlada je imenovala že dvaintridesetega državnega sekretarja, saj je danes za državnega sekretarja za področje turizma v ministrstvu za gospodarske dejavnosti imenovala Marjana Jakiča, ki je v hotelih Bernadin doslej opravljal dela vodje prodajne službe. (V. V.)

Visoke devizne rezerve in znižana inflacija

LJUBLJANA, 8. aprila – Gost današnjega gospodarskega foruma SDP in SDU dr. Ivan Ribnikar, je skušal odgovoriti na vprašanja, ki se v javnosti vse večkrat pojavljajo: je denarna politika, ki jo vodi Banka Slovenije, preveč restriktivna, zakaj tako visoke obrestne mere in tečaj. BS si je za bližnji cilj zastavila nadzor nad količino denarja v obtoku. Če pa zasleduje ta cilj, potem ne more veliko vplivati na to, kakšna naj bosta obrestna mera in tečaj. Vendar je Slovenija s takšno denarno politiko dosegla vsaj visoke devizne rezerve in znižanje inflacije, če pa bi popustila pritiskom, je dejal dr. Ribnikar, ne bi imeli niti deviznih rezerv niti znosne inflacije. Sicer pa, kot je dejal dr. Ribikar, žrtvovanje stabilizacije na kratek rok sicer lahko prinese zmanjšanje nezaposlenosti, dolgoročni rezultat pa je enaka ali še večja brezposelnost. Sicer pa po njegovem mnenju restriktivna denarna politika ni krivec za sedanje razsulo gospodarstva, ta dva pojava po njegovem sovpadata slučajno. (G.P.)

Protestno kočarjenje ribičev

IZOLA, 8. aprila – obalni ribiški inšpektor in pomorski policaji so danes na morju, dobro miljo pred Izolo zaustavili in pregledali pet ribiških ladij, ki lovijo z globinskimi povlečnimi mrežami – kočami. Kapitana ene od teh ladij so prijavili sodniku za prekrške. Ribiči iz treh obalnih občin so se namreč odločili, da bodo s protestnim kočarjenjem danes opozorili javnost na težave, ki jih imajo in na to, da država doslej še ni poskrbela za njihov položaj.

Pravilnik o gospodarskem ribolovu namreč med 15. februarjem in 15. septembrom prepoveduje kočarjenje v slovenskem morju. Ta prepoved se zdi kočarjem nesmiselna, ker sosedje (tako italijanski kot tudi hrvaški ribiči) teh omejitev nimajo in lahko lovijo ribe, ki potujejo iz enega v drugo morje, kar pomeni, da se le slovenski ribiči lahko obrišejo pod nosom. »To ni nikakršno varovanje morja in ribjega fonda. Ribe bi morali varovati v pasu ene milje od obale, mi pa lovimo zunaj,« pravijo prizadeti. Zdaj je težava tudi v tem, da ribiči ne nastopajo več tako enotno, kot so še lani. (B. Š.)

Pomoč iz Danske bo prihajala do petka

MARIBOR, 8. aprila – Te dni bo prišlo v mariborski zbirni begunski center 400 ton humanitarne pomoči iz Danske. Včeraj je že pripeljal prvi od 28 tovornjakov, do konca tedna pa bodo pripeljali še preostalo količino blaga, zbranega v največji dobrodelni akciji po drugi svetovni vojni na Danskem.

V prvi pošiljki so bile postelje in več keramičnih umivalnikov, v prihodnjih pa pričakujejo higienske pripomočke, otroško hrano in podobno blago, ki ga v centru resnično potrebujejo. Organizator te pomoči Peter Aakerlund si je namreč pred časom ogledal razmere v centru in preko Rotary kluba na Danskem zbral predvsem tisto, česar v centru primanjkuje. Kljub prazniku bo v petek prispela tudi skupina blizu 100 obrtnikov, ki bodo postorili nekatera nujno potrebna dela. (M. S.)

Leto 1994 bo Gregorčičevo kulturno leto

KOBARID, 7. aprila – V tolminski občini in na Primorskem nasploh naj bi leto 1994 oznanili za Gregorčičevo kulturno leto. Pravznovali bomo namreč 150. obletnico pesnikovega rojstva na Vrsnem nad Kobaridom. Priprave na jubilejno leto so že stekle. Mesto častnega predsednika odbora, ki bo pripravljal jubilejne prireditve, je že zasedel slovenski kulturni minister Sergij Pelhan.

Goriški muzej, ki upravlja tudi pesnikov muzej v njegovi rojstni hiši, pa je te dni dobil tudi obvestilo, da je naprodaj velik portret Simona Gregorčiča, ki ga je dve leti po njegovi smrti naredil neznan slikar. Gre za oljno sliko, ki jo stroka ocenjuje kot dober umetniški izdelek. Ker Goriški muzej seveda nima denarja, da bi odkupil to umetnino, je za pomoč zaprosil tolminsko gospodarstvo. Direktor prvega podjetja (imen ne navajamo, ker dogovori se niso uradni), ki je bilo seznanjeno z možnostjo nakupa Gregorčičeve slike, pomoči ni odklonil. Sliko, ki ima precej visoko ceno, naj bi v občini na ustrezno mesto (morda že v obnovljenem tolminskem muzeju) postavili na ogled prav v jubilejnem letu. (K. R.)

SLOVENSKI INŠTITUT ZA MANAGEMENT

Podjetje za gospodarsko svetovanje d. o. o., Ljubljana, Miklošičeva 38 organizira

2-DNEVNI WORK SHOP

na temi:
– izdelava otvoritvene bilance in
– priprava programa lastninske in pravno-organizacijske preobrazbe podjetij,
ki bo 21. in 22. aprila 1993 v Hotelu Kompas Ribno in v mesecu maju, kar bomo naknadno objavili.
Work shop bodo vodili eksperti z ekspertne liste Inštituta v sestavi: dr. Marijan KOCBEK, dr. Alenka ŽNIDARŠIČ KRANJC, Bojan PEČENKO in Alenka PODBEVŠEK v skupini 20 udeležencev.

Informacije
telefon: 061/301-538, 120-339
faks: 061/302-137

TOŽILSKA PROBLEMATIKA

Republiški tožilec je zavestno spisal spolitizirano poročilo

Odbor za notranjo politiko in pravosodje državnega zbora ugotavlja, da ni pristojen za obravnavanje kadrovskih zadev na nižjih tožilskih ravneh – Janez Kocijančič je predlagal, da odstopi Anton Drobnič

LJUBLJANA, 8. aprila – Z neodločenim izidom se je na seji odbora državnega zbora za notranjo politiko in pravosodje končalo glasovanje o treh od petih sklepov, namenjenih problematiki ljubljanskega temeljnega javnega tožilstva. Zaradi tega odbor le ugotavlja, da ni pristojen za obravnavanje konkretnih delovnih in personalnih odnosov na nižjih tožilskih ravneh, priporoča zboru, da tožilske problematike za zdaj ne uvršča na sejo zbora.

Sklepov o ugotovitvi odbora, da so odnosi na temeljnem tožilstvu v Ljubljani skaljeni, kar bi utegnilo vplivati na učinkovitost in uspešnost dela, da odbor priporoča slovenskemu javnemu tožilcu, naj uredi razmere na ljubljanskem tožilstvu in jim o tem poroča v petih mesecih, kakor tudi, da ne sprejemajo poročila republiškega javnega tožilca, poslanci niso izglasovali. Odbornik **Janez Kocijančič** je po glasovanju že napovedal, da bo predlagal zboru, naj spregovori o razmerah na ljubljanskem tožilstvu.

Pred tremi tedni, ko je odbor prvič razpravljal o tožilski problematiki, so poslanci ustavili razpravo, saj jim republiški javni tožilec **Anton Drobnič** ni pravočasno predložil poročila, ki ga je s sklepom zahteval državni zbor. Poleg njegovega poročila je na željo predsednika odbora **Vitodraga Pukla** poslal še poročilo o svojih pogledih na nesoglasja med ljubljanskim temeljnim javnim tožilcem **Tomažem Miklavčičem** in njegovimi namestniki tudi višji javni tožilec v Ljubljani **Pavel Dolenc**.

Danes je bilo izrečenih največ mnenj na račun poročila republiškega javnega tožilca. Janez Kocijančič je citiral kar nekaj odstavkov, med drugim stališče Antona Drobniča glede navedb namestnikov tožilcev, da so močno porušeni in skaljeni medsebojni odnosi. Te navedbe, je zapisano v poročilu, so bile v opuščenem sistemu običajno samoupravljalsko izhodišče in utemeljitev za gonjo proti nezaželeni osebi. Nosilci tistega sistema – javni tožilci so to vsekakor bili – te, za vse prilike pripravne fraze še niso pozabili. Zato ni čudno, da je dobila svoje ugledno mesto tudi pri nastanku afere Miklavčič. Za nesoglasje med njim in njegovimi namestniki pa republiški tožilec meni, da je razumljivo, saj do nezadovoljstva prihaja povsod, ko se zaradi velikih sprememb in prehoda iz totalitarnega komunističnega sistema v demokratično parlamentarno državo lomijo stari pogledi, ustaljene oblike in različni privilegiji. Zato takšna nesoglasja niso posebnost javnega tožilstva v Ljubljani in njihovega vzroka ni iskati v osebi Tomaža Miklavčiča, ampak v splošnih zakonitostih sedanjih sprememb v Sloveniji.

Po mnenju Janeza Kocijančiča omenjene in nekatere druge navedbe v poročilu niso v skladu s funkcijo javnega tožilca v pravni državi. Zato je po njegovem edina možna posledica tega odstop Antona Drobniča. Republiški javni tožilec je med nadaljevanjem seje to možnost zavrnil, saj je poudaril, da bo svojo razrešitev predlagal šele čez dve leti, ko se namerava upokojiti.

Citiranje in komentarji Janeza Kocijančiča so spodbudili **Miroslava Mozetiča**, da je vprašal, ali je na seji nekdanjega cekaja. Ob takih dialogih smo večkrat slišali tudi opozorilo, da tožilske problematike ne kaže politizirati in strankarsko umeščati. Miroslavu Mozetiču se je zdelo potrebno opozoriti, kdo je sprožil politizacijo: ali namestniki ljubljanskega tožilca ali Anderlič in njegova komisija za volitve in imenovanja. **Nace Polajnar** pa je vprašal, ali odbor obravnava problematiko temeljnega javnega tožilstva v Ljubljani, ki je na dnevnem redu, ali razpravlja o republiškem javnem tožilcu.

Iz poročila republiškega tožilca po mnenju **Dragana Černetiča** ni razvidno, ali na ljubljanskem tožilstvu so težave ali jih ni. Če so, ni pojasnjeno, kako se bo republiški tožilec lotil njihovega reševanja. Igor Bavčar pa ni želel razpravljati o poročilu. Dejal je, da ga preseneča, ker je pričakoval strokovno poročilo, ne pa političnih stališč republiškega tožilca. Od odbora je zato zahteval, da Antonu Drobniču predlaga, naj iz poročila umakne vse politične kvalifikacije.

Omenjeni predlog je Drobnič zavrnil. Poudaril je, da ni pisal poročila niti pijan niti nepriseben. Sestavil ga je po nalogu državnega zbora, ki pa ni konkretiziran in se nanaša na spolitizirano zadevo. Tudi ministrstvo za pravosodje je po njegovem izrazito politično poseglo v to problematiko in zato je pojasnil samo že spolitizirano stvar.

ALENKA LESKOVIC

Hrvaška očitno zelo potrebuje slovenske turiste

Sindikat hrvaških turističnih delavcev predlaga znižanje taks za počitniške domove

ČATEŽ OB SAVI, 8. aprila – Predstavniki Sindikata delavcev gostinstva in turizma iz Slovenije in Hrvaške so se na delovnem srečanju v Termah Čatež danes dogovorili za tesnejše sodelovanje.

Obe sosedi, ki ostajata brez ministrstev za turizem, naj bi, predlagajo sindikati, skupaj nastopili na sejmih, se bolj odpirali na vzhod in sodelovali tudi z zahodnimi državami.

Na Hrvaškem se zavedajo, da jih lahko reši le turizem, iz katerega že nekaj časa odhajajo na tuje najboljši kadri, pa tudi nikakih vlaganj ni. Le na severnem Jadranu se lahko skrbneje pripravijo na novo turistično sezono, ki ne bi smela biti slabša od lanske. K temu naj bi prispevali tudi slovenski gostje, zato bodo hrvaški sindikati najodgovornejšim v svoji državi predlagali, naj znižajo takse za počitniške zmogljivosti oziroma za domove slovenskih podjetij na Hrvaškem na razumno mejo.

V. P.

Iskanje zavarovalnice za Mirójevo umetnino

Koprski Adriatic bi rad pomagal Kobaridcem pri varovanju dragocene oznake evropskega muzeja leta

KOBARID, 8. aprila – Vodstvo kobariškega muzeja je sporočilo v Strasbourg, da ne more prevzeti umetnine znamenitega španskega slikarja in grafika surrealizma, Joana Mirója, ki naj bi jo Kobaridci dobili skupaj z drugimi oznakami za evropski muzej leta. Kobariško muzejsko hišo sta namreč Svet evrope in Evropski parlament letos proglasila za evropski muzej leta.

Kobariški muzej se je znašel v stiski, saj nima denarja, s katerim bi lahko plačal zavarovanje dragocene umetnine. Zaman je bila njihova prošnja kulturnemu in zunanjemu ministrstvu za pomoč pri ureditvi muzejskega prostora, v katerem bi bil na ogled tudi okoli tri milijone tolarjev vreden Mirójev kipec ženske.

Kot je povedal ravnatelj muzeja **Vojko Hubič**, pa se po pomoč niso zatekli h kateri od slovenskih zavarovalnih družb, niti k zavarovalnici Triglav, ki je muzeju že večkrat pomagala. Ravnatelj pojasnjuje, da tega niso storili, ker menijo, da je ta zavarovalnica za muzej naredila že dovolj.

Ali Slovenija res ni sposobna zavarovati umetnine, ki bi prva pri nas oznanjala, da je neka slovenska ustanova proglašena za ustanovo evropskega pomena, smo vprašali glavnega direktorja koprske zavarovalne družbe Adriatic **Matijo Blažiča**. Zavarovalnica Adriatic je namreč že sodelovala pri dragem in zapletenem varovanju Stradivarijeve violine na poti v Benetke, v Narodni univerzitetni knjižnici pa ima diamantno sponzorstvo nad dvema umetninama.

»V načelu ni razloga, da kot sponzorji ne bi zavarovali Mirojeve umetnine za čas, ko bo na ogled v kobariškem muzeju. Ne razumem, zakaj ima kobariški muzej sploh težave. Tri milijone tolarjev ni tolikšno tveganje, da bi se ga pri nas zbali, torej za zavarovalnico Adriatic ni razlogov, da ne bi pomagali.«

KATJA ROŠ

Ali gre za politični obračun z matico?

Na Peterletov predlog je vlada pobrala denar Slovenski izseljenski matici – Presenečeno vodstvo

LJUBLJANA, 8. aprila – Slovenski izseljenski matici so – kot kaže predlog proračuna – šteti dnevi. Zunanji minister Lojze Peterle je 15. marca na seji vlade dosegel, da so matici odvzeli predvidena proračunska sredstva.

Vsa stvar bi lahko šla mirno mimo, če vse skupaj ne bi dobilo prizvoka političnega obračuna s to ustanovo, ki je v preteklosti veljala za klasično udbovsko firmo in ki se je med politično emigracijo v tujini ukvarjala z zbiranjem informacij o njihovi dejavnosti. To seveda ni poglavitni razlog, zakaj so zdaj sredstva, namenjena za delovanje Slovenske izseljenske matice, pristala v novi proračunski postavki zunanjega ministrstva »sofinanciranje društev«, saj je v ozadju očitno prizadevanje ministrstva za zunanje zadeve in Lojzeta Peterleta, da v celoti prevzamejo v roke tudi resorno (strankarsko) urejanje stikov s Slovenci po svetu.

Ob vsem tem je nenavadno, da o tem predhodno ni nihče obvestil vodstva izseljenske matice in da je o tej, zanje zagotovo življenjsko pomembni proračunski spremembi, izvedelo povsem po naključju.

Če lahko Slovenski izseljenski matici iz njene polpretekle zgodovine marsikaj upravičeno očitajo, pa je zdajšnja akcija zunanjega ministrstva in vlade proti njej zanimiva predvsem s strankarsko-političnega vidika. Matica je namreč s spremembo statuta in vodstva leta 1991 vendarle postala nadstrankarska in civilnodružbena ustanova, katere poglavitni cilj je sodelovanje s Slovenci po svetu ne glede na njihovo politično, idejno ali religiozno pripadnost. Matica je torej zunajstrankarsko društvo, kar pa očitno ne ustreza strankarsko razdeljenemu političnemu prostoru, zlasti pa nekaterim strankam, ki se zavedajo, da so Slovenci na tujem lahko tudi pomemben vir ekonomske moči.

● Očitno gre v zakulisju tudi za prizadevanja, da bi Slovensko izseljensko matico, ki se razglaša za nestrankarsko civilno družbeno ustanovo, politično in še kako drugače podredili najprej zunanjemu ministrstvu, potem pa po hitrem postopku ukinili, denar pa preusmerili v Svetovni slovenski kongres in v Katoliško središče za Slovence po svetu.

Zdaj (tudi po mnenju novega vodstva Slovenske izseljenske matice) preti, da bodo začele nastajati povsem strankarsko obarvane »matice«, kar bi lahko prineslo še večjo razdvojenost med Slovence. O tem govori tudi zamisel, da naj bi sredstva, ki jih je vlada odvzela matici, s posebnim razpisom razdelilo ministrstvo za zunanje zadeve med različna društva, ki so doslej sodelovala z matico. Zanimivo je tudi, da so bila vsa sredstva, ki jih je vlada doslej namenjala matici, usmerjena prav v zunanje ministrstvo, čeprav sta določene programe te ustanove v pretežni meri sofinancirali ministrstvi za znanost in kulturno.

VINKO VASLE

DELO
vedno v središču dogajanj

Prenovljena igralnica ne bo več pretesna

Več kot 200 avtomatov, 43 igralnih miz in skoraj 200 zaposlenih naj bi privabilo petične goste

LIPICA, 8. aprila – V prostorih nekdanje restavracije lipiškega Hotela Maestozo so popoldan odprli prenovljeno, dvakrat večjo lipiško igralnico, ki že tri leta deluje kot poslovna enota Turističnega podjetja Casinò Portorož. Za prenovo so porabili 420 milijonov tolarjev (skoraj sedem milijonov mark), nosilci naložbe pa trdijo, da je letošnja največja naložba v regijskem turizmu.

Prenovljena lipiška igralnica bo imela v celoti tri tisoč kvadratnih metrov površine in namesto dosedanjih 21 igralnih miz bo v njej 43 zelenih miz, namesto 110 avtomatov pa več kot 200 avtomatov. Doslej je bilo v tej igralniški enoti zaposlenih 100 delavcev, zdaj jih bo 81 več, kar je v zdajšnjih sušnih časih z zaposlitvijo lepa pridobitev. Če je med tednom v tej igralnici doslej srečo poizkušalo po 700 igralcev iz bližnjega Trsta, konec tedna pa se jih je gnetlo po 1200, jih bo poslej lahko povsem udobno novo igralnico obiskalo 1500.

Od vloženega denarja so 1,2 milijona namenili za odkup prostorov, 3,7 milijona za gradbena in obrtniška dela, dva milijona tolarjev pa za nadzor in varnost. Načrte je izdelal projektant Stane Valič in koprskega Invest biroja, izvajlec del je bil Kraški zidar iz Sežane, za opremo pa ljubljanska Elekta.

V portoroški igralnici ocenjujejo, da bo imela lipiška enota še večji obisk od tistega v portoroški enoti, vendar so že doslej opažali, da so v Portorož prihajali petičnejši gostje, ki so pripravljeni več zaigrati. V portoroškem Casinòju so v lanskem letu ustvarili za 37 odstotkov več prihodka (računano v lirah) in gostili kar 46 odstotkov več obiskovalcev.

Dobršen del zaslug za dobre rezultate Turističnega podjetja Casinò gre ravno lipiški enoti, v kateri je bilo zadnje čase kar pretesno.

BORIS ŠULIGOJ

SINDIKATI O SANACIJI INDUSTRIJE

Vlada jih sili v stavko

Konferenca šestih sindikatov je sprejela obvezujoče sklepe, ki bi jih morala vlada upoštevati – Sklad naj uvede moratorij na odpuščanje delavcev

LJUBLJANA, 8. aprila – »Če bi bila naša družba normalna in če bi nam šlo za socialno partnerstvo, bi vzporedno z današnjo konferenco sindikatov dejavnosti v podjetjih Sklada za razvoj potekala izredna seja vlade o isti temi.« Tako je med drugim menil sekretar ZSSS Rajko Lesjak na konferenci šestih sindikatov dejavnosti o sanaciji industrije in ohranjanju delovnih mest. Opozoril je, da jih vlada sama sili v stavko. Sklepi konference so po njegovem tako obvezujoči, da bi jih morala vlada upoštevati v enem mesecu, v nasprotnem bodo sindikati odgovorili tako, kot znajo.

Na konferenci so med drugim predlagali, naj se v podjetjih v Skladu uvede moratorij na odpuščanje delavcev, vse dotlej, dokler ne bi opredelili in ovrednotili programa presežkov. Vsako morebitno odpuščanje delavcev naj bi potekalo po zakonodaji in kolektivnih pogodbah dejavnosti. Poslovodstvo podjetja je dolžno obvestiti sindikat o načrtovanem odpuščanju delavcev najmanj mesec dni vnaprej. V svojem obvestilu naj bi navedlo število presežnih delavcev in gospodarski učinek zmanjševanja zaposlenosti. Izdane listine za premalo izplačane (neto) plače naj bi v procesu lastninjenja podjetij delavcem priznali kot lastninski delež. Prav tako naj bi delavcem pripadal ustrezen delež, skladno z določili zakona o obračunavanju in izplačevanju plač. Sindikati so še predlagali, da bi z denarjem, s katerim se podpirajo stranske dejavnosti, in z delavci v teh dejavnostih ustanovili nova podjetja kot pravne osebe, ki pa se ne bi ukvarjala z enakim ali sorodnim poslom kot prejšnje podjetje. Od vlade so odločno zahtevali, naj zagotovi sredstva za izvajanje programov za zaščito podjetij v Skladu. V upravnih odborih omenjenih podjetij morajo sodelovati tudi predstavniki sindikata.

Predstavniki šestih sindikatov dejavnosti ZSSS (kovinarske, tekstilne, kemične, gradbene, lesarske in kmetijske) so na konferenci večkrat opozorili, da »prepričujejo prepričane« in da manjkajo tisti, ki bi lahko takoj odgovorili na njihova vprašanja. Od gostov se je v razpravo vključil najprej podpredsednik gospodarske zbornice **Josip Škoberne**. Poudaril je, da je Sklad kratkoročno pozitivno odigral svojo vlogo, saj bi bilo brez njega še več stečajev. Svojo vizijo reševanja podjetij pa bo lahko uresničeval le v navezi z Banko Slovenije in ministrstvoma za gospodarstvo in delo. »Brez sodelovanja vlade, potemtakem ne bo nič.«

Predstavnik Sklada **Nijaz Smajić** je med drugim dejal, da nikakor »ne spijo.« Sredstva, ki so jih prejeli, so vrnili gospodarstvu. (Podjetjem so dali 100 milijonov mark. Pri reševanju težav v Adrii Caravan so denimo ohranili okrog 1100 delovnih mest.) Ničesar niso obljubljali, je še poudaril. Sklad ni imel pravice zavrniti podjetij, ki so se prijavila. Zato tudi nikoli ni vzbujal lažnih pričakovanj. Vse je odvisno od pozicije opazovanja zadev, zato razume sindikate pri njihovem stališču, je še obrazložil Smajić.

● Življenje in našo prihodnost moramo graditi skupaj v dobro vseh, je med drugim dejal predsednik kovinarskega sindikata Albert Vodovnik. Najboljša socìala je delo in plača. Čakanje na delo ob nadomestilih je pogrom – če za tem ni jasne perspektive o novem zaposlovanju. Osebno se ne strinjam z največjo multinacionalko v Sloveniji – podjetjem nezaposlenih, je še dejal Vodovnik.

Dr. Metka Karner-Lukač, podpredsednica odbora za zdravstvo, delo, družino in socialno politiko, je sindikalistom obljubila, da se bo zavzela za njihove zahteve. Hkrati jih je opozorila, da morajo prisiliti predvsem poslovodstva podjetij, da uspešno izpeljejo svoje programe, šele nato lahko pričakujejo, da se bo kaj poznalo tudi pri njihovih plačah.

JELENA GAĆEŠA

Denar tudi za protizračno obrambo

Jugovzhodni del Slovenije na meji s Hrvaško je treba zaščititi – Zračna plovila

LJUBLJANA, 8. aprila – Člani odbora državnega zbora za obrambo so na današnjem, že tretjem nadaljevanju seje obravnavali dopolnila k delu proračuna, namenjenega ministrstvu za obrambo. Večino med njimi, predvsem tista, ki predlagajo povečanje obsega denarja za različne potrebe obrambnega ministrstva, so sprejeli in jih bodo ob obravnavi letošnjega proračuna tudi zagovarjali na seji državnega zbora.

Tako so člani odbora podprli dopolnilo Franca Černeliča, v katerem se je zavzemal za to, da bi iz predvidene vsote za vladne službe in vsote ministrstva za ekonomske odnose in razvoj, namenjene za garancije, del denarja prenesli v ministrstvo za obrambo, kjer naj bi ga nemenili za oborožitev protizračne obrambe. Černelič je v obrazložitev zapisal, da je treba z učinkovito protizračno obrambo zaščiti predvsem jugovzhodni del Slovenije proti meji s Hrvaško. Opozoril je na to, da na Krškem polju stoji nuklearna elektrana, kateri so že grozili z vojaškimi akcijami. Sprejeto je bilo tudi dopolnilo Slovenske ljudske stranke, s katerim bi del denarja za obresti za domača posojila in del denarja za sanacijo bank, ministrstva za finance prenesli v obrambno ministrstvo, tam pa naj bi z njim nakupili nekaj helikopterjev in letal. To naj ne bi bila prvenstveno vojaška letala, ampak zračna plovila usposobljena in opremljena za gašenje večjih požarov v naravi. Člani so sprejeli tudi dopolnilo Franca Černeliča in Ivana Sisingerja in sicer naj bi del denarja, namenjenega zaščiti in reševanju, del denarja namenjenega cestnim intervencijam in del denarja, namenjenega intervencijam ob nesrečah z nevarnimi snovmi namenili za pokrivanje stroškov poklicnega in prostovljnega gasilstva v Sloveniji. Gasilske enote so namreč pogosto nepogrešljive pri različnih prometnih nesrečah in nesrečah z nevarnimi snovmi.

Odbor je sprejel tudi dve dopolnili samostojne poslanske skupine. V prvem so predlagali zmanjšanje obsega denarja za oskrbo beguncev, s pridobljenim denarjem pa naj bi obrambno ministrsvo izboljšalo obrambno sposobnost države, predvsem protizračno obrambo. V drugem pa so predlagali, naj bi zmanjšali vsoto, ki je namenjena za vrnitev dolga vlade SPIZ-u, predvsem za del, ki je predviden za pokojnine častnikov bivše JA. Tudi s tem denarjem naj bi obrambno ministrstvo izboljšalo splošno obrambno sposobnost Slovenije.

MARKO JAKOPEC

Človekove pravice so lahko samo univerzalne

Izšla je knjiga referatov, predstavljenih na lanskem kolokviju – Avtorji so se odrekli plačilu

LJUBLJANA, 8. aprila – »Vemo, da so človekove pravice lahko samo univerzalne, ker so to nujno pravice za vse ljudi. Žal nam ne bi smelo biti nobenega truda za njihovo varstvo.« Ta dva stavka sta zapisana na uvodnih straneh knjige z naslovom Slovenija in Evropska konvencija o človekovih pravicah, ki jo je Svet za varstvo človekovih pravic in temeljnih svoboščin predstavil na današnji tiskovni konferenci.

V knjigi so zbrani referati domačih strokovnjakov in ekspertov Sveta Evrope na lanskem kolokviju o človekovih pravicah, ki sta ga organizirala slovenski svet in Direktorat za človekove pravice Sveta Evrope. Prispevki so zbrani v petih poglavjih z naslovi Človekove pravice in temeljne svoboščine v slovenski ustavi, Varstvo pravic migrantov in narodnih manjšin, Mehanizmi varstva človekovih pravic, Človekove pravice in kazensko pravo ter Izvajanje evropske konvencije o človekovih pravicah.

Posebna zanimivost knjige pa je vsekakor, da so v njej prvič v Sloveniji objavljeni Evropska konvencija o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin ter vsi protokoli. Knjigo je uredil sekretar slovenskega sveta **Jernej Rovšek**, ki je tudi oblikoval njeno naslovnico. Avtorji razprav so se odrekli honorarjem, saj želijo s tem prispevati tudi k izdaji publikacije drugega kolokvija, ki je bil namenjen evropski socialni listini.

Kakor je na tiskovni konferenci pojasnil **prof. dr. Ljubo Bavcon**, bo Sloveniji s sprejetjem v Svet Evrope omogočena ratifikacija omenjene konvencije. Ker to zahteva tudi sprejetje ali prilagoditev najmanj 27 zakonov, bo trajalo najmanj leto, da bo naša država konvencijo tudi ratificirala. Potem pa bo tudi za Slovenijo obvezno priznavanje odločitev komisije Sveta Evrope za človekove pravice in evropskega sodišča za človekove pravice.

ALENKA LESKOVIC

NOVICE plus
VSAK PETEK

CENE V MARCU

Od kulture do jajc

Marčno povišanje cen je najnižje v letošnjem prvem četrtletju – Enoletna lestvica podražitev kaže, da so se cene v povprečju dvignile za 42,5 odstotka

LJUBLJANA, 8. aprila – Marca letos so se v Sloveniji zlasti podražile storitve in zelenjava. Sicer pa so se po podatkih slovenskega statističnega zavoda zgolj marca cene na drobno povečale za 1,4 odstotka, v primerjavi z lanskimi januarskimi pa so bile višje za 42,5 odstotka.

Med storitvami so se marca najbolj podražile kulturne, ki so bile v primerjavi s februarskimi kar za 18,7 odstotka višje. Sorazmerno krepko, namreč za 5 odstotkov so se podražile komunalne storitve, obrtne za 4 odstotke, osebne pa za 3,8 odstotka. Zelenjava se je podražila za 13,5 odstotka, kar je tudi veliko, čeprav je za podražitve pri nej tedaj čas še »primeren«, saj marca vsaj na prostem še ni nove rasti. Nasprotno pa bi se tačas že morala ceniti jajca, pa so se vendar tudi podražila za 4 odstotke, kar je pripisati mnenju kokošerejcev, da so tovrstne cene v zadnjem letu zaostale za drugimi, kar kaže tudi enoletna primerjava. Sicer pa so se marca nadpovprečno podražile tudi ribe, obutev, tekstilni izdelki, kmetijsko orodje, zdravila ipd.

Po teh zavodovih podatkih je bilo marčno povečanje cen najnižje v letošnjem prvem četrtletju, saj so se januarske cenepovečale za 3,7 odstotka, februarske za 1,6 in marčeve za 1,4 odstotka. Obrestno obrestni račun pokaže, da so bile marca letos slovenske drobnoprodajne cene za 6,8 odstotka višje od lanskih decembrskih.

Enoletna lestvica podražitev pa kaže, da so se med obema marcema cene v povprečju dvignile za 42,5 odstotka, od tega so se najbolj podražile obrtne storitve, in sicer za 112 odstotkov, osebne storitve so se podražile za 87,6 odstotka, komunalne za 86,3, kmetijsko orodje je dražje za 85,8, kulturne storitve za 84, tekstilni izdelki za 81,2, vrtci in domovi za 72,4, zdravila za 70,6, ribe za 63,9, gospodinjski stroji za 60,2, obutev za 60,2, stanovanjske storitve za 57,4, tobak za 55,5, pohištvo za 49,4, žito in žitni izdelki za 48,8, prevozi za 43,8, kmetijska zaščitna sredstva za 41,4, mesni izdelki za 40,3, zelenjava za 37,1, čistila za 36,6, meso za 31,8, gradbeni material za 30,3, gospodinjska elektrika za 29,6, vozila za 28,5, kurjava za 25,7, jajca za 23,5, maščoba za 22,3, poštne storitve za 18,9, baterije za 18,8, mleko za 4,8, finančne storitve za 3,4, tekoča goriva za 0,8, sadje pa se je po teh zavodovih računih v zadnjem letu celo pocenilo za 0,3 odstotka.

ILJA POPIT

PREJELI SMO

Rok za zavarovanje lastnine razlaščencev

Ker je s 5. marcem 1993 potekel rok za oddajo zahtevka za izdajo začasne odredbe o zavarovanju premoženja razlaščencev pred lastninjenjem podjetij, je ZLRP Slovenije predlagalo vladi Republike Slovenije podaljšanje tega roka. Na našem združenju smo namreč ugotovili, da je precejšnje število razlaščencev ta rok zamudilo, zaradi česar ne bi mogli dobiti premoženja vrnjenega v naravi, temveč samo v obliki vrednostnih papirjev.

S svojim pismom od 1. aprila 1993 nas vlada Republike Slovenije obvešča, **da bi bilo smiselno podaljšati rok za vložitev predloga za izdajo začasne odredbe do 5. 5. 1993.** To je do roka, do katerega lahko revizijski organ na osnovi 49. člena zakona o lastninskem preoblikovanju podjetij uvede postopek revizije.

Zaradi navedenega obveščamo razlaščence, ki so zamudili rok 5. 3. 1993, da podajo zahtevek za izdajo začasne odredbe o zavarovanju njihovega premoženja pred lastninjenjem podjetij najpozneje do 5. maja 1993, v kolikor bo ta rok podaljšan.

Glede na citirano obvestilo vlade Republike Slovenije namreč pričakujemo, da bo sprejet zakon o spremembi zakona o lastninskem preoblikovanju podjetij in to za podaljšanje roka za izdajo začasne odredbe o zavarovanju premoženja razlaščencev pred lastninjenjem podjetij do 5. 5. 1993.

Predsedstvo
ZLRP Slovenije

Policija je bila uspešna

Časnikar Žarko Hojnik (Delo, 7. 4. 1993) pravilno ugotavlja, da je ukrepanje policije proti psihično moteni osebi, ko ta krši pravni red, zahtevnejše od ukrepanja proti drugim storilcem. Predvidljivost reakcij je namreč pri takih osebah praviloma zelo nizka. Zato je predlog časnikarja, da bi policija morala imeti navodila za take primere, popolni nesmisel.

Ukrepanje ne more biti standardizirano in formalizirano, saj ne gre za rutinska dogajanja. Pomagajo le bogato znanje, izkušnje in veščine, s katerimi se lahko policija uspešno prilagaja vsakemu primeru posebej. Tudi krizni štab za »človeka bombo«, ki naj bi se po časnikarjevi navedbi sestal po več kot desetih urah obleganja mednarodnega mejnega prehoda Fernetiči, je povsem formalno organizacijsko vprašanje in je zato špekulacija o neki zakasnitvi povsem neutemeljena. Operacija je bila namreč od samega začetka vodena sistematično in ukrepi niso bili naključni.

O povsem strokovnih vprašanjih vodenja operacije pa seveda policija ne obvešča predstavnikov sredstev javnega obveščanja. Primer v Fernetičih je bil uspešno razrešen, v policijski spomin pa gredo vse izkušnje tega primera.

Božo Truden,
ministrstvo za notranje zadeve

NT RC
RADIO CELJE
95,1 MHz
95,9 MHz
100,3 MHz

DELO

Direktor ČZP Delo, d.o.o., glavni in odgovorni urednik Dela:
TIT DOBERŠEK

Namestnik direktorja, glavnega in odgovornega urednika Dela:
DANILO SLIVNIK

Poslovni direktor:
EMIL ŠUŠTAR

Direktor trženja:
JURE APIH

Uredniki:
MIŠO RENKO (centralna redakcija), MARKO PEČAUER (notranja politika), TONJA SLOKAR, v. d. (gospodarstvo), STANE IVANC (zunanja politika), PETER KOLŠEK (kultura), JANEZ ZADNIKAR (Književni listi), HELENA KOS (slovensko dopisništvo), ŽELJKO ŠEPETAVC (ljubljansko dopisništvo), MIRAN KOREN (šport), UROŠ ŠOŠTARIČ (kronika), ŽELJKO KOZINC (publicistika), BORIS JEŽ (komentarji), JANKO LORENCI (sobotna priloga), GREGOR PUCELJ (znanost), JOCO ŽNIDARŠIČ (fotografija), BOJAN ŠTEFANČIČ (dokumentacija), BRANE MASELJ (Vikend magazin).

ŠE BO VROČE

Umazane podrobnosti

● Izbruh afere HIT je vrgel na površje tudi podrobnosti o tem, kaj se je dogajalo in kaj se še dogaja v zvezi z odkrivanjem poslovnih mahinacij v hotelsko-turistično-igralniškem kompleksu. Tako smo zvedeli, da je SDK prvič doslej poslala v akcijo ekipo njaboljših strokovnjakov iz raznih svojih podružnic v Sloveniji in ne, kot je sicer navada, ljudi iz krajevne filiale. Baje so edinole docela »neodvisni« kadri lahko pogledali pod kožo novogoriškemu kapitalskemu imperiju.

● Tip privatizacije, ki naj bi imela pokritje v Markovićevi zakonodaji, je le eden od ciljev preiskave inšpektorjev. Poleg ugotavljanja, ali in v kolikšnem obsegu je sistem HIT »sponzoriral« posamezne stranke v njihovem jesenskem jurišu na oblastni Olimp, so ločeno vzeli pod drobnogled gotovinsko poslovanje in pretakanje denarja med posameznimi Hitovimi podjetji in tudi navzven. Kaj so izvrtali, (še) ni znano – kot ni znano, kako delajo »prikoličarske« izposojevalnice denarja znotraj Hitovih igralnic in kako si delijo izkupičke od kratkoročnih kreditov petičnim hazarderjem. To in pa vprašanje, kam (v Italijo?) vodijo kanali, po katerih potuje določen odstotek izkupička na varno, je morda najbolj atraktivno poglavje »fenomena HIT«. Ni dvoma, da bo v njem dobila posebno mesto vloga Kovačičeve zasebne firme Celtic Court v Dublinu (Irska).

● Gospod Danilo Kovačič, generalni direktor Hita, je sicer že več dni v Ljubljani in ne hodi v Novo Gorico. Očitno je prihodnji razvoj dogodkov odvisen izključno od odločitev v pristojnih organih in ustanovah republike. Morda bi direktor še najbolj pospešil razplet, če bi izginil tudi iz Ljubljane oziroma iz Slovenije. Vsekakor bi se nekaterim osebkom odvalil velik kamen od srca.

● Primer HIT bo morebiti dobil čisto novo barvo in dimenzije, ko bodo za zdaj strogo varovani policijski izsledki pokazali, ali je kakšna zveza med novogoriško »zgodbo o uspehu« in poltretje leto staro novico, da je jeseni 1990 MNZ obiskal zaupni odposlanec takratnega italijanskega premiera Giulia Andreottija. Zahteval je večjo kooperativnost naših preiskovalcev z njihovimi kriminalisti, ki so se lotili obsežnega pregleda poslovanja mnogih podjetij z obeh strani meje. O tem se doslej ni vedelo ničesar, neznanka pa je tudi, kaj je bil vzrok za povečano aktivnost ustreznih italijanskih služb in ali so se slovenski kolegi odzvali »vabilu« k sodelovanju. Leta 1990 smo bili namreč še del bivše Jugoslavije, zato je vprašanje, v kolikšni meri je MNZ mogel, hotel in smel nastopati samostojno, ne da bi prišel navzkriž s trenutnimi interesi zvezne Udbe. Vendar je od takrat preteklo dovolj vode, da si prebivalstvo zasluži razlago. Trenutek je zagotovo pravšen.

I. G.

DIVJA PRIVATIZACIJA BREZ PRIMERE

Zasebno podjetje Hittours je kupilo Hit z denarjem – Hita

Poslovne odločitve v Hitu sprejemajo ljudje, ki so vpisani v seznam ustanoviteljev Hittoursa – Bosta vlada in Mitja Gaspari mirno požrla afero? – Kot pri katastrofalnem potresu najhujši sunki šele pridejo

LJUBLJANA, 8. aprila – Primer HIT v političnih in poslovnih krogih, pa tudi v javnosti, odmeva podobno kot katastrofalni potres, ki se je šele začel, saj bodo najhujši sunki sledili v prihodnjih urah, dneh in tednih. Koga in kaj naj bi podrli, je trenutno glavni predmet razprav, čeprav je že zdaj mogoče slutiti, da pred sesutjem nenadoma ni več stoodstotno varen noben, niti najvišji oblastni stolček v državi.

Generalni direktor novogoriškega Hita **Danilo Kovačič** je včeraj prešel v protiofenzivo, ki v sebi nujno skriva tudi grožnje »tistim v ozadju«. Jasno je namreč, da njegov turistično-igralniški trust ni mogel brez tihega blagoslova oblastnih struktur tri leta nemoteno »prehitevati političnih odločitev« in se zgolj na osnovi Markovićeve zakonodaje prekvašati v »zdrav poslovni sistem, ki je eden najuspešnejših v Sloveniji«. Če je verjeti Kovačičevim trditvam, za njim stoji falanga visoko motiviranih, vorkoholičnih delavcev in uslužbencev Hitovega podjetniškega konglomerata, kar naj bi bilo poglavitna protiutež rezultatom preverjanja SDK, izpeljanega »po socialistični namesto po dobičkonosni logiki.«

V Kovačičevi eskivaži je morda celo drobec resnice, vendar se je začetek lastninjenja po hitovsko, z vlaganjem sredstev vseh zaposlenih, že kmalu sprevrgel v perfidno odprodajo in uporabo taistih sredstev za pospešeno večanje delničarskih vlog nekaj privilegiranih članov kolektiva. Kot je očitno, privatizacija ni tekla samo skozi prilaščanje 98 odstotkov dobička, ustvarjenega z obračanjem pretežno družbenega denarja, marveč enako uspešno skozi odkupovanje deležev »navadnih zaposlenih«, ki so mislili, da jim je spričo dvakratnega dobička pri njihovi prodaji padla sekira v med. Manever, katerega končni cilj je brez dvoma koncentracija bogastva, oblasti in moči v rokah peščice poslovodečih, je tekel prek Hittoursa, d.o.o., nastalega leta 1991. Po svoje je dovolj zgovoren že način, kako so ga ustanovili: je »otrok« 51 fizičnih oseb, plus Hita, d.o.o. in HIT Investa, ki pa sta se kasneje izključila – čeprav so njuni vodilni seveda ostali na seznamu družbenikov. Se pravi, da je Hittours naglo in neopazno prešel iz mešane v zasebno firmo.

Konec leta 1991 je potekal v znamenju odkupa družbenih stanovanj, zato so v matičnem Hit, d.o.o. ustrežljivo organizirali prodajo pred kakim letom pridobljenih lastniških vložkov delavcev: večina je pač krvavo potrebovala dodatno gotovino. No, kot edini interesent in plačnik je vskočil (kdo drug kot) Hittours, ki je za ponujene deleže, nominalno vredne 29 milijonov 450 tisoč tolarjev, velikodušno odštel 67 milijonov 748 tisoč tolarjev. V povprečju je torej vsak zaposleni za to, da je iz solastnika nazadoval v navadnega delojemalca, dobil 2,3-krat več, kot je bil uradno vreden prejšnji status delničarja.

Ob ravnokar povedanem se človek nujno vpraša, od kod le nekaj mesecev staremu Hittoursu 68 milijonov tolarjev prostih sredstev. Sploh jih ni imel, temveč mu je denar posodil HIT, d.o.o., katerega poslovne odločitve sprejemajo ljudje, vpisani v seznam ustanoviteljev Hittoursa! Po letnem obračunu 1991, ki je upošteval določilo kreditne pogodbe, da vse pravice iz revalorizacije in dobička pripadajo lastnikom Hittoursa, so k svojim lastniškim deležem prišteli skupno 206 milijonov 649 tisoč 662 SIT.

Ali, drugače povedano, niti v tiskarni denarja ni v pičlih desetih do dvanajstih tednih sposoben nihče 29,5 milijona povečati za osemkrat, hkrati pa speljati selitve navedenega zneska iz tujih v svoj žep. In za povrh še, ko se stvar razve, javnosti v obraz zabrusiti, kako je vse v najlepšem redu, koristno in v skladu s spremenjeno, tržno logiko. Če bosta vlada in njen prvi finančnik Mitja Gaspari, ki je skoraj tri mesece sedel na vročih zapisnikih SDK, ne vedoč, kaj bi, to molče požrla, je najbolje, da iz naftalina potegnemo Anteja Markovića in ga posadimo ob bok premieru Drnovšku. Razmere namreč več ne dopuščajo sprenevedanja, kakršnemu smo bili priča ob lanski prisluškovalni aferi; prav nič pomembno ni, kdo in zakaj je zadevo spravil na dan in ali je bil pooblaščen razdeliti novinarjem papirje. Pomembno je razčistiti dileme, ali je proces privatizacije res postal krinka za korupcijo nacionalnih razsežnosti in ali nima nemara prav sarkastični Janez Janša, ki zavoljo italijanizacije slovenske politekonomije predlaga sprejem protimafijskega zakona.

IGOR GUZELJ

Ameba, imenovana Hit

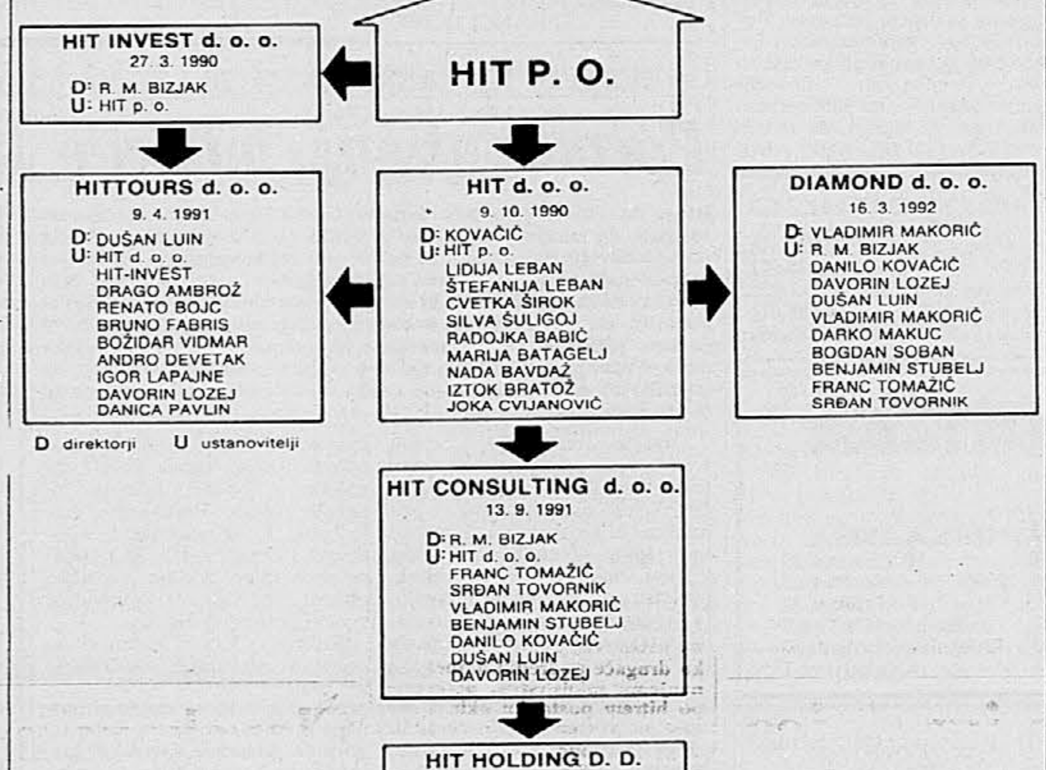

Kaj pravijo o aferi Hit

Dr. Jože Pučnik, predsednik SDSS: »O dogajanju v Hitu vem samo to, kar sem izvedel iz časopisov. Menim, da je zadeva zelo vznemirljiva in zanimiva in pričakujem, da bom o njej že v kratkem izvedel še kaj več. Glede ustanovitve posebne skupine in uvedbi parlamentarne preiskave za zdaj ne morem reči še nič dokončnega, saj imam za tako mnenje odločno premalo informacij. Če pa vsi podatki, ki jih v zvezi z dogajanjem v Hitu navajajo mediji, dejansko držijo, potem menim, da bi bila uvedba parlamentarne preiskave vsekakor zelo umestna.«

Miran Potrč, vodja poslanske skupine Združene liste: »Menim, da je popolnoma pravilno, da je pristojna komisija državnega zbora dobila poročilo SDK o dogajanju v Hitu oziroma, da dobiva poročila o vseh morebitnih nepravilnostih v posameznih podjetjih. Kot član komisije za nadzor nad lastninskim preoblikovanjem družbene lastnine sem na seji postavil načelno vprašanje o institutu zaupnosti dokumentov in spoštovanju teh oznak s strani uporabnikov. Menim, da bi se morala delovna telesa državnega zbora in sam državni zbor odločiti za natančno metodologijo dela. In sicer ali bodo take zadeve obravnavali v okviru zakonodaje in določb poslovnika, torej znotraj za to pristojnih organov in po predvidenih postopkih, ali pa se bodo odločili za senzacionalizem in za javno žigosanje posameznih podjetij, kjer so morebiti poslovali narobe. Menim, da bi morali na vsak način vse te postopke obdržati v okvirih zakonodaje ob spoštovanju dogovorjenega, kar pomeni, da naj bi spoštovali tudi oznake o zaupnosti, če so jih za to pristojni organi že postavili na posamezne dokumente. Glede uvedbe parlamentarne preiskave menim, da je ta prvenstveno namenjena ocenjevanju dela državnih funkcionarjev, ne pa dogajanja v posameznih podjetjih. Če bi se v konkretnem, ali pa kataremkoli drugem primeru pokazalo, da so vpleteni tudi državni funkcionarji ali pa politiki in stranke, potem bi parlamentarna preiskava bila umestna, drugače pa ne.«

Dr. Ivan Ribnikar: » Morda je bilo po Markovićevem zakonu lastninjenje Hita povsem legalno, vendar pa poleg zakonov sklenjenih v parlamentu, obstajajo še drugi – moralni zakoni. Mislim, da človek ne sme narediti vsega, kar ne sovpada tudi s preprostimi človeškimi zakoni. Bistvo Markovićeve zakonodaje je bilo prav to, da je bilo skoraj vse možno in če so popustile te nadzakonske norme, potem imate pač marsikaj. Ne morem reči, če se je to dogajalo v Hitu, se pa je v mnogih primerih v Sloveniji in še prej v Jugoslaviji.«

SDK odkrila nepravilnosti pri obračunavanju davkov

LJUBLJANA, 8. aprila – Popoldanska vladna novinarska konferenca je bila namenjena vprašanjem o divjih privatizacijah in z njimi povezanimi spremembami zakona o lastninjenju podjetij ter oblikovanju nujno potrebnih meril za ocenjevanje oškodovanja družbenega premoženja, kot tudi vprašanjem o lastninjenju novogoriškega Hita.

Komisija državnega zbora za spremljanje in nadzor lastninskega preoblikovanja družbene lastninjenje je namreč danes pripravila predloge za spremembo zakona o lastninjenju. Tako, da bi bilo možno vlaganje zahtevkov za revizijo tudi takrat, ko bo lastninjenje že potekalo. Po besedah državnega sekretarja **Toneta Ropa** revizije vložene v tem času ne bodo vplivale na lastninjenje, ki se bo lahko začelo v predvidenih rokih. Novost, ki jo prinaša predlog za spremembo lastninskega zakona – o njem bodo poslanci predvidoma razpravljali prihodnji teden – je tudi ta, da bodo lahko delavci lastninili po zakonu tudi v tistih podjetjih, kjer bo sprožen revizijski ali morebitni dodatni sodni postopek, čeprav bodo zakonski roki že potekli.

Omenjena komisija državnega zbora je naredila korak naprej tudi pri oblikovanju meril za ocenjevanje oškodovanja družbenega premoženja. Velika verjetnost je, da bodo ta merila zapisana v obliki zakona. Kot je povedal Tone Rop, je tudi pri sprejemanju teh meril potreben določen politični konsenz, saj vsi predlogi niso enolično določljivi. Merila pa naj bi pomagala pri poenoteni obravnavi posameznih primerov tudi sodiščem. Predstavnik vlade **Edo Pirkmajer** pa je povedal, da bo pri oblikovanju meril za ocenjevanje družbenega premoženja treba upoštevati tudi načelo dobrega gospodarjenja z njo.

Vlada je danes vložila tudi zahtevek za revizijski postopek v novogoriškem Hitu. Kot je povedala direktorica SDK **Romana Logar**, je SDK poslala komisiji državnega zbora primer lastninjenja v Hitu, ker je menila, da bi poslancem lahko zaradi uporabe več možnih in znanih načinov lastninjenja pomagal kot primer za odločanje in oblikovanje meril. SDK je preglede finančnega in materialnega poslovanja v Hitu in njegovih firmah začela oktobra lani, zadnji zapisnik pa je bil narejen konec marca. Tako kot pri drugih podjetjih so tudi v Hitu primerjali pravilnost podatkov v računovodskih izkazih, kot je na primer obračunavanje davkov in prispevkov. Inšpektorji pa so tudi popisali postopke njihovega preoblikovanja. Po besedah Logarjeve je SDK pregledala postopke preoblikovanja v več kot 160 podjetjih in ugotovila značilne modele preoblikovanja, ki lahko zdaj služijo tudi kot podlaga za oblikovanje meril. V rednih postopkih SDK tudi pri lastninjenju v Hitu ni mogla ukrepati, saj so bili, kot je povedala Logarjeva, primeri delitve dobička in dajanja kreditov v skladu s splošnimi akti. Šlo je torej za lastninjenje, ki je bilo z do zdaj veljavnimi predpisi prepuščeno odločitvam podjetij.

SDK ni dajala informacij o tistih delih pregleda, ki se nanašajo na pravilnost plačevanja davkov in prispevkov, saj še niso dokončani in jih SDK opravlja po rednem kontrolnem postopku. Dokler odločba SDK ni dokončna, SDK nima o tem pravice dajati teh informacij. Hit ima namreč tudi pravico do pritožbe nad odločbo, je povedala Logarjeva. Vse informacije v zvezi s tem so po njenih besedah nepreverjene in neuradne, SDK pa tudi nima dokončnih podatkov, koliko plačil davkov bodo Hitu z odločbami še naložili. Povedala je le še to, da so v Hitu tako kot še v drugih 60 podjetjih, ugotovili nepravilnosti pri obračunavanju davkov. Na primer tudi nekatere nepravilnosti pri obračunavanju prometnega davka iger na srečo.

GORDANA PIPAN

Gasparijevo pismo Hitu

LJUBLJANA, 8. aprila – V zajetnem kupu dokumentacije o poslovanju novogoriškega podjetja Hit je tudi dopis finančnega ministra Mitje Gasparija vodstvu Hita z dne 15. februarja. Gre za pojasnilo pristojnega ministrstva glede obračunavanja davka na dobitke pri posebnih igrah na srečo, kar so zahtevali inšpektorji SDK pri pregledu materialno finančnega poslovanja Hita. Gaspari je v dopisu opozoril, da je plačevanje davka na dobitke pri igrah na srečo urejeno z določbami zakona o davkih občanov.

Občan, ki zadane dobitek, je zavezan plačilu davka. Ta davek obračuna in odtegne prireditelj iger na srečo ob izplačilu dobitka. Vendar navedene določbe veljajo le za klasične oziroma redne igre na srečo (tombola, loto,3x3, itn.) Gaspari še navaja, da obdavčitev dobitkov pri posebnih igrah na srečo na način, ki velja za redne igre na srečo, zaradi narave in tehnologije dejavnosti praktično ni izvedljiva. Teoretično, tako Gaspari, bi bilo mogoče tovrstne dobitke obdavčiti tako, da bi se igralcem za posamezni zadetek na račun davka izplačevalo manj žetonov. To bi pomenilo zmanjšanje razmerij med vplačili in izplačili, kar je v nasprotju z mednarodno uveljavljenimi igralniškimi pravili.

Igralnice pa so dolžne plačevati davek od prometa storitev. Ta je za posebne igre na srečo določen z večjim odstotkom kot za klasične igre. Pri slednjih je stopnja prometnega davka 5-odstotna, ob tem dobitniki plačajo še davek na dobitke v višini 15 odstotkov. Stopnja prometnega davka od posebnih iger na srečo pa je 20-odstotna. Na ta način so obdavčeni tudi dobitki, saj je na daljši rok dobitnik vedno le igralnica, piše Gaspari.

Obračun davka od posebnih iger na srečo za štiri leta nazaj, kot zahteva SDK, ni mogoč zaradi neugotovljivosti davčne osnove. Ravno tako ni mogoče določiti morebitnega dobitka posameznega igralca, ki bi lahko veljal za davčno osnovo, je dopis sklenil minister Mitja Gaspari.

Top Line ugovarja

Ni res, da Hit obvladuje portoroški turizem prek našega podjetja, pravi direktor Top Line Boris Može – Prek Hita do sodelovanja z Gorenjsko

PORTOROŽ, 8. aprila – »Niti približno ni res, da smo mi ekskluzivni izvajalec prodajnih, marketinških in svetovalnih storitev za portoroške hotele, kot je danes pisalo v časopisih. Kakor tudi ni res, da bi lahko Hit skozi naše podjetje obvladoval portoroški turizem,« nam je povedal Boris Može, direktor zasebnega podjetja Top Line.

Boris Može je pojasnil: »Hit Consulting je lani vložil v naše podjetje 200 tisoč mark tolarske protivrednosti in s tem pridobil natanko 50-odstotni lastninski delež. V pogovore s Hitom smo bili v našem podjetju prisiljeni po junijski vojni leta 1991, ko je turizem povsem zamrl in je to začelo močno ogrožati naše podjetje. Kar osem mesecev smo se dogovarjali in sklepali pogodbo. Drugi razlog, zaradi katerega smo se odločili odstopiti polovični delež Hitu, je bil, da nas je vabil k prodaji zmogljivosti tudi za Kranjsko Goro, Bohinj in Bled. To se nam je zdela zanimiva poteza, ne le za nas, ki smo pridobili nove prodajne možnosti, ampak tudi za hotelirje, ki so dobili eno možnost več. Od trenutka, ko se je razvedelo, da sklepamo pogodbo s Hitom, so nam naši partnerji dali predviden odpovedni rok na prvotno sklenjeno pogodbo, v kateri je bila res predvidena ekskluziva. Toda ta ekskluziva je bila obojestranska, kar pomeni, da tudi mi nismo smeli prodajati za druge. Od oktobra 1992 nimamo več ekskluzive pri prodaji portoroških zmogljivosti, odtlej lahko prodajamo tudi druge slovenske zmogljivosti.«

V podjetju Top Line je zaposlenih osem delavcev. Podjetje uspe v povprečju polniti četrtino, morda tudi tretjino portoroških turističnih zmogljivosti. Sodelovanje s Hitom se jim je zdelo vedno več kot zanimivo, saj jim je omogočilo sodelovanje z gorenjskimi turističnimi podjetji. Tako so uspeli v tej slabi (zeleni) zimi na Gorenjskem ustvariti za več kot 200 tisoč mark realizacije, pri kateri imajo določen odstotek provizije. »Če bi šlo pri odkrivanju Hitove afere za konstruktivna prizadevanja, bi bilo vse v redu. Bojim pa se, da je pri vsem tem v ospredju vsem znana slovenska škodoželjnost.«

V portoroški igralnici niso hoteli komentirati dogajanja v Hitu, saj uradne izjave odgovornih predstavnikov portoroškega Casino'ja venomer vztrajno ponavljajo, da imajo z novogoriškim Hitom dobre odnose. Neuradno pa je mogoče od zaposlenih v tem podjetju zvedeti, da gre med obema igralnicama že dalj časa za nekakšno tiho tekmovanje. Dalj časa pa v portoroški igralnici priznavajo in tudi poudarjajo, da je njihov model lastninjenja povsem drugačen od tistega, ki so ga ubrali v Hitu.

»Kako je kdaj v preteklosti poslovala portoroška igralnica, ne moremo govoriti, v zadnjem času pa so vsi računi čisti,« zatrjuje vodstvo. **Enes Lojo**, direktor portoroškega Casino'ja, nam je večkrat zatrdil, da so za vse reorganizacijske postopke dobili soglasje republiške agencije za prestrukturiranje in prenovo in da je oblikoval družbe z omejeno odgovornostjo v skladu s sprejeto in obstoječo zakonodajo Republike Slovenije. Krovno podjetje je še naprej nosilec strategije, marketinga, kapitalskih vlaganj, povezave z drugimi podjetji in vlaganja v turizem in infrastrukturo in ima tri hčerinske družbe z omejeno odgovornostjo – Aerodrom Portorož, Turistično podjetje Marina in Igralnico Casino' Portorož. V vseh je kapital stoodstotno družben, niti tolarja ni zasebnega kapitala, zatrjujejo odgovorni. Res pa je, da se je tudi portoroška igralnica kapitalsko povezala z Metropol hoteli Portorož, ki čaka na privatizacijo, ima vložek v podjetju Palace International, v Turističnem podjetju Bernardin in v podjetju Avditorij Portorož.

BORIS ŠULIGOJ

Velik korak pri razvoju slovenskega turizma

Slovenija bo organizirala konferenco izvršnega odbora ASTA, največjega turističnega združenja na svetu

LJUBLJANA, 8. aprila – Ameriških turistov v Slovenijo še zdaleč ni toliko, kot so si nekateri predstavljali in pričakovali. Preprosto smo premajhni, da bi se lahko na ameriškem trgu predstavljali kot samostojni ponudnik.

Tako se je **Bogo Umek**, podsekretar v sekretariatu za turizem ministrstva za gospodarske dejavnosti, vrnil z zasedanja letne skupščine Alpske skupnosti (katere članice so poleg Slovenije še Avstrija, Švica, Italija in

● ASTA (American Society of Travel Agents) je danes največje turistično združenje na svetu. Šteje več kot 20.000 članov v 131 državah.

Nemčija, še letos pa naj bi se jim pridružili Francija in Liechtenstein), organizacije, ki se ukvarja s promocijo držav članic. Izšla je brošura z opisom alpskih tur, kjer so Sloveniji odmerjene štiri strani, oktobra bo pripravljena kaseta s 13-minutnim besedilom o naši državi, »alpska priloga« je objavljena v najbolj cenjeni turistični reviji na ameriškem trgu Conde Nast Traveler itd.

Danes pa so predstavniki slovenskega turizma sprejeli ponudbo o organizaciji konference izvršnega odbora ASTA (ASTA Board of Directors) maja 1994, najverjetneje na Bledu.

DARJA VERBIČ

»Namiznoteniška diplomacija«

Za gospoda Lojzeta Peterleta in njegovo ministrovanje bi bilo dobro, če bi se naučil razločevati med komentarjem in gloso. Drugič, v sporni glosi je vsaj dvakrat namignjeno, da »slovenska zunanja politika« (verjetno) nima nič skupnega z namiznoteniškim prvenstvom in ladjo–radijsko postajo. In tretjič, kljub vsem resolucijam OZN še ni jasno, katera zastava bo po Ljubljani plapolala v imenu jugoslovanskih športnikov; hipotetično lahko torej računamo tudi z jugoslovansko zastavo, glosist pa je to možnost pač izkoristil...

Boris Jež

DELO

Samostojen časnik za samostojno Slovenijo

Pod cestnim križem

FRANCI DOVČ

Nedavno podpisani sporazum o prometu med Evropsko skupnostjo in Slovenijo, ki so ga nekateri že razglasili za diskriminacijskega, na slovenske ceste vsaj še nekaj časa ne bo privabil bistveno več evropskih tovornjakov in s tem tudi ne bo povzročal večjega onesnaževanja okolja. Zagotovo pa je to pomemben korak pri nadaljnjem vključevanju Slovenije v Evropsko skupnost.

Dejstvo je namreč, da se je zaradi političnih razmer v nekdanji Jugoslaviji tranzitni promet iz držav Evropske skupnosti proti jugu in vzhodu preusmeril predvsem čez Madžarsko. Ta prometna smer pa bo tako za evropske prevoznike kot tudi za tiste z juga zagotovo nekaj časa najbolj sprejemljiva cestna povezava v obe smeri. Tudi osni pritiski, o katerih je prav tako govor v omenjenem sporazumu, za Slovenijo ne pomenijo nikakršne novosti, saj so evropski tovornjaki že vsa leta doslej vozili po naših cestah, ki dovoljujejo največ 10 ton osnega pritiska, medtem ko so evropske ceste grajene za 11,5-tonskega. Tako kot do zdaj bodo evropski tovornjaki tudi v prihodnje plačevali dogovorjeno takso kot svojevrstno nadomestilo za poškodbe, ki jih njihovi tovornjaki naredijo na slovenskih cestah. S podpisom tega sporazuma pa se je tudi naša država obvezala, da bo v prihodnjih letih usposobila vse pomembnejše tranzitne povezave za evropske tovornjake.

Prometni sporazum v tem trenutku bolj koristi Sloveniji kot vmesna stopnica pri vstopu v ES, za funkcionarje Evropske skupnosti pa je dejansko bolj dokaz modrosti ali politične moči posameznih držav članic. Prav sklenitev dvostranskih sporazumov s posamezno državo bo namreč imela veliko večji pomen in tudi precej hujše morebitne posledice za obremenitev slovenskioh cest in onesnaževanje okolja. Precej bolj kot z državami Zahodne Evrope, kjer že sedaj veljajo zelo strogi predpisi o varstvu okolja, se bo morala Slovenija zavarovati pred navalom tovornjakov iz vzhodnih in južnih delov Evrope. To pomeni, da bodo morali biti slovenski predstavniki, ko se bodo v prihodnje dogovarjali s predstavniki posameznih vzhodnoevropskih držav, kjer imajo veliko tovornjakov, ki v prihodnje zaradi strogih predpisov o varstvu okolja ne bodo smeli voziti po »evropskih« cestah, bolj nepopustljivi pogajalci kot v primeru Evropske skupnosti.

Bistveni sestavni del omenjenega sporazuma je tudi finančni del. ES se je s tem obvezala, da bo Sloveniji v prihodnjih letih odobrila 150 milijonov ekujev posojil pod ugodnimi pogoji, poleg tega pa se Sloveniji obetajo tudi posojila posameznih držav članic in drugih mednarodnih finančnih institucij. Višina omenjenega posojila v primerjavi s celotnim programom financiranja slovenske prometne infrastrukture, ki je ocenjen na okoli 3,9 milijarde dolarjev, sicer ni tako veliko, vendar pa poznavalci opozarjajo, da zaradi tega, ker najbrž ne bodo pravočasno pripravljeni vsi dokumenti za začetek gradnje posameznih odsekov avtocest (Celje–Ljubljana) tudi tega denarja ne bo mogoče namensko uporabiti.

Dejstvo je, da bo morala Slovenija kljub ugodnim mednarodnim posojilom v prihodnje zbrati približno polovico denarja za gradnjo prometne infrastrukture iz lastnih virov (proračun). Ob tem pa se marsikdo sprašuje, kje pravzaprav vzeti denar za vse to, saj je znano, da bo v letošnjem proračunu na voljo komaj toliko denarja, da bodo cestarji lahko nadaljevali gradnjo že začetih avtocestnih odsekov. Zato so razmišljanja o pospešeni gradnji slovenske prometne infrastrukture, ki se kot jara kača vlečejo že od nekdanje Mikulićeve zvezne vlade, bolj kost za glodanje in tolažba za tiste, ki nenehno (upravičeno) zahtevajo boljše prometne povezave, kot pa realno uresničljive zadeve. V tem kontekstu si lahko razložimo tudi dodatek k sporazumu, v katerem slovenska stran navaja, da bi v prihodnjih letih za gradnjo naše prometne infrastrukture potrebovali 3,9 milijarde dolarjev, od tega naj bi polovico zbrali doma, drugo polovico pa naj bi dobili od mednarodnih finančnih ustanov.

Skratka, strah vseh tistih, ki so v skrbeh, da je Slovenija s tem sporazumom privolila v nekakšen sodoben neokolonialističen odnos zahodnih držav do nje, je najbrž odveč. Bolj skrb zbujajoče je dejstvo, da tako kot v bivši Jugoslaviji še kar naprej delamo ambiciozno zastavljene načrte in programe, o katerih že vnaprej vemo, da jih ob sedanjem tempu gradnje ne bo mogoče uresničiti v prihodnjih desetih, dvajsetih letih. Nad tem dejstvom so lahko veliko bolj zaskrbljeni slovensko gospodarstvo in prebivalci različnih delov Slovenije, kjer jim sedanje cestno omrežje že povzroča nepremostljive ovire za hitrejši gospodarski razvoj in prodor v svet.

TVS ali odlitek RS

VESNA R. MARINČIČ

Koncentracijska taborišča, nekdanja, so bila zgoščena podoba države. Tudi v njih je vladala hierarhija, sposobnejši, močnejši in brezobzirnejši so bili privilegiran razred, nesposobni, šibki in tenkočutnejši pa so jih morali, tudi njih, ubogati. O tem so »poročali« tisti, ki so taborišča doživeli in preživeli. Televizija Slovenija je odlitek države Slovenije. Toda ker pri nas nobene stvari ne moreš spraviti v kalup ali vzorec, gre tudi v tem primeru zgolj za navidezno podobnost oziroma enakost.

Na TVS, za začetek, recimo nimajo vrhovnega voditelja, medtem ko ga država ima. Na njej nista najbolj zastopani najmočnejši stanki, ampak tretja, pridružena stranka. To je razumljivo, saj je prejšnja garnitura še zmeraj v hiši in bila bi nespametna, če ne bi čakala na novo priložnost. In oddajo na drugem programu, Studio City, ki je znana po tem, da je pisana na kožo vladajoči stranki, so prejšnji teden mimogrede nadomestili s pogovorom z redovnico, katere ime je bilo povezano z afero Razkrižje. Drugače povedano, na TVS so prepovedali Drnovškov in Školjčev studio in namesto njega predvajali intervju, ki je ustrezal krščanskim demokratom.

Da ni tako preprosto!? Je. Uredniki na Televiziji Slovenija so prepovedali oddajo, v kateri so se nastopajoči norčevali iz njihovih novinark. Če bodo za ta ukrep zvedeli tuji novinarji, bodo napisali, da v slovenskih javnih občilih vlada cenzura oziroma da v njih ni svobode izražanja ali pa celo, da kršijo človekove pravice, tokrat pravice Studia City, ne pa pravic »osmešenih« novinark.

Je to pretiravanje in senzacionalizem za vsako ceno? Ni. V zadnjem poročilu State Departmenta, stran 109, kjer se omenja Slovenija, med drugim piše, da v naši državi novinarji niso imuni za politične pritiske oziroma da so osebo, ki bere Dnevnik (TV news person), suspendirali za mesec dni, ker je po svoje komentirala izjavo nekega politika. In ker je vest uvrščena pod poglavje Human Rigts 1992, si ni težko zamisliti, kaj si človek predstavlja pod tem suspenzom: novinarje, ki nimajo pravice izražati svojega mnenja, če ni v skladu s tekočo politiko.

Če bodo najnovejši dogodek na TVS spet uvrstili v poročilo ameriškega ministrstva za zunanje zadeve, je že jasno, kaj bo pisalo. Za omenjeno poročilo o političnih pritiskih na novinarje namreč samo Slovenci vedo, da je nepopolno. Kajti suspendirana oseba se je kot »TV news person« pripravljala na politično kariero, ki jo je, kot je znano, že zastavila. Urednik, odgovoren za suspenz, je torej ravnal pravilno, samo da tega takrat nihče razen nje (in njenih strankarskih kolegov) ni vedel. Če bi bila torej zgodba napisana do konca, je v poročilu sploh ne bi bilo, ker tja ne sodi. Nezanimiva bi bila celo za poglavje o občilih. Mesec dni kazni je bilo celo premalo.

Svoje dni je bilo v medijih vse dovoljeno, nič ni bilo prepovedano, če pa so koga suspendirali, je bil razlog utemeljen (na TV so z ekrana odstranili osebo, ki ji je med branjem novic pokukal križec iz dekolteja). Rubrike, oddaje in ljudje so izginjali tako, da tega ni nihče opazil ali pa je delavski svet po hitrem postopku sprejel dopolnilo, s katerim je bila odstavitev izvedena samoupravno in po zakonski poti. V primeru Studia City bi prišlo do izginotja še hitreje. Na TVS bi se na kolegiju ali kakšnem drugem sestanku dogovorili, da bodo v spomladanski pa tudi poletni shemi predvideli določene osvežitve in da bodo nekatere oddaje zato spremenile svoj koncept, med njimi tudi Studio City. S spreminjanjem idejne zasnove pa vemo, kako je: traja v nedogled in do zaželenega rezultata pridemo zgolj po temeljitih analizah in preučevanjih. Seveda niso tako ravnali, kljub temu pa so naredili neumnost.

Studio City se je začel kot Studio Ljubljana. Njegove oddaje so bile drugačne od tistih z velike televizije, predvsem pa vznemirljivejše in aktualnejše ter zato tudi zanimivejše. Ljudje so jih vse bolj gledali in se norčevali iz TV Ljubljana, češ kako počasna da je, okorna in pravoverna. Zato je kmalu prišlo do zamisli, da je treba Studio Ljubljana spremeniti. In tako kot je svoje dni veljalo za Radio Študent, da naj se ukvarja s študentskimi problemi, so tudi zanj rekli, naj pusti politiko pri miru in se ukvarja z Ljubljano, torej lokalnimi zadevami. No, pravi razlog, da so se spravili nadenj, je bila oddaja s snemanja prvega slovenskega pornografskega filma, predvajana pozno popoldne. Zakaj takrat niso izdali javnosti, kaj jih v resnici tišči? Jim je bilo nerodno? Kajti če bi povedali po pravici, bi utegnili dobiti celo podporo.

Eno je gotovo: kar koli na TVS prepovedo, ukinejo, suspendirajo, dajo v bunker, nikoli več ne bodo doživeli, da bi se občila in z njimi javnost temu zoperstavila. Kajti človek nikoli ne ve, kakšno pravično bitko so mu spet podtaknili. Če bi torej rekli, odpravljamo Studio City, ker njegova kvaliteta nezadržno pada – kar je gotovo – bi jim nihče ne verjel na besedo. Še manj bi jim verjeli, da na TVS res nekaj dajo na kvaliteto Studia City – ki se večinoma financira sam, torej s sponzorji! To pa pomeni: TVS jim denarja ne da, odloča pa o njegovi usodi. Zato je skrajni čas, da liberalno demokratski Tomaž Perovič dobi kanal B, krščansko demokratski Tomaž kanal C, osrednja TV pa naj poti krvavi pot in poskuša držati ravnotežje. Če more.

Boljše ceste čez 20 let?

Cestni povezavi med Koprom in madžarsko mejo kaže sila slabo – »Ob zdajšnjem tempu ceste ne bo niti čez dvajset let«

KOPER, 8. aprila – Mar res še najmanj deset let ne bodo zgradili primerne avtomobilske ceste od slovenskega morja do meje z Madžarsko? To je zvedel poslanec dr. Dimitrij Rupel od odgovornih in jih povedal v sinočnjem televizijskem omizju. Hkrati je izrazil bojazen, da se za tem skrivajo nameni, da bi v Sloveniji gradili druge, za mlado državo manj pomembne ceste. Malo smo povrtali na Republiški upravi za ceste in zvedeli, da ob zdajšnji »naglici« pri gradnji naših cest omenjena avtomobilska cesta ne bo končana niti čez 20 let.

Za cesto od Čebulovice do Kopra nimajo (razen nekaj krajših odsekov) narejenih niti idejnih projektov. Omenjeni del avtomobilske ceste bi bil lahko letos nared, če se ne bi pojavile dileme o prehodu divjadi. Novi direktor Republiške uprave za ceste **Anton Šajna** nam je danes zatrdil, da predvidena cestna smer od Kopra do Lendave ni zanemarjena in se vanjo vlaga celo več kot v druge ceste. Po besedah Antona Šajne je v predlaganem proračunu za ceste letos predvidenih 14,2 milijarde tolarjev, od tega za novogradnje 3,5 milijarde tolarjev. Polovico tega denarja bodo namenili za dokončanje odseka Vrba - Hrušica (na dolenjki), drugo polovico pa dokončanju odseka Razdrto - Čebulovica (proti Kopru). Za posodobitev slovenskih cest naj bi šlo nekaj manj kot sedem milijard tolarjev, v glavnem naj bi jih usmerili v severovzhodni del Slovenije, vključno s tretjim pasom čez Trojane. Če pa bo državni zbor tako zahteval, bi se lotili tudi nadaljevanja gradnje tretjega pasu na črnokalskem klancu pred Koprom.

Iz besed Antona Šajne smo lahko razbrali, da interes Slovenije ni le v gradnji avtomobilske ceste od Kopra do madžarske meje, pač pa celoten predviden cestni križ, za kar bi morali zgraditi še 240 kilometrov avtomobilskih cest. Glede na to, da že tri leta gradijo 21 kilometrov na dveh novih cestnih odsekih (Vrba - Hrušica in Razdrto - Čebulovica), lahko hitro izračunamo, koliko časa bomo torej še morali čakati na preostale kilometre. Če bomo gradili tako kot zadnja leta - kar polnih 30 let! V letos predvidenem znesku pa je poleg vsega za 4,5 milijarde tolarjev tujih kreditov.

Predsednik slovenske vlade dr. **Janez Drnovšek** pa je 12. septembra lani izjavil, da bo Slovenija že do konca lanskega leta prejela približno 400 milijonov mark (200 milijonov ekujev) kredita za ceste in da se bodo glavna dela na slovenskih cestah začela letos, ko bo nared dokumentacija. Po njegovih tedanjih besedah so se že lani poleti pripravljali na ustanovitev posebnega konzorcija, s pomočjo katerega naj bi država zagotavljala denar za cestno gradnjo. Seveda so eno izjave pred volitvami, drugo izjave ob delitvi proračunskega tolarja. Podobno velja tudi za prednostni vrstni red gradnje slovenskih cest. Pred volitvami imajo nekatere ceste določeno težo, ob delitvi konkretnega denarja pa se ta teža lahko porazdeli povsem drugače.

BORIS ŠULIGOJ

DROBNOPRODAJNE CENE

KRIVULJI PONAZARJATA POVPREČNO CENO OSMIH ZNAČILNIH IZDELKOV V LJUBLJANSKIH DRUŽBENIH IN ZASEBNIH TRGOVINAH

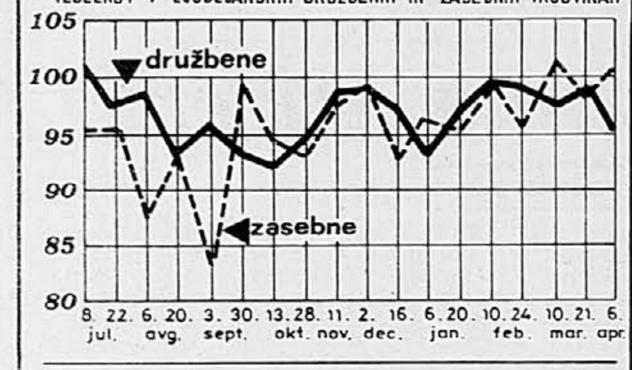

ČOKOLADA MILKA

ZA STO TOLARJEV DOBITE V TRGOVINI POVPREČNO:

11,8 dkg MILKE — 8,7 dkg MILKE

družbene — zasebne

84,4 SIT/MILKA — 114,5 SIT/MILKA

DELOVO TRŽNO NAPOTILO

Spet praznični nakupi

Pri tokratni primerjavi cen so zasebniki spet nekoliko dražji. Družbene trgovine so cenejše predvsem pri čokoladi milka, pa tudi pri jajcih. Imajo tudi nekoliko več akcijskih prodaj. V začetku meseca se je podražilo mleko, sicer pa večjih podražitev ni bilo.

Da so tokrat družbene trgovine spet prehitele zasebnike, je največ pripomogel naš naključni izbor. Vzorec, ki ga uporabljamo, je majhen in zato ne pokaže vsega. Razlike med posameznimi trgovinicami so namreč zelo velike. Denimo že v treh naključno izbranih zasebnih trgovinah lahko kupimo deset jajc za 105, 141 ali pa 170 tolarjev. Najbolj se kaže izogibati tistih trgovin, ki delajo pozno v noč. Tam so lahko cene tudi 20, 30 odstotkov višje. Ni pa tako povsod. Če je v vaši soseščini takšna trgovina, najprej naredite primerjavo ali dve, preden planete v večje nakupe.

Obseg prodaje v teh dneh postopoma narašča, pravijo trgovci. Pred vrati so prazniki, prvega v mesecu so bile plače, k večjim nakupom pa pripomore tudi letni čas. Kupci spet bolj polnijo košare s pijačami in seveda tudi z darili ter velikonočnimi potrebščinami.

Jajca so se od v zadnjem letu podražila za približno 23 odstotkov. Pred štirinajstimi dnevi je bilo treba, glede na naše primerjave, za deset jajc odšteti 160 tolarjev, pred prazniki pa so jih akcijsko pocenili. V nekaterih Mercatorjevih marketih lahko dobimo jajca že za 119,90 tolarja, najcenejša pa smo našli v trgovini Bonita, za 105 tolarjev. Povprečno je treba za jajca pred prazniki odšteti 130 tolarjev, tolikšna pa je bila tudi redna prodajna cena lani.

Med primerjanimi trgovinami je bil tokrat najcenejši eden izmed Emoninih marketov. Kljub temu, da so tokrat ostale cene v družbenih trgovinah nižje, so cene sadja in zelenjave zelo visoke. Za solato je treba odšteti kar 249 tolarjev in za banane 159 tolarjev, saj jih prodajajo že v naprej pakirane. Zaradi prepovedi prodajanja nepakiranega sadja in zelenjave (če nimajo ustreznih prostorov in tehtnic), so se številni zasebniki tem izdelkom raje odpovedali. Le redkokje se odločijo, da bodo prodajali po tako visokih cenah. Tudi zaslužki so namreč tako bistveno manjši, kot pa če bi kupovali na veliko pri različnih prekupčevalcih.

NATAŠA KORAŽIJA

LJUBLJANSKA BORZA — LJUBLJANA STOCK EXCHANGE, INC.

Uradna tečajnica Ljubljanske borze vrednostnih papirjev, d.d., Ljubljana

št.: 65 — Datum: 8. 4. 1993

Vrednost. papir	obr. m. div.	ex kupon št. dat.	začet. tečaj	tečaji zadnjega borz. sestanka: enotni	dat. (1)	min.	max.	teč. jev. pos. 1, 2	promet v lotih: b. sest.	skupni
UVRŠČENA KOTACIJA I – Obveznice										
R SL 1*	8,0	–	115,9	116,0	8. 4.	115,8	116,0	115,9	2200	6304
R SL 1 (0)*	8,0	–	110,0A	110,0A	7. 4.	109,0d	–	110,0A	–	10
R SL 2*	9,5	5. (1.4.)	89,4	89,0	8. 4.	88,8	89,3	89,4	406	1103
R SL 2 (0)*	9,5	5. (1.4.)	–	89,0	22. 3.	85,0d	90,0p	–	–	–
UVRŠČENA KOTACIJA II – Obveznice										
Mesto Lj*	10,0	3. (1.4.)	–	86,2	8. 4.	86,2	86,2	86,70A	20	24
MLJ (0)*	10,0	3. (1.4.)	–	86,0A	5. 4.	80,0d	–	–	–	–
UVRŠČENA KOTACIJA II – Delnice										
Saius	700	2. (29.3.)	–	4700	29. 12.	5170Sd	–	–	–	–
Lek	–	–	10500A	9720S	6. 4.	10600d	11550S-p	10796A	–	20
PROSTI TRG – Obveznice										
Gorenje*	10,0	5. (15.1.)	96,1	97,0	8. 4.	97,0	97,0	95,9A	60	82
Lek 1*	10,0	2. (1.1.)	–	105,0A	19. 3.	–	–	–	–	–
Lek 2*	12,0	2. (1.11.)	–	96,0A	2. 4.	96,0d	100,0p	–	–	–
Lesnina 1*	10,0	(4)	–	10,0A	8. 4.	10,0	10,0	–	20	–
Metalna*	12,0	5. (1.2.)	70,0A	75,8	8. 4.	75,8d	75,8	–	100	–
Ob. Laško*	10,0	1. (1.10.)	–	83,0	8. 4.	83,0	83,0	80,9A	10	14
Ob. Zag.*	11,0	2. (1.1.)	74,9	75,0	8. 4.	73,0	75,0	–	460	–
PTT Celje*	12,0	2 (1. 12.)	100,1	100,1	7. 4.	100,3d	103,0p	–	–	–
PTT Go*	10,0	–	86,2	86,2	7. 4.	84,8d	85,5p	–	–	–
PTT Lj*	12,0	3. (1.1.)	–	102,0	8. 4.	102,0	102,0	100,5A	14	15
Rogaška 1*	10,0	2. (1.6.)	–	86,0A	5. 4.	–	–	–	–	–
Rogaška 2*	10,0	2. (1.6.)	–	44,8	2. 4.	40,5d	46,0p	–	–	–
RGS blag	25,0	4. (1.4.)	–	14400S	8. 4.	14400	14400	–	2	–
Yulon 1*	12,0	6. (1.12.)	–	106,7	26. 11.	–	–	–	–	–
PROSTI TRG – Delnice										
Dadas	1000	1. (5. 4.)	24000A	24200	8. 4.	24200	24200	–	6	–
Grad	87,64	4. (12.3.)	2070A	2070A	7. 4.	1863Sd	2277Sp	–	–	–
MK Založ.	217,88	1.(30.3.)	–	2800A	26. 3.	2520Sd	2800p	–	–	–
Nika	9,37%	(15.3.)	–	35213S	6. 4.	32000d	37000p	–	–	–
Probanka			15255	15413	8. 4.	15400	15420	15324	380	725
RGS prednostne			–	2200	2. 4.	2020d	2200p	–	–	–
SKB redne			–	11031	6. 4.	11000d	11500p	–	–	–
SKB prednostne			12026	11824	8. 4.	11720	12300	11482	1926	5016
KRATKOROČNI VREDNOSTNI PAPIRJI										
Blag. zap. banke Slov. v DEM										
60-dnevni (v sit)			–	66,19	26. 3.	–	–	–	–	1
90-dnevni (v sit)			–	67,11	5. 4.	–	–	–	–	1
120-dnevni (v sit)			67,3	67,25	7. 4.	–	–	–	–	1
DVODELNI BLAGAJNIŠKI ZAPISI BS										
100.000 sit										
skupaj junij			126,4A	126,4A	7. 4.	–	–	–	–	–
tolarski del junij			123,6A	123,6A	7. 4.	–	–	–	–	–
devizni del junij			128,6	130,0	8. 4.	130,0	130,0	128,6A	4	6
1.000.000 sit										
skupaj junij			126,4A	126,4A	7. 4.	–	–	–	–	–
tolarski del junij			125,3	125,3	7. 4.	–	125,0p	124,0A	–	43
devizni del junij			127,9	127,9	7. 4.	129,7d	130,5p	–	–	8
ZAKLADNE MENICE RS										
	obr. m.	teor. vr.								
TOLAR	9,0	111406,0	109,8	109,8	7. 4.	–	–	–	–	–
ECU	9,0	984,0732	–	98,3A	5. 4.	–	–	–	–	–
KOMERCIALNI ZAPISI STANOVANJSKEGA SKLADA RS										
komplet			–	–	–	24000d	–	–	–	–
tolarski del		113,90	–	112,5	25. 3.	114,0d	–	–	–	–
devizni del		103,51	–	103,9A	17. 3.	103,6d	–	–	–	–

Obveznice, komercialni zapisi in blagajniški zapisi kotirajo v odstotkih (osnova je najnižja nominacija), delnice kotirajo v tolarjih; p – papir, ponudba; pomeni tečaj ponudbe določenega vrednostnega papirja; d – denar, povpraševanje; pomeni tečaj povpraševanja po določenem vrednostnem papirju; * – vrednostni papir je nominiran v DEM; 1 – ponderirana aritmetična sredina tečajev vseh poslov; 2 – pri izračunu tečaja so upoštevani tečaji javljenih poslov sklenjenih od 12.30 prejšnjega dne do 12.30 tekočega dne (0) – izkoriščena davčna olajšava; A – aplikacijski tečaj; borzni posrednik je hkrati kupil in prodal isti papir za različni stranki; S – suspendirano trgovanje

Obveznice z anuitetnim odplačilom glavnice: MLJ, PLJ, YLN1, LSN1, GOR, RGS1, OZG, RSL1; ex kupon – številka kupona in datum zapadlosti le-tega; (3) – vrednostni papirji kotirajo brez kupona vključno 4 delovne dneve pred zapadlostjo le-tega; (4) – kupon, ki je zapadel 1. 3. 1993 ni bil izplačan; obr. m. – obrestna mera (obveznice, zakladne menice); div. – dividenda (delnice), v SIT, če ni navedeno drugače; max. – najvišji tečaj določenega vrednostnega papirja; min. – najnižji tečaj določenega vrednostnega papirja; teor. vr. – tekoča teoretična vrednost.

VARSTVO INDUSTRIJSKE LASTNINE

Patenti in blagovne znamke po evropsko

Vsa tista podjetja in posamezniki, ki so imeli pri nekdanjem Zveznem zavodu za patente v Beogradu prijavljene ali podeljene patente, modele, blagovne znamke itn., bodo morala do konca prihodnjega leta vse te pravice prenesti na Urad za varstvo industrijske lastnine, ki deluje v okviru ministrstva za znanost in tehnologijo. Tisti, ki imajo svoje mednarodne blagovne znamke zavarovane v nekdanji Jugoslaviji prek tako imenovanega Madridskega aranžmaja, pa morajo svoje pravice do prvega junija letos prenesti na Slovenijo.

To je le nekaj novosti iz predloga za spremembo zakona o industrijski lastnini, ki je bil v Sloveniji sprejet marca 1992. leta. Omenjeni zakon sicer vsem tistim, ki imajo prijavljene patente, modele itd. priznava vse pravice, ki so jih imeli pri nekdanjem Zveznem zavodu za patente, vendar zaradi sankcij Združenih narodov proti tako imenovani Zvezni republiki Jugoslaviji, prijavitelji iz Slovenije in predvsem iz tujine ne morejo in tudi ne smejo kontaktirati s tem organom. To je predvsem tistim, ki bi morali podaljšati veljavnost patenta ali blagovne znamke, že povzročilo precej preglavic, zato so se na Uradu za varstvo industrijske lastnine odločili za hitro spremembo omenjenega zakona predvsem zato, da bi vsem tistim, ki želijo svoje pravice uveljavljati v Sloveniji, pomagali, da bi se izognili zapletom. Po besedah dr. **Bojana Pretnarja**, direktorja omenjenega urada, zadeve sploh niso tako preproste, zato pri njih zdaj pospešeno iščejo take rešitve, ki bi bile za prijavitelje čim bolj enostavne. Kakšne bodo dokončne rešitve, nam sogovornik še ni znal povedati, vendar pa upa, da bodo svoje pravice lahko »prenesli« na slovenski urad zgolj na podlagi potrdil, ki so jih dobili v Beogradu.

Poleg omenjenih sprememb je v predlogu spremenjenega zakona tudi nekaj manjših dopolnitev in popravkov. Po besedah Bojana Pretnarja bo v spremenjenem zakonu tudi opredeljeno, da bo Slovenija priznala podeljene pravice iz industrijske lastnine tudi tistim, ki bodo svoje prijave vložili v tujini. To bo Sloveniji med drugim omogočilo, da bo hitreje sklenila sporazum o sodelovanju z Evropsko patentno organizacijo (upravni odbor te organizacije je že sprejel sklep o začetku pogajanj s Slovenijo) in ratifikacijo Evropske patentne konvencije in Konvencije o sodelovanju na področju patentov. Poleg tega bo v spremenjenem zakonu bolj poskrbljeno za zaščito tako imenovanih slovečih znamk. Izkušnje na omenjenem uradu namreč kažejo, da so nekateri slovenski prijavitelji v svojem imenu poizkušali prijaviti nekatere sloveče znamke (Benetton, O Neil itd.), kar je po besedah našega sogovornika nevzdržno. Prav tako bodo z novim zakonom preprečili zlorabo državnih simbolov kot kolektivnih blagovnih znamk. Bistveno bolj enostaven bo v prihodnje tudi postopek za pridobitev modela in blagovne znamke. Tako kot v Nemčiji bodo v prihodnje prijavitelju priznali pravico do uporabe znamke oziroma modela, če v treh mesecih od vložitve zahtevka ne bo nihče vložil ugovora. V primeru ugovora pa bodo morali opraviti preizkus in izdati ustrezno odločbo.

Vse te in še nekatere manjše spremembe so po mnenju dr. Pretnarja nujne, saj je po eni strani čedalje večji interes (predvsem tujcev) za prijave v Sloveniji, po drugi strani pa je vprašanje učinkovitega varstva pravic industrijske lastnine zelo pomembno pri sklepanju trgovinskih sporazumov z Evropsko skupnostjo, EFTA, ZDA in v okviru GATT.

● Urad za varstvo industrijske lastnine je lani prejel 830 prijav za blagovne znamke, 147 za modele in 421 za patente. To je po besedah dr. Pretnarja že toliko, kolikor so jih nekoč dobili v Zveznem zavodu za patente. Glede na interes (predvsem iz tujine) pa v prihodnje pričakuje še več prijav.

FRANCI DOVČ

NIKA BORZNO POSREDNIŠKA HIŠA d.d.
Cesta prvih borcev II, Brežice 68250 ☎ 0608 62-236. Telefaks: 0608 62-852
POSLOVALNICA LJUBLJANA
Slovenska cesta 54, Ljubljana 61000 ☎ 061 131-155. Telefaks: 061 131-347
POSLOVALNICA MARIBOR
Partizanska cesta 3-5, 62000 Maribor ☎ 062 29-460. Telefaks: 062 29-460

ILIRIKA Menjalnica
ILIRIKA MENJALNICA, Sežana, Partizanska 37/a, tel.: 067/31-410
ILIRIKA MENJALNICA, Postojna, Ljubljanska 9, tel.: 067/23-003
ILIRIKA MENJALNICA, Ilirska Bistrica, Cankarjeva 2, tel.: 067/41-935
ILIRIKA MENJALNICA, Mednarodni mejni prehod Jelšane, tel.: 067/88-017
ILIRIKA MENJALNICA, Slovenj Gradec, Glavni trg 9, tel.: 0602/42-908

OPTIMIZEM®
BORZNO – POSREDNIŠKA HIŠA
LJUBLJANA, tel: 061 301 572, Pražakova 20
POSTOJNA, tel: 067 22 536, 22 951, Volaričeva 5
LOŽ, tel: 061 708 035, Pod zidom 22
IDRIJA, tel: 065 71 642, Trg Maršala Tita 9
NOVA GORICA, tel: 065 27 500, Gradnikovebrigade53
TOLMIN, tel: 065 82 114, Cankarjeva 1

MAPO d.o.o. Portorož
Menjalnica Obala 14, tel.:066/76 890
Vedno na uslugo svojim strankam!
Odprto 365 dni v letu od 9. do 21. ure!

MENJALNICA AGMA d.o.o. IZOLA
Drevored 1. maja 3, Izola (pred Splošno banko Koper)
tel./faks: 066/ 63 808, del. čas od 8. do 19. ure.

PM&A
BORZNO-POSREDNIŠKA HIŠA
tel: 061/112-115 fax: 061/322-779
-borzno posredovanje
-upravljanje portfeljev
-investicijski sklad Galileo
-posredovanje HRD in MAD

MENJALNICA HIDA
Pokrita tržnica Ljubljana
MENJAMO TUDI LIRE, DOLARJE, FRANKE, KRONE, FUNTE IN GULDNE
VEDNO NA ZALOGI TUDI HRVAŠKI DINARJI
Delovni čas: 7.00 do 19.00 Tel.: 061/ 126-111, 127-273

A·B·H
ABANČNA BORZNA HIŠA
DALMATINOVA 11, 61000 LJUBLJANA,
TEL.: 061/133-121, FAKS: 061/310-985
OBIŠČITE PRVI FINANČNI SEJEM,
CANKARJEV DOM, 6. - 9. APRIL 93

SKB BANKA, D. D. Ljubljana

Tečajna lista za obračun deviznih prilivov in odlivov podjetij št. 69 na dan 9. 4. 1993 od 00.00 dalje

Valuta	Enota	Nakupni	Prodajni
ATS	100	957.0434	959.8854
FRF	100	1,990.1925	1,996.1025
DEM	100	6,735.0000	6,755.0000
ITL	100	6.9135	6.9340
USD	1	108.7164	109.0392

Tečaji so okvirni, pri konkretnih poslih so možna odstopanja.

Tečajna lista Ljubljanske banke, d. d., za obračun deviznih prilivov in odlivov podjetij št. 69

Tečaji veljajo od: 9. 4. 93 od 00.00 dalje

Država	Šifra valute	Valuta	Enota	Za devize: nakupni	prodajni
Avstrija	040	šiling	100	957,7540	960,5960
Belgija	056	frank/C	100	327,3618	328,3332
Francija	250	frank	100	1991,6700	1997,5800
Nemčija	280	marka	100	6740,0000	6760,0000
Italija	380	lira	100	6,9186	6,9391
Švica	756	frank	100	7312,9000	7334,6000
V. Britanija	826	funt	1	165,2648	165,7552
ZDA	840	dolar	1	108,7971	109,1199
	955	ECU	1	131,4098	131,7997
Španija	995	pezeta	100	93,7534	94,0316

Opomba: Tečaji so okvirni. Pri konkretnih poslih je možno odstopanje glede na trenutne tečaje na trgu deviz oz. poseben dogovor.

Tečajna lista za odkup in prodajo deviz podjetij na dan 9. 4. 1993

Velja od 00.00 do 24. ure

Banka	Valuta	Nakupni	Prodajni
Creditanstalt – Nova banka	DEM	67,50	67,80
Bank Austria	DEM	67,30	67,65
UBK banka	DEM	67,30	67,65
SZKB	DEM	67,45	67,75
Abanka, Ljubljana	DEM	67,47	67,80
Probanka, Maribor	DEM	67,25	67,55
Kreditna banka Maribor	DEM	67,20	67,50

Zaradi velikih sprememb v tečajih, na katere banke ne moremo vplivati, se v bankah ne moremo obvezati prodajati valuto po objavljenih tečajih. Zaradi tega prosimo, da trenutni tečaj preverite pri pristojnih službah.
Devizni tečaji za USD, ATS, ITL in CHF so določeni na podlagi srednjih tečajev po trenutno veljavni tečajnici Banke Slovenije, pri drugih valutah pa je razmerje Banke Slovenije povečano oziroma zmanjšano za 0,25 odstotne točke.

SEJMIŠČA, ŽIVINA

Brez darila za praznik

Vsi kmetje so po obljubi vlade že pričakovali višjo ceno pri odkupu mesa, vendar te ni in je tudi za praznično darilo noče biti. Ostaja pri 265 tolarjih za ekstra kakovostno mlado pitano govedino ali 148 tolarjev za kilogram žive teže. Živino, ki je bila namenjena izvozu, mesarji koljejo v domačih klavnicah. Pri Pomurki so vpeljali dvojne cene, ki so za telice nekoliko nižje, se pravi 255 tolarjev za kilogram te govedine.

Bolj živahno kot pri odkupu v klavnicah je na sejmiščih. Pujski pri Mokarju na Ižanski cesti v Ljubljani so bili na zadnji semanji dan po 6.500 do 9 tisoč tolarjev za rep, v Turnišču je bil par po 9 do 12 tisoč tolarjev. Primorski sejmišči v Ajdovščini in Ilirski Bistrici so zasedli prodajalci iz drugih slovenskih krajev, tudi iz Brežic, pujske so prodajali po 350 tolarjev za kilogram žive teže. Težji prašiči do 60 kilogramov so te dni okrog tristo tolarjev za kilogram žive teže. Posebno živahen je bil brežiški sejem, na katerem je bilo tudi precej težjih živali, okrog sto kilogramov teže po 170 do 200 tolarjev za kilogram.

Še bolj kot na slovenskih sejmiščih pa je bilo živahno na hrvaških, kjer je sezona v polnem zamahu. Tam so odojki po 100 do 170 tisoč dinarjev za par, kar pomeni, da je cena od zadnjega sejma v Varaždinu poskočila za celih 30 tisoč hrdov. O prodaji poročajo, da je bila zelo dobra, saj so prodali vse pripeljane živali, teh pa je bilo 312 parov. Slovenskim kupcem se zaradi menjave še vedno splača prepeljavati živino čez mejo, kajti pri sosedih je za kilogram žive teže treba odšteti okrog 2.500 hrdov. Okrog stokilogramski prašiči so po 1.400 do 1.450 hrdov za kilogram žive teže, kar tudi ni pretirano drago.

Prašiči v kmečkem hlevu v Sloveniji, vsaj odrasli, ne gredo v promet tudi za ceno od 160 do 180 tolarjev, se pritožujejo rejci in se jim kolca po lepših časih, ko so skoraj vse zlahka prodali. Domača mlada govedina je po 330 tolarjev, starejša pa okrog 250 tolarjev.

Krave, odpeljane iz hleva v hlev, prodajajo po 111 tisoč tolarjev, če so frizijke in še tele mora biti zraven, breje telice so od 80 do 100 tisoč tolarjev. Cene na kmetih so pri tem dokaj enotne.

Kjer prodajajo tudi gnoj, je od pet tisoč tolarjev navzgor na nakidano traktorsko prikolico. Okrog mest, kjer je povpraševanje za vrtove največje, celo osem tisoč tolarjev.

V primerjavi z naračunanimi stroški kilograma prireje v govedoreji, ki so nekaj nad 198 tolarjev, so cene tačas zelo nizke, čeprav naša živina nič ne zaostaja za kvalitetno evropsko. (N. Č.)

OBRESTI IZ HRVAŠKEGA PRORAČUNA

Poizkus nižanja inflacije

Istega dne, ko je guverner Narodne banke Hrvaške Pero Jurković zagrozil, da tukajšnja Ljubljanska banka po 31. maju ne bo dobila novega dovoljenja za delo, če ne bo prej rešila vprašanja zamrznjenih deviznih prihrankov hrvaških državljanov, so tisto drugo skupino hrvaških varčevalcev, ki so svoj denar vložili v domače banke obvestili, da jim morda ne bodo izplačali letnih obresti na njihove devizne prihranke. V najnovejšem proračunu Republike Hrvaške namreč niso predvideli denarja za te namene, tako da bodo morale izplačilo obresti prevzeti same banke, ki že napovedujejo, da to ne bo šlo brez težav.

Država mora v skladu z odredbo o javnem dolgu zagotoviti dinarska sredstva za izplačilo obresti na stare devizne prihranke, ki se obračunavajo dvakrat letno. Vendar je oblast v tem najnovejšem krčevitem poskusu, da bi znižala inflacijo, ta sredstva črtala iz proračuna, da bi tako vsaj deloma zmanjšala količino denarja, ki ga je treba dati v obtok. Problem so preložili na banke, ki lahko ta denar izplačajo svojim varčevalcem, ali pa ga pripišejo glavnici – torej javnemu dolgu.

Ker ima večina bank težave s terjatvami do vse šibkejšega gospodarstva, bi bila gotovo bolj sprejemljiva druga možnost. Vendar se bančniki bojijo incidentov pred okenci in paničnega dvigovanja deviz, ki so jih ljudje potem, ko so znova dobili zaupanje v banke, položili na bančne račune. Vsekakor je malo bank, ki bi tako kot Gospodarska banka Zagreb, ki z občani sicer malo posluje, izplačilo obresti že vnaprej predvidele v svoji poslovni politiki.

Rešitve, s katero bi lahko zadovoljili prevarane varčevalce, za zdaj ni, čeprav so bančniki predlagali, da bi se tega neprijetnega bremena rešili z uvedbo trgovanja s starimi deviznimi prihranki na borzi. Dotlej pa se bo morala država sama odločiti, kako se bo pravno izognila izplačevanju obresti. Ena od rešitev, ki se zdi najverjetnejša, je, da preprosto spremeni odredbo o javnem dolgu.

ZORANA BAKOVIĆ

Črna borza

● V teh dneh je na črni devizni borzi v *Beogradu* za eno marko treba odšteti že okrog 30 tisoč dinarjev, preprodajalci pa zanje dajo 26 tisoč dinarjev. V *Novem Pazarju* je nakupni tečaj 29.000, prodajni pa 28.000 dinarjev za marko. V menjalnici v *Podgorici* sta tečaja: prodajni 30 in nakupni 26.000 dinarjev. Srednji tečaj NBJ pa je še vedno okrog 465.11 dinarjev za marko. V Makedoniji je srednji tečaj tamkajšnje centralne banke za marko 783,80 denarja, črni pa je približno še enkrat višji. V Skopju prodajajo marko po 1.320 denarjev, kupujejo pa po 1.350 MAD.

Na Hrvaškem preplačila niso tako visoka, kljub temu pa se trenutno vrtijo okrog 12 odstotkov nad srednjim tečajem tamkajšnje centralne banke.

Tako je bil v začetku tedna prodajni tečaj marke na hrvaškem črnem trgu okrog 1100 hrvaških dinarjev za marko nakupni pa okoli 1050, uradni srednji tečaj pa 956 dinarjev za marko. (A. Kl.)

MARKA V SLOVENIJI

SREDNJI TEČAJ DEM PRI POSLOVNIH BANKAH V SIT

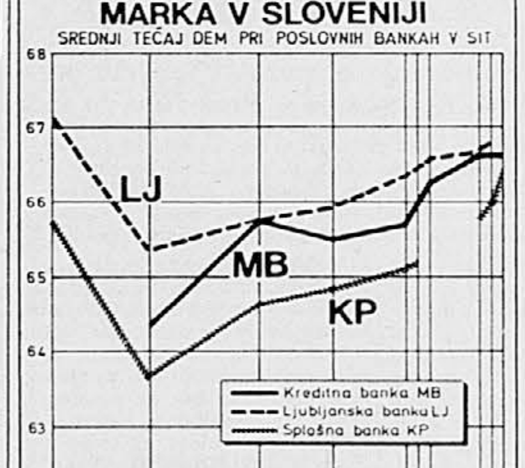

ŠVICARSKI FRANK V SLOVENIJI

PO SREDNJEM TEČAJU BS V TOLARJIH

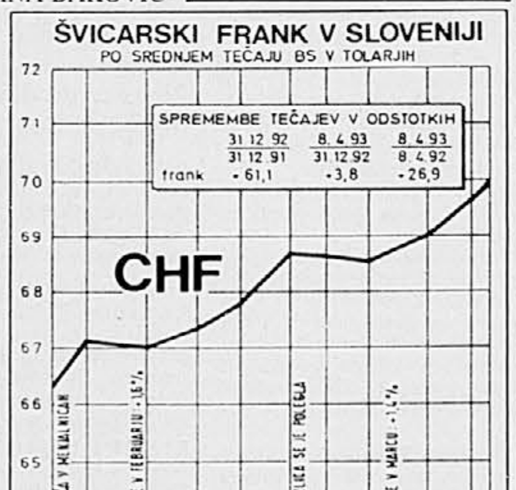

BANKA SLOVENIJE

Tečajna lista št. 69 z dne 8. aprila 1993
Tečaji veljajo od 9. aprila 1993 od 00.00 ure dalje

Država	Šifra valute	Valuta	Enota	Za devize: nakupni	srednji	prodajni
Avstralija	036	a. dolar	1	73,5671	73,7885	74,0099
Avstrija	040	šiling	100	916,6865	919,4448	922,2031
Belgija	056	frank/C	100	313,3249	314,2677	315,2105
Kanada	124	dolar	1	82,8566	83,1059	83,3552
Danska	208	krona	100	1679,5168	1684,5705	1689,6242
Finska	246	marka	100	1795,3122	1800,7143	1806,1164
Francija	250	frank	100	1906,2693	1912,0053	1917,7413
Nemčija	280	marka	100	6450,9959	6470,4071	6489,8183
Grčija	300	drahma	100		47,5963	47,7391
Irska	372	funt	1		158,0720	158,5462
Italija	380	lira	100	6,6220	6,6419	6,6618
Rep. Hrvaška	385	hrv. dinar	100		7,0000	
Japonska	392	jen	100	92,0880	92,3651	92,6422
Nizozemska	528	gulden	100	5738,8060	5756,0742	5773,3424
Norveška	578	krona	100	1515,9841	1520,5457	1525,1073
Portugalska	620	escudo	100	69,2192	69,4275	69,6358
Švedska	752	krona	100	1361,1601	1365,2559	1369,3517
Švica	756	frank	100	6999,3305	7020,3917	7041,4529
V. Britanija	826	funt	1	158,1784	158,6544	159,1304
ZDA	840	dolar	1	104,1320	104,4453	104,7586
	955	ECU	1	125,7750	126,1535	126,5320
Španija	995	pezeta	100	89,7334	90,0034	90,2734

1. Tečaj hrvaškega dinarja se uporablja za izkazovanje rezultatov iz poslovanja z Republiko Hrvaško, kjer je omenjena valuta plačilno sredstvo.

Tečajnica za dvodelni blagajniški zapis Banke Slovenije na dan 9. 4. 1993

Dosp. blag. zapisa	Št. dni do dosp.	Tečaj za vpis v %: (A) tolarski del	(B) devizni del	Skupaj	Tekoča nominalna vrednost (v SIT): Apoen	(A) tolarski del	(B) devizni del	Skupaj
10. 6. 93	62	125,6085%	127,7274%	126,6680%	1.000.000	628,042	638,637	1.266,680
					100.000	62,804	63,864	126,668

Upoštevan je veljavni srednji tečaj Banke Slovenije za DEM.

Blagajniške zapise Banke Slovenije prodajajo in izplačujejo pooblaščene banke.

PRAVI NASLOV ZA DENARNE ZADEVE
ljubljanska banka
LJUBLJANSKA BANKA D.D., LJUBLJANA

Menjalni tečaji

9. 4. 1993	Nemška marka (tečaj za 1 DEM) nakupni	prodajni	Avstrijski šiling (tečaj za 1 ATS) nakupni	prodajni	Italijanska lira (tečaj za 100 ITL) nakupni	prodajni
Abanka, Ljubljana	66.20	67.40	9.35	9.52	6.52	9.80
Akont No.1, Ljubljana	66.40	67.40	9.30	9.55	6.40	6.90
Amtk plus, Ljubljana	66.95	67.50	9.40	9.50	6.40	6.80
Astra TT, Ljubljana	66.60	67.30	9.40	9.55	6.40	6.80
Atka, Celje	67.00	67.20	9.44	9.50	6.50	6.70
Atka, Maribor	67.20	67.50	9.49	9.54	6.50	6.75
Atka, Laško	67.00	67.30	9.44	9.50	6.50	6.75
Atka, Slov. Bistrica	67.00	67.30	9.44	9.50	6.50	6.75
Atka, Slov. Konjice	67.00	67.30	9.44	9.50	6.50	6.75
Atka, Trbovlje	67.00	67.30	9.44	9.50	6.50	6.75
Atka, Žalec	67.00	67.30	9.44	9.50	6.50	6.75
Aval, Bled	66.80	67.20	9.40	9.55	6.45	6.80
Avenida, Kamnik	66.20	67.55	9.20	9.50	6.50	7.00
Avtohiša Ljubljana, Lj. *	66.80	67.30	9.30	9.50	6.20	6.75
Ažur, Grosuplje *	66.60	67.20	9.35	9.55	6.55	6.90
Banka Domžale	66.40	67.45	9.20	9.60	6.55	6.90
Banka Vipa d.d., N. Gorica	66.61	67.27	9.41	9.50	6.59	6.67
Banka Zasavje,Trbovlje	65.90	67.50	9.36	9.59	6.45	6.83
Bar Bled, Domžale	67.00	67.40	9.25	9.55	6.50	6.90
Bobr, Fužine	67.00	67.30	9.45	9.55	6.70	6.80
Bobr, Trzin	67.00	67.30	9.45	9.55	6.70	6.80
Brod, Lj. - Vižmarje *	67.00	67.50	9.30	9.50	6.50	6.90
Btc Terminal, Sežana	66.60	67.30	9.35	9.55	6.50	6.70
Btc d.d., Ljubljana	66.40	67.50	9.30	9.60	6.50	6.90
Burin club - Moste, Lj. *	66.90	67.40	9.20	9.60	6.50	6.80
Burin club - Center, Lj. *	66.90	67.40	9.20	9.60	6.50	6.80
Cap. marketing, Vrhnika	66.80	67.40	9.40	9.55	6.65	6.85
Cap. marketing, Pl. laguna	67.00	67.30	9.40	9.55	6.65	6.85
Come 2 US Hertz, Lj.*	66.70	67.50	9.35	9.45	6.45	6.80
Creditanstalt-Nova banka	67.00	67.70	9.50	9.70	6.50	7.00
Dadas, Trbovlje	66.30	66.90	9.42	9.51	6.51	6.77
Distry, Dragomer *	66.60	67.50	9.40	9.70	6.50	6.80
Dolenjska banka, N. mesto	66.50	67.50	9.30	9.60	6.55	6.85
Dom kaffe, Domžale *	66.90	67.30	9.47	9.55	6.67	6.80
Dom na trgu, Ljubljana	67.16	67.35	9.48	9.56	6.50	6.73
Emona Globtour, Lj.*	66.35	67.10	9.35	9.59	6.52	6.79
Eros, Kranj *	67.00	67.40	9.45	9.60	6.50	6.80
Eros, Ljubljana *	67.00	67.40	9.50	9.60	6.60	6.75
Euroservis, Sežana	66.90	67.15	9.25	9.50	6.63	6.70
Eurotours int., Lj.	66.80	67.40	9.45	9.55	6.50	6.80
Evi. Terminal Sežana *	66.95	67.10			6.50	6.68
Feniks, Koper *	67.00	67.50	9.40	9.60	6.60	6.80
Feniks, Markovec - Koper *	67.00	67.50	9.40	9.60	6.58	6.78
Feniks, Portorož *	67.00	67.50	9.38	9.58	6.62	6.78
Fiba, Izola	66.75	67.29	9.18	9.42	6.60	6.72
Fiba, Koper	66.60	67.43	9.18	9.42	6.57	6.72
Firadas, Idrija	66.60	67.80	9.30	9.50	6.40	6.75
Galeb, Izola *	66.65	67.40	9.31	9.50	6.50	6.68
Galileo, Kozina *	66.40	67.90	9.00	9.30	6.60	6.70
Golfturist, Ljubljana	60.00	67.30	9.30	9.52	6.45	6.85
Gorenjska banka, Kranj	65.50	67.60	9.13	9.61	6.30	6.90
Hida, Ljubljana	67.15	67.25	9.48	9.53	6.65	6.70
Hipo d.d., Domžale *	66.80	67.30	9.40	9.50	6.60	6.80
Hipotekarna b., Koper *	66.40	67.40	9.20	9.55	6.40	6.80
Hmezad b. d.d. Žalec	66.30	67.20	9.35	9.45		
Hks, Kočevje	66.80	67.30	9.35	9.55	6.50	6.70
Hks Vigred	67.00	67.40	9.35	9.55	6.55	6.85
Hram Rožice, Mengeš	67.00	67.30	9.40	9.50	6.65	6.75
Hranilnica Lon, Kranj	66.85	67.39	9.35	9.51	6.50	6.80
Idila, Sečovlje *	66.55	67.25	9.35	9.60	6.47	6.75
Ilirika, Ilirska Bistrica	66.65	67.20	9.20	9.48	6.00	6.75
Ilirika, Slovenj Gradec	67.00	67.30	9.44	9.50	9.53	6.74
Ilirika, Postojna	66.65	67.30	9.27	9.48	6.58	6.75
Ilirika, Sežana	66.95	67.20	9.35	9.51	6.64	6.75
Italdesign,Nova Gorica *	66.70	67.35	9.36	9.55	6.65	6.77
Klub Slovenijales, Lj.	66.30	67.30	9.35	9.55	6.59	6.79
Kompas Hertz, Celje *	66.80	67.30	9.35	9.45	6.45	6.80
Kompas Hertz,Velenje *	66.60	67.10	9.35	9.45	6.45	6.80
Kompas Hertz, Idrija *	66.80	67.30	9.35	9.45	6.45	6.80
Kompas Hertz, Tolmin *	66.80	67.30	9.35	9.45	6.45	6.80
Kompas Hertz, N.mesto *	66.80	67.30	9.35	9.45	6.45	6.80
Kompas Hertz, Krško *	66.80	67.30	9.35	9.45	6.45	6.80
Kompas Hertz, Bled *	66.80	67.30	9.35	9.45	6.45	6.80
Kreditna banka Maribor *	66.00	67.55	9.33	9.57	6.30	6.86
Komercialna b. Nova Gorica *	65.30	67.80	9.13	9.54	6.45	6.85
Komerc. b. Triglav, Lj.	66.45	67.55	9.35	9.55	6.42	6.78
Kompas Hollidays, Lj.	67.00	67.40	9.45	9.55	6.55	6.75
Koroška banka, S. G.	66.60	67.60	9.32	9.54	6.31	6.80
Libertas, Koper *	66.60	67.30	9.28	9.44	6.49	6.70
Ljubljanska banka d.d. ,Lj.	65.90	67.60	9.31	9.60	6.52	6.84
Ma. Vir pri Domžalah	67.00	67.40	9.25	9.55	6.60	6.85
Madai, Nova Gorica *	66.70	67.20	9.35	9.50	6.70	6.80
Madai, Šempeter pri N.Gorici *	66.70	67.20	9.35	9.50	6.70	6.80
Media, Pl. laguna, Lj. *	67.10	67.50	9.38	9.50	6.55	6.75
Moneta invest, Ljubljana	67.10	67.25	9.48	9.55	6.55	6.75
Niprom I, Ljubljana *	66.80	67.40	9.46	9.56	6.55	6.80
Optimizem Atelje 92, Idrija	66.65	67.30	9.35	9.55	6.52	6.74
Optimizem, Lož	66.10	67.30	9.33	9.55	6.55	6.80
Optimizem, Nova Gorica	66.70	67.20	9.35	9.55	6.66	6.76
Optimizem, Postojna	66.55	67.40	9.30	9.55	6.56	6.75
Park, Ljubljana *	66.80	67.30	9.30	9.50	6.40	6.75
Poštna banka Slovenije *	66.10	67.29	9.15	9.51	5.90	6.69
Petrol, Ljubljana *	67.10	67.35	9.40	9.55	6.55	6.75
Pigal, Solkan *	66.50	67.30	9.40	9.55	6.70	6.85
Pionir Avtohiša, N. mesto	66.40	67.00	9.40	9.50	6.40	6.90
Pomurska banka, MS *	66.10	67.55	9.30	9.50	6.00	7.50
Posavska banka, Krško *	66.05	67.40	9.33	9.57	6.39	6.72
Primario, Ljubljana *	67.30	67.40	9.45	9.55	6.40	6.75
Primož Turizem, Ljubljana *	67.00	67.30	9.30	9.50	6.50	6.80
Probanka, Maribor	66.20	67.50	9.33	9.50	6.50	6.90
Publikum, Ljubljana	67.15	67.29	9.50	9.65	6.55	6.75
Publikum, Celje	66.95	67.19	9.42	9.50	6.55	6.75
Publikum, Dobova	66.70	67.40	9.34	9.56	6.40	6.70
Publikum, Mozirje	66.75	67.38	9.42	9.55	6.50	6.70
Publikum, Krško	66.70	67.40	9.34	9.56	6.40	6.70
Publikum, Maribor	66.95	67.39	9.45	9.49	6.30	6.79
Publikum, Metlika	66.50	67.30	9.35	9.48	6.55	6.80
Publikum, Novo mesto	66.50	67.30	9.35	9.48	6.55	6.80
Publikum, Piran	66.00	67.30	9.34	9.48	6.41	6.67
Publikum, Šentilj	66.85	67.45	9.40	9.49	6.30	6.79
Publikum, Šentjur pri Celju	67.00	67.39	9.42	9.52	6.55	6.75
Publikum, Zagorje	66.90	67.38	9.40	9.55	6.50	6.76
Publikum, Žalec	67.00	67.39	9.42	9.52	6.55	6.75
Roja, Ljubljana	66.80	67.40	9.45	9.55	6.60	6.70
SKB banka, Ljubljana *- 1	66.35	66.75	9.42	9.48	6.70	6.90
SKG Kamnik	66.30	67.30	9.43	9.53	6.55	6.75
SL investicijska banka, Lj.*	67.15	67.60	9.40	9.55	6.40	6.75
SLzadr.kmetijska banka, Lj.	67.00	67.70	9.35	9.54	6.42	6.79
Slovenijaturist, Ljubljana	67.15	67.40	9.45	9.55	6.65	6.75
Slovenijaturist, Jesenice	66.40	67.30	9.40	9.50	6.45	6.65
Slovenijaturist, žel. p. Lj. *	66.80	67.55	9.40	9.52	6.50	6.70
Slov. hran. in pos., Kranj	67.00	67.40	9.40	9.50	6.50	6.70
Sonce, Ljubljana	67.10	67.40	9.42	9.56	6.60	6.80
Splošna banka, Celje	66.30	67.60	9.30	9.61	6.54	6.84
Splošna banka, Koper	65.41	67.63	9.06	9.51	6.29	6.78
Splošna banka,Velenje	66.60	67.60	9.40	9.60	6.50	6.85
Štajerska banka, Celje	66.60	67.50	9.30	9.48	6.50	6.70
T-service, Portorož	66.30	68.10	9.05	9.55	6.38	6.78
Tentours, Domžale	67.00	67.30	9.20	9.50	6.40	6.80
Tic Ljubljana, Lj.	67.00	67.30	9.47	9.57	6.70	6.90
Tori, Ljubljana	67.10	67.40	9.35	9.60	6.45	6.80
Tradetour, Brežice	66.90	67.40	9.20	9.50	6.30	6.80
Tradetour, Novo mesto	66.70	67.30	9.20	9.50	6.30	6.80
Trias, Ljubljana	67.00	67.40	9.40	9.50	6.50	6.80
Tropical, Kamnik *	67.00	67.30	9.40	0.55	6.60	6.80
UBK banka, Ljubljana	66.00	67.50	9.30	9.58	6.45	6.80
UBK banka, M.Sobota	66.00	67.40	9.30	9.55	6.45	6.70
Upimo, Ljubljana	67.10	67.20	9.47	9.55	6.66	6.83
Valuta- Niprom II., Lj *	66.80	67.40	9.46	9.56	6.55	6.80
Wilfan, Kranj	67.15	67.40	9.45	9.55	6.60	6.80
Wolf, Ljubljana *	67.00	67.30	9.47	9.58	6.75	6.90
Zmaj, Ljubljana *	67.00	67.35	9.40	9.55	6.30	6.79
Zora, Kamnik *	66.60	67.40	9.45	9.55	6.60	6.85
Povprečni tečaj	**66.66**	**67.37**	**9.35**	**9.47**	**6.52**	**6.81**

Bankotel* Telefonsko posredovanje informacij o stanju na vašem bančnem računu.
SKB BANKA D.D.
Informacije po tel.: 061/132-132

Povprečne obrestne mere na medbančnem denarnem trgu

BANKA SLOVENIJE

Obrestne mere za medbančne kredite na dan 7. 4. 1993

	skupna obrestna mera	realna obrestna mera
– povprečna ponderirana medbančna letna obrestna mera med dnem	32,4%	11,8%
– povprečna ponderirana medbančna letna obrestna mera na večernem denarnem trgu	31,4%	11,0%
– skupna povprečna ponderirana medbančna letna obrestna mera	32,2%	11,6%

Skupna obrestna mera je sestavljena iz stopnje rasti drobnoprodajnih cen v Republiki Sloveniji v preteklem mesecu (R) in realne obrestne mere (r).

SLOVENIJA IN VOJNA V BiH

Okrepiti delovanje mirovnih sil OZN

LJUBLJANA, 8. aprila – Slovenski zunanji minister Lojze Peterle je veleposlanikom držav članic VS OZN, akreditiral v Ljubljani, predstavil slovensko pobudo za uresničitev Vance-Ownovega načrta za rešitev krize v BiH. V njej je med drugim rečeno:

Republika Slovenija z veliko zaskrbljenostjo spremlja dogajanje v Bosni in Hercegovini, kjer še vedno divja vojna. Kljub prizadevanjem mednarodne skupnosti smo priče novim žrtvam in trpljenju civilnega prebivalstva.

Vojna v BiH je neprestana grožnja za varnost in politično ter gospodarsko stabilnost sosednjih območij, pa tudi Evrope in vsega sveta.

Vance-Ownov mirovni načrt je dobrodošla osnova za dolgoročno rešitev krize. Sedaj, ko sta načrt podpisali dve strani, je treba začeti njegovo izvajanje, kjer za to obstajajo pogoji. Mednarodna skupnost razpolaga s sredstvi, da to lahko stori.

Taka dejavnost bi morala pomagati zagotoviti ozemeljsko celovitost BiH kot neodvisne in suverene države. Učinkovito bi zmanjšala možnosti, da bi se vojna razširila iz BiH na sosednje države.

Slovenija je ravnala odgovorno in konstruktivno v prizadevanjih za vzpostavitev miru v BiH. V skladu s to politiko predlaga naslednje štiri točke:

1. Varnostni svet OZN bi moral takoj poslati svoje mirovne sile na tista območja, ki jih nadzirajo strani, ki so sprejele Vance-Ownov mirovni načrt in na katerih ni pomembnejših vojaških aktivnosti. Še posebej je pomembna namestitev mirovnih sil na ozemljih, ki so še pod kontrolo Muslimanov.
2. Za zaščito in obrambo teh območij bi morala mednarodna skupnost zagotoviti potrebna sredstva, vključno z vojaško silo. Če bodo vse tri strani sprejele mirovni načrt, bi bilo treba ta območja brez vojaških aktivnosti demilitarizirati.
3. Za vzdrževanje miru na varovanih območjih bi potrebovali dodatne mirovne sile OZN.
4. Varnostni svet bi moral na začetku izvajanja teh ukrepov opozoriti sprte strani, da bodo proti tistim, ki bi zavračali sodelovanje v teh prizadevanjih, uporabili vse možne ukrepe, ki so predvideni v ustanovni listini OZN.

Vzpostavitev teh območij, na katerih ne bi bilo vojaških aktivnosti, bi pomenila normalizacijo življenja, kar bi omogočilo tudi postopno vračanje beguncev na prostovoljni osnovi ter olajšalo dostavo humanitarne pomoči. Ta območja bi lahko služila tudi kot logistični centri.

Za izvedbo teh točk je bistvenega pomena odločitev varnostnega sveta OZN o uvedbi con, kjer so prepovedani poleti vojaških letal (no-fly zone), vendar je polno uresničenje predlogov RS mogoče le z ustavitvijo tudi vseh drugih vojaških aktivnosti in s sprejetjem Vance-Ownovega mirovnega načrta.

FRANCIJA

Mitterrand se ne bo pustil potisniti v kot

Francoski predsednik zmernodesničarski vladi ne bo dovolil, da bi mu namenila le protokolarno vlogo – Posebni pogovori z nekaterimi ministri in Balladurjem

OD NAŠEGA DOPISNIKA

PARIZ, 8. aprila – Že uvodna zasedanja, na katerih nova vlada brusi svojo podobo, so potrdila predvolilne napovedi, da predsednik François Mitterrand ne bo privolil, da bi ga zmernodesničarska garnitura odrinila na rob političnega vpliva in mu namenila zgolj protokolarno vlogo. Po vladni seji, ki je potekala v vzdušju, ki so ga ministri označili kot »hladno«, je François Mitterrand za krajši čas zadržal premierja Edouarda Balladurja, zunanjega ministra Alaina Juppéja in ministra za obrambo Françoisa Léotarda. Sestanek četverice se je menda osredotočil na položaj v bivši Jugoslaviji, kar ni posebno presenečenje, tudi zato, ker se François Léotard odpravlja na obisk k francoskim pripadnikom modrih čelad.

Toda o vojni v osrčju Balkana so, podobno kot o pogajanjih Gatt, pomoči Rusiji ali problemih v Evropski skupnosti, razpravljali tudi na komaj zaključeni seji vlade, ki jo je François Mitterrand po pričevanju prisotnih spremljal nepremično in skoraj brez besed, svoje posege pa je omejil na pritrditev premierju Balladurju, ki bo danes v skupščini razgrnil program svojega kabineta in nato zahteval glasovanje o zaupnici in na sklepno priporočilo ministrom, potem ko so si razdelili naloge, da je treba hitro ukrepati. Mitterrandov posebni pomenek s ključnimi ministri priča o novi podobi sožitja med socialističnim predsednikom in zmernodesničarsko vlado. Njegov manevrski prostor je ob podatku, da v Bourbonski palači sedi komaj 54 pripadnikov njegove stranke, ki morajo celo dobiti podporo pol ducata članov drugih grupacij, da bi sploh lahko vložili zahtevo po nezaupnici, močno zožen, kar je Françoisu Mitterrandu narekovalo spremembo taktike. Ta je še toliko bolj nujna, ker je zmerna desnica v preteklih letih dobila prevlado na vseh političnih ravneh, tudi v senatu ter regionalnih in departmajskih skupščinah.

V takih okoliščinah se je šef države odločil, da bo segel po edinem sredstvu vplivanja, ki ga še ima na voljo. François Mitterrand je postal sicer redkobeseden, a nadvse pozoren opazovalec dogajanja v Balladurjevem kabinetu, pripravljen intervenirati, če bi bilo to potrebno. Po obeh (dosedanjih) sejah vlade je peščico najpomembnejših ministrov in njihovega šefa Edouarda Balladurja pridržal na posebnem pogovoru.

S takim posegom je François Mitterrand zakoličil interesne sfere v času prisilnega sožitja, ki nobenemu od partnerjev ni posebej pogodu, a ga je pač treba sprejeti, vsaj do naslednjih predsedniških volitev, predvidenih spomladi 1995. Vlada je sicer dobila proste roke za delo, navsezadnje bo čez dobri dve leti svojo bilanco morala predložiti v presojo volivcem, predsednik pa si pridržuje pravico uveljavljanja svojih ustavnih pooblastil. To pa v praksi pomeni, da bo vlada nemoteno vladala, njen predsednik Edouard Balladur si bo tudi lahko privoščil znamenja samostojnega delovanja v zunanji politiki, kot je pot k Helmutu Kohlu v Bonn, a François Mitterrand namerava ostati arbiter na področjih, kjer mu je ustava dala posebna pooblastila, in ta so vrhovno poveljstvo armade oziroma potrjevanje mednarodnih angažmajev Francije.

Prve sondaže javnega mnenja kažejo, da so državljani zadovoljni s takšno razdelitvijo kompetenc; Edouard Balladur je zbral 58 odstotkov ugodnih mnenj, medtem ko jih je Jacques Chirac leta 1986 dobil komaj 47 odstotkov, a presenečenje posebne vrste je skok priljubljenosti Françoisa Mitterranda od 33 odstotkov v začetku marca na 41 odstotkov mesec dni kasneje.

BOŽO MAŠANOVIĆ

SRBSKE TEŽAVE

IN KJE SE NAJ PODPIŠEM?

PLANTU, »Le Monde«, Pariz

Narašča strah pred pritiski

Ali se le liberalci zavedajo, da mednarodna skupnost pričakuje, da bo Hrvaška pripravljena popustiti?

OD NAŠEGA DOPISNIKA

ZAGREB, 8. aprila – Če bo v soboto izredna skupščina tako imenovane Republike srbske krajine, ki se bo sestala v baranjskem glavnem mestu Beli Manastir, potrdila torkov sporazum o uresničevanju resolucije VS OZN št. 802, ki so ga v Ženevi podpisali prof. dr. Zvonko Lerotić (Zagreb), Slobodan Jarčević (Knin) in lord David Owen, bo po besedah poveljnika Unproforja generala Larsa Erica Wahlgrena treba podpisati še dodatek k sporazumu, ki naj bi natančno opisal njegovo izvajanje.

Toda krajinski mediji – od lokalnih radijskih postaj do kninske televizije – poročajo o takšnem razpoloženju srbskega ljudstva, da lahko pričakujemo enak izid glasovanja, kot ga je pred dnevi v Bileći uprizorila skupščina Karadžićevih Srbov. Poleg tega pa si brez aneksa, ki ga je po včerajšnjih pogovorih s poveljnikom glavnega štaba HV generalom Jankom Bobetkom general Wahlgren iz razumljivih razlogov samo predstavil kot prvi pogoj za uresničevanje torkovega sporazuma, ni mogoče zamisliti novega začetka mirovnega procesa. V ozadju te skope izjave so vsekakor priprave na novo resolucijo varnostnega sveta, ki naj bi še v tem mesecu natančneje opredelila vlogo mirovnih čelad na hrvaških bojiščih in nakazala smeri za rešitev hrvaško-srbskega spora. Med razočaranim hrvaškim ljudstvom in opozicijo je do zdaj samo vodja liberalcev zaznal bistvo problema, ki ga je v nekaj besedah pojasnil v pogovoru za jutrišnjo številko tednika Globus. »Zares nas je strah, ker lahko pričakujemo nove pritiske mednarodne skupnosti na Hrvaško, naj prizna izjemen položaj vseh okupiranih območij, ki so jih Srbi tako rekoč etnično očistili in na katerih pred vojno niso bili v večini,« pravi Dražen Budiša.

Krajinski Srbi pa so kot že večkrat dokazali, da so z vsemi »žavbami namazani«. Tako kot Karadžićevi Srbi se zavedajo, da še niso prestopili Rubikona potrpežljivosti mednarodne skupnosti, kot pravi eden izmed njihovih voditeljev Rade Tanjga, »ker bi moralo biti vsem jasno, da je hrvaško-srbski spor po letu 1992 prerasel v vojno dveh držav in dveh vojsk!« V obravnavanem primeru pa se Hrvaška ni ne na začetku ne na koncu (sarajevski sporazum 2. januarja 1992) uradno opredelila, s kom je pravzaprav v vojni, namesto tega sta se pojavili definiciji »domovinska vojna« in »hrvaški branilci«, s katerimi se vsak večer na koncu televizijskega dnevnika s posebnim pozdravom poslovi njegov voditelj, ker bi drugače izgubil službo.

V takšnih razmerah je težko ohraniti vsaj približno ravnotežje ne samo na političnem prizorišču, temveč v medčloveških odnosih. Iz dneva v dan se kršijo temeljne človekove pravice in svoboščine, je v zadnjem pogovoru za belgijski Le Soir izjavil oporečnik v bivšem in sedanjem režimu Ivan Zvonimir Čičak.

PETER POTOČNIK

Okrepitev nadzora je provokacija

Tako so v Srbiji komentirali sklep WEU o poostritvi nadzora na Donavi

OD NAŠEGA DOPISNIKA

BEOGRAD, 8. aprila – Najnovejši sklep zahodnoevropske unija o okrepitvi nadzora na Donavi, da bi tako učinkoviteje izvajali sankcije zoper Srbijo, so v Beogradu razglasili kot provokacijo, za katero stojijo Nemci. V tukajšnjih političnih krogih poudarjajo, da je bila omenjena odločitev sprejeta v Bonnu, tako kot se je to zgodilo tudi ob priznanju neodvisnosti Slovenije in Hrvaške. Nemci bi najbrž hoteli tudi tokrat, ko bodo na Donavo v bližino srbskih meja poslali svoje patruljne čolne, ozdraviti svoje »stare rane po porazih iz prve in druge svetovne vojne«.

Funkcionar srbsko-črnogorskega parlamenta Radmilo Bogdanović je danes poudaril, da popolna blokada Donave za jugoslovanske ladje in prepoved pristajanja tujih ladij v njenih pristaniščih ni utemeljena z nobenim mednarodnim predpisom. Zahodnoevropska unija je sicer lahko nezadovoljna zaradi sklepov bosanskih Srbov, da ne bodo sprejeli zemljevida, ki sta ga v svojem načrtu ponudila Cyrus Vance in David Owen, vendar pa nima nikakršne pravice postavljati straže na naših mejah z Bolgarijo in Romunijo, je dejal Bogdanović in dodal, da se kaj takega celo v prvi in drugi svetovni vojni ni nikoli zgodilo.

V tukajšnji javnosti je zbudila precejšnjo pozornost izjava izredno vplivnega Vojislava Šešlja, ki je zahteval, da se na omenjeno odločitev Evrope odgovori tako, da se na območju tako imenovane Jugoslavije prepove plovba ladij Evropske skupnosti po Donavi. Vojaški analitiki v Beogradu trdijo, da se skušajo Nemčija in njeni evropski zavezniki tako skozi stranska vrata prebiti na Donavo, od koder jih bo potem težko pregnati. Njihov cilj je nadzorovati izliv Donave v Črno morje in potem od tam spremljati morebitni razvoj krize, do katere utegne že v kratkem priti v Ukrajini in Moldaviji.

Srbi zato opozarjajo Nemce, naj se nikar ne obnašajo tako poniževalno. Od vodstva države zahtevajo odločno protestno noto, s katero naj bi opozorili nemško vlado, da v ZRJ policijskim in carinskim uslužbencem iz Nemčije ne morejo zagotoviti varnosti, ker jih na srbskih vodah Donave nihče ne bo pričakal s pesmijo »Danke Deutschland«.

SLOBODAN DUKIĆ

MUBARAK V ZDA

V Kairu so polni optimizma

Egiptovski predsednik je bil prvi arabski državnik, ki se je sestal z Billom Clintonom – Bližnjevzhodna mirovna pogajanja se bodo skoraj gotovo nadaljevala 20. aprila – Prihaja odločilni teden

OD NAŠEGA DOPISNIKA

KAIRO, 8. aprila – Egiptovski predsednik Hosni Mubarak je po srečanju z ameriškim predsednikom Billom Clintonom optimistično razpoložen. Po pogovorih v Beli hiši je namreč izjavil, da se bodo bližnjevzhodna mirovna pogajanja skorajda gotovo nadaljevala 20. aprila, tako kot je bilo načrtovano, in ponovil Clintonovo misel, naj bi letošnje leto postalo leto miru na Bližnjem vzhodu.

Egiptovski in tudi drugi arabski mediji so obisku Hosnija Mubaraka v ZDA namenili izjemno pozornost, kar je pravzaprav logično, saj je bil Mubarak prvi arabski državnik, ki se je doslej sestal z Billom Clintonom. Od rezultatov teh pogovorov bo zdaj v mnogočem odvisna usoda bližnjevzhodnega mirovnega procesa, ki je po izraelskem izgonu 415 Palestincev povsem zamrl. Toda do končne odločitve o nadaljevanju pogajanj bo vendarle treba počakati še kakšen teden, saj so zdaj na vrsti pogovori na Bližnjem vzhodu samem. Med drugim naj bi se Mubarak, kot je izjavil egiptovski veleposlanik v Tel Avivu, v kratkem sestal z izraelskim premierom Rabinom, ki je Belo hišo sicer obiskal že pred kakšnim mesecem dni.

Mubarak pravi, kot poročajo vsi kairski dnevniki, da so bili pogovori v Washingtonu plodni in koristni. Egiptovski predsednik je prepričan, da so Američani izredno zainteresirani za dokončno rešitev arabsko-izraelskih zapletov in da vsem stranem ponujajo vlogo poštenega posrednika in partnerja. Mubarak je s tem zavrnil očitke nekaterih arabskih držav, da je Bela hiša v teh pogajanjih izrazito na strani Izraela in da s svojim posredovanjem v bistvu škoduje arabski strani.

Mubarak se je pred odhodom v ZDA (na tej poti se je za nekaj dni ustavil v Bonnu in Londonu, nazaj grede pa še v Parizu) sestal z vrsto arabskih voditeljev, med drugim tudi s sirskim predsednikom Asadom in vodjo PLO Jaserjem Arafatom. Egiptovski predsednik trdi, da sta oba za čimprejšnji mir, ki pa mora biti pravičen in vseobsežen. Z Arafatom naj bi se spet sestal že ta konec tedna in ga poskušal prepričati, da bodo Palestinci z morebitnim bojkotom pogajanj škodovali predvsem samim sebi.

Mir mora po njegovem temeljiti na že znanih resolucijah varnostnega sveta 242 in 338, na formuli »zemlja v zameno za mir« ter seveda na spoštovanju pravice Palestincev do samoodločbe, kajti rešitev palestinskega vprašanja je ključnega pomena za mir na Bližnjem vzhodu. V mirovnih pogajanjih naj bi po njegovem ključno vlogo odigrali ameriška in egiptovska diplomacija, ki naj bi sprtim stranem pomagali premostiti in premagati zdajšnja nesoglasja. Mubarak poudarja, da je tudi predsednik Clinton v pogovorih, ki so trajali skoraj štiri ure, poudaril, da bi bila velika škoda zamuditi zdajšnjo priložnost za sklenitev dokončnega miru v tem delu sveta.

Mubarak je v ZDA seveda govoril tudi o zdajšnji hudi politični krizi, ki pretresa Egipt. Po njegovem velika večina Egipčanov podpira vse ukrepe zoper pohod islamskih ekstremistov, ki so zdajšnjo nevoljo množic zaradi vse hujših socialnih in ekonomskih stisk uspeli speljati na svoj mlin. Pri tem jim pomagajo tudi nekatere tuje sile, ki bi rade destabilizirale Egipt in zrušile zdajšnji kairski režim. Mubarak je imel v mislih kajpak predvsem Iran. Vlado v Teheranu je posvaril, naj preneha s svojo agresivno politiko in s hujskanjem proti mirovnim pogajanjem.

Predsednik Mubarak hkrati dodaja, da položaj v Egiptu kljub vsemu ni tako črn, kot ga slikajo nekateri. V ZDA je zagotovil, da so vse tuje investicije v Egiptu in vsi tuji obiskovalci egiptovskih zgodovinskih znamenitosti popolnoma varni.

BRANKO SOBAN

Svoboda, izbrana na povsem napačen način

Nedavna ugrabitev letala, ki sta jo izpeljala kitajska državljana, je prinesla težave predvsem Tajvanu

Odleteti na krilih srebrne ptice v daljni, svobodni in bogati svet je sen premnogih Kitajcev, ki so se, pa naj veljajo še za tako potrpežljive, naveličali čakati na rezultate 100-letnega programa preobrazbe »Cesarstva sredine« v deželo blaginje.

Vse več jih je, ki oblegajo tuje konzulate in prosijo za vizume, v zadnjem času pa je čedalje več tudi takih, ki si upajo ugrabiti letalo, čeprav je po kitajskih zakonih za to predvidena smrtna kazen. Celo sama državna agencija Xinhua priznava, da je bilo v minulih desetih letih na Kitajskem 12 ugrabitev letal, težko pa je reči, ali so na uradnem seznamu res vsi poskusi nasilnega preleta prek zračne meje.

So ugrabitelji navadni kriminalci, ki se poigravajo z življenji nedolžnih sopotnikov, morda noro pogumni in nad brezperspektivnostjo razočarani fantje, ki izbirajo med življenjem in smrtjo, ali naivneži, ki mislijo, da bodo prek širnega neba lahko ušli utesnjenosti in revščini? S tem vprašanjem se ubadajo tudi tajvanske oblasti, kajti v torek je na tajpeškem letališču Chiang Kai-shek spet pristal ugrabljeni boeing 757 s 185 potniki in 13 člani posadke. Izjava ugrabiteljev, 28-letnega trgovskega agenta v neki železarni Huang Shuganga in 23-letnega trgovca z morskimi sadeži Liu Baocaija, da je bil njun motiv »sovraštvo do komunizma.. ki človeška življenja spreminja v bedo in... katerega zgodovina je zgodovina terorizma«, je seveda godila ušesom Kuomintanga, ki je leta 1949 izgubil vojno z Mao Zedongovo komunistično vojsko. Zato je predstavnik tajvanske vlade Jason Hu izrazil naklonjenost do obeh fantov, »ki sta hrepenela po svobodi« in bila s pištolo v eni in cianidovimi kapsulami v drugi roki pripravljena umreti, če se načrt, ki sta ga snovala ves mesec, tokrat ne bi posrečil. Toda premier Lian Chan je kaj hitro pojasnil, da bodo zadevo obravnavali po mednarodnih zakonih, po katerih je ugrabitev letala teroristično dejanje. Tako so ugrabitelja zares prijeli, na njuno presenečenje in razočaranje nad tem »svobodnim svetom«, ki je nekoč take podvige nagrajeval s političnim azilom, velikimi vsotami denarja in celo z zlatom, če je šlo za vojaške begunce s komunistične kopnine.

Zdaj, ko so se začeli odnosi med Pekingom in Taipeijem, podmazani z milijardami dolarjev medsebojne blagovne menjave, popravljati, lahko begunci iz »komunističnega pekla« pričakujejo le to, da bodo na kuomintanškem otoku nagrajeni kvečjemu s simpatijami, še bolj verjetno pa s kako krajšo zaporno kaznijo.

Ta ugrabitev se je pripetila Tajvanu v najbolj nerodnem trenutku, ko se njegova delegacija ravno mudi v LR Kitajski, kjer pripravlja prvo uradno srečanje visokih predstavnikov obeh strani, ki naj bi bilo že konec tega meseca v Singapurju in na katerem bodo govorili tudi o skupnem boju proti kriminalu.

Taipei je vrnil ugrabljeni boeing in potnike že čez nekaj ur, toda njegove kuomintanške oblasti bi se le stežka očistile krivde, če bi ugodile zahtevi Pekinga, naj izroči tudi ugrabitelja. Tako so se tajvanski protikomunisti na vsem lepem znašli v precepu med dvema vrstama vrednot, med simpatijami do upornikov proti komunističnemu režimu in med potrebo, da s tem režimom navežejo stike, ki bi temeljili na skupnih interesih. S temi interesi pa ugrabitve, naj gledamo nanje kakorkoli že, nikakor ne gredo vštric.

ZORANA BAKOVIĆ

DALMATINSKA FRONTA (4)

Pravo življenje se je končalo

V razmerah, v kakršnih je dalmatinsko primorje, je le še vprašanje časa, kdaj bodo Dalmatincem popustili živci in bodo zaigrali na vse ali nič

Že dober mesec doživlja dalmatinsko zaledje najtežje dni od začetka vojne. Z ene strani »orkani« in granate, z druge pa redukcije in skoraj povsem paralizirano življenje. Zato se Dalmatinci počutijo kot nedolžne žrtve, ki jih je pozabil in pustil na cedilu ves svet. Čas merijo z znakom za splošno nevarnost, ki jo v teh krajih nenehno razglašajo in ukinjajo. Ljudem je težko, z vsakim dnem so bolj nestrpni in si želijo končne rešitve. Število tistih, ki vidijo izhod le v vojni, se nevarno povečuje. V razmerah, ko je dalmatinsko primorje, ki je soočeno z visoko stopnjo nezaposlenosti, skrahiranim gospodarstvom, pregnanci in begunci ter praznimi turističnimi zmogljivostmi, pod neprestanim topniškim ognjem, je le še vprašanje časa, kdaj bodo Dalmatincem popustili živci in bodo zaigrali na vse ali nič.

Za turistične izlete nisem imel niti časa niti prave volje, ker sem jo izgubil že v hotelu Zenta v Splitu, ki me je še najbolj spominjal na umobolnico. Po hotelski veži so se sprehajali starostniki, ki so jih leta in bolezen že močno prizadeli, najbolj pretresljive pa so bile njihove oči, ki so buljile v prazno, brez kakršnega koli cilja in pričakovanja od življenja. Otroci so strmo zrli predse, njihovi starši pa so se zgubljali v dnevni politiki in lastni nesreči. Izmenjavali so zgodbe o življenju, ki so ga uspeli strpati v eno ali dve potovalni torbi, zgodbe sto tisočev pregnancev in beguncev. Zato se s kolegom na poti v Šibenik po vsej verjetnosti ne bi ustavila v Primoštenu, če nama ne bi tako neznansko krulilo v želodcih. V hipu sva se odločila, da bova načela zalogo konzerv, ki so se že več dni kisale in pražile v najinih nahrbtnikih. Za pojedino sva izbrala miren zaliv izven naselja, nisva pa še dobro vtaknila prvega grižljaja v usta, ko se je nedaleč stran usedla skupina beguncev, kot sva zvedela kasneje, ki so naju radovedno in butasto opazovali. Rešila sva se zaloge ribjih konzerv, ki so najinim novim znancem vidno teknile, medtem ko so v en glas zatrjevali: »V Knin nas ne spravi nihče več, četudi nas vklenejo v verige. V tem mestu se nikoli več ne bomo počutile varne, četudi bi nas noč in dan stražil bataljon hrvaške vojske«. Drugi skok v turistične vode pa sva si privoščila na šibeniškem bojišču, ko sva pregovorila Darka Milkovića, da naju mimo straž popelje na slapove Krke. Bila sva edina »turista«, Darko je sanjaril o dekletih, ki jih je še včeraj vodil za roko po teh stezicah, midva pa sva nemo opazovala hrvaške borce, ki so z lovskimi puškami lovili ribe.

Turizem v Dalmaciji je tudi za letos že odpisan in tako se bo tudi tretja sezona iztekla brez turističnega prihodka. Če bi se že včeraj granate ustavile v topovskih ceveh, bi se verjetno za letovanje v šibeniški občini, kjer je še vedno okoli 25 tisoč pregnancev in si ljudje zaradi redukcij svetijo s svečami, odločili le avanturisti. Tako pa ima na primer hotelski kompleks Vodičanka, ki skrbi za dva tisoč beguncev in pregnancev, za več kot sto milijonov mark samo neposredne vojne škode. Podobno stanje je tudi v drugih hotelirskih podjetjih, v štirih hotelih Solarisa je našlo stalno prebivališče tri tisoč, v največjem hotelu Imperial in depandansah hotelskega kompleksa Riviera pa poldrugi tisoč beguncev in pregnancev.

Slabo se piše tudi navtičnemu turizmu, čeprav je v šestih od osmih marin s skupno okoli tri tisočpetsto privezi vse pripravljeno za morebitne turiste. Poklicna kolegica iz Slobodne Dalmacije Jordanka Grubač je v razgovoru na to temo pristavila: »Vlada se dela norca iz vseh nas, ko razširja lažni optimizem, češ da letošnja turistična sezona še ni izgubljena. Morda pa bo ta kruta preizkušnja vsaj malo koristila lenim Dalmatincem, ki so bili navajeni le sušiti rjuhe. Njihovi prihranki kopnijo in bodo prisiljeni poprijeti za kakršnokoli delo«.

Na kolenih je nasploh celotno šibeniško gospodarstvo, ki je usodno odvisno od električne energije. Zato so jih v trenutku, ko je vojna povzročila za približno dve milijardi mark materialne škode, kar je pred vojno predstavljalo enoletni družbeni proizvod občine, redukcije povsem dotolkle. Vojna je najprej uničila šibeniško luko, ki že dve leti ne dela, najtežji udarec pa je šibeniška občina doživela z raketiranjem elektrolize, zaradi česar je tamkajšnja tovarna aluminija ostala brez primarnega aluminija in brez neto deviznega priliva v višini 50 do 80 milijonov dolarjev. Najtežje trenutke v svojem obstoju preživlja tudi najstarejša šibeniška tovarna elektrod in ferolegure, ki je v zadnjih dveh letih in pol delala le štirinajst mesecev in ji grozi popolna ustavitev stoletne proizvodnje ferolegur. Šibeniška industrija je ostala brez približno 85 odstotkov svojih zmogljivosti, število zaposlenih pa se je zmanjšalo iz 26 na 18 tisoč delavcev, pri čemer v tej številki niso zajeti delavci na čakanju. V Šibeniku tako delajo le še »Slobodna plovidba«, podjetje za izdelavo plastičnih izdelkov »Poliplast«, prehrambeno podjetje »Krka«, ki zagotavlja Šibeniku oskrbo s kruhom, največja trgovska hiša »Šibenka« in gradbeno podjetje »Izgradnja«, ki sproti odpravlja posledice vojne, ter »Vinoplod-Vinarija«, ki je v vojni izgubila pet milijonov litrov vina in številna vinorodna področja.

Delavci, ki še delajo, pa se pogosto namesto v službi znajdejo v bolnišnici. Glavna sestra šibeniške bolnišnice Katja Desabota, ki me ustrežljivo vodi po hodnikih in sobanah ter razkazuje razdejanje, ki ga je povzročilo večkratno raketiranje in granatiranje bolnišnice, telegrafsko pripoveduje: »V vojni je bilo uničenih 25 sanitetnih vozil, med zadnjim napadom pa je bolnišnica ostala tudi brez 13 specialnih vozil. Po prvih ocenah znaša škoda v medicinskem centru tri milijone mark. Primanjkuje nam denarja, zdravil in sanitetnega materiala. Nenehni napadi nas ne presenečajo več, sprašujemo se le, ali je res zgolj slučaj, da je največje število »orkanov« padlo prav na šibeniško bolnišnico. V atomskem zaklonišču smo uredili operacijsko dvorano, v njem okrevajo tudi najtežji bolniki in ranjenci, številne bolnišnične oddelke pa smo že preselili drugam«. Ko v njeni pisarni pijeva kavico, speljem pogovor na druge tegobe vsakdanjega življenja. Sestra Katja se zamisli in reče: »Včasih se po polnoči tisti, ki še niso stoje zaspali od utrujenosti, zberemo skupaj in ugotavljamo, da se je življenje v pravem pomenu besede za nas končalo. Pokonci nas drži le upanje, da naših otrok in vnukov ne bo doletela enaka usoda«. Iz ozadja pa se iz radijskega sprejemnika tiho širi po prostoru pesem Jure Stublića: »E, moj druže beogradski. Sve smo srpske pjesme znali. Pjevali smo prije rata. Zdravo djevo kraljice Hrvata . . .«.

NADALJEVANJE PRIHODNJIČ

VILI EINSPIELER

Jožko Šavli **2**

TO JE SLOVENIJA

(njena zgodovina in kultura)

V boju proti sovražnim Avarom se jim je pridružil tudi trgovec po imenu Samo in v bitkah se je odlikoval z izjemnim pogumom. Slovanski meč je pokončal številne Avare in ko so Slovani to videli, so Sama imenovali za svojega kralja. Pod njegovo vladavino so si z bojem priborili neodvisnost. Samo je vladal 35 let, to je od leta 623 do leta 658.

V času Samove vladavine je nastala nekakšna slovanska zveza, ki se je raztezala od reke Labe do neposredne bližine Jadranskega morja in je povezovala Lužiške Srbe, Čehe, Slovake (na Moravskem) in Slovence (v Karantaniji).

In Fredegar nam še enkrat pove, da so v devetem letu vladanja frankovskega kralja Dagoberta I. iz rodu Merovingov, to je leta 631, Slovani ali Veneti, »Sclavi coinomento Winidi«, oropali in pobili številne frankovske trgovce, ki so potovali preko Samovega ozemlja. Zato je kralj Dagobert k Samu poslal svojega odposlanca, Sihariusa po imenu.

Kralj Samo je odposlanca sprejel, ga poslušal in dovolil imenovanje arbitražnega sodišča, ki bi razsodilo, katera stran ima prav. Potem pa je začel Siharius groziti in od Sama in njegovega ljudstva zahtevati pokorščino frankovskemu kralju. Samo je odgovoril, da se bo podvrgel Dagobertu, če želi frankovski kralj z njim živeti v prijateljstvu. Nato je Siharius odvrnil, da ni mogoče, da bi kristjani živeli v prijateljstvu s poganskimi psi.

Samo je odgovoril: »Če ste vi božji služabniki in smo mi božji psi, vas bomo zaradi vašega obnašanja pred Bogom raztrgali z zobmi.«

Ko je Dagobert za to zvedel, je ukazal sklicati svojo vojsko v vsej Avstraziji (vzhodni del frankovskega kraljestva), proti Samu pa je nahujskal tudi Langobarde in Alemane. Po treh dneh bojevanja pa je bila avstrazijska vojska strahotno poražena pri gradu Wogastisburc, ki bi ga najverjetneje lahko enačili z Forchheimom na ozemlju Franconie (Frankovske), ki je bila takrat v Turingiji.

Dagobert je zapustil svoj glavni stan in pobegnil v svojo domovino. In Vinidi (Slovani) so še enkrat začeli napadati Turingijo in druge frankovske pokrajine. (*Fredegarii Scholastici Chronicon, a. 658*)

V Karantaniji je v tistem času vladal *knez Valuk*, ki ga zgodovinski viri imenujejo »Wallucus dux Vinedorum« (venetski knez). Bil je pridružen Samovemu kraljestvu.

Vendar pa je imel tudi kralj Samo svoj sedež v Karantaniji, ker so jo gore dobro varovale in je imela v nasprotju z okoliškimi državami starodavno državno strukturo in zato tudi dobro organizirano obrambo, ker je nikoli niso zasedali Avari.

V takratnih listinah je Karantanija imenovana *marca Vinedorum*. Najpomembnejša listina, povezana s tistim obdobjem, je »Conversio Bagoariorum et Carantanorum« (Spreobrnitev Bavarcev in Karantancev), ki je bila nastala v Salzburgu okoli leta 873. Ta listina poroča o dogodkih tistega časa. Navaja, da je Samo vladal v Karantaniji (*in Quarantanis*) in tako omenja tudi listino »Auctarium Garstense«, *in Karinthiam*, ki poroča, da je Dagobert poslal k Samu v deželo s tem imenom svojega pogajalca. »Excerptum de Karentanis« pa naravnost zatrjuje, da je bil Samo knez Karantanije.

Potem ko je Samo premagal Franke, je nemoteno vladal do smrti leta 658. Potem je njegova slovanska zveza razpadla. Karantanija je postala osamljena država.

Na vzhodni meji pa se je uspešno upirala napadom bojevite avarske konjenice, bila pa učinkovita tudi v spopadih z Langobardi, svojimi zahodnimi sosedi v Italiji, ali natančneje povedano, v bojih z lombardskim knezom v Furlaniji. Tako je bil leta 704 med enim od bojnih pohodov premagan furlanski knez Ferdulf in Slovenci so osvojili veliko ozemlje, ki se je raztezalo po vsem tržaškem Krasu.

Knez Borut

To usodno obdobje v zgodovini Karantancev-Slovencev napolnjujejo pomembni dogodki. Po letu 740 je Karantaniji vladal knez Borut, ki je bil politično sposoben mož. Vzdrževal je prijateljske odnose s sosednjo Bavarsko, ki je bila v takratnem času že povezana s fraknovskim kraljestvom.

Ko je bavarski vojvoda Odilo okoli leta 743 načrtoval odcepitev od Frankov, so se Karantanci borili na njegovi strani. V katastrofalni bitki ob reki Lech so Franki premagali Bavarce in v 52 dneh deželo opustošili. Odilu so deželo sicer vrnili, moral pa je sprejeti frankovsko vrhovno oblast.

Nedolgo zatem, leta 745, je avarska invazija iz Panonije proti Karantaniji prisilila kneza Boruta, da je na pomoč poklical Bavarce. Franki pa so Odilu dovolili pomagati le s pogojem, da Karantanci sprejmejo krščansko vero in priznajo vrhovno oblast frankovskih kraljev. Franki so bili pravzaprav varuhi krščanske Evrope in to vlogo jim je zaupal tudi papež.

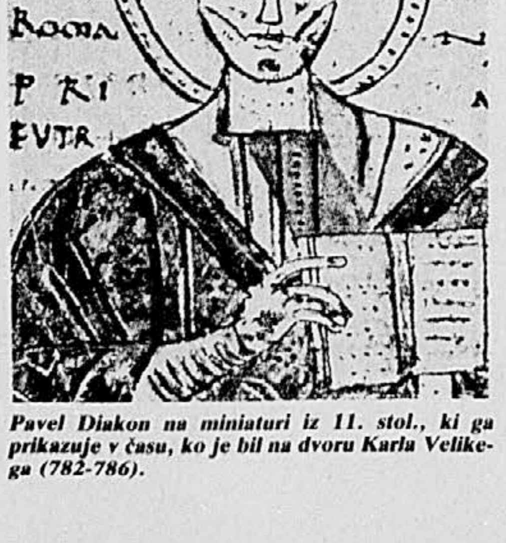

Pavel Diakon na miniaturi iz 11. stol., ki ga prikazuje v času, ko je bil na dvoru Karla Velikega (782-786).

Tako so Karantanci dobili od Bavarcev pomoč in Avari so bili premagani. S to potezo je bavarski vojvoda Odilo formalno podredil Karantanijo vrhovni oblasti frankovskih kraljev.

Vendar pa ni nobenih poročil o misijonarskih dejavnostih v Karantaniji med vladanjem kneza Boruta. Še vedno je ostal zvest svoji stari poganski veri. Sprejel pa je sporazum s frankovskim kraljem, ki je bil prvi dogovor o krščanstvu. Karantanija je pričakovala misijonarje.

To ni bila le politična preračunljivost kneza Boruta, ampak tudi daljnovidno spoznanje, da je Slovencem mogoče zagotoviti prihodnost le s sprejetjem krščanske vere. Vse kaže, da je bil knez Borut izkušen poznavalec evropskih razmer, zavedal pa se je tudi, da pomeni priznanje nadoblasti frankovskih kraljev hkrati tudi njihovo varstvo in sprejetje Karantanije v evropsko krščansko skupnost. Vrhu tega se prav nič ne motimo, če domnevamo, da se je Borut zavedal zglednega misijonskega poslanstva v Zahodni Evropi, ki so ga opravljali irski kolumbanski menihi.

V povezavi s frankovskim kraljestvom je Karantanija ohranila svojo lastno upravo in kneze. Vendar pa je moral knez Borut na Bavarsko poslati talce, med njimi svojega sina Gorazda (Carast) in nečaka Hotimirja (Cheitmar). Ob tej priložnosti je izrazil prošnjo, da bi bila oba princa vzgojena v krščanski veri in krščena. In to se je zgodilo. Oba sta prebivala v samostanski šoli, irski kolumbanski ustanovi na otoku Awa na jezeru Chiem, kjer sta bila krščena.

Okoli leta 750 je knez Borut umrl in za njim je Karantaniji vladal njegov sin, *knez Gorazd*, prvi krščanski vladar Slovencev, ki jih je pripravljal na krščanske misijonarje. Vendar pa je umrl že leta 752, nasledil pa ga je bratranec, knez Hotimir. Pod njegovo vladavino se je začelo pokristjanjevanje Slovencev v Karantaniji.

Leta 753 je salzburški škof Virgil, ki je bil pristojen za misijonarjenje v Karantaniji, poslal v deželo škofa Modesta z drugimi duhovniki, ki so delovali kot misijonarji. Med karantanskim ljudstvom so imeli nedvomno velik uspeh, razen med plemstvom, ki s širjenjem krščanstva v deželi niso zgubljali le vere svojih prednikov, ampak tudi svoje družbene privilegije.

In ko je škof Modest okoli leta 767 umrl, je bila njegova smrt priložnost za prvi izbruh odkritega upora proti tujim misijonarjem. Zgodovinarji opozarjajo, da odziv Karantancev proti krščanskim misijonarjem ni bil le verski, ampak tudi političen. Zatrl ga je knez Hotimir. Tako je bil zatrt tudi naslednji upor, ki je izbruhnil leto pozneje.

Leta 770 je knez Hotimir umrl. Njegov naslednik *knez Valjhun* (v dokumentih Valtunk) ni mogel vladati, ker je znova izbruhnil upor. Tokrat je poganska stran zmagala in pregnala vse tuje misijonarje.

Mnogi zgodovinarji menijo, da so takrat kristjani v Karantaniji zaprosili Bavarce za pomoč. V letopisih za leto 772 zares najdemo zapisano: bavarski vojvoda Tasilo III. je zadušil upor Karantancev. In najverjetneje je, da je bavarsko posredovanje znova pripeljalo kneza Valjhuna na čelo Karantanije.

Odtlej je Valjhun na novo in v velikem obsegu začel spreobračati Slovence. Do smrti salzburškega škofa Virgila leta 784 je omenjenih šest skupin misijonarjev, ki jih je poslal v Karantanijo. Kronologija:

750 – smrt kneza Boruta, nasledi ga Gorazd

752 – smrt kneza Gorazda, nasledi ga Hotimir

NOVA DVORANA SNG MARIBOR

Bo letos zgodba o jari kači končana?

S premiero La divine commedie je oder nove, velike dvorane mariborskega SNG sicer doživel krst, vendar ta še zlepa ni dokončana. Gradbeno da, o opremi, kot so parket, sedeži, akustične obloge, ozvočenje, svetlobni park in podobno, pa ni ne duha ne sluha.

Zanjo bi potrebovali še okrog 300 milijonov tolarjev – prej kakšnega več kot manj. Kljub temu, da je po najnovejšem programu financiranja kulturnih objektov t. i. nacionalnega pomena, kamor poleg novega dela mariborskega teatra sodita še gledališče v Novi Gorici in Narodna galerija v Ljubljani, zagotovljen dotok denarja iz državnega proračuna, ki bi omogočil njihovo dokončanje komaj v treh letih, vodstvo SNG Maribor upa, da bo nova dvorana nared še letos. A le, če bo najkasneje v mesecu dni kulturni minister priskrbel pisno jamstvo, s katerim bi se ta ustanova lahko zadolžila pri bankah na račun proračunskih »obrokov«, ki zapadejo v letih 1994 in 1995. Za nabavo in montažo opreme je namreč potrebih približno 6 mesecev.

Če bo novi del mariborskega teatra dokončno pod streho res še letos, se takoj zastavlja vprašanje, kako je oziroma bo poskrbljeno, da bo velika dvorana zaživela v polni funkciji osrednjega mariborskega in regionalnega kulturnega hrama oziroma kot eno od osrednjih nacionalnih kulturnih prizorišč. Ne pozabimo, da bo v njej prostora kar za okrog 1000 ljudi in je torej tudi po tem primerljiva z veliko dvorano Cankarjevega doma.

Teo Pajnik, upravnik SNG Maribor, pravi, da si glede zasedenosti dvorane ne gre beliti glave. Tako je kar nekaj velikih projektov operno-baletnega in dramskega korpusa mariborskega gledališča še neamortiziranih in so jih »zamrznili«, dokler nova dvorana ne bo nared, saj so po svojih scenskih razsežnostih pripravljene za veliki oder. Najresneje so računali, da bi ta bil nared že jeseni leta 1991, ko je takratna Peterletova vlada obljubila 4 milijone mark v tolarski protivrednosti, a jih je inflacija do jeseni skrčila na samo milijon mark. Drugi »dan D« je bil predviden za lansko jesen, a je zadeva padla v vodo po Pajnikovem mnenju zato, ker je tedanja Drnovškova vlada kupovala čas do volitev, kar je vplivalo tudi na zastoj omenjenih treh kulturnih investicij.

Takoj ko bo dvorana končana, bodo na velikem odru znova pognali My Fair lady, Človeka iz Manče, Nabucca, Rigoletta (ki ga sedaj hočeš nočeš »vrtijo« na tesnem starem odru) in Pandurjevega Fausta. Za te predstave je še veliko zanimanja. Baletni predstavi Spartak ter Romeo in Julija pa sta naštudirani do faze, ko jih je treba za premiero le še izpiliti. Teo Pajnik: »Start nove dvorane bo za nas veliko olajšanje. Oba korpusa SNG se sedaj skoraj tepeta za prostor na starem odru, temu ustrezno nizka je pogostost predstav iz trenutnega repertoarja, najbolj prizadeta je publika. Vsega skupaj imamo okrog 12 tisoč abonentov, stalne publike za »izven« pa je vsaj še za štiri tisoč gledalcev. Vendar je potencial gotovo precej večji, potrebna je le ustrezna animacija in organizacija. Ko govorim o številkah, mislim le na mesto Maribor in njegovo ožje območje. Računamo, da se bo krog stalnega ali občasnega občinstva z dokončanjem nove dvorane koncentrično razširil v širši prostor Slovenije in tudi v zamejstvo. Lahko se bomo bolj posvetili gostovanju teatrov v Mariboru, ki jih v sedanji prostorski stiski in nenehni zasedenosti starega odra z domačo produkcijo preprosto nimamo kam dati.«

Nova dvorana ne bo koristna le za mariborsko gledališko sceno, ampak tudi za koncertno, saj pravih prostorov za tovrstno kulturno ponudbo – če izvzamemo pretesno in za te reči ne najbolj primerno Unionsko dvorano – v Mariboru ni. Tako po Pajnikovih besedah, ko govori o hišni glasbeni produkciji, lahko sedaj ponudijo na leto le štiri koncerte domačega simfoničnega orkestra, v novi dvorani pa jih bo vsaj 12. K temu velja prišteti še operni zbor, ki je – denimo – med nedavnim gostovanjem Rossinijeve Stabat Mater v zagrebški dvorani Lisinski požel sijajne kritike.

»Ob vsem tem naj povem, da so že opravljeni akustični poskusi pokazali, kako so si nekdanji mariborski politiki novo dvorano zamislili predvsem kot prostor za svoje kongrese in slavja, manj pa kot gledališko oziroma koncertno dvorano. Zato so projekti, povezani z vprašanjem akustičnosti, že predelani, izboljšati jo bo mogoče brez posebej velikih dodatnih stroškov z ustrezno prerazporeditvijo akustičnih oblog«, je še dodal gledališki ravnatelj.

BRACO ZAVRNIK

V enem stavku

● **Kot nas pouči zadnji zvezek Repertoarja slovenskih gledališč (SGFM, Ljubljana 1992), je bilo v obravnavanih petih sezonah (od 1987/88 – 1991/92) v slovenskih poklicnih repertoarnih dramskih gledališčih 247 premier, v obeh poklicnih opernih in baletnih gledališčih 55 premier, v obeh poklicnih lutkovnih gledališčih 44 premier ter v produkciji drugih producentov (Cankarjev dom, Glej, Koreodrama, AGRFT, Ana Monro, umetniško gledališče, Kozmokinetični kabinet Noordung, Grapefruit, Akademija za glasbo) še 69 premier; skupaj torej kar 415 premiernih uprizoritev ali 83 na sezono.**

● **V Budimpešto zadnje čase prihaja vse več slovenskih umetnikov: najprej so Društvo Slovencev obiskali Feri Lainšček, Milivoj Roš in filmski režiser Andrej Hlakar, sledil pa jim je Niko Grafenauer, ki je navezal stike med Novo revijo in tamkajšnjo revijo Europoi Uts (Evropski popotnik) ter v prostorih pisateljskega društva javnosti predstavil Novo revijo, kar ni ostalo brez odmeva v madžarskem tisku.**

● **Placido Domingo bo na letošnjem Wagnerjevem festivalu v Bayreuthu pel vse predstave Parsifala; izšla pa bo tudi opera na ploščah, ki jo je Domingo snemal na odru MET v New Yorku.**

● **Knjige ameriške založbe Just Books iz Connecticuta kupcem dostavlja založbi sosednja trgovina, ki sicer prodaja vino in žgane pijače; bralci so ob kombiniranem nakupu knjige in steklenice oproščeni plačila poštnine.**

● **Nezadovoljstvo odbora za kulturo, šolstvo in šport pri državnem zboru nad vladnim predlogom proračuna za letošnje leto je med drugim izzvala primerjava načrtovanih sredstev za investicije, iz katere izhaja, da bo ministrstvo za kulturo lahko namenilo za dokončanje treh velikih investicij (SNG Maribor, Narodna galerija PDG Nova Gorica) komaj slabo petino tistih sredstev, ki jih vlada namenja nakupom poslovnih prostorov za potrebe državnih organov (gre za 304 milijone proti domala 1,6 milijarde za omenjene poslovne prostore).**

Herman Pivk na Dunaju

Na Dunaju so v Fotogalerie Wien odprli razstavo slovenskega fotografa Hermana Pivka. Fotografija Hermana Pivka je naravnana zoper princip, ki naj bi se nahajal v samem jedru fotografskega postopka, namreč beleženja trenutka, ki je izločen iz časovnega kontinuuma. Njegovo ustvarjanje temelji predvsem na poudarjanju elementov časovnosti in narativnosti – obe lastnosti nas vodita v zaključen imaginarni prostor, kjer se povezava časa in zgodbe izteče v fantazmagorični prizor, v katerem se naturalističnost detajlov prekriva s sanjsko irealnostjo kompozicije.

Čeprav se Pivkove fotografije podrejajo dvema likovnima principoma – sestavljanje in »kolažiranje« fragmentov v enotno podobo, ki vizualne podatke razporedi po celotni površini, ter na drugi strani fotografije, v katerih je izolirana figura v close – upu naravnana predvsem na neposreden vtis in empatijo – je njihov osnovni postopek onkraj umetno postavljenega razlikovanja med dokumentom in umetniško fotografijo. Razstavo je na Dunaj posredoval ljubljanski ŠKUC, podprlo pa ministrstvo za kulturo. – Na sliki: Herman Pivk. Drama SFRJ – 1991. (M. Z.)

Romantična ljubezen – naš dobro znani mit

Pri založbi Ganeš je izšlo psihološko delo jungovske usmeritve – Prevod Vesne Jurca

V slovenski prostor je prišla še ena, sedaj tretja (za Jungovo avtobiografijo in von Franzovo Puer Aeternos) knjiga jungovske psihologije: Midva, psihologija romantične ljubezni.

Njen avtor je **Robert A. Johnson,** ameriški psihолog in psihiater, ki je študiral na Jungovem institutu v Zürichu. Romantično ljubezen opisuje in razlaga z Jungovo psihologijo. Opira se na mite, ki jih gre razumeti psihološko, sociološko in geografsko. Mit je v jungovski psihologiji zgodba, ki na simbolični način govori o duševnosti človeka. Je zgodba, v kateri nastopajo ljudje in živali, dobri in slabi, pripoveduje o kraljih in podložnikih – ki pomenijo strukturo in dinamiko človekove duševnosti. Mit nastane v določenem času in duh časa svojega nastanka tudi odseva. Sporočilo mita je na nek način večno. Jungovska psihologija je fantastično simbolična. Loči različne plasti duševnosti – individualno, kolektivno, zavestno in nezavedno. Mit pripoveduje zgodbo, ki se dogaja v globokih plasteh duševnosti. Na tak način Robert Johnson razlaga mit o Tristanu in Izoldi in zahodnoevropski mit romantične ljubezni kot prototipu ljubezni v naši kulturi. Razlaga jo z iskanjem anime ni animusa, izgubljenega dela samega sebe, ki človeka sili v iskanje sebe v drugem človeku.

Predstavitev dela, ki gotovo pomeni lep prispevek k slovenskemu duhovnemu in kulturnemu prostoru, je bila v sredo v ljubljanski Plečnikovi knjigarni. O tematiki, ki jo delo obravnava, je govoril **dr. Jože Magdič,** ki je študiral na Jungovem institutu. Delo je prevedla Vesna Jurca, izdala pa založba Ganeš.

MATIJA SVETINA

DELO
v središču
dogajanj

Po knjige v knjigarno, ne čez mejo

Založba Mihelač je prevzela prodajo knjig Baragovega misijona iz Buenos Airesa

V prostorih Slovenskega svetovnega kongresa v sredo sklicana tiskovna konferenca je obetala predstavitev osemnajstih knjig različnih avtorjev, ki jih je izdalo Baragovo misijonišče v Buenos Airesu. Vendar nismo bili seznanjeni s tolikimi novitetami, marveč s tem, da je založba Mihelač prevzela distribucijo knjig, ki jih je ta najbolj kompleksna slovenska inštitucija v Južni Ameriki založila, ne pa tudi prodala (pred časom je že prevzela zaloge knjig Slovenske kulturne akcije). Tako bo mogoče od petka naprej v vseh slovenskih knjigarnah, ki so se za to odločile (vse se namreč niso), po skoraj antikvarnih cenah kupiti tudi take knjige, ki so še ne dolgo tega bile spravljene v sefih najpomembnejše nacionalne knjižnice. Naprodaj bodo med drugimi vsi trije deli knjige **Skozi luči in sence** Rude Jurčeca, **Srce v sredini** Vinka Brumna, **Krst pri Savici** Franca Sodje, pa **Ignacij Knoblehar** Zorka Simčiča. Na tiskovni konferenci so obudili tudi spomin na pred kratkim umrla ustanovitelja Baragovega misijonišča Rada Lenčka in filozofa Vinka Brumna. M. V.

RAZSTAVA O JIMIJU HENDRIXU

Vdor realnosti v kulturo

Razstava o enemu ključnih inovatorjev glasbene govorice ***električne*** *kitare v Jakopčevi galeriji v Ljubljani, ki jo je formalno organiziral Arhitekturni muzej Ljubljana, dejansko pa je plod osebnega prizadevanja in organizacijskih sposobnosti Marka Prpiča, simbolizira prvi primer pojavljanja rock kulture v strogo tradicionalnem kulturnem kontekstu pri nas.*

Iz zgodovine vemo, da so se avantgardne, inovatorske ali preprosto uporniško alternativne ustvarjalne prakse vsaj v obdobju po drugi svetovni vojni pogosto prepletale s podobno usmerjenimi glasbenimi praksami. Kaj takega je bilo nujno omejeno na dovolj razviti svet in na dovolj urbanizirana središča, kjer so se lahko oblikovali krogi ustvarjalcev, ki so se čutili zavezani samoizražanju v duhu lastnega časa, sodobnih idejnih (ne ideoloških!) tokov in po logiki samih družbenih razmerij mimo (ali celo proti) etabliranih in družbeno priznanih norm (najbolj znana primera so razni avantgardni gledališki laboratoriji v Londonu, kjer je začel največji kameleon medijske kulture David Bowie in krog v New Yorku, ki ga je navzven eksponiral Andy Warhol v navezavi na Velvet Underground).

Tudi pri nas se je ključno sodobno dogajanje, ki ga je sprožil punk (najbolj množični del porajajoče se civilne družbe ob koncu sedemdesetih) najprej navezal na Galerijo ŠKUC, pa naj gre za razne neetablirane ustvarjalne prakse ali za podobno glasbo (od prvih izdaj Tomaža Pengova in Pankrtov do vrste kaset »Galerija ŠKUC izdaja«). Prekinitev tovrstnih vezi v devetdesetih pomeni simbolno osamosvajanje glasbenih praks in njihovih nujnih soočanj z mehanizmi glasbene industrije, podobno kakor so tudi vse ostale prisiljene sprejeti tovrstno igro v njihovih specifičnih mehanizmih obstoja, ali pa so obsojene na življenje, ki v skrajni točki vodi v propad ustvarjalnega duha.

S tega vidika je razstava o Jimiju Hendrixu vdor realne sodobne kulture v izrazito tradicionalni, da ne rečem konzervativni kontekst pojmovanja kulture na Slovenskem. Sama razstava je mešanica eksponatov slikarske, fotografske, plakatne (pop art) in modne smeri, če k temu prištejemo še predvajanje videa (vsak dan ob 17. uri) z nastopom Jimija Hendrixa, pa dobimo še reminiscence na poznejši razvoj takoimenovane video umetnosti. Banalnosti iz stiropora izrezanih kitar raje ne bi omenjal, toda na simbolni ravni je razstava gotovo dober kondenz vsega tistega, kar velja za duh časa ob koncu šestdesetih let – zabava, užitek, ustvarjalna domišlijija, druženje, upor proti konzervativnosti družbenih norm na vseh ravneh, predvsem pa na ravni zatiranja tako užitkov spolnosti (predvsem žensk) kakor pravice do drugačnosti in različnosti.

Sama razstava, ki traja od 18. marca do 15. aprila, skozi eksponate opozarja na čas preloma s staro družbo in pomeni začetek nekega ključno drugačnega obdobja medijske kulture. Obenem opozarja na ***glasbenika,*** *ki je inovativnost pri igranju svojega instrumenta razvil s tako obilico duha, kakršno najdemo samo pri največjih ustvarjalcih (pustimo ob strani pavperizirano neznanje žurnalističnega tipa, ki v časopisu Republika pripiše Hendrixu skladbo Smoke on the Water angleške skupine Deep Purple iz leta 1972, ko je bil ameriški avtor že dve leti mrtev), toda to je seveda bil duh sodobnega časa, uporabe tehnologije in instrumenta.*

Razstava Jimija Hendrixa je torej večplastna manifestacija tako širokega razpona realnosti rock kulture (od primitivno in pritlehno banalnih vsakdanjosti do inovativnih ustvarjalnih dosežkov, ki so pred časom ter nujen tujek v konzervativni kulturi in v samem mehanizmu medijske kulture) kakor njenega sodobnega odrivanja v sfero gole zabavne glasbe, pop praznine in bližča brez vsebine. kako drugače naj si razlagamo, da šele po dvajsetih letih takšen ustvarjalni duh, kakršen je Hendrix (da Jima Morrisona – The Doors niti ne omenjam) dobiva potrebno širše priznanje, medtem ko živa in tukajšnja rock kultura še vedno životari v tisti enklavi, kamor jo potiskajo omejeni predsodki vseh vrst akterjev v naši družbi in prav tako povsem ***nekulturnosno*** *zasnovana vsebina medijev, ki namesto poznavalskega spremljanja tudi te kulturne produkcije iz dneva v dan ponujajo surogate resničnosti pozerjev, ki jim je skrajni življenjski dosežek, da se vsaj za »15 minut« osončijo v senci zadnje pop zvezde ali zadnjega trenda, ki ga bo zgodovina nujno pozabila na svojem smetišču.*

Prav bi bilo, če bi razstava pomenila tudi resno opozorilo, da je treba rock kot kulturo pri nas končno jemati resno, kajti njene ustvarjalne razsežnosti in vitalna življenjska sodobnost so že realnost časa, ki k nam šele prihaja. Njene vsebine pa so tudi koreninsko zavezane še čemu drugemu kakor muham enodnevnicam pop industrije. In končno – kaj ni tudi današnji New Age (gibanje, ne glasba!) samo sodobna kontinuiteta šestdesetih ***brez*** *glasbe (rocka!), kar v skrajni točki pomeni ali juho brez soli, če že ne duha brez mesa.*

MARJAN OGRINC

Fotografija z razstave (Camera Press)

Novi Etnolog za »briške« sladokusce

Znanstvena publikacija Slovenskega etnografskega muzeja je izšla v dveh delih

Pred tednom dni so v gradu na Dobrovem predstavili drugi in zadnji del novega Etnologa, glasnika slovenskega etnografskega muzeja, ki izhaja enkrat letno, njegova glavna urednica pa je Inja Smerdel. Etnolog je tokrat posvečen Brdom, imenovali so ga kar »briški letnik«.

Drugi letnik Etnologa je s svojo tematiko poleg »hišnih« avtorjev pritegnil k sodelovanju še krog drugih sodelavcev. Etnologi so hodili v spremstvu domačinke Katje Kogej iz Goriškega muzeja po briških vaseh in zaselkih in dokumentirali: ptičji lov, kovaštvo, notranjo opremo, oblačilno kulturo, ljudsko umetnost in vinogradništvo. Novemu gradivu so se pridružili še dokumenti skupine etnologov, ki je to malce odmaknjeno, miniaturno in kulturno svojevrstno slovensko pokrajino obiskala že več let nazaj, a so bili podatki neobdelani in neuporabljeni. Tekste drugih piscev so razvrstili v posebni del, drugače pa tokratni Etnolog ohranja stalne rubrike, kot so etno muzejske strani, razstave in razna poročila. J. Š. A.

Razstava modne fotografije

V muzeju novejše zgodovine v Celju so sinoči odprli razstavo ***Ujeti modo,*** *s katero bodo omogočili obiskovalcem vpogled v tradicijo modne fotografije na Slovenskem. Soorganizator razstave je Likovni salon iz Celja, njen prireditelj mreža za Metelkovo iz Ljubljane, pokrovitelj pa Klasje iz Celja. Razstavo si bo mogoče ogledati do 28. aprila letos. Na sliki: Majda Sepe kot model na fotografiji Jožeta Mallyja iz leta 1956. (S. P.)*

PREJELI SMO

Še eno predstavljanje po domače

G. Igor Bratož je na Veleposlaništvo Republike Slovenije v Londonu v svojem zapisu pod tem naslovom (Delo, 30. 3. 1993) zlil milo rečeno vrsto nesprejemljivih očitkov. Očita nam vse mogoče, med drugim malomarnost, neprofesionalnost, počasnost in celo šarlatanstvo. Vse to naj bi si prislužili zaradi tega, ker naših založniških hiš bojda nismo pravočasno obvestili o možnosti razstave naših knjig v londonski blagovnici Liberty.

Dejstva glede posredovanja omenjene informacije in sploh očitanega odnosa veleposlaništva do slovenskih udeležencev knjižnega sejma od 21. do 23. marca 1993 v Londonu so drugačna, pravzaprav povsem nasprotna. Dober novinar jih običajno preveri, preden se spravi k pisanju.

Naše veleposlaništvo je resda majhno, nimamo niti ekonomskega niti kulturnega atašeja, tako da so naše možnosti verjetno omejene. V okviru danih možnosti pa vendarle skušamo storiti kar največ in ustrezno predstavljati našo državo. Z voditeljico skupine naših udeležencev na omenjenem sejmu v Londonu smo se za sestanek z našimi predstavniki v ponedeljek, 22. 3., ob 13. uri dogovorili že tri tedne pred pričetkom sejma. Sestanka, ki ga na veleposlaništvu ocenjujemo kot zelo koristnega, saj smo si izmenjali precej informacij, se je med drugim udeležil tudi predstavnik Tiskarne Dela. Žal nam je, da g. Bratoža ni bilo med njimi. Predstavnik veleposlaništva je ob tej priložnosti obiskal tudi razstavni prostor Gorenjskega tiska, edinega slovenskega razstavljalca.

Na omenjenem sestanku smo naše založnike seznanili tudi s potekom večmesečnih priprav veleposlaništva oziroma Ministrstva za zunanje zadeve, Urada za informiranje in GZS na veliko razstavo slovenskih izdelkov in oblikovanja ter priložnostnega kulturnega programa v omenjeni znameniti londonski veleblagovnici v aprilu mesecu letos. Priznamo, da so nas priprave nanjo stale že precej živcev, vendar nas to ni odvrnilo, predvsem pa ne naše rojakinje ge. Jane Valenčič, duše celotne razstave, da britanskega partnerja ne bi poizkušali prepričati, da v razstavo vključi še več naših izdelkov. Bili smo zelo veseli njihovega sporočila, ki smo ga dobili 22. 3. 1993 popoldne, da je pripravljen preučiti možnost, da med razstavljene artikle vključi tudi nekaj naših knjig. S prošnjo za ustrezne informacije in nekaj primerkov se je predstavnica Libertyja, ki je sicer v stikih z drugimi razstavljalci iz Slovenije, zaradi kratkega roka (štiri dni) istega dne obrnila neposredno na naše založnike v Sloveniji. Prav tega popoldneva, oziroma točneje, ob 16.05, se pravi uro in pol po omenjenem sestanku z našimi založniki in le nekaj minut po njegovem prejemu je veleposlaništvo posredovalo kopijo dopisa predstavnice Libertyja tudi na fax hotela, kjer so prebivali naši predstavniki. Na isti fax smo istočasno poslali še neko drugo informacijo za predstavnico Tehniške založbe Slovenije. Za takšen način komuniciranja smo se dogovorili na omenjenem sestanku. Vodjo skupine smo prosili, da s pripravljenostjo Libertyja seznani naše predstavnike. Menili smo pač, da je potrebno pridobiti na času in izkoristiti njihovo prisotnost na sejmu in jih z zadevo seznaniti, ko so še v Londonu, posebej še zato, ker smo imeli vtis, da imajo s seboj razstavne primerke knjig. Po vsem tem se zdi, kot da bi bilo bolje, če bi o zadevi molčali ali da knjig niti ne bi poskušali vključiti v razstavo. Strinjamo se, da je bil štiridnevni rok kratek, vendar je včasih treba reagirati tudi hitro, ko se pač pokaže priložnost. Veseli nas, da se naše založniške hiše tega zavedajo, saj so na predlog pravočasno odgovorile in že tudi poslale zahtevane primerke.

Ugotavljamo torej, da je bila dejavnost veleposlaništva in predstavnice Libertyja povsem nasprotna od tega, kar je skušal g. Bratož v svojem članku tendenciozno prikazati – torej kar se da hitra in konec koncev tudi uspešna. V veleposlaništvu razpolagamo tudi z ustreznimi dokumenti, ki dokazujejo resničnost navedenih podatkov.

Veleposlaništvo Republike Slovenije,
London, 1. 4. 1993

Moderni klasiki na slovenski turneji

Včeraj so se avtorji **Pesmi štirih** ustavili v kadilnici SLG Celje, že v torek, 13. aprila, ob 19. uri pa bodo na povabilo knjižnice Ivana Tavčarja iz Škofje Loke, založbe Mihelač in škofjeloškega hotela Transturist gostovali v hotelovem klubskem prostoru. Večer, ki je kot vsi ostali v okviru pesniške turneje posvečen štiridesetletnici in ponatisu skupne zbirke Kajetana Koviča, Cirila Zlobca, Janeza Menarta in Toneta Pavčka, bodo z glasbeno točko popestrili učenci škofjeloške glasbene šole.

Suhadolčevi stoli v Zagrebu

Razstava unikatnega pohištva, ki zajema približno 40 različnih prototipov, največ stolov, arhitekta Janeza Suhadolca in je bila pred kratkim na ogled v I. predverju CD, je doživela lep sprejem tudi pri zagrebški publiki, kjer bo njegova razstava na ogled do 15. aprila.

Kulturni večer Muslimanov

Muslimanska mladina zveze Slovenije organizira v soboto, 10. aprila, ob 18. uri v športni dvorani Kodeljevo kulturno prireditev, na kateri bodo sodelovali **Hafiz Senad Podojak,** igralec in dramatik **Amir Bukvić,** pisatelj **Ibrahim Kajan** in pevski zbori iz Feldkirchna, Innsbrucka, Linza, Jesenic, Misbaha (Wales) in tukajšnji Džemiil.

CD navezal stike z EFDO

O tem, ali bo Cankarjev dom postal član EFDO, evropskega združenja distributerjev, bodo razpravljali na prvem sestanku te inštitucije, to je junija. Jelka Stergel, ki v CD vodi filmski program (in Film Art Fest), je namreč pred dnevi od EFDO dobila odgovor, iz katerega je mogoče razbrati, da so možnosti za včlanitev velike. CD se je kot distributer predvsem evropskega umetniškega filma doslej že izkazal, za nameček pa ima tudi Film Art Fest, na katerem je mogoče videti najboljše, kar vrtijo v Evropi, pa tudi veliko takšnih filmov, ki so dobili finančno podporo pri EFDO (The Cring Game – Igra solz). Včlanitev v to skupnost stane 200 nemških mark. Če bo CD junija sprejet, bo imel kot član EFDO pri pripravljanju svojega filmskega programa lažje delo. V. R. M.

John Creasey

V SENCI GROŽNJE

51. nadaljevanje

Ko je stopil z zadnje stopnice, je zaslišal krik – bila je Eileen. Izza vrat na levi je opazil pramen svetlobe in presenečen zaslišal Beresfordov glas.

»Samo od vas je odvisno, kdaj bom prenehal,« je bilo izza vrat dobro razločiti pritisk, ki je tičal v stavku »Kje je Gorman?« je nadaljeval raskavi glas grozeče.

»Rekla . . . rekla sem vam že, da ne vem,« je stokala Eileen.

»Vem, da lažete, a to vam ne bo pomagalo,« je odvrnil Beresford.

Dawlish je za prst odprl vrata in zaškrtal z zobmi. V času Odpora, ko sta s Tedom v Franciji skupaj delala, sta se pod silo razmer marsikdaj poslužila brutalnega načina, a sta le tako lahko prišla do potrebnih informacij kolaboracionistov. Tudi pri Tenbyju in Popu se ne bi pomišljal . . . Toda v tem primeru . . .

Beresford je bil obrnjen s hrbtom proti vratom. Eileen je zvita v klobčič sedela na stolu in se sklanjala naprej. Ted jo je držal za levo zapestje in ji sukal roko nazaj na posebno boleč način. Ženska je bila popolnoma oblečena, torej Beresford ni izgubil glave. Izraz v Beresfordovem obrazu je prepričal Dawlisha, da Ted vse to počenja z odporom. Skušal je zlomiti Eileenin upor: če s pritiskom ne bi ničesar dosegel, bi bil verjetno popustil.

Ženski je pot oblival čelo in oči je imela široko odprte od bolečin.

»Opozoril sem vas, da vam na ta način lahko zlomim roko,« jo je opomnil Beresford. »Samo potem ne pripisujte krivde meni. Torej: kje je Gorman?«

»O bog,« je stokala Eileen. »Nikar več . . . Odpusti mi, bog . . . Okoli dveh bo Gorman prišel sem.«

Beresford jo je spustil.

Dawlish je ostal za vrati, odkoder je lahko spremljal kruto, a pravično ravnanje maščevalca. Ted si je obrisal pot s čela, bil je na koncu svojih moči. Dawlish se je spraševal, kako da bi nadaljeval, če ne bi bil dobil zahtevanega odgovora.

Beresford je le s težavo dihal. Eileen se je naslanjala na ročico stola, bleda in izčrpana. Njena napol odprta usta so se gibala, verjetno si je žebrala molitev za odpuščanje tega izdajstva. Ted je pobrskal po žepu, našel cigareto, oči pa imel ves čas uperjene v svojo žrtev.

»Če ima Gorman námen sem ob dveh, zakaj pa ste prej rekli, da bo telefoniral k meni domov?«

Eileen ni odgovorila.

»Pazite, ne storite napake,« jo je opozoril Beresford. »Takoj lahko znova pričnem.«

»Hotela sem ga pridobiti, da bi šel skupaj z menoj k vam,« je odgovorila Eillen. »Hotela sem biti gotova, da bosta ob petih oba tam. Nič nisem kriva za to, kar se je pripetilo. Motite se. če pripisujete napade njemu, to vam ponavljam. Prepričana sem, da nima ničesar opraviti s tem umorom. Upala sem, da bo šel z menoj in . . . da vam bo prej telefoniral.«

Prekinila se je in zamrmrala: »Bi lahko . . . bi lahko prosila za kozarec vode?«

»Samo minuto,« je odvrnil Beresford. »Zakaj mislite, da bi Gorman moral priti!«

»Kaj ne razumete?« se je začudila Eileen. »Oviran je, odkar je umrla vaša žena. Komaj je prišel iz zapora, se je znašel v nevarnosti, prisiljen, da se skriva in beži. Ne ve več, kaj naj stori. Pa četudi imate vi prav in je Maurice kriv vseh teh zločinov, ne ve več, na katero stran naj se obrne . . . Ponovno sem hotela prositi policijo, da ga zaščiti in da ne bi bil v nevarnosti zaradi vas.«

»Ne bi bil v nevarnosti. Okoli dveh, ste rekli?«

»Da. Maurice . . .« Umolknila je, zdrsnila s stola na kolena in pokleknila pred Beresfordom:

»Ne smete ga ubiti. Nikomur ne služi življenje v zameno za drugo življenje in . . . umazali bi si roke za vedno.«

»Na ta madež bi bil ponosen. Lahko vstanete.«

Stopil je korak nazaj, medtem ko se je ona dvignila.

»Imava še celo uro časa in če želite, greste lahko gor.«

Ko je videl, da se opoteka, jo je grobo podprl.

»Ne skušajte me varati, saj niste ranjeni,« jo je posvaril.

V tem trenutku je zagledal Dawlisha. Tudi Eileen ga je opazila. Obstala sta in nepremično zrla vanj. Obema je zastal dih.

Dolgo je vladal molk, dokler Dawlish ni rekel:

»Pozdravljen, Ted!«

»Srečen sem, da te vidim,« je odzdravil Beresford in se trudil, da bi bil videti neprisiljen. »Kaj zdaj prodiraš že skozi stene! Kako dolgo si že tu?« je vprašal in si otrl potno čelo.

»Dve, tri minute,« je odgovoril Dawlish. »Pridite, Eileen.«

IRWING STACEY

TIGRICA

28. nadaljevanje

Še vedno, po tolikih letih, se je z grozo spomnil te izkušnje. In tega jutra se mu je med urejanjem knjig v novi delovni sobi spet obudila v spominu. Oblil ga je pot, ker se je znašel v podobni zagati. Tokrat se ni izgubil na gori, pač pa na ženski. S podobnim občutkom groze. Tarkat ga je uničila telesna utrujenost, zdaj pa ga razjeda ranjeni ponos. Ni občutil samo sramu, ampak tudi strah.

Govoril si je, da mora misliti na Selbyja in na njegove pripombe o Caroline Lamb. Po zajtrku se je zaprl v delovno sobo, trdno odločen, da bo delal. Premetal je vse knjige o Byronu, pa z nobeno ni bil zadovoljen. Naposled je le našel, kar je iskal. Drobno sivo žepno knjižico, ki jo je kupili pred desetimi leti, ko še ni poznal Helen, stala je dva dolarja. Takrat jo je prebral na dušek v eni sami noči. Kasneje jo je nekoč po hudem krokanju zjutraj našel v dnevni sobi na tleh. Helen mu je potem povedala, da je pijan na glas prebiral odlomke iz knjige.

Prelistal je knjižico in bil malo razočaran. Pozabil je, da je knjiga priročnik za mladoporočence. Bral je naprej, dokler ni naletel na odstavek o občasni impotentnosti: strah pred zadajanjem bolečine partnerici . . . reakcija na upornost partnerice . . . močan dvom v svojo potentnost . . . organske bolezni. Počez je prebral nasvete za posamezne primere.

Nezadovoljen s pojasnili je vrgel knjižico v koš za smeti. Naložil si je knjige o Byronu in jih odnesl v kuhinjo z upanjem, da bo tam lažje delal. Dobro se je poznal, zato je bilo to malo verjetno. Z zadnjimi dogodki je bil tako obremenjen, da ni imel nobene prave volje do dela. Skuhal je kavo in sedel h knjigi. Misli so mu uhajale in prebrano je moral znova brati.

Po hudi borbi je Helen le prepričala Dannyja, da sta šla za nekaj ur na plažo. Bil je sam in telefon je bil njegov. Razmišljal je, da bi poklical Peggy, čeprav še ni natančno vedel, kaj hoče od nje. Zdelo se mu je neprimerno, da se še tretjič povabi k njej. Bal se je ponovnega neuspeha.

Kot voden od neke druge sile je pograbil telefon in odvrtel številko.

»Jaz sem, Philip. Kako si?«

»Še ne vem. Nisem še popolnoma budna.«

Po nekaj vljudnostnih stavkih je pogovor zastal.

Zakaj ga nič ne vpraša; kaj dela, kaj misli, zakaj jo kliče? To je bila edina pomanjkljivost ženske, ki je bila sicer popolna. Ali pa je res ne zanima? Kaj pa, če ga namenoma muči?

»Berem zelo lepo knjigo.«

»Res? Katero?«

»O impotentnosti.«

Nastala je mučna tišina, potem pa je vprašala: »Kaj si odkril?«

»Da sem zavrt.«

»Pojasni.«

»Pomeni, da nimam dovolj samozavesti.«

»Ne bi rekla.«

»Tudi sam sem presenečen.« V zadregi se je odkašljeval. »Veš, hudo sem pobit in rad bi se ti oprostil.«

»Pozabi na vse.«

»Ne morem.« Pozabiti vse bi pomenilo pozabiti tudi njo, na to pa ni bil pripravljen. »Peggy,« je končno rekel. »Ne morem te še enkrat prositi . . .«

Čakal je, toda Peggy je molčala.

»Zato te vabim na večerjo.«

Napeto je čakal njen odgovor.

»Še ne bojiš, da bi naju kdo videl?«

Še kako se je bal, a je odgovoril: »Ne.«

»Kaj, če zve tvoja žena?«

»Vseeno mi je,« se je zlagal.

»Prav.«

»Fantastično,« je navdušen vzkliknil. »Ljubim te.«

»Kdaj?«

»Ne vem, recimo ob pol osmih.«

»Prav, ob pol osmih.«

Zadovoljen, vendar nemiren je odložil slušalko, ker mu je uspelo podaljšati njuno zvezo. Med ljudmi v restavraciji, kjer bo razbremenjen strahu pred porazom, se bosta lahko pogovarjala. Če jo bo bolje spoznal, je upal, bo premagal svojo težavo. Ampak skrbela ga je tudi Helen. Dva izhoda si je že lahko izgovoril, ne da bi posumila, toda v tretjič gotovo ne bo šlo brez težav. Helen ni bila neumna. In spomnil se je Billa.

Pred nekaj meseci sta šla večkrat sama ven, da sta debatirala o neki televizijski nadaljevanki. Philipu so bili sprva všeč ti delovni večeri, toda kmalu so se sprevrgli v navadno pijančevanje in grozno potrato časa. Helen ne bi imela nič proti, če bi želel z Billom pretresti zgodbo o Caroline Lamb. Bill ji je bil všeč, in če bi ga povabil vpričo nje, bi bila stvar urejena. Helen ne bi nič posumila. Težava je bila v tem, da bo moral Billu zaupati zgodbo, vendar druge izbire ni imel.

Poklical ga je in mu rekel, da mora govoriti z njim o zelo važni zadevi. Bill ga je prijazno povabil, a Philip je vztrajal, da se dobita nekje zunaj.

PRIREDITVE V LJUBLJANI

Prireditve naj imajo svoj mestni pečat

Dr. Janez Bogataj: Kmečke ohceti in kurentov Ljubljana ne potrebuje – Sobotne ceremonialne prireditve pred Magistratom ali ob Ljubljanici

LJUBLJANA, 8. aprila – Pri načrtovanju ljubljanskih (turističnih) prireditev bi morali upoštevati le tiste navade in šege, ki so v preteklosti zaznamovale Ljubljano kot mesto. Torej morajo odpasti vse prireditve za promocijo kmečkih navad v mestnem okolju. Z drugimi besedami, v meščansko okolje vsekakor ne sodi kmečka ohcet, pustna parada slovenskih pokrajinskih mask in ponudba kmečkih jedi na stojnicah.

To je bila temeljna misel **prof. dr. Janez Bogataja**, predsednika odbora za prireditve pri Mestnem sekretariatu za turizem in gostinstvo, ki je danes na Magistratu predstavil nov model, po katerem naj bi v Ljubljani v prihodnje načrtovali turistične prireditve. Kot je dejal **Niko Jerman**, mestni sekretar za turizem in gostinstvo, si ta sekretariat prizadeva, da bi v Ljubljani organizirali take prireditve, ki bi se navezovale na zgodovinsko in kulturno dediščino Ljubljane in bile hkrati prilagojene sodobnemu utripu oziroma zahtevam mesta.

Dr. Janez Bogataj je nato razložil, kako naj bi oblikovali značilno ljubljanske turistične prireditve. Razdelil jih je v tri skupine. V prvi in drugi, za katere naj bi se mesto neposredno zanimalo in jih imelo za svoje, naj bi bile nekatere ključne prireditve, ki bi predstavljale mestno blagovno znamko, in tiste, ki bi mestu sooblikovale njegovo podobo. V tretji skupini bi bile po njegovem mnenju vse druge prireditve, ki jih organizirajo razna društva, skupine in podjetja in pri katerih je interes mesta le posreden.

● Po mnenju Janeza Bogataja je županov polnočni silvestrski pozdrav na Gradu in zatem njegovo bratenje z »delovno« množico v njegovi okolici za mestnega glavarja nedostojno početje. Ljubljančanom naj vošči novo leto prvo soboto po prazniku ali nekaj dni pred njim.

Med tistim, kar bi Ljubljani dajalo mestno podobo, so po Bogatajevem mnenju na prvem mestu tako imenovane ceremonialne prireditve. Ena takih bi bil lahko sobotni ceremonial na Ljubljanskem gradu. Opoldne bi na kopiji stolpa piskačev tako kot nekoč spet lahko zadonele fanfare. Druga možnost bi bila lahko prihod Martina Krpana do mestne hiše, kjer bi simbolično delil pretihotapljeno sol. Morda pa bi vsako soboto ob 12. uri po Ljubljanici priplula kopija čolna, s katerim se je prevažal znameniti izumitelj baron Codelli.

Tem bi sledile ključne mestne prireditve, ki bi se kot rdeča nit vlekle skozi vse leto. Omenil je veslaško univerzitetno tekmo (najprej med ljubljansko in mariborsko ustanovo, kasneje morda še med univerzami, s katerimi obe sodelujeta), mednarodno tekmo čolnarjev s suvanjem v vodo, Spust po Ljubljanici kot osrednjo poznopomladansko prireditev (na Vrhniki bi se začela zgodaj popoldne, zvečer pa končala na obrežju Ljubljanice v Ljubljani), Noč na Ljubljanici kot osrednjo poletno prireditev, žegnanje za praznik svetega Jurija v kapeli na Gradu (ob stojnicah bi se nadaljevalo kot največja ljubljanska veselica), dva do tri dni trajajoči ljubljanski letni sejem v starem mestnem jedru (postavili naj bi posebno sejemsko znamenje in objavili sejemske pravice)...

Seveda ne bi šlo brez že uveljavljenih in priznanih prireditev v okviru Ljubljanskega festivala ter ob sejmu Vino. Pri slednjem naj bi bila pomembna zlasti dekoracija mesta, usmerjena gostinska ponudba v lokalih, dogajanje na grajskem hribu (tam je bil nekoč celo vinograd). Vsako leto bi lahko v Ljubljano pripeljal še furmanski voz iz Vipavske doline ali po Ljubljanici čoln s sodi vina – na njenem obrežju bi pripravili vinsko pokušnjo.

V skupino posredno pomembnih mestnih dogodkov je Bogataj uvrstil prireditve ljubljanskega društva pod naslovom Poletje v Stari Ljubljani, miklavževanje in silvestrovanje ter ljubljanske pustne prireditve. O Miklavževem sprevodu po Stari Ljubljani je dejal, da bi bilo treba podaljšati njegovo pot, da ne bi bilo prerivanja okoli Miklavža; pri silvestrovanju bi morali po njegovem prepričanju večino sejemske ponudbe preseliti na Ljubljanski sejem, v središču mesta pa bi bile le izbrane stojnice s sladkarijami, kostanjem...

● Če v Ljubljani že moramo imeti pustni karneval, naj bi bil po njegovem to sprevod pustnih mask, ki naj bi krožile po mestu in se ob koncu razpršile po karnevalskih plesiščih. Določili naj bi temo karnevala, na Kongresnem trgu pa bi posebna komisija nagradila najboljšo masko s 5000 do 8000 markami.

O omenjenem modelu naj bi se tako mesto kot ljubljanske občine, še zlasti občina Center, čim prej izrekle in zatem sprejele ustrezni dokument (odlok) z določenimi pravili igre. Ta model naj bi namreč popolnoma zaživel že prihodnje leto, hkrati pa bi bil tudi darilo Ljubljani ob praznovanju 850-letnice prve omembe mesta.

JANEZ PETKOVŠEK

Pokličite nas!

Nikar ne brskajte po telefonskem imeniku. Zavrtite številko ljubljanske rubrike Dela: 318-296!

Prav gotovo so stvari in dogodki v Ljubljani in njeni bližnji okolici, o katerih bi bilo treba po vašem mnenju pisati, jih komentirati, razložiti.

Ob prebiranju lokalne strani v časniku se vam je najbrž večkrat zazdelo, da novinarjem ni uspelo spoznati prave resnice, prodreti v resnično življenje.

Kaj, ko bi nas poklicali in nam sporočili svoje pripombe in predloge? Vaš klic pričakujemo vsako dopoldne med 10. in 11. uro, razen ob sobotah in nedeljah.

Kdo bi čakal na uradno otvoritev

LJUBLJANA, 8. aprila – Po Prulskem mostu ob obračališču mestnega avtobusa številka 9 že veselo vozijo, čeprav še ni bil uradno odprt in Gradisovi delavci na njem še niso do konca uredili tlaka in položili ploščic. Ker so neznanci pred kratkim odstranili zaščitno ograjo, so prejšnji teden postavili znake za prepoved vožnje, a so bili v noči z nedelje na ponedeljek odstranjeni. Inženir Ludvik Bonač iz Mestnega sekretariata za komunalo nam je povedal, da vsi tisti, ki se vozijo po mostu, kršijo prometne predpise in da je to pač stvar policije. Težava pa je, ker številni vozniki res ne vedo, da gre za prekršek. »Most bo verjetno uradno odprt že prihodnji teden, ko bodo odpravljeni vsi tehnični zadržki,« je zagotovil Bonač. (D. M., foto: Aleš Černivec)

Na Viču onemogočeno še redno delo skupščine

LJUBLJANA, 8. aprila – Politične stranke v občini Vič-Rudnik se že štiri mesece pogajajo o sestavi novega izvršnega sveta. Ker je na dve skupščinski skupni seji, na katerih naj bi potrdili predlog mandatarja Leopolda Pristavca, prišlo premalo poslancev, so poslanci Demosovih strank na sredinem zasedanju zborov zahtevali razširitev dnevnega reda s točko volitve izvršnega sveta.

Ker se volitve izvršnega sveta opravijo na posebni skupni seji, ki pa v sredo ni bila sklicana, viški župan Bogdan Bradač predloga za razširitev dnevnega reda ni dal na glasovanje. Če bi to storil, bi ravnal v nasprotju s statutom. Dnevni red, ki je bil predlagan s sklicem seje, sta nato sprejela le zbor krajevnih skupnosti in zbor združenega dela, ki sta zasedanje nadaljevala, dokler nista postala nesklepčna, poslanci DPZ pa so sejo zapustili takoj po glasovanju o dnevnem redu.

Poslanci Demosovih strank v viški skupščini so ob tem še povedali, da na zasedanja, ki ne bodo sklepčna in za katera stranke ne bodo zagotovile sklepčnosti oziroma udeležbe, odslej ne bodo več prihajali. Tako je zaradi nesklepčnosti ustavljeno tudi redno delo viške skupščine. Če se predstavniki političnih strank, ki imajo poslance v viški skupščini, ne bodo kmalu sporazumeli o nadaljnjem delu, se lahko zgodi, da skupščina ne bo pravočasno sprejela letošnjega proračuna. V tem primeru bo viška občina za dejavnosti, ki se financirajo iz proračuna, dobivala letos precej manj denarja, kot bi ga, če bi sprejela proračun. Zaradi spremembe zakonodaje bi imela občina ob nesprejetju letošnjega proračuna precej večje težave, kot jih je imelo mesto Ljubljana zaradi nesprejetja lanskega proračuna.

Bradač nam je danes povedal, da bo najprej na ravni predsedstva skupščine sklical sestanek z vsemi predsedniki poslanskih klubov strank, na katerem se bodo skušali sporazumeti o nadaljnjem delu njihove skupščine.

DARJA KOCBEK

Kdo bo julija spal v domovih na Gerbičevi?

Študentje se bodo na referendumu odločili, ali bodo sobe prepustili športnikom

LJUBLJANA, 8. aprila – Preselitev ali izselitev študentov iz dveh blokov na Gerbičevi med evropskim mladinskim namiznoteniškim prvenstvom, ki bo julija v Ljubljani, še ni dogovorjena. Včeraj so se v Študentskem naselju na Gerbičevi sestali predstavnik sveta Zavoda, predsednik študentske vlade v Ljubljani ter predstavniki in stanovalci študentskih domov 3 in 4, ki jih nameravajo izseliti, v njihove sobe pa namestiti udeležence prvenstva. Stanovalci so dali vedeti, da je sporočilo, ki ga je dala o tem Študentska organizacija, češ da je že vse dogovorjeno, neresnično.

Konec januarja so študentje na sestanku z ministrstvom za šolstvo in šport predstavili svoje pogoje za izselitev, uprava domov pa svoje. Predsednik ŠOU v Ljubljani Kristjan Verbič, predsednik Študentskega sveta stanovalcev Martin Rozman, predsednik sveta Zavoda Niko Žibret, minister za šolstvo in šport Slavko Gaber in predstavnika študentskih domov 3 in 4 so 18. marca podpisali dogovor, v katerem se strinjajo z danimi pogoji. Zaplet je nastal, ker sta predstavnika domov podpisala dogovor v svojem imenu, kar nekako pozabili pa so na zahtevo, da mora pogodbo o izselitvi podpisati več kot polovica vseh stanovalcev.

Pogodbe o izselitvi naj bi podpisovali do 20. maja, študente pa naj bi izselili najkasneje 1. julija. Po njihovem mnenju vse močno diši po tem, da je uradno že vse odločeno – mimo njih. To je posredno potrdil tudi Niko Žibret, saj je rekel, da so pogoji za prebivanje tekmovalcev že sporočeni mednarodnim organizacijam.

Ugodnosti, ki bi jih študentje dobili v zameno za enomesečno izselitev, po dobljenih podatkih niti niso majhne. V ureditev dveh domov in okolice bi vložili 250 tisoč mark, med drugim bi dobili novo učilnico, kolesarnico, uredili bi jim zelenice in klopce, dodatne telefonske govorilnice, položili asfalt. Stanovalci pravijo, da jim v zameno dajejo stvari, ki bi jih tako ali drugače morali dobiti, Kristjan Verbič pa je opozoril, da se vse ne začne in konča na tej ravni, saj »ne« študentov z Gerbičeve lahko ogrozi denarno podporo vlade vsem študentskim dejavnostim. Stanovalci blokov 3 in 4 so sklenili, da bodo najbrž konec prihodnjega tedna organizirali referendum o izselitvi.

BORUT TAVČAR

Novi programi v Andersenovih vrtcih

Vpis v leto 1993/94 se je že začel – Poleg rednih dejavnosti še vrsta novih

LJUBLJANA, 8. aprila – V vzgojno–varstvenem zavodu Hansa Christiana Andersena v Šiški so že začeli vpisovati otroke v novo »šolsko leto«, saj bi radi kar najbolje pripravili svoje programe. V štirih enotah na Rašiški 7, v Marjetici na Bitenčevi 4 (ki sta namenjeni otrokom od 1. do 7. leta starosti), Lastovici na Derčevi 10 in Palčici na Vodnikovi 2 (za otroke od 2. do 7. leta) bodo ponudili tri programe: celodnevno varstvo in vzgojo (od 5.30 do 16.30), 4- do 6-urni skrajšani program ter popoldansko ali izmenično varstvo (od 12.30 do 20.30 oziroma po dogovoru).

Ravnateljica **Tatjana Prešern** je napovedala, da bodo ob rednih vzgojnih dejavnostih, kakovostni prehrani, igrah in športnih dejavnostih pripravljali tudi pogoste izlete, letovanja, zimovanja, planinski tabor (!), vrtec na snegu, knjižno vzgojo, številne interesne dejavnosti (tuji jeziki, kiparstvo, plesni tečaji, pevski zbor) itd. V novo šolsko leto vpisujejo vsak delavnik od 7. do 15. ure, ob torkih pa do 16. ure.

U. Š.

Emonina trgovina v Mengšu spet odprta

MENGEŠ, 8. aprila – Trgovsko podjetje Emona Merkur je po 33 dnevih spet odprlo samopostrežno trgovino na Blejčevi 9 v Mengšu. V tem času so jo nekoliko razširili, temeljito preuredili in sodobno opremili. S prizidkom so pridobili več kot 171 kvadratnih metrov novih površin, tako da imajo zdaj skoraj 259 kvadratnih metrov skupnega prodajnega prostora. Pred trgovino je še parkirišče za 35 osebnih vozil. Gradbena dela so iopravili delavci GIP Gradis, vrednost celotne naložbe (uredili so še kotlarno) pa je 820.000 mark.

J. P.

Pojasnilo

V zvezi s člankom v Delu z dne 6. 4. 1993 na 9. strani pod naslovom Ponovili razpis za ravnatelja, avtorja R. B., dajemo naslednji odgovor oziroma pojasnilo: Navedbe iz omenjenega članka, »da postaja omenjena šola na Rozmanovem trgu vse bolj socialni geto« in »da se srečujejo tudi z delovno nedisciplino«, v razpravi na 23. skupnem zasedanju vseh treh zborov skupščine občine Litija dne 1. 4. 1993 niso bile izrečene. To med drugim dokazuje tudi tonski zapis tega zasedanja.

Podpredsednik skupščine občine Litija in predsedujoči na 23. skupnem zasedanju **Nace Šeferl**
in sekretar skupščine in IS ter načelnik oddelka za občo upravo **Marko Godec**

Popravki domžalskega proračuna

Domžalski IS je vendarle sprejel predlog letošnjega občinskega proračuna

DOMŽALE, 8. aprila – Domžalski Izvršni svet je po nepričakovano kratki razpravi na svoji včerajšnji seji le sprejel predlog letošnjega občinskega proračuna. Pri tem je zanimivo, da so vanj s preglasovanjem uvrstili nekatere spremembe, ki so jih predlagali posamezni člani IS, in zavrnili nekatere, za katere se je zavzemal njegov predsednik Tomaž Štebe.

Ni bil sprejet Štebetov predlog (za sprejetje predloga je manjkal en sam glas), po katerem naj bi gradbenemu podjetju Graditelj pomagali z nakupom enega ali dveh stanovanj v domžalski soseski C-15. Za to naj bi iz proračuna zagotovili 10 milijonov tolarjev, in sicer osem milijonov iz postavke pospeševanje gradnje-kreditiranje ter dva milijona iz postavke prenova in revitalizacija.

Temu so se na seji odločno uprli trije člani, ki so menili, da so to temo končali že na proračunski razpravi pred tednom dni ter da denarja za revitalizacijo in posojila ne bi smeli namenjati nakupu nadstandardnih stanovanj. Še zlasti zato, ker bo občini zmanjkalo denarja za nakup bolj potrebnih socialnih stanovanj.

Enako usodo je doživel predlog Borisa Grabrijana, da bi povišali postavko sofinanciranje pospeševanja kmetijskega razvoja s treh na pet milijonov. In to kljub temu, da je Stane Oražem ta predlog podprl, ker bi tako podprl domžalskega hribovskega kmeta, ki ga ni mogoče primerjati z ravninskim v Prekmurju. Prav tako ni bil izglasovan predlog za povišanje prispevka političnim organizacijam. Štebe pa je obljubil dodatni denar, če bo kazalo, da bodo občinske volitve že letos. Končno so se člani IS dogovorili, da bi za krščanski vrtec v Domžalah namenili iz proračuna približno 9,9 milijona tolarjev.

V nadaljevanju seje so ob obravnavi stališč komisije za kadrovska stanovanja, posojila in oddajo poslovnih prostorov zelo kritično razpravljali o javnem zavodu Stanovanjsko-komunalno podjetje Domžale. Podpredsednik IS Matjaž Karlovšek je dejal, da ima občina s tem podjetjem nenehne težave. Vsa njihova poročila so po njegovem prepričanju nepopolna, in to kljub večkratnim zahtevam naj jih dopolnijo, očital jim je, da neupravičeno obrača denar (ali pa ga preliva iz ene dejavnosti v drugo) od najemnin za občinska stanovanja in poslovne prostore...

J. P.

V Cekinovem gradu bo revija cvetja

Gardenia pripravlja II. festival cvetja od 16. do 19. aprila – Državno prvenstvo floristov

LJUBLJANA, 8. aprila – Lanski cvetlični festival, ki ga je pripravila ljubljanska Gardenia v želji, da bi v Sloveniji obudili tradicijo cvetnih razstav, je bil zelo odmeven, zato so prireditelji še bolj prizadevno pripravili letošnjega, drugega. Tako kot prvega, bo tudi tega spremljalo državno tekmovanje floristov. Festival bo v Cekinovem gradu od 16. do 19. aprila, državno prvenstvo pa 15. aprila, ko bo zvečer tudi slovesna otvoritev.

Na festivalu bo razstavljalo petnajst uglednih slovenskih cvetličarjev. Gostja iz tujine bo holandska cvetlična zbornica, ki je prevzela okrasitev stopnišča v Cekinovem gradu. Tudi letos bo del razstave namenjen slovesnim pogrinjkom, ki jih pripravljajo ljubljanski hoteli in restavracije. Med njimi bodo razstavljeni tekmovalni cvetni aranžmaji vseh udeležencev drugega državnega prvenstva slovenskih floristov. Z avtorsko razstavo bo sodeloval tudi vrhunski holandski florist Jaques van Heck. Naš znani strokovnjak za cvetje Slavko Zgonc bo festivalsko dogajanje vsako popoldne obogatil s predavanji.

Obiskovalci bodo lahko kupili rezano cvetje, lončnice in cvetličarske pripomočke na posebnih stojnicah pred gradom. Presenečenje bosta cvetlična avtomobila, ki bosta zanimiva demonstracija dosežkov evropske floristike. Od koles do strehe bosta »oblečena« v cvetje. Eden bo razstavljen pred Cekinovim gradom, drugi bo vozil po ljubljanskih ulicah. V soboto, 17. aprila, bo ob 16. uri promenadni koncert Greentown Jazz Banda, v četrtek, soboto in nedeljo ob 20. uri pa bo Ilirija Light pripravila baklado: svetloba sveč in cvetje tvorijo namreč ubrano celoto.

Tekmovalce na državnem prvenstvu floristike bo ocenjevala tričlanska mednarodna komisija iz Slovenije, Nizozemske in Avstrije.

MARINA UČAKAR

Oporniki Lončarske steze še niso nared

Težave pri utrjevanju podpornih zidov – Tla niso tako trdna, kot je najprej kazalo

LJUBLJANA, 8. aprila – Po nekaj več kot letu dni, odkar so stanovalci Lončarske steze 5 opozorili občino Center in mestno komunalno službo, da oporni zid ceste, ki teče nad objektom in njegovim funkcionalnim zemljiščem, razpada, stvari še niso dokončno popravljene. Izvršni svet je februarja lani odobril za izvedbo sanacijskega načrta skoraj dva milijona tolarjev, za izvajalca del pa izbral podjetje CmC Inženiring iz Ljubljane.

Medtem je prišlo do zapletov in nekaterih tehničnih sprememb. Geologi so namreč ugotovili, da je pobočje ogroženo zaradi podzemnih voda, nosilne plasti peščenjaka pa so šele v globini štirih metrov in ne manj, kot so sprva predvidevali. Zaradi tega bodo morali za 32 metrov povečati skupno dolžino sider opornega zidu in za dva metra poglobiti vrtine. Dodatna dela bodo stala 670 tisoč tolarjev; denar pa je občinski izvršni svet v Centru že zagotovil.

D. V.

Pasivna gimnastika v Zlatem klubu

Pasivna motorna gimnastika v Tivoliju sedem dni v tednu od 10. do 22. ure

LJUBLJANA, 8. aprila – V Zlatem klubu, ki spada v sklop rekreacijskega centra Tivoli, je poleg savne in masaže ter plavanja v tivolskih bazenih obiskovalcem na voljo tudi pasivna motorna gimnastika, ki jo je v dogovoru s klubom uvedla v rekreacijski program zasebnica Srebrena Škrgatič. Te vrste gimnastika je obiskovalcem na razpolago sedem dni v tednu med 10. in 22. uro, cena za enkratni obisk pa je 550 tolarjev. Abonma desetih tretmajev stane 4950 tolarjev, enajstega pa vam podarijo.

Kot pravi podjetna zasebnica, je ena ura razgibavanja na napravah za pasivno gimnastiko enakovredna dvema urama in pol aktivne telovadbe. V Zlatem klubu je še posebno privlačna zato, ker jo je mogoče dopolniti s savnanjem, masažo in plavanjem.

A. L.

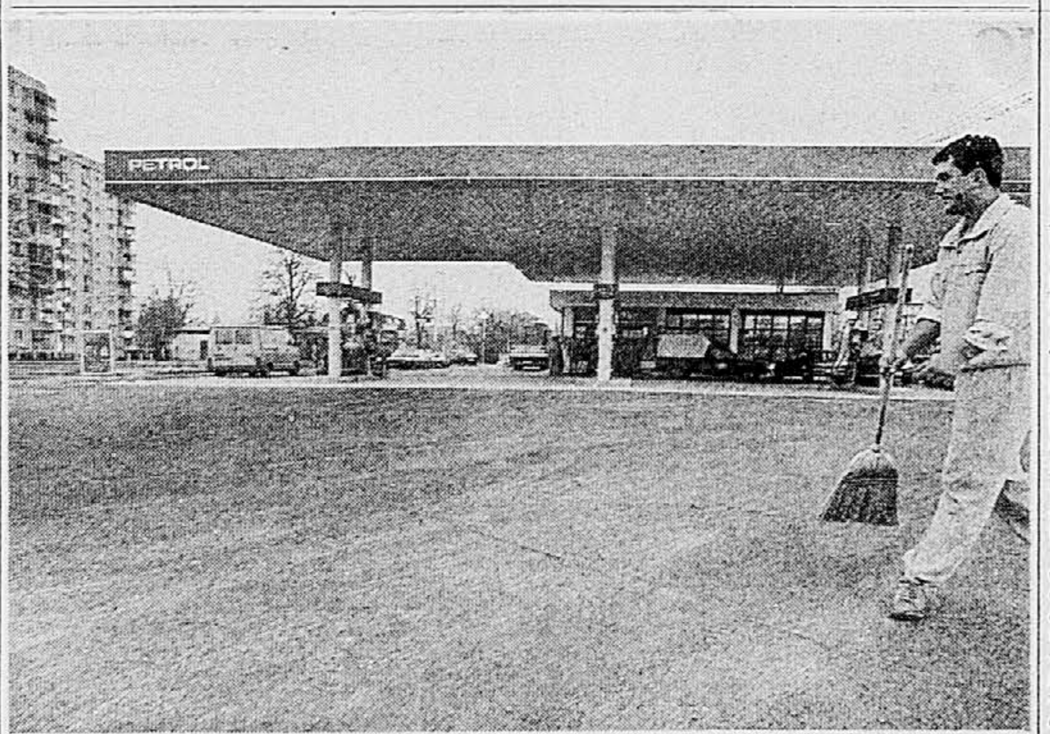

Ob Dunajski odprli sodoben bencinski servis

LJUBLJANA, 8. aprila – Ljubljanski Petrol je nasproti stavbe AMZS ob Dunajski cesti v Ljubljani danes odprl enega svojih najsodobnejših samopostrežnih bencinskih servisov. Na njem lahko ob posebnih otokih s črpalkami za štiri različne vrste goriv hkrati toči bencin ali dizelsko gorivo do 12 voznikov motornih vozil. Zamenjali so ekološko neprimerne bencinske rezervoarje, obnovili stavbo in popestrili tudi trgovsko ponudbo. Črpalka bo za zdaj odprta vsak dan od 6. do 22. ure, na Petrolu pa razmišljajo, da bi še letos delovala nepretrgoma, in sicer namesto črpalke pri nogometnem štadionu Olimpije, ki bi prevzela njen delovni čas. (J. P. , foto: Miško Kranjec)

Prenovljeni Gramexov razstavno-prodajni salon

LJUBLJANA, 8. aprila – Gramex je na Verovškovi ulici 72 odprl obnovljeni razstavno–prodajni salon. V njem bodo prodajali gradbeni material, belo tehniko, akustiko, keramične ploščice in kopalniško opremo. Kot pravijo, imajo v tem salonu največjo ponudbo keramičnih ploščic in kopalniške opreme v Ljubljani, saj je v njem razstavljenih 17 kopalnic.

D. K.

MATERINSKI DOM

Prispevke lahko nakažete na žiro račun Materinski dom, Karunova 16 A, Ljubljana, štev. 50101-603-43533 HVALA!

IZ NAŠIH KRAJEV

Koprivniški in gorjuški motivi v hotelu Golf

BLED, 8. aprila – V hotelu Golf na Bledu bodo v soboto odprli razstavo del, ki so jih člani likovne sekcije kulturno-umetniškega društva Radovljica lani ustvarili med likovno kolonijo na Koprivniku in Gorjušah v okviru Vodnikovega leta 1993. Razstavo, na kateri bo razstavljalo dvanajst slikarjev, bodo odprli ob 11. uri. (V. F.)

Potapljači so dobili nove prostore

TRBOVLJE, 8. aprila – Društvo za podvodne dejavnosti v Trbovljah je imelo doslej svoje društvene prostore na Ulici 1. junija 2 v kleti. Tu so imeli tudi skladišče za opremo. Njihova dejavnost je bila doslej kar precej uspešna. Da bi bili lahko še uspešnejši, so jim pristojni v zadnjem času dodelili nove prostore v gasilskem domu na Savinjski cesti. Odprli so jih 8. aprila. Služili jim bodo predvsem za izobraževalno dejavnost in popolnejšo praktično usposobljenost, predvsem z vključevanjem novih članov. (T. L.)

Konec divjega odlagališča v Zelšah

CERKNICA, 8. aprila – V spomladansko akcijo čiščenja okolja so v cerkniški občini vključili tudi sanacijo divjih odlagališč. Prvo med njimi bo na vrsti odlagališče na koncu vasi Zelše, ki se razteza v dolžini skoraj 500 metrov. Cerkniški izvršni svet je za njegovo sanacijo brez pomislekov odobril 25.000 tolarjev. Kajti odlagališče je tik ob cesti, ki vodi v naravni park Rakov Škocjan in bo njegova sanacija prispevek več k letošnjemu letu turizma. (M. T.)

Pogrebi

ŽALE: Na ljubljanskih Žalah bodo v petek, 9. aprila, pokopali 90-letnega upokojenca Albina Zalokarja (ob 11. uri), 72-letnega upokojenca Radoslava Rutarja (ob 13. uri), 70-letnega upokojenca Jožeta Zvonarja (ob 15. uri) in 79-letnega upokojenca Viktorja Avblja (ob 16. uri).

VIČ: Na viškem pokopališču bodo ob 12. uri na zadnjo pot pospremili 91-letno upokojenko Frančiško Ravnikar.

ŠENTVID: Na pokopališču v Šentvidu bodo ob 14. uri pokopali 95-letno upokojenko Ivano Rozman. (Š.M.)

PISMA BRALCEV

O mrtvih vse dobro, ampak...

Ko je beseda o slovenskih državnih inštitucijah, se sprašujemo, kako je mogoče, da podpisujejo osmrtnice najvišji organi države (Predsednik republike, Državni zbor in Vlada Slovenije) za človekom, ki je bil v času zločinskih procesov po vojni državni tožilec. Kot tožilec na Nagodetovem procesu je tako sodeloval v sklepnih dejanjih rušenja zadnjih ostankov demokracije na Slovenskem, ki smo jih ponovno vzpostavili šele z novo državo.

Z aprilom 1990 (prve svobodne volitve), z ustavno listino (25. julij 1991) in z novo ustavo (23. december 1991) smo na Slovenskem prekinili s psevdopravnim sistemom komunističnega režima. Vendar pa se kljub tem dejanjem, ki so izraz suverene volje slovenskega naroda in vseh državljanov Republike Slovenije na simbolni ravni ohranja kontinuiteta tiste državne tvorbe, ki je bila proti volji Slovencev vključena v Jugoslavijo, v represivni sistem realnega socializma, ta pa je bil v popolnem nasprotju z vsemi sodobnimi načeli evropske pravne civilizacije.

Podobnih pojavov je veliko, a ta je ob tem, da žrtve teh procesov še vedno niso ustrezno rehabilitirane, v nebo vpijoč.

UREDNIŠTVO NOVE REVIJE,
Zanj glavni urednik
Niko Grafenauer

Status quo za črne gradnje

Težko je razumeti, zakaj se je dr. Boris Grabnar v pismih bralcev 1. aprila tako zavzeto lotil poučevanja, kaj naj bi v slovenskem prostoru krajinska arhitektura delala ali naredila. Osnovno sporočilo našega društva v zvezi s problemom črnih gradenj je bilo jasno. Pravni red v prostoru je edino zagotovilo, da bodo slovenske krajine zadržale ali povečale svojo vrednost. Sedanja podoba slovenskega prostora ni plod spontanega razvoja, kot sta morda hotela povedati pisca prvega pisma na to temo in na katero smo replicirali, temveč cele vrste omejitev in pravne regulative, s katerimi so se skozi stoletja opredeljevali odnosi med kmeti in zemljiškimi gospodi, med meščani in vaščani, med vladarjem in podložniki in s katerimi so se v prostoru urejali lastništvo, poselitev, kmetovanje, paša, lov in ribolov, gospodarjenje z gozdovi itd.

Dr. Grabnarja je vznejevoljila naša zahteva, da moramo prostor in njegovo naravnost varovati kjerkoli in v kar največji meri, tudi v »kamnitem svetu«. Naj takoj zapišem: to je temeljna opredelilnica našega strokovnega dela, in reakcija dr. Grabnarja nanjo nas je opozorila na to, koliko moramo še storiti, da bo poklicno poslanstvo krajinske arhitekture bolj znano tudi v javnosti. V lanskem poletju je naša ljubljanska šola za krajinsko arhitekturo gostila pedagoge z drugih evropskih šol in dva predstavnika severnoameriškega združenja pedagogov krajinske arhitekture. Beseda je tekla tudi o poklicni identiteti, o razmerju do urbanizma, stavbne arhitekture, krajinskega kiparstva, regionalnega planiranja in naravovarstva. Škoda, da je bila ta za evropske šole krajinske arhitekture pomembna in v evropskem strokovnem okolju tudi zelo odmevna prireditev tako rekoč neopažena v naših medijih. Take napake v prihodnje ne smemo več narediti.

Popolnoma pravilno je, če besedo arhitektura povezujemo z umnim projektiranjem in urejanjem. Vendar je vsebina krajinskega načrtovanja precej drugačna od drugih oblik tehniškega projektiranja in oblikovanja. Bistvo krajinske arhitekture je mogoče, sicer poenostavljeno, označiti z naslovom knjige škotskega krajinskega arhitekta, profesorja pennsylvanijske univerze, I. McHarga »Design with Nature« (Oblikovati z naravo). Oblikovati naravo pa je nekaj povsem drugega kot projektirati, na primer, stavbo ali mesto. Narava je že tu, lahko jo samo preurejamo, ne moremo je ustvariti. Poleg vsega pa kaže prvobitna narava – divjina najvišjo stopnjo urejenosti. V naravi vlada popoln red. Seveda je težko neposredno primerjati ta red z redom, kot ga dojema človek znotraj svojega kulturnega sistema. Toda urejanje krajine mora vendarle spoštovati prvobitni red narave, to pa pomeni uveljavljati njeno varstvo. Od tod tudi opredelitev krajinskega planiranja kot »kreativnega varovanja« (Creative consservation), ki jo je podala naša kolegica z univerze Technion v Haifi. Pri tem je duhovito povzela starejšo opredelitev Dame Sylvie Crowe, angaleške krajinske arhitektke, ki si je prislužila lordski naslov s svojo dejavnostjo na področju varstva narave in ponovnega ogozdovanja angleškega otoka.

In naj tu dodam še eno tuje ime, Američana F. L. Olmsteda, ustvarjalca znamenitega newyorškega Centralnega parka in vrste parkov in javnih zelenih površin v ameriških mestih. Ni samo oče ameriške krajinske arhitekture, je tudi avtor poklicne oznake »krajinska arhitektura« (pred nekaj leti so v ZDA praznovali stoto obletnico, kar je bilo ime uvedeno) in je predvsem eden od začetnikov sodobne naravovarstvene dejavnosti. Kot rojstno letnico te dejavnosti zgodovinski pregledi namreč omenjajo leto 1865, ko je F. L. Olmsted posredoval državnemu zakonodajnemu telesu predlog za zavarovanje Yosemite, območja v Kaliforniji, kot naravnega parka.

Dejavnost krajinske arhitekture je tesno povezana z naravovarstvom, in to ne samo danes, ko je naravovarstvo postalo splošno sprejeta in uveljavljena dejavnost. Varstvo naravnosti je temeljna opredelilnica dejavnosti krajinske arhitekture vse od njenih začetkov v daljnih časih rojevanja človekove civilizacije, ko so si ljudje začeli ograjevati delček narave in ga poimenovati vrt. V pojmu vrta ali, če uporabimo še splošnejši simbol, v pojmu raja – paradiža (pardes je perzijska beseda za park) je skrita naravovarstvena misel.

V stavku, ki je dr. Grabnarju rabil za izhodišče za poduk slovenskim krajinskim arhitektom, sta dve bistveni podrobnosti. Govorimo o »varovanju naravnosti« in govorimo o »varovanju v največji možni meri«. Varovanja torej ne absolutiziramo. V krajini je vrsta dejavnosti, ki so vse razvile lastne oblike projektiranja: cestogradnja, hidrotehnika in nasploh graditeljstvo različnih objektov, pa še kmetijstvo, gozdarstvo, rudarstvo itd. Naloga krajinske arhitekture je usklajevati te dejavnosti v prostoru na način, da bodo v najmanjši možni meri motile naravni red, to pa seveda pomeni, da bomo naravnost prostora varovali v največji možni meri. Naravnosti pa seveda ne razumemo samo kot stanje neke sestavine okolja, temveč kot celoto stanja in procesov, ki potekajo po zakonih narave. Zato se z našim strokovnim delom ne posvečamo samo temu, kar si običajno predstavljamo z besedo krajina, temveč prostoru v celoti, tudi urbanemu in, temu pravzaprav še posebno, razvrednotenemu prostoru industrije, rudarjenja itd. Naše strokovno poslanstvo je v vračanju narave povsod tja, kjer je bila prizadeta, ali v preprečevanju, da bi bila nesmotrno in po nepotrebnem prizadeta ali poškodovana.

Načrtovanje krajine je osnovna oblika našega dela. Toda načrtovanje mora biti prilagojeno pravi naravi problemov. Krajina je živ organizem. Vanjo prihajajo nove razvojne pobude in interesi, iz nje pa tudi odhajajo, hkrati pa v njej narava neprestano teži k svojemu klimaksu. Vse, kar v krajini lahko naredimo, je, da pripravimo ustrezne regulacijske predloge kot popravke drugih sektorskih načrtovanj. Te upoštevajo potrebe in predloge različnih dejavnosti, ki delujejo v krajini in jih skušajo dopolniti ali popraviti, tako da so hkrati upoštevani različni družbeni interesi po prostoru, seveda tudi varstvo naravnega. Sedaj veljavni zakon o urejanju prostora že pozna take oblike načrtovanja. Uvaja na primer krajinsko zasnovo, ki je dolgoročen načrt za urejanje krajine, vendar ne za stoletno obdobje. Temu lahko sledi vrsta podrobnejših načrtov, ki tudi na najnižji izvedbeni ravni opredeljujejo ravnanje z zemljo, reliefom, vodami in rastlinjem – (krajinsko) ureditveni načrti. Najbrž ni treba posebej poudarjati, da je že za pripravo takih načrtov potreben pravni red. Žal je tudi tu dosedanji sistem urejanja prostora močno šepal in to, kar je bilo zapisano v zakonu, ni bilo prav dosledno izvajano. Upamo, da bo novi zakon o urejanju prostora dopolnil sedanjega in da bomo po njem tudi zares delali.

Prof. dr. J. MARUŠIČ,
Društvo krajinskih arhitektov Slovenije, Ljubljana

Operacijske raziskave spet organizirane v Sloveniji

Operacijske raziskave se kot aplikativna znanstvena disciplina v svetu že dolgo uveljavljajo kot sredstvo »trdih prijemov« tako na področju ekonomike kakor tudi organizacije poslovnih procesov, predvsem v podjetju. Njihov znanstveni razvoj se je še posebej okrepil v povojnih letih, saj je bila Slovenija že v letu 1964 vodilna dežela na tleh bivše Jugoslavije tako v raziskovalnem kot tudi pedagoškem in tudi praktičnem pogledu. Izjemno močni optimizacijski postopki te uspešne znanstvene discipline se v današnjem času spajajo s problematiko obvladovanja vse bolj kaotičnih pogojev poslovanja, kar daje tej disciplini še posebno uporabno vrednost v današnjem gospodarskem prostoru Slovenije.

Izziv gospodarskega trenutka v Sloveniji je povezal približno sto visoko izobraženih kadrov v slovenskem prostoru tako, da se je v okviru Slovenskega društva Informatika oblikovala Sekcija za operacijske raziskave, ki v interdisciplinarnem prostoru povezuje vse dosedanje strokovnjake in ljubitelje te strokovne in znanstvene discipline ter omogoča prenašanja prijemov trde ekonomike in trde organizacije v vsakdanjo prakso. Ta sekcija prireja vrsto strokovnih srečanj in publikacij, predvsem pa kontaktne in problemsko orientirane konference z našo gospodarsko operativo, v pripravi pa je tudi simpozij iz operacijskih raziskav, ki bo konec letošnjega novembra v Ljubljani. Njena popularnost sloni predvsem na uspešnem povezovanju vseh strokovnjakov, ki s svojim znanjem prispevajo k uspešnemu gospodarjenju; zato sekcija združuje diplomante različnih fakultet slovenskih univerz. Sekcija ima svoj sedež v Ljubljani, Vožarski pot 12, kjer je tudi sedež Slovenskega društva Informatika. Društvo Informatika svoje dejavnosti uresničuje v več sekcijah in tako omogoča prebujanje, prenos in razvoj najrazličnejših segmentov teoretične in praktične informatike. Na ta način tudi Slovenija zastavlja organizirano potovanje med družino informacijskih družb v sodobnem svetu.

Prof. dr. VILJEM RUPNIK,
predsednik sekcije za organizacijske raziskave Slovenskega društva Informatika, Ljubljana

Slovingate: Odgovor »nedolžnim«

Ob prebiranju odgovora novinarja v polemiki o Slovinu lahko le ugotovimo, kako zelo dobra »pravna« država smo, da morajo take in podobne afere razkrivati in biti na udaru novinarji, ne pa naša pravna država, na katero se nekateri sklicujejo.

Si lahko sploh predstavljamo, koliko je bilo in je še podobnih afer, ki so ostale skrite? In se že dogajajo ob prehodu v »privatizacijo«, ko lahko kradejo le nekateri, ki so pri koritu, delavci pa so na cesti! In lahko verjamemo, da bo tudi to v naši »pravni« državi ostalo skrito! Žalostno, toda resnično! Zakaj imamo toliksen in tako drag državni aparat, ki ga moramo samo vzdrževati?

H. RAJZMAN,
Šomat 10,
Sladki Vrh

Lučo Pertič ni več trener SCT Olimpije

Brane Oblak je že zavrnil ponudbo, da ga nasledi, pogovori pa tečejo s Prašnikarjem in Poklepovićem

LJUBLJANA – »Z njim smo preživeli veliko velikih in lepih trenutkov, pod njegovo taktirko je Olimpija postala prvi državni prvak, na tekmi z Milanom okusila evropsko nogometno smetano... Toda ustavilo se je, ni in ni šlo več,« je na novinarski konferenci dejal direktor SCT Olimpije Peter Ameršek, ko je objavil vest, da Lučo Pertič po sklepu izvršnega odbora ni več trener moštva.

Olimpija s točko prednosti še vodi na prvoligaški lestvici, še vedno je v konkurenci (v polfinalu) pokala, ki se ji je lani po enajstmetrovkah nesrečno izmaknil v Ljubljani, na drugi strani pa je kriza v taboru državnih prvakov tudi očitna. Strah, da bi Maribor (ali kdo drug) po porazu v velikem derbiju v Mariboru, lahko prehitel Olimpijo, je postal nevzdržen. Trener Lučo Pertič, ki ima z Olimpijo pogodbo še za prihodnji dve sezoni, v zadnjih tednih v klubu ni imel več skoraj nobene podpore. Tako rekoč vsi so mu obrnili hrbet.

Nekateri posamezniki iz vodstva so že pred spomladanskim štartom zahtevali njegovo »glavo«, toda prevladala je zmernejša opcija, da mu je treba dati še novo priložnost. Dobil jo je, toda poraz v derbiju je bil usoden. Proti njemu se je obrnil tudi večji del igralcev, med njimi celo taki, ki jih je povzdignil prav on. Odločitev o zamenjavi je bila soglasna, večina je menila, da bo kakršnakoli zamenjava na krmilu popravila vzdušje v razglašenem igralskem kolektivu.

Že po nedeljskem porazu so za Bežigradom začeli z iskanjem Pertičevega naslednika. Kot prvi je Olimpije zavrnil legendarni as Brane Oblak, ki ima obveznosti v Naklem, druga dva kandidata, selektor Bojan Prašnikar in Stanko Poklepović (odstavljeni trener Hajduka) pa sta bila pripravljena na pogovore.

Razplet bo znan do sobotne tekme z Gorico, ki bi jo utegnil voditi dosedanji Pertičev pomočnik Danilo Popivoda. (F. B.)

Slovenija : Hrvatska 2:1 in 0:0

BREŽICE – V prijateljski meddržavni nogometni tekmi sta se včeraj na mestnem štadionu najprej pomerili pionirski vrsti Slovenije in Hrvatske, zatem pa še ekipi kadetov. Naši pionirji so premagali hrvatske z 2:1, kadeti pa so igrali neodločeno 0:0. Domači moštvi so sestavljali igralci iz enajstih slovenskih klubov, borbeni srečanji pa si je ogledalo blizu 300 ljubiteljev nogometa.

Slovenija : Hrvatska 2:1 (1:1)

V dopadljivem srečanju pionirjev so se v prvem polčasu bolje znašli gostje, ki so tudi povedli, v nadaljevanju pa je bila boljša selekcija slovenskih pionirjev, med katerimi je posebej ugajal Sirc, ki je tudi dosegel zmagoviti zadetek, medtem ko je izenačujočega z 11 m zabil Bogatinov.

Slovenska vrsta je nastopila v sestavi: Murko, Trnjanin, Lešnik, Jerončič, Bezjak, Radosavljevič, Sirc, Pekič, Cirar, Bogatinov, Apollonio, Huber, Filekovič, Trgo, Šoštarič, Vodopivec, Pobavec.

Slovenija : Hrvatska 0:0

Na malce razmočenem igrišču so v prvem delu tekme prevladovali kadeti Slovenije, ki so imeli tudi dve izjemni priložnosti. V nadaljevanju so imeli nekaj več od igre gostujoči igralci, ki pa so bili pri zaključnih strelih preveč nespretni. Neodločen izid je zato tudi najbolj pravičen. Bojevito igro so prikazali vsi igralci, z domiselnimi akcijami pa sta izstopala Brežičana Mitič in Zofič.

Slovenska ekipa je igrala takole: Karadžić, Mitić, Ulaga, Šnofl, Reljić, Zofić, Sardoč, Peter, Perković, Sivko, Perić, Nemec, Markelj, Serdinšek, Pitamic, Žagar in Tešinić.

VLADO PODGORŠEK

● Milan čaka na drugega finalista

LJUBLJANA – Evropski nogometni pokali se bližajo finalnim obračunom. V pokalu prvakov je na sporedu še eno kolo, v pokalu pokalnih zmagovalcev in pokalu UEFA pa so še povratne polfinalne tekme.

V skupini B je Milan z zmago v Göteborgu potrdil nastop v finalu, hkrati pa je to njegova že deveta zaporedna zmaga v letošnjem pokalu prvakov. Strelec edinega zadetka na tekmi je bil Massaro v 70. minuti. V drugi tekmi skupine B je Porto premagal PSV v Eindhovnu z 1:0. Zadetek je z enajstmetrovke dosegel Ze Carlos v 71. minuti.

Težko pričakovana tekma v Marseillu še ni dala drugega finalista. Marseille in Glasgow Rangers sta remizirala, z remijem pa so vsekakor bolj zadovoljni Škoti, saj zadnjo tekmo gostijo CSKA, Marseille pa gostuje v Bruggeu. Brugge je na gostovanju v Berlinu pri CSKA zmagal z 2:1. Strelci so bili Sergejev v 19. minuti za CSKA in Schaessens v 43. ter Verhayen v 84. minuti za Brugge.

Rezultati: pokal prvakov – skupina A: Marseille : Glasgow Rangers 1:1, CSKA : Brugge 1:2, **vrstni red:** Marseille in Glasgow Rangers 7, Brugge 5, CSKA 1; **skupina B:** Göteborg : Milan 0:1, PSV : Porto 0:1, **vrstni red:** Milan 10, Göteborg 6, Porto 3, PSV 1; **pokal pokalnih zmagovalcev:** Spartak M.: Antwerpen 1:0, Atletico M.: Parma 1:2; **pokal UEFA:** Borussia D.: Auxerre 2:0, Juventus : Paris S. G. 2:1.

SKUPAJ NA VRHU – V skupini A pokala evropskih prvakov sta skupaj v vodstvu Marseille in Glasgow Rangers, ki sta se tudi v Franciji razšla z neodločenim rezultatom. Na fotografiji: igralec Olympiquea Allen Bocknik (v svetlejšem dresu) med dvema nasprotnima igralcema. (Telefoto: Reuter)

Tvegana SZ stena gore Ama Dablam

V Himalajo je odpotovala odprava, v kateri sta Bojan Počkar in Štefan Mlinarič

LJUBLJANA – Načelnik komisije za odprave v tuja gorstva pri Planinski zvezi Slovenije Tone Škarja, na katerega so se zadnje dni zgrinjali očitki, češ da avtokratsko vodi komisijo, je zaželel uspeh in srečno vrnitev slovenskima alpinistoma Bojanu Počkarju in Štefanu Mlinariču, članoma odprave na himalajsko goro Ama Dablam. Alpinista sta odšla na pot danes, v načrtu pa imata nepreplezano severozahodno steno gore.

Načelnik KOTG je poudaril, da je Ama Dablan, čeprav za Himalajo s 6828 metri razmeroma nizka gora, izredno popularna. Morebitni uspeh v njeni severozahodni steni bo odmeven, zato je načrt vreden podpore, je pa tvegan.

● Skupina slovenskih alpinistov, podpisnikov pisma javnosti, ki so sodelovali tudi na konferenci za tisk v Unionu, je poslala pismo UO Planinske zveze Slovenije, v katerem se zavzema, da bi odslej o »aferi« razpravljali znotraj planinske organizacije.

Bojan Počkar je bil z Vanjo Furlanom v steni že leta 1989, vendar sta tedaj naletela na izredno težke razmere. Furlana tokrat ne bo na odpravi, ker se je odločil končati

● Čeprav je bilo slišati, da ima KOTG na voljo znatna finančna sredstva, večja kot kdajkoli doslej, je njen načelnik Tone Škarja to zanikal z izjavo: »Glede na sedanje finančno stanje bi se morali odpravi na Ama Dablam celo odpovedati, kar bi bila velika škoda. KOTG je prispevala tri tisoč dolarjev, tri tisoč dolarjev pa sklad za vrhunski šport.« Za odpravo, ki bo stala 10.000 dolarjev, so prispevali denar še pokrovitelji. Je pa ta odprava, za katero znaša taksa za vrh 1500 dolarjev, med najcenejšimi.

študij gozdarstva, zamenjal pa ga je Mlinarič, ki se je s Počkarjem temeljito pripravil na to zahtevno steno, eno večjih v Himalaji. Alpinista računata, da bosta steni kos v treh dneh, plezanje pa se seve zna tudi zavleči. S seboj ne bosta imela šotora, ker bi ga v strmi steni najbrž sploh težko postavila, zato bosta zaupala bivak vreči. Zaradi finančnih težav sta alpinista na pot odšla tudi brez zdravnika. Sestopala bosta po jugovzhodnem grebenu, ki ga večina odprav izbere za vzpon na goro. (J. D.)

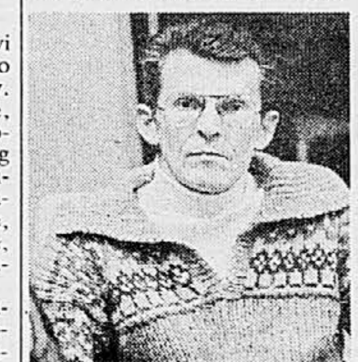

TONE ŠKARJA

● Kot je bilo v načrtu, se je v sredo sestala komisija, ki jo je imenovalo predsedstvo SZS, da bi ugotovila resnico glede spornih diapozitivov, objavljenih v reviji Vertical. Komisija še ni sporočila ugotovitev, sklicala pa je novo sejo za naslednji teden. V komisiji je odklonil sodelovanje Franci Savenc.

Naslova Ribaričevi in Breznikovi

Na veleslalomu FIS na Mokrinah mlademu rodu ni uspelo preprečiti avstrijske zmage

MOKRINE – Na veleslalomu FIS, ki je štel tudi za državno prvenstvo mlajših in starejših mladink, je moral mladi rod slovenskih smučark kljub sijajnim rezultatom z nedavnega gostovanja na švicarskem in nemškem državnem prvenstvu priznati premoč Avstrijkama Christiane Mitterwallner in Anji Greber.

Zanimiv je bil obračun med starejšimi mladinkami, kjer je Lea Ribarič ugnala junakinjo zadnjih tekem Katjo Koren, medtem ko je med mlajšimi mladinkami slavila Katarina Breznik pred kolegico iz ljubljanskih Dolomitov Petro Bručan.

Rezultati – veleslalom FIS: 1. Mitterwallner 1:41,38, 2. Greber (obe Avs) 1:42,11, 3. Škerjanec 1:42,39, 4. Ribarič 1:42,59, 5. Koren 1:42,61, 6. Hrovat 1:42,78, 7. Sitar (vse Slo) 1:43,30 itd; st. mladinke: 1. Ribarič (Alpt) 1:42,59, 2. Koren (Br) 1:42,61, 3. Hrovat (Ol) 1:42,78; ml. mladinke: 1. Breznik 1:48,35, 2. Bručan (obe Dolomiti) 1:48,64, 3. Gašperin (Bl. dobrava) 1:48,69.

● Džoni si želi v Italijo

LJUBLJANA – V igri slovenske nogometne reprezentance, ki se je domačemu občinstvu predstavila v sredo v Ljubljani, je z nekaterimi potezami izstopal zlasti Džoni Novak, nekdanji nogometaš Olimpije. Džoni si sedaj služi nogometni kruh v Turčiji, kjer pa ni najbolj zadovoljen. Že v naslednji sezoni naj bi ga zato videli med večjimi mojstri nogometa, morda celo v Italiji.

Džoni, igrate v Turčiji, kjer so nogometaši pravi »mali bogovi«. Kako je z vami?

»Res je. Domači nogometaši so najbolje plačani športniki, imajo super položaj, vse to pa se kaže na treningih, saj so tam precej leni. Igram za Fenerbahče, ki je eden najpopularnejših klubov v Turčiji. Še pred dvemi koli smo bili v vodstvu, zdaj pa smo z dvema zaporednima porazoma verjetno že izgubili boj za prvo mesto. Navijači so pravi fanatiki, vendar se žal bolj slabo spoznajo na nogomet, saj cenijo le tistega, ki doseže gol. Sem eden redkih, ki ga cenijo zaradi dobre igre, čeprav nisem izraziti strelec. Priljubljenost nam seveda včasih tudi preseda. Natakarji, šefi restavracij, novinarji in ljudje na ulici ti dobesedno »dihajo za ovratnik«, zato kar iščeš kak miren kotiček.«

Kaže, da je to vaša prva in zadnja sezona v Turčiji?

»Moje igralske ambicije se ne končajo pri denarju. Želel bi se dokazati kot igralec v močnejši ligi, še najraje v Italiji. Ponudbe prihajajo iz vseh močnejših lig, izbral pa si bom moštvo, ki bo nastopilo v enem od evropskih pokalov. Izjema je le Italija, kamor bi šel v katerikoli prvoligaški klub. V Turčiji sem torej le prehodno, žal pa v času odhoda iz Partizana nisem imel druge izbire. V tem letu sem tudi igralsko nazadoval, saj sem nogometaš, ki potrebuje kvalitetne in naporne treninge, česar pa v Turčiji ni«.

Odhoda iz Olimpije nekateri niso sprejeli z navdušenjem.

»Za odhod sem se odločil predvsem zaradi želje po napredovanju. Zato sem potreboval

DŽONI NOVAK

velik klub, kar je Partizan v tistih časih bil. Žal mi je, da Olimpija ni poskušala obdržati tedanjega igralskega kadra, saj je imela vse pogoje, od denarja do dobrih »tujcev«, da bi se lahko uvrstila v pokal UEFA«.

Prve tekme slovenske reprezentance so za nami. Kako bi ocenili dosedanje nastope ?

»Glede na vse težave, ki so nas spremljale, sem zelo zadovoljen z dosedanjimi tekmami. Pozna se, da nismo imeli skupnih priprav, tako da še nismo pokazali vsega znanja. Vsak od nas ima še nekaj rezerve, ko pa bomo zaigrali v popolni sestavi, bodo tudi tekme kvalitetnejše. Ocenam, v kateri kakovostni razred sodimo, bi se izognil, saj resnejše tekme šele prihajajo, te pa nas bodo postavile na pravo mesto«.

Ali spremljate slovensko ligo?

»Prav veliko možnosti nimam, nekaj pa le. Nujno bi morali spremeniti tekmovalni sistem, saj je nemogoče pričakovati, da bi na tako majhnem prostoru našli 18 moštev izenačene kakovosti. Močnejša liga pa bi se kmalu odrazila tudi v boljši igri reprezentance.« (G. N.)

TENIŠKE PARALELE

Usodni poraz Courierja

TOKIO – 22-letni Američan Jim Courier je v osmini finala velikega teniškega turnirja v japonskem glavnem mestu (1,2 milijona dolarjev nagradnega sklada) proti vrstniku in rojaku Jonathanu Starku doživel poraz, ki ga bo bržčas veljal št. 1 na svetovni lestvici. Courier je lani namreč osvojil ta turnir, zdajšnja št. 2. Smpras pa na njem ni igral, tako da je ta čas vodilni že izgubil blizu 300 točk, zasledovalec pa si jih že z zmago v četrtfinalu nad rojakom Wheatonom lahko priigra dovolj, da ga prehiti. Courier je prvič postal št. ena 10. februarja 1992, potem jo je za nekaj časa spet izgubil, tako da je na vrhu lestvice doslej skupno 50 tednov.

Poraz proti Starku, s katerim sta leta 1957 v Parizu zmagala med mladinskimi dvojicami, je bil nepričakovan, treba pa je reči, da je imel ta čas 77. na svetovni lestvici zaključno žogo proti Courierju že pred mesecem v Indian Wellsu, a se je tedaj Courier izvlekel in celo še osvojil turnir. Po porazu je Courier dejal, da mu je malo mar, če bo zaradi njega ob prvo mesto na svetovni lestvici: »Kompjuter naj izračuna kar hoče, ostaja dejstvo, da sem jaz doslej dobil štiri turnirje za grand slam, Sampras pa le enega...«

Rezultati osmine finala – Stark (ZDA) : Courier (ZDA, 1) 6:4, 6:2, Gilbert (ZDA, 7) : Flach (ZDA) 5:7, 6:1, 6:4, Browick (Avs) : Volkov (Rus, 4) 6:7, 6:4, 7:6, Holm (Šve, 5) : Vacek (Češ) 6:4, 6:4, Masur (Avs, 6) : Siemerink (Niz, 11) 6:7, 6:4, 6:2, Woodbridge (Avs) : Bergström (Šve, 15) 3:6, 7:6, 6:3, Wheaton (ZDA, 10) : Mansdorf (Izr, 8) 6:1, 6:2, Sampras (ZDA, 2) : Raoux (Fr) 6:4, 6:7, 6:3.

Med ženskami so polfinalistinje Date in Endo (obe Jap). Provis (Avs) in Rottier (Niz).

Gustafssonovo maščevanje, poraz Sticha

BARCELONA – 26-letni Šved Magnus Gustafsson se je leto mlajšemu Špancu Costi učinkovito maščeval za lanski poraz v finalu turnirja v olimpijskem mestu. Tokrat ga je ugnal v osmini finala, in to potem, ko je bil prvi niz izgubil kar z 0:6. Tudi v tretjem nizu je bilo napetosti dovolj, saj je Costa pri 4:5 še ubranil vrsto zaključnih žog, nazadnje pa le izgubil. V ponovitvi estorilskega finala je Ukrajinec Medvedjev povsem gladko premagal Čeha Novačka. Presenečenje je pripravil Rus Kafelnikov z zmago nad 3. nosilcem Stichom.

Rezultati osmine finala – Muster (Av, 6): Furlan (Ita) 7:5, 6:2, Medvedjev (Ukr, 9): Novaček (Češ, 8) 6:0, 6:2, Gustafsson (Šve) : Costa (Špa, 5) 0:6, 6:2, 7:5, Kafelnikov (Rus) : Stich (Nem, 3) 4:6, 6:3, 6:3, Lendl (ZDA, 2) : De Wulf (Bel) 6:3, 6:1, Agassi (ZDA, 1) : J. Sanchez (Špa) 6:3, 7:6, Krajicek (Niz, 4) : Arrese (Špa, 13) 6:4, 6:2.

Uspešni v dvoje

VRSAR – Med posamezniki sicer niso več zastopani, med dvojicami pa se najboljši slovenski teniški igralci kar dobro držijo na tretjem turnirju Istrske riviere 1993. Iztok Božič – Manola–Hutmann sta premagala Avstrijca Pfanna in Fuchsa s 7:6, 6:0, Blaž Trupej–Por pa Nemca Geyerja in Zumpfta s 6:2, 6:3. Izgubila pa sta Jaka Božič in Italijan Scala proti Ševčenku in Ribalku (Ukr) s 6:3, 4:6, 2:6. (D. Š.)

● Osek nared za veliko dirko

LENART – Prvi udeleženci nedeljskega velikonočnega mednarodnega motokrosa za pokal Lenart '93 v organizaciji Mototurista in pod pokroviteljstvom Pivovarne Union so že na prizorišču in vadijo v centru za motoristični šport v Oseku pri Lenartu. Tekma bo v kategoriji do 250 ccm z dvema vožnjama z začetkom ob 13. uri.

Štart s porazoma

ODENSE – Na 4. mladinskem EP v squashu sta slovenska zastopnika Klemen Gutman in Petra Vihar v mednarodnem derbiju in ob neugodnem žrebu štartala z gladkima porazoma z 0:3. Novomeščan je izgubil s finskim prvakom Saanivaro, Viharjeva s Humborghovo (Danska), predvsem finski upi pa sodijo med najboljše v Evropi, saj so lani osvojili posamični naslov in ekipno srebro. Kljub porazu bosta naša nadaljevala s tekmovanjem, naslednja nasprotnika pa sta domača reprezentanta. Na prvenstvu sodeluje 21 držav. (Ž. Z.)

Skupščina KZS

LJUBLJANA – Redna letna (volilna) skupščina Konjeniške zveze Slovenije bo v soboto, 17. t. m., ob 9.30 v sejni sobi Krke, Dunajska 65 v Ljubljani. Osrednja točka bo gotovo reorganizacijska prenova zveze (s popolno samostojnostjo turnirskega in kasaškega športa). Na zboru bodo razglasili še najboljše v 1992, sprejeli program dela za 1993 in koledar tekmovanj, potrdili nove pravilnike in izvolili novega predsednika in organe zveze.

● Prvi mesti rezervirani za Tancerja in Čehovinovo?

LJUBLJANA – V Športni dvorani Marof v Novem mestu bo v soboto in nedeljo (10. in 11. tm.) v izvedbi NTK Novotehna 2. državno namiznoteniško prvenstvo za posameznike in dvojice v mladinskih kategorijah. Prijavilo se je 135 igralcev iz 24 klubov, med katerimi pa ne bo nobenega izmed lanskih zmagovalcev, ki so že vsi člani.

Trener domačega kluba in novega državnega ekipnega prvaka pri mladincih Igor Seljak je napovedal, da se bosta prva nosilca skupin Boštjan Tancer (TAM G. V.) in Polona Čehovin (Kovina) sprehodila do naslova. Gneča pa bo za vsa druga mesta, kjer je kandidatov precej, za nameček pa so še v precej spremenljivi formi. Če ne bo presenečenj v predtekmovalnih skupinah, bi se za vstop med osmerico najboljših morali srečati naslednji pari: Tancer (TAM) – Žagar (Kajuh), Reflak (Kov) – Primc (Sem), Retelj (Nov) – Jerman (Sem), Petar (Radlje) – Kastelic (Kov), Ček (Sem) – Vertuš (Nov), Krnec (Ves) – Belina (Kaj) Kralj (Nov) – Strašek (Pet), Petrovčič (Pres) – Rupar (Kovina).

Pri dekletih se bodo zmagovalke naslednjih parov uvrstile med osmerico najboljših: Polončič (Kajuh) – Bajc (Šampionka), Jager (Il) – M. Faganel (Šamp), Končani (Il) – Mlakar (Pet), Bibica (Sem) – Mlakar (Kaj), ki se bodo za četrtfinale pomerile s četverico največ postavljenih nosilk skupin: Čehovin (Kov.), Dermastija (IL) L. Faganel (Samp) in Todorovič (Kajuh). Tekmujejo tudi v vseh treh disciplinah dvojic. (D. N.)

● Na dirki Po Sloveniji 17 držav

LJUBLJANA – Na prvi mednarodni kolesarski dirki Po Sloveniji bo nastopilo 17 držav. Reprezentance Slovenije, Nemčije in Italije bodo tekmovale z dvema moštvoma, poleg njih pa bodo sodelovale še ekipe Slovaške, Belorusije, Hrvaške, Albanije, Avstrije, Češke, Norveške, Poljske, Ukrajine, Bolgarije, Madžarske, Romunije, ZDA in Nizozemske.

Dirka, ki se bo začela 3. maja s 4 km dolgim prologom (posamičnim kronometrom) v Novem mestu, se bo zaključila 9. maja prav tako v dolenjski prestolnici s krožno dirko. Dolga bo 932 km, imela pa bo 7 etap. Najtežja – osma bo speljana čez 1611 metrov visoki Vršič. Če bo prehod zaradi snega zaprt, bodo etapo končali prej – na poti na Vršič. Štart druge etape bo v Rogaški Slatini, cilj pa na Ptuju.

Kot je poudaril šef marketinga dirke Tone Zupanc, je bilo pri organizaciji največ težav z zbiranjem denarja. Dirka bo stala okrog 450.000 DEM. Glavni sponzorji dirke in »rumene majice«, ki jo bo nosil vodilni v skupni razvrstitvi, pa so HIT Casino, Petrol in Krka. Nagradni sklad je 40.000 DEM, zmagovalec pa bo dobil avtomobil renault clio. V. D.

Kar devet golov v mreži mladincev iz Velenja

LJUBLJANA – V 20. kolu I. slovenske mladinske nogometne lige so se najbolje odrezali nogometaši Maribora Branika, saj so Velenjčanom nasuli kar 9 golov. Najbolj razpoložen med njimi pa je bil reprezentant Daniel Širec, ki je ob klasičnem hat-tricku, treh golih zapored, kasneje dosegel še dva.

Vijoličasti zaostajajo za vodilno SCT Olimpijo, ki je tudi v tem kolu zmagala, še naprej za tri točke. V soboto jih čaka gostovanje pri oslabljenem prvaku Mavrici, ki je v 20. kolu iztržila točko na vročem igrišču v Kranju.

Jesenski prvak Mura na 3. mestu preži na spodrsljaj obeh vodilnih enajsteric, drugi klubi pa so že preveč zaostali, da bi se še lahko vmešali v boj za prvaka.

Na dnu razpredelnice je prava gneča. Med desetim in šestnajstim je le pet točk razlike, zato je pričakovati ogorčene boje za obstanek med najboljšimi.

Ob Šircu so bili kot strelci najbolj razpoloženi še Kmetec (Mb. Br.), Baranja (Mura), Herman (Or. Rud.) in Markovič (SCT Ol.), ki so dosegli po dva gola.

V 20. kolu so bili izključeni 3 nogometaši: Simčič (Gor.) in Perić (Ilir.) zaradi pregrobe igre ter Sardoč (Gor) zaradi drugega rumenega kartona. Opominjanih je bilo 19 nogometašev.

Rezultati 20. kola: Gorica : Ilirija 1:1 (1:0) – strelca: 1:0 – Kovič (29), 1:1 – Perić (72).

ISS Železničar : Mura 0:3 (0:1) – strelca: 0:1 – Baranja (28), 0:2 – Baranja (57), 0:3 – Krančić (68).

Maribor Branik : Rudar (V) 9:0 (6:0) – strelci: 1:0 – Širec (3), 2:0 – Širec (8), 3:0 – Širec (11), 4:0 – Lubajnšek (13), 5:0 – Širec (28), 6:0 – Kmetec (37), 7:0 – Kmetec (65), 8:0 – Smodič (82), 9:0 – Širec (86).

Jelen Triglav : Mavrica 1:1 (0:1) – strelca: 0:1 – Sivko (43), 1:1 – Praća (51).

Publikum : Kovinar 1:3 (0:1) – strelci: 0:1 – Kotnik (34), 0:2 – Prelec (55), 0:3 – Majcen (73), 1:3 – Šoštar (77).

Belvedur Izola : Koper 0:2 (0:0) – strelca: 0:1 – Radič (70), 0:2 – Kadić (89).

Kompas Holidays : Oria Rudar (T) 4:2 (2:1) – strelci: 1:0 – Lampret (6), 2:0 – Kalin (8), 2:1 – Herman (29), 3:1 – Barišić (62), 4:1 – Reljić (71), 4:2 – Herman (83).

SCT Olimpija : SET Vevče 3:1 (1:1) – strelci: 1:0 – Oražem (11), 1:1 – Slijepčević (27), 2:1 – Markovič (60), 3:1 – Markovič (90).

Vrstni red po 20. kolu: SCT Olimpija 33, Maribor Branik 30, Mura 28, Jelen Triglav in Gorica po 25, Mavrica 24, Kompas Holidays 23, Rudar (V) 21, Kovinar 20, Publikum, Koper in Ilirija po 15, ISS Železničar 13, Oria Rudar (T) 12, Belvedur Izola 11, SET Vevče 10. (B. Še.)

KONČNICA ZA KORAČEV POKAL

Tinex Norik : Triglav 94:89 (46:49)

ŠKOFJA LOKA – Dvorana Poden, gledalcev 300, sodnika Kaučič in Jeršan (oba Lj.).

TINEX NORIK: Vugdalič 11 (3:4), Medžedovič 24 (3:4), Janžek 25 (8:9), Alibegović 2, Maček 12 (0:4), Radovič 10 (4:5), Blagojevič 10 (4:4).

TRIGLAV: Vukič 10 (0:2), Tušek 8 (0:2), Tadič 8 (1:4), Bošnjak 19 (0:1), Šubic 7 (:1), Jeras 11 (6:9), Mitič 26 (8:8).

Medvodčani so se s 3. zmago v razigravanju za uvrstitev v Koračev pokal zasluženo uvrstil v Evropo. Tekma je bila zelo nervozna, zato je bilo na obeh straneh mnogo napak. Večji del tekme so bili v vodstvu domači, zato je njihova zmaga povsem zaslužena. Pri gostiteljih kaže pohvaliti najboljša strelca Medžedoviča in Janžka ter organizatorja igre Mačka. Pri Kranjčanih pa sa izstopala Mitič in Bošnjak. Triglavani so kar 20-krat poskušali metati za 3 točke, zadeli pa le 7-krat.

T. L.

V Postojni za naslove v ŠRG

LJUBLJANA – V soboto in nedeljo se bodo na državnem prvenstvu v Postojni pomerile mladinke in kadetinje v športni ritmični gimnastiki. Najbolj zanimivi bodo boji za naslove prvakinj med mladinkami, saj bo to hkrati tudi izbirna tekma za državno reprezentanco za bližnje evropsko prvenstvo. To priložnost bo izkoristila za promocijski nastop tudi članska reprezentanca, ki se prav tako pripravlja na EP. (V. P.)

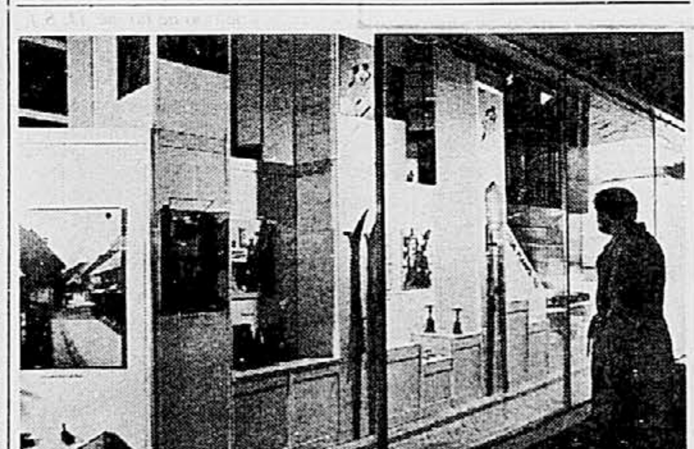

Planica po Planici

LJUBLJANA – V avli SKB banke d.d. na Ajdovščini 4 bo še dober mesec na ogled razstava Planica – zibelka smučarskih poletov v spomin Janezu Poldi. Razstava je prikaz razvoja od prvih začetkov do danes s posebnim poudarkom na našem slovitem planiškem junaku iz Mojstrane, katerega številni rekviziti in oprema so na ogled pa tudi časopisni izrezki, dokumentarne slike o prvi planiški skakalnici po načrtih Janeza Rožmana (1934) in poznejših rekonstrukcij inž. Stanka Bloudka – prvič ob poletu Seppa Bradla 101,5 m daleč in nato še v letih 1953 in 1954, o sestrski 90 m skakalnici do velikanke (K = 165 m) bratov inž. Lada in Janeza Goriška in svetovnega rekorda Poljaka Pjotra Fijasa (194 m) in druge črno-bele in barvne fotografije. Med drugim – kot posebnost – ne manjkajo niti bloške smuči. Razstavo v SKB banki, ki je bila sponzor letošnje Planice, je zasnovala inž. arh. Čedna Momčilović, oblikoval jo je prof. inž. arh. Marjan Ocvirk, svetnik, tudi avtor zgodovinskega opisa v prospektu, je Svetozar Guček, uspele fotografije sta prispevala še Joco Žnidaršič in Janez Kališnik, izvedba pa je delo Studia 3S. (H. Ü., foto: Igor Zaplatil).

OD TOD IN TAM

Prva nosilka že v četrtfinalu

AMELIA ISLAND – Prva nosilka ženskega turnirja z nagradnim skladom 375.000 dolarjev v ZDA, Španka Arantxa Sanchez se je prva uvrstila v četrtfinale. Premagala je Američanko Davenport s 6:2, 6:4.

Slovenija : Hrvaška 20:21

VELENJE – Ker je odpadlo kvalifikacijsko srečanje med Slovenijo in Gruzijo, so slovenski rokometaši odigrali tekmo s Hrvaško. Obe ekipi sta nastopili oslabljeni, vendar pa je bilo kljub temu srečanje zanimivo. V prvem polčasu so imeli več od igre slovenski rokometaši, ki so po slabem začetku, ko so zaostajali 3:6, z dobro igro v obrambi zaključili polčas v svojo korist. V drugem delu so še povedli s 13:9, nato pa popustili. Zadnjič so vodili še pri rezultatu 20:19, zmago Hrvatom pa je štiri sekunde pred koncem zagotovil Iztok Puc. Za Slovenijo je bil najučinkovitejši Levc s šestimi goli, pri Hrvatih pa Obrvan in Puc s po štirimi goli. (S. V.)

TKI Hrastnik in Krog v polfinalu

TRBOVLJE – V odločilnih tretjih četrtfinalnih tekmah končnice prvenstva v vzhodni skupini 2. rokometne lige sta TKI Hrastnik in Krog izkoristila prednost domačega igrišča in se uvrstila v polfinale. TKI Hrastnik je Radgono premagal z 21:15 (10:9). Pri Hrastničanih je Šeško dosegel 8, Molk 6, Šutar 3 ter Žagar in Vidmar po 2 gola, za Radgono pa Mijačinović 6, Ambrus 4, Zalodec 3 ter Husar in Horvat po 1 zadetek. V Murski Soboti je Krog v zelo izenačeni in razburljivi tekmi v zadnjih minutah strl odpor Zaščite Zagorja in zmagal s 17:13 (7:4). Pri domačih sta Varga in Šerneš dosegla po 4, A. Kolmanko 3, D. Kolmanko, Lukač in Meolic pa 2 zadetka, pri Zagorjanih pa R. Ule 4, Fanjan 3, Kirn in Tavš po 2 ter Žibret in Šikovec po 1 zadetek. Polfinalna obračuna sta Krško – Krog in Velika Nedelja : TKI Hrastnik. Moštva bodo igrala na dve zmagi, prvi tekmi pa bosta v soboto. SAŠO FABJAN

Green Dragons v domovini rugbyja

LJUBLJANA – Kombinirana ekipa ljubljanskih rugby klubov Bežigrada in Koloysa, Green Dragons, se je danes z brniškega letališča odpravila na nekajdnevno gostovanje v Anglijo – zibelko tega športa. Na pot je odšlo 21 igralcev in trener Niko Kosanović, spremlja pa jih še nekaj najzvestejših privržencev. Green Dragons se bodo ves čas turneje (prihod v domovino je načrtovan za prihodnjo sredo) zadrževali v Londonu. V nedeljo bodo odigrali tekmo s starimi znanci, z ekipo Reigate/Redhill, ki je lani gostovala pri nas, v torek pa se bodo pomerili še z izbrano vrsto policije. (M. U.)

Kranjski skakalci zadovoljni

KRANJ – Predstavniki kluba Triglav Telling so ob koncu smučarske skakalne sezone pripravili poročilo o delu kluba, ki je v pretekli sezoni dosegal sijajne rezultate; trije njihovi tekmovalci – Urban Franc, Matjaž Zupan in Sašo Komovec, so osvajali točke SP, uspešni so bili tudi na evropskih pokalih in Alpskem pokalu, ki ga že več let tudi uspešno organizirajo. Poleg vsega pa so angažirani tudi pri gradnji 95-m skakalnice na Gorenji Savi, ki bo skakalni šport približala ljubiteljem, olajšala pa tudi pogoje skakalcem samim, ki tako ne bodo vezani samo na Planico. (K. C.)

Cipollinijev šprint za učbenike

WEVELGEM – Italijansko-belgijsko moštvo »GB-MG« je na dirki Gent–Wevelgem uprizorilo šprint za učbenike. Potem ko sta Johan Museeuw in Franco Ballerini pripravila prostor Mariu Cipolliniju, je slednji v zadnjih 100 metrih zlahka dobil zahtevno preizkušnjo. »Bila je to čudovita ,moštvena' dirka. Pa ne samo v končnici,« je povedal po sedmi letošnji zmagi 26-letni Cipollini, ki mu je bila to tudi druga zaporedna zmaga na 210 km dolgi belgijski dirki. Drugo mesto je osvojil Belgijec Eric Vanderaerden, tretje Uzbekistanec Djamoludin Abdudjaparov, četrto Francoz Frederic Moncasin, peto pa Nemec Olaf Ludwig.

Avstrija : Rusija 0:3 (0:2, 0:1, 0:0)

ZELL AM SEE – V tekmi za trening pred bližnjim hokejskim SP skupine A (od 18. t. m. do 2. maja v Nemčiji) so novopečeni »svetovni prvoligaši« gostili »zbornajo«. Pri Avstriji, ki ima v svojih vrstah 9 Kanadčanov in Čeha Karla, je odlično branil Stankiewicz. Strelci: Karpov (3), Kominski (19) in Mironov (35).

Invalidi za zelenimi mizami

MARIBOR – Na 2. državnem prvenstvu invalidov v namiznem tenisu v dvorani na Taboru so bili doseženi naslednji rezultati po kategorijah invalidnosti – NT 4: 1. Žnidar, 2. Lever, 3. Fornazarič; NT 5: 1. Jakin, 2. Rajšp, 3. Strle; NT 6: 1. Šinkovec, 2. Fištrek, 3. Brežan; NT 7: 1. Šuligoj, 2. Forte, 3. Leber; ženske: 1. Lesnik, 2. Belavič, 3. Jakin; slušno prizadeti, ekipe, moški: 1. Maribor, 2. Ljubljana, 3. Celje; ženske: 1. Ljubljana, 2. Celje, 3. Nova Gorica, posamezniki: 1. Furlan, 2. Pihler, 3. Podlogar; posameznice: 1. Orešnik, 2. Razlag, 3. Šiler.

Tekmovanja, gostitelj je bil NTK TAM Maribor, se je udeležilo 67 tekmovalcev. (E. J.).

Belo na belem

MERIBEL – Na svetovnem smučarskem prvenstvu zdravnikov je slovenska ekipa v francoskem Meribelu dosegla nekaj lepih uvrstitev. Glede na močno konkurenco je treba najprej omeniti 2. mesto Miše Pfeifer v veleslalomu in Francija Koglota, ki je v slalomu osvojil 4. mesto. Uspešna sta bila, z 2. in 3. mestom v teku na 10 km, tudi Pirc in Pust.

ŠAH

FIDE vztraja pri dvoboju Timman : Karpov

LUZERN – Svetovna šahovska federacija (FIDE), ki ji predseduje Campomanes, trdi, da je izrabila že vse možnosti v pogovorih s Kasparovom in Shortom v zvezi s finalnim dvobojem za naslov svetovnega prvaka. Ker do dogovora ni prišlo, sporna je bila višina nagradnega sklada, so se pri FIDE v sredo dokončno odločili, da bosta za naslov svetovnega prvaka igrala Timman in Karpov, finalist in polfinalist dvobojev kandidatov za izzivalca svetovnega prvaka. Dvoboj bo avgusta, medtem ko Kasparov in Short napovedujeta svoj dvoboj za september. »Ne zanima nas dvoboj Kasparov : Short, saj ne bo pod okriljem FIDE. Torej gre za privaten dvoboj, kot je bil Fischer: Korčnoj,« pravijo pri FIDE. »O naslovu prvaka bosta tako odločala Karpov in Timman!«

Ljubojeviću turnir v Monacu

MONACO – Končan je mešani mednarodni velemojstrski turnir, na katerem sta sodelovali tudi sestri Polgar, Judit in Zsuzsa. Tekmeca sta najprej odigrala hitropotezno partijo, nato pa še partijo na slepo. Turnir je bil dvokrožen. Končno zmago si je zagotovil Ljubomir Ljubojević, ki je v odločilnem dvoboju premagal Anatolija Karpova z 1,5:0,5.

Končni vrstni red: Ljubojević 14,5, Anand 14, Karpov 13,5, Ivančuk 12,5, J. Polgar 12, Zs. Polgar 11 itd.

Sermeku tudi hitropotezni turnir

BLED – Ob zaključku 14. šahovskega festivala so pripravili še hitropotezni memorialni turnir Valterja Šinkovca. Nastopilo je 69 šahistov in šahistk. Prvih šest je dobilo nagrade, posebni pa Vesna Bašagić kot najboljša šahistka in Boris Golubović kot najuspešnejši mladinec. Igrali so 11 kol.

Končni vrstni red: Sermek 9, Hreščak 8,5, Kožul, Golubović, Črepan, Z. Bašagić in Z. Vošpernik po 8, Meštrović in Tratar, V. Bašagić in Furlan po 7,5 itd. (J. S.)

● Dvoboj centrov dobil O'Neal

CHARLOTTE – Končnica v NBA ligi je vse bližja. Do konca rednega dela je preostalo še deset tekem, mesta, ki vodijo v zaključnico, pa še niso oddana. Za eno od njih se borita tudi Orlando in Charlotte, ki sta se pomerila v medsebojnem obračunu. Gostje iz Orlanda so bili prepričljivo boljši in zasluženo zmagali. Najboljši je bil O'Neal, ki je dosegel 29 točk in imel 10 skokov. Prav tako mu je pripadel dvoboj centrov z Mourningom, ki je dosegel 21 točk in imel 8 ujetih žog.

V tekmi med domačim Washingtonom in Philadelphijo so prav tako slavili gostje pri katrih je blestel Hornacek, saj je dosegel 30 točk. To je bila tretja zmaga v zadnjih 16 tekmah, Washington, pri katerih je iztopal Adams z 21 točkami, pa je doživel sedmi poraz v zadnjih devetih tekmah.

Indiana nadaljuje s serijo zmag. Po zmagi nad Netsi so odpravili še Minnesoto, najzaslužnejša za zmago pa sta bila Smits s 34 in Miller, ki je na tekmi z Netsi postal najboljši strelec Indiane vseh časov, z 20 točkami. Najboljši je bil pri Minnesoti Williams s 30 točkami, blestel pa je pri metanju prostih metov, saj je imel stoodstotni učinek, 16:16.

Rezultati: Washington : Philadelphia 90:98, Charlotte : Orlando 96:109, Minnesota : Indiana 105:113.

Speedwayisti so nared

V Krškem v nedeljo, 11. t. m., začetek drugega državnega prvenstva Slovenije – Štirje klubi v konkurenci, favorit pa je AMTK iz Ljubljane

LJUBLJANA – Za ljubitelje privlačnega speedwaya je potekel čas nestrpnih pričakovanj in ugibanj. Na dirkališčih v Ljubljani, Krškem in Lendavi že brnijo jekleni konjički. Začetek speedwayske sezone 1993 je pred durmi. Prva dirka za 2. državno prvenstvo bo že v nedeljo na štadionu Matije Gubca v Krškem. Potlej se bodo najboljši za nasledstvo prvega prvaka Gregorja Pintarja (AMTK Ljubljana) borili še na petih dirkah.

Te bodo še: v Ljubljani 16. maja, v Lendavi 30. maja in 5. septembra, v Ljubljani 12. septembra in finale 19. septembra spet v Krškem.

AMTK Ljubljana bo imel, kakor je povedal funkcionar **Rajko Gorjanc**, letos kar osem tekmovalcev. Za lanske ekipne državne prvake bodo tekmovali prekaljeni Gregor Pintar, Martin Peterca, Krešo Omerzel, Igor Hauptman, Niko Klavžar, Tomaž Korelec in mlada dirkača Boštjan Pintar iz Škofje Loke in Tomaž Šušteršič iz Ljubljane. AMD Krško kali za letošnjo sezono štiri odlične tekmovalce. To so Gerhard Lekše, Rudi Špitaler, Tomaž Dernač in novinec Izak Šantej. Tri dirkače ima SK Lendava: Arturja Horvata, Andreja Matjašca in Jožeta Korena. Vseh skupaj pa je za normalno dirko še zmeraj premalo (vsaj 16 plus rezervi), zato bodo v našem prvenstvu letos sodelovali tudi trije dirkači edinega hrvaškega kluba Prelog. To so Zlatko Krznarić, Renato Kušter in Vladimir Vuk.

Ljubljančani so dobili štiri nove češke motorje jawa, trenirali so kratek čas tudi v Avstriji in Rusiji. V Dunajskem Novem mestu so vadili pod švedskim trenerjem Henrikom Gustafssonom. Martin Peterca in Niko Klavžar sta vadila in nastopila v Čerkesku (Peterca 2.). Poznavalci nasploh menijo, da je treba novega prvaka '93 iskati med dobro organiziranimi tekmovalci AMTK Ljubljana; bomo videli, kako bodo poskušali to napoved spodnesti Krčani in Lendavčani.

H. Ü.

NOV OBET – Mladi ljubljanski dirkač Tomaž Šušteršič bo letos prvič tekmoval za državno prvenstvo Slovenije v speedwayu.

ŠPORT PO SVETU

Becker »razkril« skrivnost

BONN – Nemški teniški zvezdnik Boris Becker je potrdil govorice, da se je zaročil s spremljevalko Barbaro Feltus. »Slovesnost sva opravila že 5. marca. V tem času so vsi časniki pisali o skrivnostih najine romance, nihče pa se naju ni upal vprašati, če so namigovanja resnična.« Temnopolta Feltususova, ki že 16 mesecev živi z Beckerjem, je dejala, da se je sčasoma le privadila na življenje pod drobnogledom javnosti. V kratkem namerava tudi sama začeti samostojno kariero kot filmska igralka, zato zaljubljenca kanita zapustiti Monte Carlo in se preseliti v Pariz ali London, kjer bi lahko Barbara redno obiskovala igralsko šolo.

Maradona bo »počival« dve tekmi

MADRID – Disciplinska komisija I. španske nogometne lige je s prepovedjo nastopa na dveh tekmah kaznovala Diega Maradono. Argentinec je bil na tekmi med Sevillo in Cadizom, na kateri je prišlo do pretepa med igralci obeh moštev, eden od pobudnikov incidenta.

Tedaj je sodnik izključil na vsaki strani po dva nogometaša, predčasno pa sta morala z igrišča tudi pomočnika obeh trenerjev. Maradono je doletela sorazmerno mila kazen zato, ker ga je izzival Lemme, drugi trener Cadiza, ki zato tri tekme ne sme opravljati svojega dela.

Foremana stiska pri srcu

NEW YORK – Nekdanji svetovni boksarski prvak težke kategorije George Foreman želi pred zaključkom dolgoletne kariere osvojiti še en naslov, kot sam pravi, »v najslabšem primeru vsaj v zaničevani Svetovni boksarski organizaciji WBO«. Če bo izpolnil obljubo, ki jo je dal svoji soprogi, bi pomenilo, da se bo 44-letni boksar poslovil po dvoboju s Tommyjem Morrisonom 7. junija. »Ženi sem obljubil, da je moj zadnji cilj še enkrat občutiti zadovoljstvo svetovnega prvaka. Po kateri verziji, WBA, WBC, WBO ali IBF, ji je prav vseeno. Zanjo je to le igra črk.«

Foreman, ki je v 76 dvobojih le trikrat naletel na močnejšega tekmeca, je priznal, da si ni želel dvoboja s 24-letnim Morrisonom. Toda izziv je bil le premočan. »Ko so mi ponudili obračun za naslov, nisem več imel izbire. Le kaj naj bi rekel svoji družini – da me je strah? Po pravici povedano, me le nekoliko stiska pri srcu. Takšno zadrego sem nazadnje občutil leta 1973 pred spopadom s Joeom Fraizerjem,« je povedal veteran.

Švicar v Kaiserslauternu

ZÜRICH – Švicarski reprezentant in nogometaš Grasshoppersa Ciri Sforza (23) bo v naslednji sezoni igral za nemškega ligaša Kaiserslautern. Podrobnosti o vrednosti prestopa niso objavili, dobro poučeni pa pravijo, da je v igri 1,3 milijona dolarjev.

Železny prek 100 m?

JOHANNESBURG – »Prav nič nisem presenečen, da je Jan Železny zalučal kopje 95,54 m in kar za 4,01 m izboljšal dosedanji svetovni rekord,« je dejal po dosežku Čeha nekdanji svetovni rekorder, Američan Tom Petranoff. »Pred nastopom v Južni Afriki sva skupaj trenirala osem tednov. Njegovo kopje je letelo daleč. Menim, da bo Jan v kratkem presegel znamko 100 m,« je še napovedal Petranoff.

Pričanje zasvojenke zoper Boruta Knolla

Pred izpovedjo 24-letne Sonje so pazniki Knolla, obtoženega preprodaje mamil, odpeljali iz dvorane – »Vse so mi podtaknili kriminalisti,« trdi Knoll

KRANJ, 8. aprila – Priča, 24-letna Sonja K. je danes obremenila obtoženega 35-letnega Boruta Knolla, obtoženega preprodaje in omogočanja uživanja mamil, da ji je prodajal heroin in kokain. Njena iskrena izpoved je vsem prisotnim v dvorani kranjskega sodišča odstrla gorje s katerim se soočajo zasvojenci. Med njenim pričevanjem sta paznika ljubljanskih zaporov, kot je sklenil senat, obtoženega odpeljala iz dvorane. Tak ukrep je bil potreben, ker se nekatere priče bojijo obtoženega, pa čeprav sedi na zatožni klopi.

Tretji dan glavne obravnave je bil tako »zaznamovan« s Sonjo K.. Trenutno preživlja pred dnevi izrečeno kazen 13 mesecev zapora. S prijateljem Romanom P., ki je bil obsojen za vloma in tatvine na 14 mesecev zapora, sta ves denar porabila za nakup mamila. Sonja je Knollu izročila 1067 DEM, ki sta jih ukradla v eni od hiš. »Dnevno sem si morala vbrizgavati po pet in tudi več doz mamila. Sicer so se že pojavljale krize. Prav te so bile vzvod, da sva se z Romanom odločila za kazniva dejanja. Z mamili sem začela iz radovednosti in kaj kmalu prešla na trde droge. V Kranju sem jih kupovala na cesti pred Ajdo in Črnim baronom. Kasneje sem jih dobivala od Suzane Š., ki pa ni hotela povedati, kdo jo zalaga s heroinom in kokainom. Ker ena od pošiljk, ki sem jo plačala, ni bila tolikšna, kot smo se dogovorili, sem ji sledila in videla, kam je šla. Tudi sama sem pozvonila pri Knollovih vratih. Bil je najprej nezaupljiv in mi dejal, da se prihodnji dan dobiva v bifeju blagovnice Globus. Tam sem dobila od njega prvi gram heroina. Dejal mi je, da bom plačevala (160 DEM je bil gram heroina, 20 DEM pa je bil dražji kokakin) za nazaj. Dobila sem tudi njegovo telefonsko številko. Večkrat sva se sestala na parkirišču blizu sejma. Zavitki, kakršne mi je nosil, so bili taki kot pri Suzani. Že v priporu sem se odločila, da z drogo prekinem. Starši mi stojijo ob strani in upam, da je največja kriza za menoj. Takrat, ko sem bila odvisna od mamil sem delala vse dni, pa še ni bilo dovolj denarja za drogo,« je bila iskrena Sonja K. Borut Knoll, ki so mu prebrali, kaj je dejala priča, je izjavil, da je ne pozna in da je tisto, kar je slišal laž. Bolj zapet od Sonje je bil njen prijatelj, 19-letni Roman P., ki je z marihuano začel na prvi šolski dan leta 1990 in bil naslednje leto že na trdi drogi. Povedal je, da je stal fiks v Kranju, mamilo so ponujali pred in v Ajdi in Črnem baronu, po 1500 tolarjev. Za Knolla pa je v zaporu slišal, da je nevaren človek, zato se noče izpostavljati. Senat je zaslišal še Sama P. iz Ljubljane in Suzano Š. iz Kranja, ki naj bi tudi vedela, kaj je počel veliki dealer, Knoll pa vseskozi zanika vpletenost v trgovino z mamili. Trdi, da je to zgolj maščevanje kranjskih kriminalistov, ker je odklonil, da bi bil njihov špicelj. Sojenje se nadaljuje jutri.

MIRKO KUNŠIČ

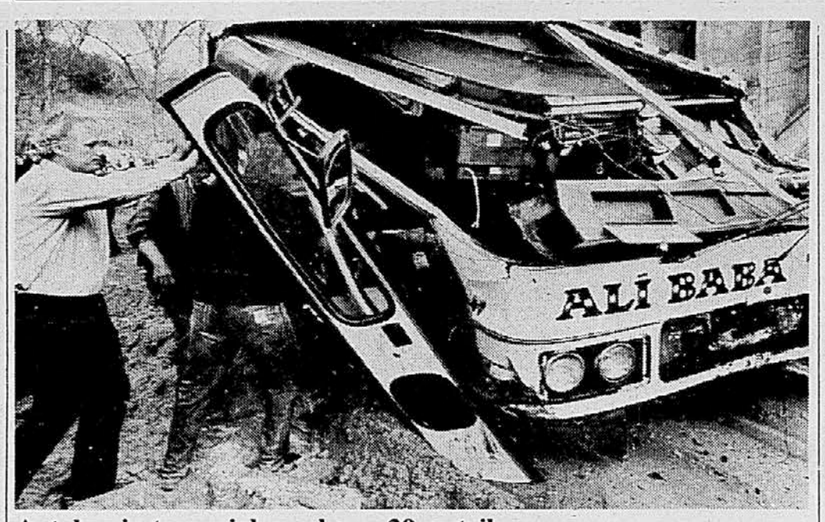

Avtobus in tovornjak v reko – 29 mrtvih

BJALA, 8. aprila – V Bolgariji sta se zaletela turški avtobus in tovornjak in treščila v reko. V prometni nesreči, kakršne ne pomnijo, je po zadnjih podatkih izgubilo življenje najmanj 29 ljudi. Kot je sporočila policija, je bilo v turškem avtobusu, ki je prihajal iz Romunije, 47 ljudi, od tega 40 Romunov, 3 turški šoferji, 3 turisti iz nekdanje Sovjetske zveze in še en potnik, ki ga niso identificirali. V bolnišnici v Bjali, 220 kilometrov severovzhodno od Sofije, so povedali, da so sprejeli 18 ranjencev, med njimi štiri v kritičnem stanju. Število poškodovanih se je povečalo, ko je v dvigalo, ki je stalo na ozkem mostu in dvigovalo razbitine iz reke, treščil še težki tovornjak, kajti v bolnišnico so morali potem odpeljati tudi šoferja in operaterja z dvigala. Vsa tri vozila, avtobus, tovornjak, ki je treščil vanj, in drugi tovornjak, ki se je zaletel v žerjav, so bila registrirana v Turčiji. Večina ponesrečencev je utonila, ko so se hoteli rešiti iz potopljenega avtobusa. (Telefoto: Reuter)

Črna sreda za vlomilce na Celjskem

CELJE, 8. aprila – Da se večkrat tudi vlomilci zaman trudijo, se je ponovno pokazalo pri pregledu njihove dejavnosti v minuli noči. Od štirih prijavljenih vlomov je bil le eden poplačan s plenom, a najbrž tudi ta nepridiprav ni bil povsem zadovoljen s svojim izkupičkom.

Z dolgim nosom so se z našega pohoda vrnili vlomilci, ki so obiskovali šentjursko osnovno šolo, pa kulturni dom v Rogaški Slatini in nenaseljeno hišo v Vizorah.

Nekoliko več vlomilske sreče je imel neznanec, ki je skozi okno splezal v gostilno v Babnem. Očitno je iskal le denar in ga je tudi našel v enem od predalov. V žep je spravil 35 tisoč tolerjev. Pa je najbrž pričakoval še večji izkupiček, saj se je lotil še registrske blagajne, ki pa se ni in ni hotela odpreti. Mi. K.

Za Koprom nepravilnosti še v UNZ Murska Sobota

MURSKA SOBOTA, 8. aprila – Čeprav tukaj uradne potrditve resničnosti domnev in govoric o tem, da naj bi se tudi mejni policisti v Dolgi vasi okoriščali zunaj evidenc zaračunanimi vstopnimi vizumi, kot so to že pred mesecem dni ugotovili na UNZ Koper, za sedaj še ni, pa vse kaže, da govorice niso čisto neutemeljene. Že dejstvo, da ob današnji odsotnosti načelnika soboške UNZ Darka Anželja nihče na tej upravi ni bil pooblaščen za dajanje izjav s tem v zvezi, kaže na to, da je poleg dima tukaj tudi nekaj ognja.

Pred mesecem dni, ko je prišel v javnost koprski primer policistov s Škofij in Fernetičev, nam je namreč ob odsotnosti načelnika uprave izjavo še lahko dal načelnik inšpektorata policije UNZ Murska Sobota Milan Horvat, ki nam je takrat zagotovil, da na območju tukajšnje UNZ primerov poneverjanja denarja od vizumov niso zasledili. Vendar je že takrat tudi opozoril, da je takšno dejanje zelo težko odkriti in dokazati, saj je treba morebitnega grešnika dobiti »na delu«. Morda jim je to sedaj uspelo. J. P.

● Ministrstvo za notranje zadeve, oziroma Božo Truden, predstojnik njegove službe za stike z javnostjo, pa nam je poslalo naslednje sporočilo: »Službe organov za notranje zadeve so raziskale sum, da prihaja do nepravilnosti pri izdajanju vizumov državljanom ZRJ in prisvajanja dênarja od vplačanih vizumov. Ugotovile so, da naj bi se na območju Uprave za notranje zadeve Koper in Uprave za notranje zadeve Murska Sobota (kjer vstopajo državljani ZRJ) denar prisvojilo 15 policistov. Vsi policisti so bili suspendirani, proti njim pa je uveden disciplinski postopek. Vsi bodo tudi ovadeni pristojnim javnim tožilstvom.«

Oplenili tudi počitniško hišo Toneta Vogrinca

LJUBLJANA, 8. aprila – Na seznamu slovenskih počitnikarjev, ki so jim vikende v Istri izpraznili nepridipravi, ki so se kot kobilice lotili prav vsega, kar je vredno odnesti, je tudi smučarski direktor Tone Vogrinec. V njegovo počitniško hišico v Premanturi so vdrli v zadnjih dneh marca, vlom pa je odkril šele te dni.

Kot nam je povedal, je imel pravzaprav srečo, ker predrznežiniso mogli odpreti vhodnih vrat, tako da so morali vse večje kose pohištva pustiti v hiši. Če bi jih lahko, bi ga najbrž oplenili do golega, je še dodal. So pa pobrali vse ostalo od vrtne garniture do sesalnika za prah. Lastnik pravi, da so mu lopovi naredili za kakih 5000 mark škode. Vse je sicer imel zavarovano pri podružnici Zavarovalnice Triglav d.d. v Puli, vendar se boji, da pri tej inflaciji ne bo dobil kaj prida povrnjenega.

Ko je na policijski postaji v Puli prijavil vlom in tatvino, pa so mu povedali, da imajo zaradi številnih vlomov pravo obsedno stanje, da pa delajo po svojih najboljših močeh. To zgodbo so pred Vogrincem že slišali mnogi slovenski vikendaši. Š. B.

Italijanski ribiči ob mreže in ladji

REKA, MALI LOŠINJ, 8. aprila – V ponedeljek natanko ob 21.27 so blizu Dugega otoka, kaki dve navtični milji v hrvaških vodah, z ladje hrvaške vojne mornarice opazili dve 28-metrski italijanski ribiški ladji, ki sta imeli na krovu že precej kakovostne bele ribe, lepo sortirane v zabojih. Pospremili so ju v pristanišče v Malem Lošinju in izročili ulov podjetju Jadranka, sodnik za prekrške pa je kapitana in posadki po kratkem postopku kaznoval. Poveljniku kočarice »Guido B.«, 45-letnemu Robertu Bendii in članom posadke, 33-letnemu Mauru Periju, 47-letnemu Danilu in 39-letnemu Claudiu Renzzoniju ter 41-letnemu Gabrielu Montanariju so zaradi ilegalnega prestopa državne meje in nedovoljenega ribolova zasegli plen in mreže, plačati pa bodo morali tudi pet milijonov HRD globe. Enaka usoda je doletela kapitana druge italijanske ribiške ladje »Alloro«, 29-letnega Roberta Bernuccija, in njegovo posadko, 43-letnega Umberta Giorga, prav toliko starega Mauricia Bocchinija, 46-letnega Paola Colorita in 32-letnega Tunizijca Murada Abdelhaka.

Posadki obeh ladij so, takoj ko sta plačali kazni, pospremili v Italijo. D. B.

Ljubljana je gasilce pustila na cedilu

LJUBLJANA, 8. aprila – Danes ob sedmih zjutraj so se ljubljanski poklicni gasilci zbrali v jedilnici svoje brigade. Vse štiri izmene, torej približno stotnija gasilcev, so, kot je bilo napovedano, začele stavkati. Najprej so poslušali poročilo stavkovnega odbora, ki je seznanil gasilce o (ne)rezultatih pogajanj s predstavniki Mesta, ki je tudi ustanovitelj in financer ljubljanske poklicne gasilske brigade.

Kot so med drugim zapisali v sporočilu za javnost, so poklicni gasilci, ne glede na tveganje, ki ga imajo pri svojem delu, najslabše plačana mestna služba, brez podpisa predstavnika mestne vlade na že lani decembra sestavljeni in tudi usklajeni kolektivni pogodbi pa so degradirani na drugorazredne državljane, do katerih delodajalec nima nikakršnih obveznosti. Dobesedno so zapisali, da so »prepuščeni zgolj enostranskim odločitvam miloščine s strani mestnih birokratov, ki brez slabe vesti delijo poračune plač, medtem ko so plače poklicnih gasilcev zamrznjene že od lanskega novembra«.

● Ljubljanski gasilci, ki v skoraj pol leta dolgem »pogovarjanju« s svojim ustanoviteljem niso dobili nič drugega kot meglene obljube, s katerimi se nikakor ne morejo sprijazniti, bodo stavkali, dokler ne bo podpisana kolektivna pogodba za poklicne gasilce in druge delavce javnega zavoda Gasilska brigada Ljubljana in zagotovljen denar za uresničevanje določil te pogodbe. Med stavko bodo zagotovili tako imenovani operativni minimum, gasilsko in reševalno službo, tako da ne bodo ogrožena življenja in premoženje ljudi, izpolnjevali bodo mednarodne obveznosti, opustili pa bodo preventivno delo, vzdrževanje, usposabljanje in vse storitvene dejavnosti.

V brigadi so se za stavko med drugim odločili tudi zato, ker so propadli vsi poskusi, da bi sporazumno rešili spor z Mestom. Tako so na pogovor povabili vse, ki so odgovorni za financiranje poklicnih gasilcev, odzvali pa so se le glavni republiški požarni inšpektor in sekretarja za obrambo mesta Ljubljane ter občine Center. Ostali se niso bili pripravljeni niti pogovarjati.

K. D.

ŠTIRIINDVAJSET UR

Oče poparil sina

DRAVOGRAD, 8. aprila – V torek se je 53-letni I. U. iz Dravograda sprl s svojim 19-letnim sinom R. U. Očetu je tako prekipelo, da je sina premikastil in ga polil z vrelo vodo, tako da je ta »pokasiral« opekline po obrazu, vratu in roki. Napisali bodo kazensko ovadbo. (J. S.)

Bencin so kradli

NOVO MESTO, 8. aprila – V noči na četrtek so novomeški policisti prijeli skupino hrvaških državljanov, ki so utemeljeno osumljeni, da so na območju Novega mesta vlomili v štiri rezervoarje osebnih vozil in iz njih iztočili več litrov goriva. (J. S.)

V zrak je streljal

NOVO MESTO, 8. aprila – Včeraj so policisti 91-letnemu F. V. iz Velike Bučne vasi zasegli samokres z naboji, kalibra 6,35 milimetra. Možakar je tega dne okrog petih popoldne iz hiše streljal v zrak in tako ogrožal mimoidoče. Napisali bodo predlog sodniku za prekrške. (J. S.)

Nič ne bo z novo garderobo

ČRNOMELJ, 8. aprila – Petnajstletna D. P. iz Črnomlja si je včeraj v trgovini Veletekstil v Črnomlju ogledovala oblačila. Pomerila je ženski komplet, vreden slabih 22 tisočakov, nato pa v njem, meni nič, tebi nič, odkorakala. Prodajalka je take napravljeno dekle seveda opazila in z novo garderobo ne bo nič. (J. S.)

Odnesel za 1,2 milijona deviz

MARIBOR, 8. aprila – Včeraj v dopoldanskem času je neznani storilec vlomil v stanovanje v Štantetovi ulici v Mariboru. Ali je vedel, kakšen plen ga čaka ali ne, še ni znano, dejstvo pa je, da je lastnikoma stanovanja odnesel večjo količino deviz in ju oškodoval 1,25 milijona SIT. (Z. Š.)

Ploščice so ukradli

RADLJE OB DRAVI, 8. aprila – Trije Radeljčani, 20-letni P. A., 19-letni Š. M. in 23-letni K. M. so utemeljeno osumljeni, da so julija lani vlomili v skladišče podjetja Žaga d. o. o., last G. F. iz Radelj. Ukradli so 62 kvadratnih metrov keramičnih ploščic in osemnajst kanalizacijskih PVC cevi. Vse skupaj je bilo vredno 80 tisočakov. (J. S.)

Prste mu je stisnilo

NOVA GORICA, 8. aprila – Včeraj okrog devetih dopoldne se je v podjetju Pohištvo Čepovan pri delu ranil 53-letni delavec Zdravko K. iz Čepovana. Delavec je nastavljal stružnico, pri tem pa se je njen premični del iz neznanega vzroka premaknil, tako da mu je stisnilo prste. Zdravi se v šempetrski bolnišnici. (J. S.)

Nevarna najdba

NOVA GORICA, 8. aprila – Delavci VGP Soča so včeraj pri izkopu zemlje v Pikoludu v Novi Gorici našli staro italijansko granato, kalibra 150 milimetrov. Granato je uničil pirotehnik. (J. S.)

Na Kuku spet gorelo

NOVA GORICA, 8. aprila – Včeraj ob pol dveh popoldne je 45-letni Stanislav H. iz Livka med čiščenjem svoje parcele na pobočju hriba Kuk zakuril kup starega sena. Veter je ogenj razširil po senožeti in zajel kake štiri hektare travnatega pobočja. Zgorel je senik, velik 4 krat 5 metrov, na katerem je bilo štiri tone sena, ožgalo pa je tudi osem električnih drogov in štiri nosilne stebre smučarske vlečnice. (J. S.)

V ovinku zapeljal na levo

CELJE, 8. aprila – Včeraj ob 13.40 se je po magistralni cesti od Slovenskih Konjic proti Tepanju z osebnim avtomobilom peljal 27-letni Peter Rajniš iz Maribora. Ko je pripeljal v oster levi nepregledni ovinek, je zapeljal na levo stran vozišča, po kateri mu je tedaj nasproti z osebnim avtomobilom pripeljal 73-letni Stanislav Pačnik iz Tepanj. V trčenju se je voznik Pačnik iz Tepanj hudo ranil in so ga prepeljali v celjsko bolnišnico, na avtih pa je za 250 tisočakov škode. (Mi. K.)

Motorist padel v obcestni jarek

MOZIRJE, 8. aprila – Devetinpetdesetletni Jože Bastl iz Mozirja je včeraj ob 12.30 vozil motorno kolo po lokalni cesti proti Pobrežju. V bližini stanovanjske hiše Holmec Brdo 10 je zapeljal na desno in na rob vozišča, kjer je izgubil oblast nad motorjem in zaradi tega padel v obcestni jarek. Pri padcu se je Bastl hudo ranil in so ga prepeljali v celjsko bolnišnico. (Mi. K.)

Izginila zlatnina in oblačila

ORMOŽ, 8. aprila – Neznanec je včeraj dopoldne vlomil v stanovanjsko hišo Sonje K. v Lešniškem vrhu pri Ormožu. Lastnici je odnesel nekaj zlatnine in oblačil ter jo oškodoval za 150 tisoč tolarjev. (Z. Š.)

Zagorelo v kurilnici

MARIBOR, 8. aprila – Med 3. in 4. uro zjutraj je včeraj začelo goreti v kurilnici stanovanjske hiše v Pohorski ulici v Hočah pri Mariboru. Ugotovili so, da je požar nastal zaradi kratkega stika na električni napeljavi – ta je v kurilnici povsem zgorela, ogenj je uničil tudi plinski grelec, izolacijo peči za centralno ogrevanje, črpalko tople vode, nekaj manjšega orodja in omet po stenah. Škodo so ocenili na 150 tisoč tolarjev. (Z. Š.)

Traktorist »spregledal« lokomotivo

RIBNICA, 8. aprila – Dokaj nenavadna nesreča se je zgodila včeraj, malo pred eno popoldne, na železniškem prehodu med vasema Lipovec in Otavice pri Ribnici. Voznik registrirane traktorja, 27-letni Vinko Hočevar iz Lukovice pri Ribnici, je prioropotal do prehoda in se zaradi neupoštevanja prometnih predpisov oziroma znakov zapodil lokomotivi, ki se je »znašla« tam, naravnost v bok. Hočevar jo je odnesel brez praske, njegov traktor pa se je dobesedno sesul. Po prvih, nestrokovnih, ocenah je na traktorju za 300, na lokomotivi pa za 50 tisočakov škode. Policisti so traktorista prijavili sodniku za prekrške. (K. D.)

Pospravljal in našel bombi

NOVO MESTO, 8. aprila – Včeraj je J. P. pri pospravljanju opuščenega objekta na Brezniku pri Dragatuši našel dve ročni bombi iz druge svetovne vojne. (J. S.)

Ponarejene lire

NOVA GORICA, 8. aprila – Včeraj so v HIT v Novi Gorici našli 17 ponarejenih bankovcev po sto tisoč lir. (J. S.)

Nasilnež »gre« v pripor

KRANJ, 8. aprila – V priporu bo na sojenje počakal 25-letni Miro V., ki živi v Kranju. Po ugotovitvah policistov je 14. marca med prepirom z žensko, s katero živi, zgrabil njenega štiriletnega otroka in ga posadil na razžarjeno peč. Hudo opečenega otroka so odpeljali v Klinični center.

Policisti s kranjske postaje pa so za povrh še ugotovili, da je Miro na silvestrovo tako pretepel žensko, s katero živi, da je bila več tednov doma. (M. K.)

PRIMORCI
Ne pozabite, od kod ste!
primorske novice
Naročite po tel.:
066/23-561

AGENCIJA REPUBLIKE SLOVENIJE ZA PRESTRUKTURIRANJE IN PRIVATIZACIJO
SKLAD REPUBLIKE SLOVENIJE ZA RAZVOJ, D. D.

v okviru Projekta prestrukturiranja in sanacije podjetij objavljata

javni razpis za zbiranje ponudb za nakup podjetja

NASTRO d. o. o.

Podjetje Nastro d. o. o., Ljubljana, Gerbičeva 101, je v celoti v lasti Sklada RS za razvoj. Dejavnost podjetja je proizvodnja strojev za obdelavo kovin in lesa. Število zaposlenih: 66 delavcev

RAZPISNI POGOJI/OBLIKOVANJE PONUDBE

1. Na razpisu lahko sodelujejo pravne ali fizične osebe in / ali skupine le-teh. Ponudbe se morajo nanašati na nakup celotnega podjetja oz. na nakup večinskega deleža podjetja.

2. Od ponudnikov pričakujemo, da bodo v svoji ponudbi poleg cene za predlagani odkup lastniškega deleža opredelili tudi:
* poslovni in razvojni načrt podjetja po prevzemu lastništva
* predloge o nadaljnjih investicijah
* predlog politike zaposlovanja z navedbo števila zaposlenih v prvem in drugem letu po prevzemu lastništva ter predlog usposabljanja zaposlenih
* prikaz financiranja odkupa lastniškega deleža
* poslovne in finančne reference ponudnika

3. Prispele ponudbe bo ocenila komisija za izbor ponudb, pri čemer bo pri odločitvi o najugodnejši ponudbi poleg cene upoštevala vse elemente, ki so navedeni pod točko 2 te objave. Pri izboru bodo imeli prednost ponudniki, ki bodo na podlagi že izkazanih dosežkov na področju dejavnosti kot jo ima podjetje Nastro, ponudili načrt za uspešno poslovanje podjetja v prihodnje.

4. Vsakemu resnemu ponudniku bo omogočen ogled podjetja, razgovor z vodstvom ter vpogled v dokumentacijo, ki je potrebna za pripravo in oblikovanje ponudbe. Pisno pooblastilo za ogled podjetja bo po dogovoru s potencialnimi kupci posredoval. Sklad RS za razvoj.

5. Rok za dostavo ponudb je 10. 5. 1993. Priporočene pošiljke morajo biti do navedenega datuma do 12. ure v zapečatenih ovojnicah poslane na Sklad RS za razvoj, Kotnikova 28, Ljubljana z oznako »Nastro d.o.o. – komisija za oceno ponudb«.

Ta objava ne zavezuje Sklada RS za razvoj, da s katerim koli ponudnikom sklene pogodbo o prodaji lastniškega deleža v podjetju Nastro d. o. o.

Dodatne informacije v zvezi s to objavo lahko dobite na Skladu RS za razvoj, Kotnikova 28, Ljubljana, tel. 119-076 (ga. Bernik) ali po faksu št. 126 246.

JUBILEE -vroči čokoladni napitki -naravni sokovi
Jaka -butični čokoladni izdelki
Intergoods Bakery -butični danski piškoti
UNIVERZAL COMMERCE Litijska 51, Ljubljana, tel.: 061 104-013

GOZDNO GOSPODARSTVO POSTOJNA

Gozdno gospodarstvo Postojna

oddaja
poslovni prostor
v Postojni, Ljubljanska 52

Poslovni prostor je opremljen namensko za trgovino z nadomestnimi deli in opremo za gozdarstvo. Poslovni prostor meri 140 m² in ima ustrezen dostop.

Informacije lahko dobite po telefonu 067/21041 ali 067/21053, vsak delovni dan od 7. do 15. ure.

13447

Canon – najceneje
TELEFAKSI - FOTOKOP. APARATI - POTROŠNI MAT.
Economic Commerce tel. 062 / 685 037,685 395

Svet Osnovne šole Zadobrova, Ljubljana Polje, Zadobrovška 35

ponovno razpisuje delovno mesto

ravnatelja šole

Za ravnatelja je lahko imenovan, kdor izpolnjuje z zakonom določene pogoje, in ima:

– pedagoško izobrazbo ter najmanj 5 let delovnih izkušenj pri vzgojno-izobraževalnem delu
– opravljen strokovni izpit
– organizacijske, strokovne in poslovne sposobnosti
– ter je pri svojem pedagoškem delu dosegel delovne rezultate, iz katerih izhaja, da bo lahko uspešno opravljal naloge pedagoškega vodje šole

Ravnatelj bo imenovan za štiri leta.

Kandidati naj svoje prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev, kratkim življenjepisom in svojim pogledom na razvoj šole v naslednjih štirih letih pošljejo v 8 dneh po objavi razpisa na naslov: Osnovna šola Zadobrova, Ljubljana-Polje, Zadobrovška 35, s pripisom »Za razpis«.

Prijavljene kandidate bomo o izbiri obvestili v 15 dneh po odločitvi sveta šole.

13507

toplotna tehnika
VIESSMANN
Nizkotemperaturni oljni in plinski kotli varčujejo energijo in so prizanesljivi do okolja.
Vrhunska kvaliteta, zanesljivost in dolga življenjska doba po konkurenčnih cenah.
Vabimo vas, da nas obiščete na sejmu AA - Svoboda bivanja (hala C)
Varčujmo z energijo in varujmo okolje
Metalka zastopstva KLIMA d.o.o.
tel.: 061/ 320-773 , 317-144
fax.: 061/ 128-112

ZZZS ZAVOD ZA ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE SLOVENIJE

UPRAVNI ODBOR SKUPŠČINE
ZAVODA ZA ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE SLOVENIJE
Miklošičeva 24, 61000 Ljubljana

objavlja na podlagi določil 64. člena Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (Uradni list R Slovenije, štev. 9/92) in Dogovora o programu zdravstvenih storitev in o izhodiščih za njegovo izvajanje ter za oblikovanje cen v Republiki Sloveniji v letu 1993, določenega dne 2.4.1993

RAZPIS
PROGRAMOV ZDRAVSTVENIH STORITEV IZ ZDRAVSTVENEGA ZAVAROVANJA
ZA LETO 1993

1.
Na ta razpis se lahko prijavijo javni zdravstveni in drugi zavodi ter zasebni zdravstveni delavci, ki imajo dovoljenje in koncesijo za opravljanje javne zdravstvene službe. Razpis se nanaša na storitve iz obveznega in prostovoljnega zdravstvenega zavarovanja, katerega nosilec je **ZAVOD ZA ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE SLOVENIJE** (v nadaljnjem besedilu: ZZZS).

2.
Javni zavodi in zasebniki, ki izpolnjujejo zahteve iz 1. točke tega razpisa (v nadaljnjem besedilu: ponudniki) naj **svoje prijave oziroma ponudbe z zahtevanimi podatki predložijo ZZZS na obrazcih**, ki jih ta potrebuje za oceno in izbiro programov.

Pri tem naj ponudniki upoštevajo:
– Dogovor o programu storitev in o izhodiščih za njegovo izvajanje ter za oblikovanje cen v Republiki Sloveniji v letu 1993
– Sklepa o planiranju, evidentiranju in obračunavanju zdravstvenih storitev v letu 1993
– Navodilo za prijavo na razpis, ki ga izda ZZZS
– Navodilo za izpolnjevanje tabel in obrazcev za prijavo na razpis
– Določila zakona in splošnih aktov ZZZS, ki opredeljujejo pravice in standarde storitev iz obveznega zavarovanja ter predpise, ki urejajo pravice zavarovancev iz prostovoljnega zavarovanja.

3.
Prijava posameznega ponudnika naj vsebuje kratko vsebinsko (opisno) predstavitev njegovega delovnega programa za leto 1993.

Predstavitev programa naj vključuje podatke o:
– ožjih dejavnostih, v okviru katerih je ponudnik pripravljen oziroma sposoben opravljati storitev za zavarovance ZZZS (npr. splošna medicina, otroški dispanzer, dispanzer za žene, specialistično-ambulantna dejavnost po ožjih dejavnostih, diagnostične in rehabilitacijske dejavnosti itd.);
– predlaganem obsegu sistematičnih in serijskih pregledov, drugih preventivnih storitev, storitev s področja reševanja (screening preiskave) ob odkrivanju bolezni ter obseg zdravstvenovzgojnega in prosvetnega dela s posameznimi populacijskimi skupinami;
– količini in vrsti storitev, izraženo z enotami, ki so v posamezni dejavnosti običajne (oskrbni dnevi, točke, dnevi zdravstvene oskrbe itd.) in to po dejavnostih;
– obsegu dežurstva, ki ga zagotavlja osnovna dejavnost, brez zobozdravstvene dejavnosti, in sicer po urah in predvidenem številu obiskov;
– krajevni in časovni dosegljivosti oziroma dostopnosti storitev (kraj opravljanja storitev, njihova časovna razporeditev med letom, delovni čas za zavarovance itd.);
– načinu zagotavljanja diagnostičnih storitev (laboratorijskih kliničnih, biokemičnih, mikrobioloških, citoloških, rentgenoloških, zobno-protetičnih itd.);
– vrednosti programa ali njegovih posameznih delov z navedbo količine, vrste in planiranega zneska za posebej zaračunljive materiale;
– višini cene zdravstvenih storitev in o načinu njihovega izračuna;
– načinu in rokih fakturiranja storitev oziroma poravnavanja medsebojnih obveznosti v primeru izbire in sklenitve pogodbe;
– drugih pogojih, pomembnih za uresničevanje programa ali za sklenitev pogodbe.

4.
Ponudniki naj v svoji prijavi posebej opredelijo vrednosti programa in cene storitev, ki štejejo v obvezno zavarovanje in program svojega dela in cene storitev, ki bi jih lahko nudili zavarovancem, prostovoljno zavarovanim za pakete **"NADSTANDARD", "ZOBNA PROTETIKA-CELOTA", "ODDIH-A" in "ODDIH-B"**. Če gre pri tem le za dražje materiale naj ponudba vsebuje le podatke o morebitnih višjih materialnih stroških in njihovi ceni na enoto storitev. Ponudnikom, ki so programe storitev s področja prostovoljnega zavarovanja že v letošnjem letu posredovali ZZZS, ni treba ponovno pripravljati takšnih programov.

5.
Ponudbe programov naj se nanašajo na obdobje leta 1993 in naj bodo ovrednotene po decembrskih cenah iz leta 1992.

6.
Podrobnejša navodila in obrazci za prijavo na razpis, ki so sestavni del tega razpisa, bodo zavodom in zasebnim zdravstvenim delavcem dosegljiva na sedežu ZZZS, Ljubljana, Miklošičeva 24 ali na njegovih območnih enotah v Celju, Kopru, Kranju, Ljubljani, Mariboru, Murski Soboti, Novi Gorici, Novem mestu in Ravnah na Koroškem.

7.
Ponudniki naj pošljejo ponudbe na sedež območne enote ZZZS, na območju katere opravljajo svojo dejavnost, ali kjer je sedež njihovega zavoda. **Rok za oddajo prijave je 30.4.1993.**

8.
ZZZS bo opravil izbiro med ponudniki oziroma njihovimi programi **najpozneje v 21 dneh po izteku roka za prijave** ponudb. Pri izbiri bodo imeli prednost programi, ki so glede dostopnosti (krajevna, časovna, čakalna doba itd.) storitev, njihovih cen in drugih pogojev za njihovo opravljanje najbolj prilagojeni interesom zavarovancev ter zahtevam in možnostim ZZZS.
ZZZS lahko izbere pri posameznem ponudniku njegov cel program ali le njegov del, ki lahko vključuje le njegovo ožjo dejavnost ali količinsko zožen del posameznega programa.
ZZZS lahko tudi odloči, da program posameznega ponudnika ne sprejme, če oceni, da ni v skladu z razpisnimi pogoji ali, če lahko takšen program nadomesti s storitvami drugih izvajalcev.
Ponudnikom, katerih programe bo ZZZS izbral v celoti ali deloma, bo predlagal, da sklenejo z njim pogodbo za izvajanje programa zdravstvenih storitev za leto 1993.

9.
ZZZS pri izbiri ne bo mogel upoštevati prijav oziroma vlog ponudnikov, ki:
– nimajo dovoljenja oziroma koncesije za opravljanje javne zdravstvene službe;
– ponujajo storitve oziroma programe, za katere ni plačnik ZZZS, ker ponujeni program ne sodi v zdravstveno zavarovanje ali ni v skladu z medicinsko doktrino;
– niso oblikovani skladno z Dogovorom o programu storitev in o izhodiščih za njegovo izvajanje ter za oblikovanje cen v Republiki Sloveniji v letu 1993 oziroma stem razpisom;
– glede vrednotenja ne spoštujejo elementov za določanje storitev.

Tudi ponudniki, ki morebiti ne bodo izbrani, bodo o tem pisno obveščeni najpozneje v 21 dneh po izteku razpisnega roka.

Predsednica
upravnega odbora:
Lučka Böhm, l.r.

GENERALKA V GROSUPELJSKI KNJIŽNICI

Prepeličje pisanice pa le bolj moškim ponudite

V grosupeljski knjižnici je bilo za »velikonočno generalko« na mizi vse, kar je prijetno za želodec in oko, okoli mize pa strokovnjaki

Vsaka velika prireditev zahteva generalko. Tudi največja domača predstava krščanskega sveta, vrh svetega tedna, trenutek, ki je preskusni kamen in hkrati najpomembnejši oder vsake dobre gospodinje: velikonočna miza, ob kateri se zbirajo sorodniki. Samo sorodniki – vsi drugi, pa naj bodo še tako prisrčni prijatelji ali sosedje, naj ne hodijo v soboto in nedeljo na obisk, šele v ponedeljek se spodobi pozvoniti, priti po pisanico in seveda prinesti svojo. Naj se vidi, kdo ima več domišljije. Ustvarjalnost pri pirhih pa Slovenci imamo, že leta 1922 je izšla predloga s sto različnimi krasilnimi vzorci. Ker je posredi prijetno, toda v svojem bistvu dokaj zapleteno obredje, so v grosupeljski knjižnici, kjer skrbijo, da se vsaj enkrat ali dvakrat na mesec ob večerih dogaja kaj zanimivega, svoje stalne obiskovalce kratko malo povabili na »velikonočno generalko«.

Okvir je bil ravno pravšnji, saj je tako imenovana poročna soba, že nekoč najlepši prostor nekdanje Košakove domačije, v kateri je danes knjižnica, vsa obložena z rezljanim lesom in prav táko je tudi pohištvo, opremi pa daje svojevrsten zaključek čokata peč s klopjo. Središče nabito polnega prostora je bila seveda praznična miza, prekrita z domačim vezenim prtom in obložena z vsem, kar sodi k velikonočni pojedini. Etnolog dr. Boris Kuhar je pripovedoval o običajih po različnih koncih Slovenije, iz rokava pa stresal tudi številne recepte za slovesne jedi. Recimo vsaj šest, sedem možnosti je, da gospodinja pripravi hren k šunki; ne le s smetano, jabolki ali kruhom, temveč tudi z nastrgano rdečo peso in kumino. Z malce nejevere so si ženske zapomnile recept za velikonočno solato, ki je narejena iz primerne količine cvetov trobentic, jajčnih rumenjakov in kuhanega krompirja ali koščkov narezane šunke, pa seveda zabeljena in začinjena kot vsaka druga solata.

Ob šunki v testu, obvezno okrašeni z oljčno vejico iz cvetne butarice, znamenjem ljubezni in miru, ob domačih piškotih, potičah, najmanj petih, šestih vrstah kruha, so bili očem gotovo najboj všečni testeni menihi in gnezda, velikonočno okrasje, ki se ga je letos domislila speči za široko potrošnjo Pekarna Grosuplje. Dolenjski menihi so iz kruhovega testa narejeni možički z rozinami namesto oči, ki na svojem trebuhu objemajo pisanico, medtem ko so gnezda v kito spleteni kruhovi venčki s pirhom na sredi, okrašeni še z obveznim simboličnim ptičkom, ki ga večje pekove roke napravijo tako, da preprosto zavozljajo testeni svaljek, iz ene konice oblikujejo nekaj glavici podobnega, drugo pa rahlo narežejo, da je videti kot rep. Tak ptiček sedi na vrhu kruhovega venčka in varuje pisanico v sredini.

Nič manj radovedno, pač pa za las bolj nezaupljivo so številne oči opazovale za večji noht na palcu velike prepeliče pirhe, trdo kuhana prepeličja jajčka, povaljana v barvi. Ker so že sama lisasta, so učinki barvanja prav nenavadni. Lastnosti, ki jim jih pripisujejo, zlasti še, če jih jedo moški (a vsaj devet ali kako drugo ljudsko število, če bi že kdo res rad preverjal resničnost te trditve), dajejo tem pirhom tudi šaljivo mikavnost. Vsekakor so to jajčka, ki jih lahko uživajo ljudje, preobčutljivi za sestavine kokošjih jajc.

Grosupeljske knjižničarke so poleg etnologa in strastnega zbiralca domačih receptov ter lastnice najboljše krajevne delikatese povabile na predavanje tudi cvetličarko, ki je pripovedovala o pomenu cvetja na praznični mizi, o skromni narcisi, ki se poda k velikonočni hrani veliko bolj kot umetelna gerbera ali vrtnice, kar pred očmi obiskovalcev pa se je lotila tudi aranžiranja šopka v košarici, kakršen naj razveseljuje oči pri velikonočnem zajtrku ali kosilu. Vokalna skupina Orhideja, ducat deklet z zvenečimi glasovi, je pogovor za obloženo mizo spremljala z izbrano domačo pesmijo za praznični čas. Da bi ne ostali samo pri besedah, so se na koncu lotili še pokušanja praznični jedi na mizi, tako da bo velikonočna generalka med obiskovalci grosupeljske knjižnice gotovo obveljala za eno najbolj uspelih prireditev.

BOGI PRETNAR

MIZA SE MORA ŠIBITI – Domače pecivo, šunka v testu, hren s smetano, potica, prepeličji in kokošji pirhi pa kruhova gnezda, menihi in vino so najmanj, kar bo na dolenjski velikonočni mizi. (Foto: Mateja Medved)

AFORISTIČNA TINKTURA

- *V novih demokracijah bo med civilizacijske pravice treba posebej zapisati tudi pravico do razočaranja.*
- *Iz naroda hlapcev v uspešen narod pokvarjencev.*
- *Če veste rešitev, je najbolje, da ste tiho.*
- *Upam, da imajo ustrezen pedigre vsaj živali naših vodilnih mož.*
- *Treba je lagati, da bomo prišli resnici do dna.*
- *Večina sodno neodkritih ekonomskih barab je v zgodovini zapisana med poslovne uspešneže.*
- *SIT je sit stabilnosti.*

MATIJA LOGAR

● Ni denarja za »večni ogenj«

Mestni očetje ruskega mesta Kaliningrad so sklenili, da bodo pogasili »večni ogenj«, ki gori na grobovih ruskih junakov iz druge svetovne vojne, da bi tako prihranil denar za gorivo. Ogenj bodo prižigali le ob posebnih priložnostih. Mestni svet je za gorivo porabil 700.000 rubljev (983 dolarjev) na leto. Novinarji mestnega časopisa so to odločitev obsodili in sprožili akcijo za zbiranje denarja, s katerim bi »večno luč« ohranili.

Srečna polica
naročnikov DELA
Dvakrat mesečno
za milijon tolarjev nagrad!

RADOVEDNOST PA TAKA . . . – Drobni lisasti prepeličji pirhi, domislica gospe Marije iz domače delikatese, so zbudili na »velikonočni generalki« največ radovednosti pa tudi hahljanja. (Foto: Mateja Medved)

IZ ZAKLADNICE LJUDSKEGA IZROČILA

Dnevi, ko barvamo pirhe

Prave velikonočne šege se začno, ko se v zvoniku spet oglasijo zvonovi, ki so se »vrnili iz Rima« – Na veliko soboto cerkev blagoslovi novi ogenj

Piše: dr. Boris Kuhar

Veliko noč praznujemo prvo nedeljo po pomladanski polni luni. Po nekoč strogem štiridesetdnevnem postu bo že jutri velika sobota. Številne šege in navade tega dne pa so predvsem vezane na bogoslužje. Prave velikonočne šege pa se začno, ko se v zvoniku spet oglasijo zvonovi, ki so se »vrnili iz Rima«.

Na veliko soboto blagoslovi cerkev najprej novi ogenj. Iz mladosti se še spominjam, da smo tega že zgodaj zjutraj zakurili za cerkvijo iz starih zabojev in križev, s katerimi smo v sredo začeli »strašiti Bogca«. To je bilo posebno veselje za fantiče. Že pozimi smo nabrali bukovih gob in jih sušili na peči. Navezali smo jih na žico, tako da smo lahko gobo vrteli in je žarela žerjavica. Največje veselje je bilo, ko je duhovnik blagoslovil ogenj. To je bila dragocena stvar, vsaka gospodinja ti je dala zanj vsaj en pirh ali celo dva.

Gospodinje so s tem novim ognjem navadno še enkrat zakurile v peči in ga nato vzdrževale čez vse leto. Z blagoslovljenim ognjenim pa so navadno pokadili hišo in hleve ter ga skupaj z blagoslovljeno vodo in s šibami iz cvetnonedeljske butare raznesli po vseh njivah in vinogradih. Vse je moralo biti posvečeno.

Marsikje na Slovenskem imenujejo veliko soboto tudi »krstnica«. Duhovnik namreč v cerkvi opravi na ta dan tudi blagoslovitev krstne vode, vse je namreč spomin na krst, ki so ga katehumeni nekoč prejeli v noči s sobote na nedeljo. Svoje dni so šli novokrščenci iz krstne kapele v belih oblačilih in slovesni procesiji v cerkev ter spotoma peli litanije vseh svetnikov. Spomin na to se je ohranil, ker duhovnik še danes pred glavnim oltarjem na obrazu ležeč zmoli med obredom litanije vseh svetnikov. Po treh dneh molka spet zazvonijo zvonovi in zapojo orgle. Zaslišimo stalni velikonočni spev, slovesno alélujo.

Simbolika žegna

Posebno slovesen pa je blagoslov velikonočnega žegna na veliko soboto popoldne. Že Valvasor nam je ohranil opis kranjskega žegna iz 17. stoletja. V jerbasu je bila prekajena svinina, osoljena govedina, kuhana jajca in kolač, ki je bil vedno iz bele moke in je tehtal tudi do 17 kg. V Istri pa so za blagoslov spekli izredno velike pogače, kar iz celega mernika žita. Poročilo za Kranjsko iz 19. stoletja pa govori, da so bili v žegnu ob hlebčku kruha in jagnjetine tudi prekajena krača, klobase, okrogla potica, medeni kolač, rdeče pobarvani pirhi, nekaj korenin hrena in repni olupki za obredno jed alelujo. Vsaka od jedi v velikonočnem jerbasu ima še danes svoj simbolični pomen: krača ali šunka predstavljata Kristusovo telo, repni olupki okove, potica trnovo krono, pirhi pomenijo kapljice krvi, klobase Kristusove rane, hren je zadnji požirek kisa in žolča, ponekod pa simbolizira tudi žeblje, s katerimi so pribili Kristusa na križ.

Zanimiva je ugotovitev, da dajo v velikonočni žegen v posameznih pokrajinah in krajih svoje najboljše posebne jedi. Tako v Dobrepoljski dolini še danes nosijo k žegnu svinjsko pleče, želodec, mesne klobase pa tudi ajdove štruklje. Na Notranjskem je največja dobrota v jerbasu notranjski želodec pa ocvirkova in rožičeva potica. Na štajerskem mora biti v jerbasu obredni kruh bosman, povitice, v modlu spečeno jagnje, gnjat, velika klobasa, delj svinjske glave in kos posušene slanine. Na Primorskem za velikonočni žegen spečejo menihe, lepo spečene spletene štruce z rdečim pirhom. V Istri je v ta namen pečen »končan kruh« iz dišavnic, okrašen s testenim ptički, na Tržaškem je obvezna pinca, na Koroškem pa velik šarkelj. Dolenjci imajo za žegen še testena gnezda s ptički in marsikje, tako kot na Primorskem, je nujna velikonočna jed za »žegnanco« in za velikonočno svečano kosilo žolca. Na Gorenjskem mora biti v jerbasu vsaj kos pečenega jagnjeta, v Trenti pa posušeno meso kozlička. Vse to pa so tudi jedi za velikonočno mizo.

Ponedeljek za obiske in veselje

Velika noč, vüzem ali velika nedelja je tako velik dan in pomemben praznik, da greš po ljudski sodbi lahko samo še v cerkev in nikamor drugam. Na ta dan morajo biti na mizi najboljše jedi. Na obiske so ljudje že od nekdaj hodili šele na velikonočni ponedeljek. Na ta dan prirejajo izlete in zabave, mladina pa si izmenjuje pisanke. Po te hodijo tudi sorodniki drug k drugemu. Postrežejo si z vsemi dobrotami iz velikonočnega jerbasa. Na velikonočni ponedeljek so včasih prirejali plese in se predajali splošnemu ljudskemu veselju. Vsa ta slavja nas spominjajo na stara pomladanska praznovanja naših prednikov.

● Bolje nag kot v nespodobnih kopalkah

Sydneyski sodnik Thomas Clearence, ki je obravnaval tožbo mestnega sveta proti 30 golim kopalcem, ki so jih aretirali na plaži Reef Beach, je razsodil, da se odlok iz leta 1919, po katerem bi lahko kopalce obsodil, nanaša pravzaprav samo na oblačila, ki jih kopalci (ne) nosijo. Odredba namreč določa, da kopalci na plažah ne smejo nositi »nespodobnih ali neprimernih oblačil, ki bi bila v slabem stanju ali pretanka«. »Odredba predpisuje, kakšnih oblačil kopalci ne smejo nositi,« je pojasnil sodnik, »prav nič pa ne govori o kopalcih, ki na sebi sploh nimajo oblačil.« Cleary je zavrnil uporabo odloka iz leta 1919, potem pa je ugotovil, da v mestni zakonodaji pravzaprav ni nobenega predpisa, ki bi prepovedal kopanje v Evinih ali Adamovih oblačilih. Mestni svet s tako razsodbo ni bil zadovoljen in se namerava pritožiti na vrhovno sodišče.

● Alkoholno uglaševanje

Po dolgih letih skrbnih raziskav je kitajski biolog Xiao Helong iz province Šichuan dobil zvarek, za katerega upa, da bo osvojil poznavalce pijač po vsem svetu: fermentirano vino iz gob. Dolga leta je preizkušal kombinacije različnih užitnih gob in skušal najti zamenjavo za alkoholne pijače na podlagi žit. Pijačo, ki jo je izdelal, je poimenoval »vilinsko vino« in naj bi imelo zdravilne učinke. Povečevalo naj bi sposobnost organizma, da se ubrani pred boleznimi. Zdaj ga izdelujeta dve tovarni alkoholnih pijač v Sichuanu. Strokovnjaki, ki so se udeležili mednarodnega simpozija o užitnih gobah, so ga vzneseno hvalili, svoj »blagoslov« pa so pijači dali tudi profesorji pekinške medicinske fakultete.

VRTIMO GLOBUS

■ Veliko japonskih uradnikov si vzame življenje

Med japonskimi privilegiranimi, vendar z delom preobremenjenimi državnimi uradniki, je še vedno veliko samomorov, čeprav se njihovo zdravstveno stanje na splošno izboljšuje, je zapisano v vladnem poročilu, ki je bilo objavljeno pred kratkim. Leta 1991 je umrlo približno 1800 vladnih uradnikov, kar je 0,6 odstotka od 300.000 japonskih birokratov. Leto prej je umrlo 60 uradnikov več. Največ jih je umrlo za rakom (460), infarkt je zahteval 137 žrtev, možganska kap 124, samomor pa 108. »Splošno zdravstveno stanje državnih uradnikov se izboljšuje, manj jih umre zaradi bolezni. Skrbi nas število samomorov, ki je še vedno visoko,« je zapisano v vladnem poročilu. Hitra uradniška kariera je na Japonskem zelo cenjena. Tekmovanje za vpis na ugledne visoke šole se začne že v osnovni šoli. Čeprav državni uradniki uživajo velik ugled, se mnogi pritožujejo nad slabimi delovnimi razmerami in nadurnim delom, ki jim ne daje skoraj nič prostega časa.

■ Psi lahko pomagajo epileptikom

Ljudem z božjastjo lahko pes reši življenje, se glasi ugotovitev razsikave, ki so jo opravili britanski veterinarji. Andrew Edney je v reviji Veterinary Record zapisal, da psi slutijo, kdaj bo njihov lastnik imel epileptični napad in mnogi med njimi tudi pripeljejo pomoč. Zapisal si je opažanja 37 lastnikov psov. Noben od psov ni bil dresiran, kljub vsemu pa so se vsi odzvali na težave svojih lastnikov. Alarmirali so ljudi v bližini ali pa so odšli poiskat pomoč. Najbolj skrbni so škotski ovčarski psi. »Izkoristiti bi morali to lastnost psov in vsakemu epileptiku dati žival, ki bi mu, če bi bilo treba, lahko rešila življenje,« pravi Edney.

Anekdota za danes

Na današnji dan leta 1553 je umrl francoski pisatelj, duhovnik in zdravnik François Rabelais, avtor humoristične romana »Gargantua in Pantagruel« (rojen ok. 1494).

Rabelais je bil zdravnik kardinala Du Belleya. Nekoč so kardinalu postregli s čudovito lepim piškurjem. Rabelais se je s paličko dotaknil pladnja in rekel:

»Težko prebavljivo.«

Kardinal, ki se je zelo bal težkih jedi, je ukazal ribo takoj odnesti. Čez nekaj časa pa je videl Rabelaisa, kako mirno jé piškurja.

»Kaj?« je začudeno vzkliknil. »Ali niste rekli, da je težko prebavljiv?«

»Motite se, prevzvišeni,« je odgovoril Rabelais, »mislil sem na pladenj, ne na piškurja.«

DALJINSKO VODENJE

Belina lilij na barvi neba

Dokumentarni film Oči Bosne režiserja Mirana Zupaniča in scenarista Amirja Bukvića (snemalec Božo Zadravec, producent Franci Zajc, montaža Zvone Judež, glasba Faruk Fejzić) je zbudil v meni mešane občutke. V napovedi dokumentarca je bilo rečeno: »Na poti, ki jih je vodila od Mostarja do Zenice, so posneli za več kot 16 ur dokumentarnega gradiva, predvsem srhljivih pričevanj ljudi, ki so na lastni koži doživeli metode etničnega čiščenja. Vsi pripovedujejo eno samo zgodbo – o zlu, ki pustoši in grozi iztrebiti vse, kar ni srbsko.« Jasno je, da sem po takšni napovedi napeto pričakoval vsaj poskus objektivnega in dokumentiranega prikaza vojne v tem zahodnem delu Bosne in Hercegovine. Vendar pa s tem poskusom ni bilo nič. Ni se prižgala niti ena iskrica življenjskosti in prepričljivosti, ki jo mora nujno imeti dokumentarni film, če naj postane uspešna stvaritev. Predvsem je izhodišče scenarista Amirja Bukvića »uradno«, takšno, kakršno nastopa v friziranih in cenzuriranih sporočilih štabov armade BiH ali državnih teles iz Sarjeva. Dokumentarec je ostal na ravni poplošene, stereotipne in izumetničene tendenciozno-propagandistične »informacije«. Ob tem ni bila izrečena niti beseda o srditih muslimansko-hrvaških bojih v BiH, preganjanjih, posilstvih, zverinskih mučenjih in etničnem čiščenju. Teh dejstev celo hrvaška sredstva javnega obveščanja niso mogla zamolčati. Če se takšni zločini dogajajo med donedavnimi vojnimi zavezniki, potem lahko logično sklepamo, kakšni zločini so se dogajali zoper Srbe. Ker so se avtorji hote ali nehote zavedali, da pripravljajo film po vnaprej določenih stališčih (pravzaprav gre za propagandistični in ne dokumentarni film, namenjen javnosti zunaj BiH), so moč dokumentarca izničili z moraliziranjem o zlu, temu pa potem pridali še nacionalno pripadnost – srbsko. Seveda avtor tega komentarja ne misli braniti zla, pa tudi ne zločinstva kogar koli (tega nikakor ni mogoče opravičiti), ne bo pa slepo privolil v katerega koli vnaprejšnje dobro. V dramaturgiji zla, ki vlada v današnji BiH, ni mogoče uvrstiti na nobeno stran, ne da bi ob tem prej ali pozneje zapadli v zločin. Vprašajmo se, zakaj tako malo oziroma skoraj nič ne vemo o ujetih Srbih. Ali takšnih ujetnikov ni, torej jih vse pobijejo, ali pa jih muslimanska in hrvaška stran pošiljata v zapore in taborišča, ki jih ne kaže kazati javnosti. Vprašanje je vsekakor umestno, saj sprte strani od časa do časa zamenjajo ujetnike – žive ali mrtve. Film ne pove o tem nič. Tudi izpoved posiljene ženske (posneli so jo v kavarni hotela Dubrovnik v Zagrebu), najbrž Muslimanke, ne more in ne sme biti izkoriščena v politično-propagandne namene. To je ravno tako nečloveško kot samo posilstvo. Ali pa kratek esej hrvaškega književnika iz Sarajeva Ivana Lovrenovića (ki so ga prav tako posneli v Zagrebu). Gre za človeka, ki je bil še pred enim letom podpisnik javnega odprtega protestnega pisma dr. Tuđmanu, ki so ga hrvaški intelektualci iz Sarajeva obtoževali, da s svojo politiko močno ogroža položaj BiH. Zdajšnje esejiziranje o zlu, ki pustoši po BiH, pri tem pa zapirati oči pred pravimi vzroki, je skrajno nemoralno.

Kajti zlo je eno in univerzalno. Nima nacionalne predestinacije. Bodimo končno objektivni in korektni. Zlo, o katerem govorimo, je kljub vsemu – pa naj to zveni še tako neprijetno – rezultat treh, rekel bi, enako nečloveških politik.

NIKICA MIHALJEVIĆ

SAFARI PO KENIJSKIH NARODNIH PARKIH (2)

Domorodci se nočejo slikati

»Razbili mi bodo avto, če samo eden slika« – Prestolnica leži na nadmorski višini 1660 metrov in ima zmerno klimo, ki je primerna tudi za Evropejce – Ime Nairobi izvira iz jezika Masajev in pomeni »sladko vodo«

Piše: Aleksander Zalar

Vestnost našega voznika nam je povzročala nemalo težav. Ena izmed njih je bilo srečanje z domorodci, ki se niso hoteli slikati, mi pa smo prav zato prišli tja! Ta »zgodovinski« nesporazum med turisti in domorodci so rešili pragmatično. »Slikanje sicer škoduje duši, razoseblja jo, vendar smo vanj pripravljeni privoliti za primerno število zelenih dolarjev,« so nam pravili in zahtevali precej denarja. Pred tem smo zapeljali do bodičaste ograje masajskega naselja in hoteli fotografirati redke Masaje, preden bi opazili naše aparate, a šofer je to preprečil. »Razbili mi bodo avto, če samo eden slika,« je dejal.

Prišel je poglavar in zahteval veliko denarja samo za ogled »vasi«, za slikanje pa še dodatnega. Pogajanja so bila dolga, dokler nismo odnehali, ker so zahtevali preveč. »Pojdimo drugam,« je predlagal šofer. »Te je denar že preveč pokvaril. Saj niso edini,« je trdil. Vendar takega naselja Masajev nismo več videli.

Safari kot turistično ponudbo sem spoznal takoj po prihodu v Nairobi. Z Robijem sva obredla veliko potovalnih agencij, da sva jo spoznala.

»Seveda lahko jutri odpotujete na safari za sedem, devet ali več dni, vendar morate povedati, kakšen safari želite: z letalom, s terenskim vozilom? Boste spali v lodgah ali kampih, kjer so šotori? Imate morda s seboj spalne vreče? Katere narodne parke želite obiskati? Tiste oddaljene ali bližnje? Oddaljeni so cenejši. S terenskimi vozili boste potovali z našim šoferjem, ki je vodnik in organizator prehrane! Vode ni povsod na razpolago, a živali so prav tam najbolj zanimive. Bi želeli obiskati domorodsko vas?« Obilo vprašanj nanju je sprva zbegalo, kasneje pa sva s pridobljenim znanjem vse bolj suvereno obvladovala kenijsko ponudbo. Izbrala sva agencijo Savuka na aveniji Kenyatta v Nairobiju. Dogovorili smo se za safari »pod šotori«, saj smo imeli opremo za taborjenje s seboj.

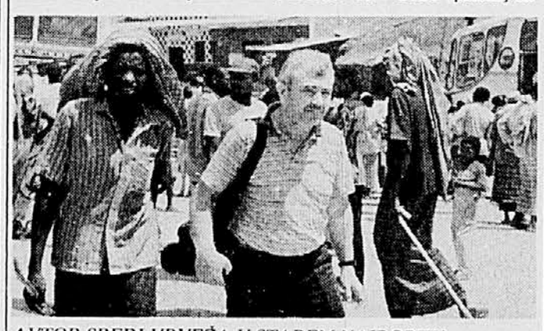

AVTOR SREDI VRVEŽA V STAREM NAIROBIJU.

Zgodaj zjutraj zapustimo Nairobi. Zgradbe mestnega središča obsije jutranje sonce. Ulice so še prazne, saj se življenje tod začne kasneje. Mesto leži na nadmorski višini 1660 metrov in ima zmerno klimo, ki je primerna tudi za Evropejce. Ime Nairobi izvira iz jezika Masajev in pomeni »sladko vodo«. Masaji, ki so živinorejci, so ta kraj imenovali po izvirih sladke vode. Sčasoma je iz primitivnega naselja železniških delavcev, trgovcev in naseljencev nastalo sodobno mesto z moderno arhitekturo in lepimi parki.

Sandro, ki je bil v Nairobiju pred desetimi leti, nam pove, da mesta sploh več ne prepozna! Železniška postaja je bila takrat še na mestnem obrobju, zdaj pa je že v njenem središču!

Pokrajina se močno spremeni, ko zaviješ s asfaltne ceste na makadamsko in se znajdeš na robu prepadne globeli, kjer kot na dlani leži dolina Velikega jarka (Gret Rift Valley) z značilno savansko pokrajino, izgubljajočo se v meglicah, ki zastirajo obzorje. »Tu je sedel božanski sel, pošiljal dež in napovedoval prihodnost. Z višine je gledal na široko brezno, posuto z ognjeniki in jezeri. Bil je največji izmed masajskih laibonov ali vedežev, ki je Masajem svetoval v vojni in miru.« Tako pripoveduje masajska zgodba najbolj skrivnostnih plemen Nilohamitov Masajev, znanih afriških bojevnikov in živinorejcev. Včasih so njihova plenjenja zbujala strah in trepet, zdaj pa živijo svoje nomadsko življenje in se selijo od Mombase na obali Indijskega oceana do pokrajin okoli Viktorijnega jezera na zahodu.

Avto poskakuje po luknjasti cesti, ki se v velikih serpentinah spušča proti dolini. »Tu je sedel božanski sel,« premišljujem. Savanska tla obraščajo suha trava, nizko bodičasto grmovje in drevje, ki ga biča veter. Črna črta na nebu, ki se z vzhoda širi na zahod, ne oznanja nič dobrega. »Tropska nevihta prihaja,« pomislim. Ob cesti zagledam trop zebер. »Zebre!« vpijemo in hitimo fotografirat. Voznik se smeji. Koliko živali boste še videli, pravi. »Gazele!« vzklikne nekdo in zopet fotografiramo. »V Afriki smo!« pravi nekdo, kot bi šele zdaj verjel, da je res tu. »Kdaj bomo prispeli v narodni park Massai Mara?« nekdo nestrpno vprašuje. »Petdeset kilometrov je do tam,« odgovori voznik. »Zakaj so tu zebre in gazele, če je park še tako daleč?« sprašuje naprej. Voznik pa ga samo začudeno gleda.

Črnina oblakov pomrači nebo in odprejo se nebeške zapornice, da vodni curki oblivajo avto, cesto in pokrajino. Čez čas začno po cesti teči potoki, ki vse bolj spominjajo na reko in spodjedajo makadamsko cestišče. Le mojstrstvu našega šoferja se lahko zahvalimo, da še vedno vozimo po njem.

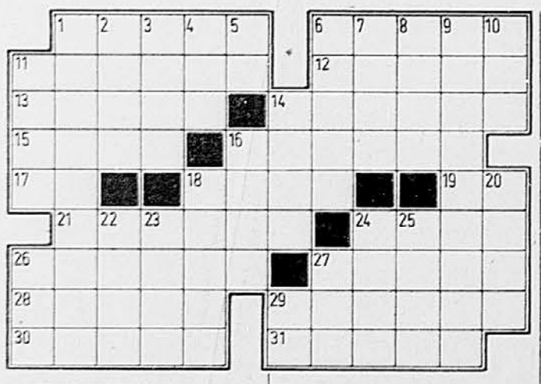

VODORAVNO: 1. plamenica, 6. žensko ime, 11. srebrno bela mehka kovina, 12. polagalec min, 13. ime ameriškega filmskega igralca Flynna, 14. pristanišče za jahte, 15. starorimski založnik, 16. japonska oblika samoobrambe, 17. italijanski slovnični člen, 18. rastlinski poganjek, 19. avtomobilska oznaka Zaječarja, 21. večje mesto v Tesaliji, 24. osje gnezdo, 26. naklonjenost in podpora kake višje sile, 27. nekdanji slovenski nogometaš (Brane), 28. veliko finsko jezero, 29. ime slovenske pevke Bratuž-Kacjan, 30. nekdanje jugoslovansko plačilno sredstvo, 31. ime slovenskega opernega basista Koroška.

NAVPIČNO: 1. italijanski neorealistični pisatelj (Luigi, »Tatovi koles,«) 2. mesto v Abrucih, 3. nočno popivanje, 4. ime nemške filmske igralke Dagover, 5. začetnici slovenskega čebelarja Janše, 6. angleški pesnik in prevajalec Horaca (Christopher), 7. italijanska denarna enota, 8. eden od Sokratovih tožnikov, 9. italijanski slikar iz 15. stoletja (Domenico), 10. predujem, avans, 11. ameriška filmska igralka (Patricia), 14. količina snovi, 16. krščanski zakrament, 18. dragocen kamen iz školjk, 20. Noetova barka, 22. ime ameriškega filmskega igralca Arkina, 23. nekdanji hrvatski nogometaš, pozneje trener (Krasnodar), 24. kosilo, 25. vzpenjava rastlina, 26. čebelji produkt, 27. ime švedskega pisatelja Hanssona, 29. začetnici slovenskega gledališkega igralca Levarja. (LB)

Rešitev prejšnje križanke

VODORAVNO: 1. makro, 6. sraka, 11. Anaiza, 13. Tsinan, 14. Hals, 15. Krk, 17. Balt, 18. Pia, 19. uta, 20. Aho, 21. tuš, 22. Atila, 24. oda, 26. Krn, 27. Lačen, 28. Ron, 29. anilin, 31. cement, 33. čakra, 34. jetta.

NOVICE plus
VSAK PETEK

9. april

*Začetnik in istočasno najpomembnejši lirik nove romantike je bil **Charles Baudelaire, ki se je rodil 9. aprila 1821 v Parizu**. Po zgodnji očetovi smrti in materini ponovni poroki je živel v stalnem sporu z očimom, ki ga je komaj 20-letnega poslal na potovanje po Afriki, da bi ga odvadil bohemskega življenja in ga prilagodil družbi takratne dobe. Ko je Baudelaire postal polnoleten, mu je očetova dediščina omogočila, da se je posvetil književnosti. Leta 1848 je mimogrede sodeloval pri revoluciji, bil je obsojen zaradi nemoralnih pesmi, zašel je v dolgove in se prepiral z založniki vse do svoje zgodnje smrti leta 1867.*

Čeprav je njegova poezija tako po obliki kot motiviki vezana na romantično tradicijo in čeprav je bil pesnik tudi po življenjski usodi tipičen primerek »prekletega umetnika«, velja za utemeljitelja sodobnega pesništva. Sodoben je bil predvsem po kritičnem duhu in po svoji estetski misli. Zavestno in hote je zavračal vse vsakdanje, ustaljeno in odkrival lepoto in privlačnost nenormalnega, skrivnostnega, grdega, zlega, bolnega in nasploh negativnega. Pesništvu je odkril nove svetove in mu dal nove izrazne možnosti. Fantazija je bila zanj sredstvo, s katerim je filtriral pojavni svet in dosegel popolno neosebnost lirike, ki jo je osvobodil vsega biografskega. S svojo poezijo in teoretičnimi spisi je odločilno vplival na francoske in sploh evropske pesnike, predvsem pa je utemeljil simbolizem in surrealizem. Med njegovimi deli je najpomembnejša pesniška zbirka Cvetje zla (1857), ki jo odlikujejo klasična zgradba, preprostost, ritmična popolnost, žareče podobe in do takrat neznana jezikovna magija. Baudelaire je bil odličen likovni kritik, ki je popularizíral sodobno slikarstvo, predvsem Delacroixa, kot glasbeni kritik pa je bil eden prvih, ki je pravilno ocenil Wagnerjevo glasbo.

Dogodki na današnji dan

1682 *Francoski raziskovalec René Robert Cavalier de la Salle je priplul v Mehiški zaliv in v imenu francoske krone zavzel ozemlje ob izlivu Mississippija. V čast Ludvika XIV. ga je imenoval **Louisiane**. Danes je to zvezna država ZDA Louisiana.*

1865 *Rodil se je nemško ameriški elektrotehnik **Charles Proteus Steinmetz** (umrl leta 1923).*

1865 *S podpisom premirja se je **končala ameriška državljanska vojna**.*

1866 *V ZDA je bil sprejet **zakon o državljanskih pravicah** (Civil Rights Act), s katerim so dobile državljansko pravico vse v ZDA rojene osebe, tudi črnci, razen Indijancev.*

1942 *Japonske čete so zavzele **Filipine**.*

RISBA: JAN KOWSKY · TEKST: KATJA JELEN

LEBNOVI IN GERŠAKOVI

OLEPŠAJMO SLOVENIJO

NATEČAJ

ZA BREZPLAČNO DODELITEV FASADNIH BARV IN OMETOV V ZNESKU

10.000.000 SIT

(deset milijonov tolarjev)

Minil je čas političnih in zemljepisnih sprememb. Sanje so se uresničile, svet nas je priznal. Odšli smo s prvih časopisnih strani. O nas ni več senzacionalističnih naslovov. Postali smo mirna, resna in delovna država - Republika Slovenija.

Napočil je čas, ko nas mora svet spoznati po uspešnosti in urejenosti. Predstavimo se mu brez sramu. Povabimo ga k sebi domov.

Olepšajmo Slovenijo! Naredimo zopet lepo tudi tisto, kar smo naredili sami. Uredimo pročelja in olepšajmo poslopja, spomenike, kulturno dediščino. Zase in za naše goste.

V Sloveniji je leto 1993 leto turizma. Ker paleta naših izdelkov povsem ustreza zahtevam obnove starih mestnih jeder in poslopij kot tudi osvežitve sodobnejših zgradb, smo se v Jubu odločili aktivno sodelovati. Razpisujemo natečaj, na katerem lahko sodelujete vsi (državni in zasebni sektor). Prednost imajo:
spomeniško zaščiteni objekti
objekti v urbanih središčih
objekti v turističnih krajih
objekti ob magistralnih cestah.

Predhodno morajo biti objekti gradbeno sanirani po navodilih Jubovih strokovnjakov.

Za obnovo ali osvežitev objektov namenjamo naše najboljše fasadne barve in omete:
Acrylcolor, *akrilno fasadno barvo*
Takril, *barvo za betonske površine*
Jubosil-F*, silikonsko fasadno barvo*
Jubosil-FX*, silikatno fasadno barvo*
BIO apneno *fasadno barvo*
Bavalit*, bavarski omet*
Jub-Teranovo, *klasični strugani omet*
Minerol*, brizgani mineralni omet*
JUB sanirni omet *oz. sistem za sanacijo vlažnih zidov.*

Prijave s priloženo fotografijo objekta, izmerjeno površino fasade in naslovom pošljite do 30. maja na naslov: JUB, 61262 DOL PRI LJUBLJANI.
Vsi sodelujoči boste o odločitvi komisije obveščeni v 20 dneh po končanem natečaju.
Odločitev komisije je dokončna.

JUB

Barve spremenijo dom

DNEVNA OBVESTILA

CANKARJEV DOM

DANES!
od 10. do 18. ure: Sejem KAPITAL '93 – (prostori CD, 400 SIT)
ob 19.30: KONCERT ORKESTRA SLOVENSKE FILHARMONIJE, oranžni abonma II (GD, 500, 400, 300 SIT)
ob 20. uri: DVOJNO VERONIKINO ŽIVLJENJE – film K. Kieslowskega. Slovenski podnapisi! (KD, 400 SIT)
ob 21. uri: Strniša/Frey: **ŽABE.** (OD, 600 SIT)
ob 21.30 (vstop od 20.30 naprej): JULIETTE – PARIS LA NUIT. Šanson/kabaret (Klub CD 1500, 1000 SIT)

gledalisce

ŽABE

Sobota, 10. in sobota, 17. 4., ob 21. uri ter nedeja, 18. 4., ob 18. uri – Strniša/Frey: **ŽABE.** Koproducenta **Koreodrama Ljubljana in Cankarjev dom. Štefka Drolc, Boris Ostan, Pavle Ravnohrib.** Sponzorja – **Gorenje Velenje in Ljubljanska banka d. d.** (OD, 600 SIT)

glasba

Sobota, 10. 4., ob 20. uri: GREENTOWN JAZZ BAND. 10 let Greentown Jazz Banda na velikonočno soboto! Greentown Jazz Band z gosti (GD, 800, 600 SIT)

VELIKONOČNI ZBOROVSKI FESTIVAL
Sobota, 10. 4., ob 20. uri: PRAŠKI KOMORNI ZBOR. Dirigent – **Josef Pančik,** program: Martinu, Lukaš, Eben, Rahmaninov (dvorana SF, 300 SIT)
Nedelja, 11. 4., ob 20. uri: KOMORNI ZBOR ERIC ERICSON. Dirigent **Eric Ericson,** program: Bach, Reger, Schütz, Lindholm, Hillborg, Monteverdi, Poulenc, Pizzetti. Sponzorji: **SMELT – generalni pokrovitelj, Petrol, Mladinska knjiga – založba in Delikatesa,** (dvorana SF, 300 SIT) **Oba koncerta v dvorani SF v kompletu 500 SIT!**
Ponedeljek, 12. 4., ob 11. uri: MAŠA V TRNOVSKI CERKVI – Mešani zbor župnije Trnovo, dirigent **Srečo Grum,** organista **Matej Voje** in **Marko Nagode,** program: Vierne (Trnovska cerkev)
Ponedeljek, 12. 4., ob 20. uri: LJUBLJANSKI MADRIGALISTI. Dirigent **Matjaž Šček,** organist **Tone Potočnik,** program: Martin, Frescobaldi (Evangeličanska cerkev, Gospósvetska 9)

Torek, 13. 4., ob 19.30: KOMORNI VEČER – BERLINSKI TRIO. Suzanne Ehrhardt, **kljunasta flavta;** Joachim Klier, **violone;** Armin Thalheim, **čembalo. Program:** Schmelzer, Fontana, Frescobaldi, Cima, van Eyck, Swelinck, Uccellini, Corelli, Dieupart, Telemann. **(dvorana SF, 300 SIT)**

klub CD

Sreda, 14. 4., ob 20.30: VEČER Z UMETNIKOM – FRANCI SLAK. Pogovor o kinematografiji, scenariju, kameri ... o filmu Ko zaprem oči. (brezplačne vstopnice pri blagajni CD)

razstave

Do 11. aprila: DESETLETJE SLIKARSTVA – AVSTRIJA 1980–1990 – ZBIRKA SCHÖMER. (Galerija CD, prost vstop z vstopnico katere koli prireditve tistega dne) **Do 25. aprila: PODOBE DOMIŠLJIJE – SARMEDE '92.** Razstva otroških ilustratorjev z vsega sveta. Pokrovitelj STEFANEL. **V času od 3. do 9. 4. bo v sprejemni dvorani sejem Kapital '93. Obiskovalce razstave prosimo za razumevanje in priporočamo ogled po 10. aprilu!** (Sprejemna dvorana) **Do 11. aprila: BIENALE OTROŠKE ILUSTRACIJE BRATISLAVA – BIB.** (Mala galerija)

informacije

Center za informacije in prodajo vstopnic (pasaža Maximarketa) je odprt vsak delavnik od 13. do 20., ob sobotah pa od 9. do 14. ure. Telefon **222-815.**

GLEDALIŠČA

DRAMA SNG V LJUBLJANI

Petek, 9. apr., ob 19.30 – B. Friel: **PLES V AVGUSTU.** Abonma PETEK IN IZVEN (KONTO).
Sobota, 10. apr., ob 19.30 – B. Friel: **PLES V AVGUSTU.** Abonma SOBOTA in IZVEN (KONTO).

MALA DRAMA

Petek, 9. apr., ob 20. uri – I. Cankar: **PISMA ANI.** IZVEN (KONTO).

Blagajna je odprta vsak delavnik od 11. do 12. ure ter od 18. ure do začetka predstave. Rezervacije ob istih urah, telefon **221-511.**

Telefon ZATE – ZAUPNI TELEFON za otroke, ženske, družino, žrtve nasilja in vse nemočne
323-353
vsak dan od 16. do 21. ure.

OPERA BALET
SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA

– Torek, 13. 4., ob 19. uri: **ČUDEŽNI MANDARIN IN CARMEN – red torek II.,** izven, konto. Plešejo Nešković, Vidmar, Grabnar, Ljubačenko, Kalan, Stevens, Ramadani/Hriberšek, Semenjuk, Lasan, Konstantin, Vidmar.
– Četrtek, 15. 4., ob 19. uri: **ČUDEŽNI MANDARIN IN CARMEN – red četrtek I.,** izven, konto.
– Torek, 20. 4., ob 19.30: **KONCERT V FILHARMONIJI.**
– Četrtek, 22. 4., ob 19. uri **DON CARLOS – red četrtek II.,** izven, konto.
– Sobota, 24. 4., ob 19. uri: **NETOPIR** – izven, konto – **RAZPRODANO!**

Spored za mesec vnaprej objavljamo ob sobotah!

Blagajna danes med 11. in 13. ter 17. in 19. uro. Rez. po tel. 331-950, samo med 9. in 11. uro!

MGL
MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANSKO

Petek, 9. aprila, ob 19.30 – G. Tabori: GOLDBERGOVE VARIACIJE.
Za abonma RED V in IZVEN.
Sobota, 10. aprila, ob 20. uri – L. Jagodic, M. Pokorn, B. Tadel: KLINIKA TIVOLI, d. o. o.
Za IZVEN in KONTO.

NAPOVEDUJEMO IZVEN PREDSTAVE:

Torek, 13. aprila, ob 19.30 – M. Frayn: HRUP ZA ODROM.
Sreda, 14. aprila, ob 19.30 – E. Kishon: BIL JE ŠKRJANEC. (Predvidoma ZADNJIČ).
Četrtek, 15. aprila, ob 20. uri – L. Jagodic, M. Pokorn, B. Tadel: KLINIKA TIVOLI d. o. o. (razprodano).
Petek, 16. aprila, ob 19.30 – M. Frayn: HRUP ZA ODROM.
Vstopice za vse predstve so v prodaji v PIC MGL vsak dan od 10. do 12. ure in uro pred predstavo. Telefon 210-852. Vabljeni! Sponzor MGL je Dnevnik d. d.

LUTKOVNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA

Kulturnica, Židovska steza 1
PETEK, 9. aprila, ob 17. uri – Zdenek Florian: **TOBIJA.** IZVEN.
Vstopnice so na voljo uro pred predstavo v Kulturnici.
Veliki oder
SOBOTA, 10. aprila ob 11. uri Svetlana Makarovič: GAL MED LUTKAMI. IZVEN.
Gledališka blagajna je odprta v sredo, četrtek in petek od 11. do 12. in uro pred predstavo. Informacije ob istem času po telefonu 314-962.

GLEDALIŠČE ANE MONRO

Danes ob 22. uri bo **VARIETE z improvizacijami in songi.** Ker zaradi dolžnega spoštovanja do urbanofobičnih oblasti največjega slovenskega zaselka **šank KUD France Prešeren do nadaljnjega ne dela,** lahko vsi ki se na današnji dan ne postijo, prinesejo pijačo in pirhe s seboj.

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE MARIBOR

Drama SNG MARIBOR

predstavlja:

Ladivina commedia

pesnika DANTEJA ALIGHIERIJA, dramatika NENADA PROKIĆA in režiserja TOMAŽA PANDURJA (močnejši tisk!

inferno

premiera: 27. marca, ob 19.30

purgatorio

premiera: 3. aprila, ob 19.30

paradiso

premiera: 10. aprila, ob 19.30

BOŽANSKA KOMEDIJA PEKLENSKIH MEHANIZMOV, MISTERIJEV OČIŠČEVANJA IN RAJSKIH ARHIPELAGOV NOVIH LJUBEZNI. VSTOPNICE ZA PREMIERO SO RAZPRODANE!

STIGMA
HOT LINE DROGE AIDS
TEL. 9789 od po – pe, od 10. do 22. ure.

GLEJ

ZA VSAKO BESEDO CEKIN

Spet v Ljubljani v petek, 9. 4., ob 20. uri v Gledališču Glej. Rezervacije vstopnic po telefonu 216-679, med 11. in 13. uro.

BETONTANC
A B C
N E O
T N T
BETONTANC

Slovensko Ljudsko Gledališče Celje

Petek,
9. aprila, ob 11. uri – P. Corneille: ODRSKA UTVARA.
Režiser Bojan Jablanovec.
Abonma Srednja šola Borisa Kidriča I. Celje.

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

KINOTEKA: ob 16., 18.15., 20.30 POROČNA ZVEZA (BEST FRIENDS), 1982. R: Norman Jewison.
KOMPAS: (Miklošičeva c. 38) ob 16., 18., 20., 22. uri IGRA SOLZ (CRYING GAME), ljubezenski thriller. **R: Neil Jordan, dobitnik oskarja 93 za izvirni scenarij! I:** Jaye Davidson, Forest Whitaker, Miranda Richardson. PROSIMO, NE ZAMUJAJTE PREDSTAV!
KOMUNA: ob 10. uri matineja: VONJ PO ŽENSKI (SCENT OF A WOMAN), homoristična melodrama. **I: Al Pacino (dobitnik oskarja 93)!**
V ponedeljek, 12. 4. 93: MATINEJA ZA TOLAR Ob 17., 19., 21. uri KO ZAPREM OČI, kri-

Film o ljubezni, ki ubija.

minalka. R: Franci Slak. I: Petra Govc, Mario Šelih, Pavle Ravnohrib, Valter Dragan. **Odlična glasba avtorja Mitja Vrhovnika Smrekarja.** Kmalu: HOWARDOV KOT (HOWARDS END), **3 oskarji 93,** v gl. vlogi Emma Thompson in Anthony Hopkins.
UNION: ob 16.30., 18.30., 20.30. SMRT JI LEPO PRISTOJI (DEATH BECOMES HER), komedija. R: Robert Zemeckis. I: Meryl Streep, Goldie Hawn in Bruce Willis. **Dobitnik oskarja 93 za vizualne efekte!**
MINI: ob 17., 19.15., 21.30. TELESNI STRAŽAR (BODYGUARD), ljubezenski thriller. **I. Kevin Costner in Whitney Houston.**
VIČ: ob 17.30. in 20.30. VONJ PO ŽENSKI (SCENT OF A WOMAN), humoristična melodrama. R: Martin Brest. **I. Al Pacino, oskar 93 za glavno moško vlogo!** Film se izteka! **Kmalu: Romantični thriller »OD TOD DO RAJA«** Sidneya Lumeta z **Melanie Griffith** v gl. vlogi!
BEŽIGRAD: ob 16.30., 18.30., 20.30. KRVAVA MARIE (INNOCENT BLOOD), komedija R: John Landis. **I: Anne Parillaud,** Robert Loggia, Anthony LaPaglia.
ŠIŠKA: ZAPRTO!
TRIGLAV: ob 16.30. in 18.45. PRIVINSKI NAGON (BASIC INSTINCT), erotični thriller. **I: Sharon Stone, Michael Douglas.** MLADINI DO 14. LETA NE PRIPOROČAMO OGLEDA FILMA!
Ob **21. uri IZJEMOMA TA TEDEN:** NEOPROŠČENO (UNFORGIVEN), **zmagovalec s 4 oskarji 93!** R: in I: Clint Eastwood.
MOJCA: ob 16., 17.30. LEPOTICA IN ZVER, risani film. DOBITNIK 2 OSCARJEV 92 ZA GLASBO!
DVOR: ob 17.30, 19.30. V POSTELJI S SOVRAŽNIKOM (SLEEPINIG WITH AN ENEMY), ljubezenski thriller. **I: Julia Roberts, Patrick Bergin.** Ob 21.30. GLENGARRY GLEN ROSS, črna komedija. I: Al Pacino, Jack Lemmon, Ed Harris, Alec Baldwin. Film se izteka!
DOMŽALE: ob 17., 19., 21. uri KRVAVA MARIE (INNOCENT BLOOD), komedija. I: Anne Parillaud, Robert Loggia. **Kmalu: NEOPROŠČENO (UNFORGIVEN), 4. oskarji 93!** Prodaja vstopnic uro pred prvo predstavo!

CELJE
UNION: amer. ljubez. trhiller V POSTELJI S SOVRAŽNIKOM, ob 16., 18. in 20. uri.
MALI UNION: film Wima Wendersa DO KONCA SVETA, ob 19. uri.
METROPOL: amer. akc. PUŠČAVSKI VIHAR, ob 16. in 18. uri, amer. črna komedija KRVAVA MARIE, ob 20. uri. PREMIERA!

MARIBOR
UDARNIK: ob 16. 18. in 20. uri psihološki triler LOVČEVA POTEZA
GLEDALIŠČE Novo! Ob 16. 18. in 20. uri ameriški ljubezenski triler V POSTELJI S SOVRAŽNIKOM.
UNION: ob 18.15 in 20.30 ameriška akcijska komedija KUFFS. Ob 15.30 ameriški akcijski film ŽIVA BOMBA
PARTIZAN: OSKARJI 93! Ob 16., 18. in 20. uri ameriška črna komedija SMRT JI LEPO PRISTOJI

CENTER-KRANJ: premiera amer. komedija SMRT JI LEPO PRISTOJI, ob 16. uri, FILMSKO GLEDALIŠČE: amer. romant. pust. film POSLEDNJI MOHIKANEC, ob 17.45 in 20. uri (opozarjamo na spremembo vrstnega reda).
STORŽIČ-KRANJ: amer. komedija SMRT JI LEPO PRISTOJI, ob 18. in 20. uri.
ŽELEZAR-JESENICE: amer. kriminalka IZDAJALSKI TRENUTEK, ob 18. in 20. uri.
DUPLICA: amer. satir. komedija NAPIHNJENCI, ob 17. uri, FILMSKO GLEDALIŠČE: ital. komedija MEDITERRANEO, ob 19. uri. OSKAR za najboljši tuji film 92!
RADOVLJICA: amer. grozljivka FREDYJEVA SMRT, ob 20. uri. Ogled filma s posebnimi očali!
ZAGORJE: amer. GOSPODAR ZVERI (II. del), ob 18. uri, amer. PRVINSKI NAGON, ob 20. uri
TRBOVLJE: amer. western NEOPROŠČENO ob 17. in 19.15.
GROSUPLJE: amer. GLADIATOR, ob 20. uri
NOVO MESTO: amer. KRVAVA MARIE, ob 18. in 20. uri, amer. HOWARDOV KOT, ob 22. uri
GORNJA RADGONA: amer. TELESNI STRAŽAR, ob 17.30. in 20. uri
MURSKA SOBOTA: amer. NAPIHNJENCI, ob 18. in 20. uri.

OBVESTILA

JENKO
PLESNA ŠOLA

Petkovškovo nabrežje 35
vabi v naslednje plesne tečaje:
ZAČETNI: 15. 4., ob 19. 23. 4, ob 19. uri;
IZPOPOLNJEVALNI: 15. 4.
TEČAJI ZA STAREJŠE OD 30: začetni: 25. 4., ob 20. uri
VPIS: od 11. do 13. in od 16. do 19. ure, tel. 32 00 42!

URŠKA
več kot plesna šola

NA GOSPODARSKEM RAZSTAVIŠČU
hala B2/II – tel. 110-211
INFORMACIJE, REZERVACIJE, VPIS:
od 10. do 12. in od 15. do 20. ure.

Vabimo k vpisu v otroško plesno šolo.
Odrasle vabimo v tečaje, ki se začnejo:
DRUŽABNI PLES:
I: torek, 20. 4.,
II: ponedeljek, 19. 4. (nad 30); torek, 20. 4.;
AEROBIKA: sreda 14. 4.;
ČETVORKA: pon., 19. 4.;

K U D
FRANCE PREŠEREN

Danes, 9. aprila, ob 22. uri vas vabimo na **VARIETE GLEDALIŠČA ANE MONRO.**
V soboto, 10. aprila, ob 20.30: tragična veseloigra z lutkami **NAPRAVITE MI ZANJ KRSTO.** Lutke je zasnoval **Silvan Omerzu,** predstavo je režiral **Jan Zakonjšek, avtor in izvajalec glasbe je** Erno Sebastian, **igrata pa** Brane Vižentin **in** Boštjan Sever.

NARODNA GALERIJA

Od 30. marca do 13. aprila 1993 bo galerija zaprta zaradi priprave novih razstav. Prosimo za razumevanje.

CENJENE goste obveščam, da je ponovno odprta ljubljanska gostilna Vodmat na vogalu Zaloške 31 in Vodmatske ceste. Nudimo vrhunske specialitete na žaru (jagnetina in vse specialitete na žaru v kajmaku). Za obisk se priporočamo. Rezervacije sprejemamo po tel. (061) 447-313. Gostilna obratuje vsak dan od 12. do 23. ure.

DOGODEK, KI GA NE SMETE ZAMUDITI!
Broadway Musical Company New York
z musicalom
HAIR
v originalni produkciji
V MARIBORU, LJUBLJANI IN CELJU
14. 4. DVORANA TABOR, 17.4. HALA TIVOLI, 18.4. DVORANA GOLOVEC
POHITITE,
NA RAZPOLAGO ŠE NEKAJ VSTOPNIC!

SLOVENIJALES
Inženiring

Slovenijales Inženiring, družba za inženiring in projektiranje d.o.o.
Ljubljana, Dunajska 22

objavlja na podlagi sklepa skupščine z dne 26. 3. 1993
v skladu z Zakonom o prometu z nepremičninami (Ur. l. SRS 19/76)
in Pravili družbe za prodajo nepremičnin

javno dražbo
za prodajo nepremičnin in sicer:

proizvodna hala s prizidkom, skladiščna hala, garaže, različni objekti (kotlarna, upravna stavba, trafo postaja) v solastnini s pripadajočim zemljiščem v Petrovčah, vpisanih v vl. št. 983 k.o. Petrovče v celoti, vl. št. 986 k.o. Petrovče do 20/100, vl. št. 987 k.o. Petrovče do 10/100, vl. št. 579 k.o. Petrovče do 10/100, vl. št. 670 k.o. Petrovče do 10/100.

Izklicna cena znaša 145.143.342,80 SIT.

Na javni dražbi lahko sodelujejo vse pravne in fizične osebe.

Nepremičnine, ki so predmet prodaje na javni dražbi, ima v najemu INNTAL d.d. Petrovče, ki ima na nepremičninah predkupno pravico.

Pred javno dražbo mora vsak ponudnik plačati kavcijo v višini 10% od izklicne cene na žiro račun prodajalca št. 50105-601-105394 z namenom »kavcija za javno dražbo«. S pismenim potrdilom o plačani kavciji se mora ponudnik izkazati pred začetkom javne dražbe. Plačana kavcija se uspešnemu ponudniku všteje v kupnino, neuspelim ponudnikom pa se vrne v 8 dneh po javni dražbi brez obresti. Predstavniki pravnih oseb morajo imeti veljavno pooblastilo za licitiranje.

Uspešni ponudnik je dolžan skleniti pogodbo in plačati kupnino na žiro račun prodajalca v 8 dneh po javni dražbi, v nasprotnem primeru se šteje, da je odstopil od ponudbe oz. od pogodbe in se mu kavcija ne vrne. Prometni davek, druge dajatve in stroške v zvezi s prenosom lastništva, je dolžan plačati kupec.

Javna dražba bo 29. 4. 1993 ob 10. uri, v poslovnem centru SLOVENIJALES Ljubljana, Dunajska 22, 6. nadstropje, sejna soba 612 a.

Vsi interesenti se pred javno dražbo lahko seznanijo s podrobnejšimi pogoji pri prodajalcu po telefonu 322/587, vsak dan od 10. do 12. ure.

Poslovno združenje prehrane Slovenije, Ljubljana, Dunajska 47

objavlja
prosto delovno mesto:

– vodja finančno-računovodske službe

Kandidat(ka) mora izpolnjevati naslednje pogoje:
– V. oz. VI. stopnjo strokovne izobrazbe ustrezne smeri
– 5 let delovnih izkušenj pri podobnih delih
– znanje uporabe osebnega računalnika.

Za objavljeno delovno mesto bomo delovno razmerje sklenili za nedoločen čas, s trimesečnim poskusnim delom.

Prijave z dokazili pošljite v 8 dneh po objavi na naslov: Poslovno združenje prehrane Slovenije, Ljubljana, Dunajska 47/10. O izbiri boste obveščeni v 30 dneh po končanem zbiranju prijav.
13238

Stečajni upravitelj podjetja **SLAVNIK INTERNATIONAL, d. o. o. KOPER – v stečaju izjavljam, da HUMANIK MANAGER, d. o. o. in DRŽAVNA ZALOŽBA SLOVENIJE, d. d. LJUBLJANA nista tožeči stranki** v gospodarskem sporu Pg 281-93 zaradi spodbijanja pravnih dejanj zoper stečajne upnike, in ki se vodi pred Temeljnim sodiščem v Kopru.
Za neljubo pomoto se opravičujem.
Alfjo KOCJANČIČ

DISKOTEKA TURIST
PONEDELJEK
12.4.93 OB 22.00
GRAND
GALA KONCERT
BIG BAND'a APO
JAZZ KLUB LJUBLJANA

NOVICE plus
VSAK PETEK

DEŽURNI ZDRAVNIK

LJUBLJANA
1. Nujna ambulantno-medicinska pomoč v Ljubljani za odrasle neprekinjeno v Urgentnem bloku Univerzitetnega kliničnega centra (vhod iz Bohoričeve ulice): za otroke in mladino do 15. leta starosti – ob delavnikih čez dan v otroških in šolskih dispanzerjih Zdravstvenega doma Ljubljana; – ponoči od 19. do 7. ure, ob nedeljah in praznikih v pediatrični dežurni ambulanti – dispanzer za otroke Center, Ulica Stare pravde 2, tel. 110-232.
2. Za nujno zdravniško pomoč v zdravstveni ali življenjski ogroženosti na domu, v prometni nesreči idr. kličite po tel. 323-060. Za otroke in mladino do 18. leta starosti se ob delavnikih od 7. do 19. ure obračajte na otroške in šolske dispanzerje Zdravstvenega doma Ljubljana. Pediatrična dežurna ambulanta od 19. do 7. ure, ob nedeljah in praznikih pa bo zagotavljala le v izjemnih primerih prevoz otrok z reševalnim vozilom v ambulanto. V takem primeru kličite po tel. 110-232.
3. Prebivalci občine Grosuplje – Ivančna Gorica naj kličejo za nujno zdravniško pomoč na domu podnevi v redne ambulante. Ponoči od 19. do 7. ure zjutraj in ob nedeljah ter praznikih ves dan pa na telefonsko številko 783-039 ali 783-006. Če se zdravnik ne javi, ker je na terenu, naročite obisk na Reševalno postajo Ljubljana, telefonska številka 94, ki ga bo preko radio-zveze posredovala zdravniku na teren.
4. Nujna zobozdravstvena pomoč je ob nedeljah in praznikih v prostorih Zdravstvenega doma Ljubljana – enota Center, Metelkova 9, pritličje, soba št. 50. Ambulanta nudi pomoč v nujnih primerih in sicer ob nedeljah in praznikih od 7. do 19. ure. Ob delavnikih med 7. in 19. uro nudijo zobozdravstveno prvo pomoč dispanzerji za zobozdravstveno varstvo Zdravstvenega doma Ljubljana.

»Klic v duševni stiski« deluje od 19. do 7. ure naslednjega dne. Kličite po tel. (061) 313-715.

DEŽURNA LEKARNA

LJUBLJANA
Nočna in nedeljska dežurna lekarna: Centralna lekarna, Prešernov trg 5. Izdaja nujnih zdravil na recepte, predpisane istega dne.

DELO

ČZP DELO D.O.O.
Vabi
RAZNAŠALCE, RAZNAŠALKE
za dostavo jutranjika DELO na dom na območju
Železnikov in Žirovnice.
Če želite delati le nekaj ur dnevno in biti za svoje delo dobro nagrajeni, pokličite po telefonu
064 216 824

STIKOVA VROČA LINIJA
ZVEDELI VČERAJ – VELJA DANES!

Naročila za objavo oglasov v STIKOVI VROČI LINIJI sprejemamo po telefonu (061) 113-201, faks 110-169 in na naslov DELO STIK, Ljubljana, Dunajska 5, od 8. do 13. ure za objavo za naslednji dan.

IBM NEC IBM E M G & MIKROPIS	AKCIJSKA PRODAJA IBM PS/1 RAČUNALNIKOV IN NEC TISKALNIKOV. TEL. 063/711-150, 711-291, FAX 063/711-262. **DOBAVA TAKOJ!**
ISKRA SERVIS d.o.o. NA SEJMU ALPE–ADRIA	V hali A na Gospodarskem razstavišču vam predstavljamo celotni program SELECO. Obenem vam omogočamo nakup TV sprejemnikov po zelo ugodnih cenah: ekran 37 cm tip 14E 222 ali tip 14E 222 TTX z vgrajenim teletekstom že od 34.990 SIT dalje. Nudimo pa vam tudi video kasete E120 za 349 SIT, E180 za 399 SIT in E240 za 499 SIT.
ZA MANJ DENARJA VEČ KNJIG!	**V knjigarnah Mladinske knjige** dobite te dni za izbrane domače in tuje knjige **DO 80% POPUSTA!**
ESCADA ESCADA	v Ljubljani, v prenovljenem butiku Made in Italy pri Zmajskem mostu. Promocijske cene 40% nižje.
SK SNEŽINKA vabi na smuko v Cervinio!	Vabimo vas na čudovito smuko v **CERVINIO** (Italija) v času od 25.4. do 1.5.93. Vse informacije v klubski pisarni po tel. 446-420.
INDUSTRIJSKI RELEJI BIMETALNI RELEJI KONTAKTORJI	**Iskra STIREL** – vam nudi po najugodnejših pogojih industrijske releje **PR, TRP,** releje za tiskana vezja, bimetalne releje **TRB** do 630 A, kontaktorje Rade Končar **CN** do 400 A. Pokličite nas po telefonu 061/124-123, kjer boste dobili podrobnejše informacije.
NEM., ANG., RUŠČINA	Začetni tečaji – še nekaj prostih mest. Kličite GLOTTA 117-244/235.
RAČUNALNIŠKA	**USPOSABLJANJA, ISA – Teh. park Instituta J. Stefan: 157-078.**
TEČAJ RETORIKE	RETORIKA JE SPRETNOST, KI ŠIBKEGA NAREDI MOČNEGA IN MOČNEGA ŠE MOČNEJŠEGA! Če hočete v času uvajanja tržnega gospodarstva poslovno ali družbeno uspeti, je precej nujno, da znate spretno izražati misli, dobro obračati besede, argumentirano zagovarjati trditve, logično dokazovati dejstva, uspešno voditi pogajanja itd. 50-urni tečaj **umetnosti in spretnosti govorništva** se bo začel na DELAVSKI UNIVERZI BORIS KIDRIČ LJUBLJANA, Miklošičeva 26, v četrtek, 15.4.1993. Potekal bo ob torkih in četrtkih, od 17. do 20. ure. Prijave in informacije: tel. 061/311-182 in 313-542.
HOTEL ZDUS DELFIN IZ IZOLE	vam v mesecu aprilu nudi letovanje po ugodnih cenah za POLPENZION. **3-DNEVNI PAKET** v dvoposteljni sobi na osebo že za 6.585 SIT. Upokojenci in otroci do 14. leta popust do 30%. **PAKET VKLJUČUJE:** –namestitev v sobe B kat., –samopostrežni zajtrk, –tri vrste menujev pri kosilu ali večerji (na izbiro), –jutranjo telovadbo, –kopanje v bazenu z morsko vodo 31°C (razen 1., 11. in 21. v mesecu), –glasbo s plesom in animacijo. **V hotelu imamo:** –kozmetični salon (ročna in podvodna masaža, kopeli, pedikura, kozmetika), –frizerski salon, –foto atelje, –balinišče, –izleti po dogovoru. **INFORMACIJE IN REZERVACIJE:** tel. 066/63-552, faxu 066/63-411.
SVINJINA SVINJINA SVINJINA	– polovica EVG brez glave in sprednje noge – **235 SIT/kg** – milanski rez (stegno + kare) – **420 SIT/kg** **DIONIZ d.o.o., LJUBLJANA, tel. 061/101-280, 101-047**, mesnica **RUTAR** Koper, **066/22-249**, mesnica **ŠPILCA** Celje, **063/38-040**.
NA SEJMU ALPE–ADRIA TUDI ISKRA SERVIS d.o.o.	V hali A vas pričakujemo, da vam bomo brezplačno izvršili manjša popravila hobi orodja Iskra, gospodinjskih aparatov Corona in očistili vaš brivnik Braun. Poleg tega vam nudimo ugoden nakup video kaset, TV sprejemnikov, telefonov, merilnih instrumentov, solarnih svetilk in rezervnih delov.
Izredno ugoden nakup	proizvodov **GOLDSTAR**: barvni TV 51 cm samo 37.998 SIT, videorekorder z VPS 42.795 SIT, dvojni prenosni kasetofon 12.874 SIT in prenosni kasetofon s CD samo 24.150 SIT. Izredne cene nudimo tudi za določen program malih gospodinjskih aparatov **NOVA.** Ugodne kreditne pogoje, tudi na več čekov, nudi v 50 prodajalnah v 30 krajih Slovenije **ELEKTROTEHNA SET.**
TELEFONSKE CENTRALE najugodnejše cene	Nudimo vam telefonske centrale za podjetja in stanovanjske hiše. ATESTI, GARANCIJA IN SERVIS! Zahtevajte ponudbo! R.T. telefonija: 061/627-088 in 061/627-124.
NOVO! ŠTUDIJ OB DELU – FAKULTETA ZA ORGANIZACIJSKE VEDE KRANJ	Ljudska univerza Postojna vabi na vpis in prvo predavanje **v ponedeljek, 19. aprila 1993 ob 14. uri** v Srednji šoli Postojna. Informacije: tel. 067/21-581 in 21-591. Po 15. aprilu '93 novi tel. štev. 067/24-581 in 25-499.
AGORA	**Računalniška usposabljanja. Tel. 061/211-094. 12.–17. april: Zahtevnejša pisarniška dela. WORD PERFECT**
REGAL, trgovina pohištva Dunajska 421	Nova trgovina s stanovanjsko opremo v Črnučah, z ugodnimi cenami in plačilnimi pogoji (spalnice že od 80.000 SIT dalje), **374-416 int. 23.**
TENIŠKI KLUB OLIMPIJA	sprejema prijave za testiranje za vpis v teniško šolo (letnik 86 in mlajši). Inf. po tel. 061/115-155, int. 256, od 10. do 14. ure.
PARKET PARKET PARKET	Velika izbira **hrastovega klasičnega** in **lamelnega** parketa po ugodnih cenah, dobite v trgovini **SLIKOPLESK TERMOPLAST,** Lj., Tbilisijska 57, ob delavnikih od 7.–15. ure, tel. 261-453, 268-061, 268-197.
ŠPANIJA, COSTA BRAVA,	**LLORET DE MAR,** 23. ali 26.4., 4 ali 5 polnih penzionov, hotel Don Juan, 250 oz. 270 DEM na 2 obroka. Inf. INTURIST, tel. 063/27-750.
NIZOZEMSKA dežela TULIPANOV	Še nekaj prostih mest za ODHOD 24.4.–7 dni–**SAMO 320 DEM!** POHITITE! Inf.: T.A. A&B, tel. 061/344-061 in 063/854-181, int. 247
25 OBROKOV + UGODNE CENE GOSPODINJSKIH APARATOV GORENJE FINING	**SAJ NI RES....PA JE:** –pralni stroj Gorenje že od 2.900 SIT/mesec, –hladilnik ali zamrzovalna skrinja pa že od 1.500 SIT/mesec. To pa še ni vse – nakup na 25 obrokov nudimo tudi za: –druge gospodinjske aparate Gorenje, –barvne televizorje Gorenje (velikost ekrana od 51-71 cm), –avdio in video tehniko QUELLE, –satelitske antene. INFORMACIJE: tel. 063/855-135, 853-066. **PREPRIČAJTE SE SAMI! Prešernova 8, 63320 VELENJE**
FUJITSU DINES Tel. 061/319-945	Ugodna ponudba tiskalnikov FUJITSU DL 1150 barvni, trdih diskov potrošnega materiala. Vsi artikli so na zalogi. Dobava TAKOJ!
HOTEL ŠPIK GOZD MARTULJEK	Ustavite vsakdanjo naglico, zadihajte in odpočijte si! Gozd Martuljek je idealen kraj za to! Pripravili smo prvomajske pakete – 3 do 5 dni. Bio–program, rekreacija, izleti,... Inf. in rez.: Hotel ŠPIK, tel. 064/881-415, fax 064/881-445.
Restavracija LJUBLJANSKI DVOR	**Dvorni trg 1,** Vas na Veliki petek, soboto in ponedeljek vabi na ribje specialitete ob prazničnih cenah. Odprto od 12.–24. ure. Rez. 216-555
MATEMATIKA IN SLOVENŠČINA	**Starši!** Vse probleme **Vaših osmošolcev** lahko rešite s poceni nakupom dveh vadnic **(1110 nalog). Založba Rokus, tel. 061/10-97-99.**

Vlada Republike Slovenije
Urad za priseljevanje in begunce,
61000 Ljubljana, Riharjeva 38
objavlja delovni mesti

višjega strokovnega sodelavca I
(dva delavca)
Pogoji:
– visoka izobrazba družboslovne smeri
– 5 let delovne dobe
– aktivno znanje enega svetovnega jezika
– znanje računalništva

Z izbranima kandidatoma bomo delovno razmerje sklenili za nedoločen čas, s polnim delovnim časom.

Kandidata morata izpolnjevati splošne in posebne pogoje po zakonu o delavcih v državnih organih. Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v osmih dneh po objavi na naslov: Urad za priseljevanje in begunce, Ljubljana, Riharjeva 38.
13515

GRADIS
TOSIN Ljubljana, d.o.o.

Razpisna komisija podjetja

Gradis – TOSIN Ljubljana, d. o. o., Ljubljana, Letališka 33,

skladno s 27. členom Statuta podjetja razpisuje dela in naloge

direktorja podjetja

Kandidat mora poleg splošnih pogojev po zakonu izpolnjevati še naslednje:
– da ima visokošolsko izobrazbo strojne, ekonomske ali organizacijske smeri oziroma višješolsko izobrazbo ustrezne smeri
– da ima pet let delovnih izkušenj pri vodenju.

Od kandidata pričakujemo, da predloži svojo vizijo razvoja in organizacije podjetja.
Izbrani kandidat bo imenovan za 4 leta.

Kandidati naj svoje prijave z življenjepisom in dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev pošljejo v 15 dneh po objavi razpisa na naslov:
Gradis – TOSIN Ljubljana, d. o. o., 61110 Ljubljana, Letališka 33, s pripisom »za Razpisno komisijo«.

O izbiri bomo kandidate obvestili v 30 dneh po odločitvi.
13511

DNEVNIK »DELO« IZDAJA ČZP DELO, D.O.O. ● USTANOVITELJ DELO D.O.O. ● NASLOV UREDNIŠTVA: LJUBLJANA, DUNAJSKA C. 5, TELEFON N. C. 118-255, ● MALOPRODAJA – KOLPORTAŽA ● YU DELO 31-255 ● POŠTNI PREDAL 29, 61001 LJUBLJANA ● TISK DRUŽBENO PODJETJE DELO – TISK ČASOPISOV IN REVIJ, P. O. LJUBLJANA, DUNAJSKA C. 5 ● NAROČNINA TEL. 118-255, 129-320, 114-226, 119-055, 115-315, FAX 112-163, **REKLAMACIJSKI ODD. DOSTAVE DNEVNIKA »DELO« ZA LJUBLJANO TEL. 061/318-880, LJUBLJANA, DUNAJSKA C. 5, ZA OBMOČJE OBALE TEL. 066/21-386, ZA OBMOČJE CELJA TEL. 063/34-481, ZA GORIŠKO TEL. 065/26-663, ZA ZASAVJE TEL. 061/881-527, ZA DOLENJSKO TEL. 068/65-614, ZA GORENJSKO TEL. 064/216-824, ZA OBMOČJE MARIBORA TEL. 062/26-245, ZA OBMOČJE POMURJA 069/32-566** ● POSAMIČNA ŠTEVILKA STANE 45,00 TOLARJEV, PETKOVA IN SOBOTNA ŠTEVILKA 55,00 TOLARJEV ● **NAROČNINA ZA APRIL 1993 JE 1.170,00** TOLARJEV, ZNIŽANA NAROČNINA ZA UPOKOJENCE 1.053,00 TOLARJEV ● ZA PLAČNIKE PO BANKI (TRAJNI NALOGI) ŠE 5% POPUST ● NAKAZILA NAROČNINE NA TEKOČI RAČUN: ČZP DELO, D.O.O., ŠT. 50102-603-48909 ● POLLETNA NAROČNINA ZA TUJINO JE 468 DEM (ZA LETALSKO DOSTAVO DODATNO ZARAČUNAVAMO PO TARIFI) ● PLAČILA NA DEVIZ. RAČUN PRI LB, ŠT. 50100-620-133-27620-27820/3 ● NOVO – ZA LJUBLJANO: MESEČNA NAROČNINA VEČERNEGA DELA ZA MESEC APRIL JE 1.194,00 SIT ● NAROČILA NA DNEVNIK DELO SPREJEMAMO VSAK DAN IN ZAGOTAVLJAMO DOSTAVO NA DOM V PETIH DNEH OD NAROČILA ● ODPOVEDI LAHKO UPOŠTEVAMO OB KONCU MESECA ● DELO STIK – OGLASNO TRŽENJE, TEL. 318-570, OGLASNA KOMERCIALA, TEL. 133-317, FAX. 302-414, DUNAJSKA 5, VI. NADSTR. PRIZIDKA ● MALI OGLASI: SPREJEM PO TEL. 318-866 ALI OSEBNO NA OKENCU DUNAJSKA 5, ŠUBIČEVA 1 ● OSMRTNICE: OB DELAVNIKIH DO 16. URE OSEBNO NA OKENCU DUNAJSKA 5 IN ŠUBIČEVA 1, FAX. 110-169, OB NEDELJAH IN PRAZNIKIH SPREJEMA OSMRTNICE NEPOSREDNO CENTRALNA REDAKCIJA, DUNAJSKA 5, ALI PO TELEFONU 118-255, 119-055, 115-315

NA PODLAGI ZAKONA O PROMETNEM DAVKU (UR. LIST RS, ŠT. 4/92) IN MNENJA MINISTRSTVA ZA INFORMIRANJE (ŠT. 23/92), Z DNE 30. 1. 1992 SODI ČASOPIS MED PROIZVODE INFORMATIVNE NARAVE PO 13. TOČKI TARIFNE ŠTEVILKE 3, ZA KATERE SE PLAČUJE 5-ODSTOTNI DAVEK OD PROMETA PROIZVODOV.

TELEFON DEŽURNEGA UREDNIKA 318-252, TELEKS YU DELO 31-255, TELEFAKS 311-871.

STIKOVA VROČA LINIJA

ZVEDELI VČERAJ – VELJA DANES!

Naročila za objavo oglasov v STIKOVI VROČI LINIJI sprejemamo po telefonu (061) 113-201, faks 110-169 in na naslov DELO STIK, Ljubljana, Dunajska 5, od 8. do 13. ure za objavo za naslednji dan.

Oprema za trgovine	in vozički za gostinstvo. **VANACO, Lj., tel. 061/121-121.**
TOYOTA **AVTOMOBILI**	**STARLET, COROLLA, CARINA, CAMRY, CELICA** Za vas smo jih uvozili, zato vam jih lahko ponudimo **TAKOJ** po najugodnejših pogojih – gotovinskega nakupa – najema (leasinga) – polog 25, 30, 40 ali 50% – odplačilna doba 2, 3, 4 ali 5 let – obrestna mera 11% letno
PETROL MARKETING tel. 061/318-150	Pod enakimi pogoji vam bomo ponudili tudi terenska in dostavna vozila **4RUNNER, LAND–CRUISER, HIACE, LITEACE, HILUX**
Hoteli »Marina« Izola, »Belvedere« nad Izolo Avtocamp – T.N. Belvedere HTP Belvedere d.o.o.	**U G O D N O – U G O D N O : velikonočne počitnice – 3-dnevni paket samo 3.000 SIT. Otroci do 10. leta starosti brezplačno !! U G O D N O : zakup prostora za počitniške prikolice – samo 1.600 oz. 1.900 DEM z zimovanjem – plačljivo v SIT. Veliki trg 11, 66310 Izola, I N F.: tel. 066/65-325 Hotel Marin**
ALARMNI SISTEMI ZAPAHI ZA VRATA POZLAČENE KLJUKE	Zavarujte svoje stanovanje z brezžičnim alarmnim sistemom ELRO; enostavna montaža, primerno za stanovanja v blokih in za hiše. ANITON TRGOVINA, Stegne, Lj., tel. 061/198-772, od 8.–16. ure.
TELEVIZORJI S E L E C O	**IZREDNO UGODNI** POGOJI NAKUPA IN **LEASINGA** V TEDNU SEJMA ALPE–ADRIA, MERCATOR–OPTIMA, **tel. 061/153-244.**
TRGOVINA VERDE tel. 061/485-796	**SAMSUNG BTV** 51cm, TTX **–650 DEM; BTV** 55cm, TTX **–750 DEM;** 72cm **–1420 DEM,** VIDEO **–590 DEM.** LJ.-POLJE, Cesta XX/16.
Avtošola 3D Tržaška 2, Lj. tel. 061/154-204	Tečaj CPP organiziramo 13.4. in 3.5.93, Prvo pomoč 20.4.93. **Ponovno organiziramo tudi uradni teoretični del izpita.** Uradne ure vsak dan od 10.–16., pon. in sr. od 10.–18., sobota od 9.–12. ure.
RAČUNALNIŠKI MONITORJI	Nudimo vam vse vrste računalniških monitorjev Tatung in Philips: VGA mono, VGA barvni, 14, 15, 17, 20. Vsi monitorji so testirani v toplotni komori, **zagotovljen je servis z originalnimi deli, stalna zaloga in RSO atesti.** NOVE, NIZJE CENE! Pokličite nas! **Monitor d.o.o.,** Kidričeva 41, Jesenice, tel. 064/861-331, 82-883, fax 861-332
EKSKLUZIVNO!! ROYAL, Miklošičeva 38 061/120-141 82/83	**ŠPANIJA samo 419 USD,** 9-dnevna tura Barcelona, Escorial, Madrid, Toledo, Granada, Malaga, Ronda, Sevilla, 16.4. in 1.5. Samo še nekaj prostih mest. **PARIZ,** 6 dni, samo **315 DEM,** 13.4., **ISTANBUL,** 4 dni, od **299 USD** dalje, 15.4. Preživite tudi prvomajske praznike z nami!
SODOBNI POUK na	električnih pisalnih strojih in računalnikih, knjigovodski tečaj za mala podjetja pri DSSA, Resljeva 40 se pričnejo 15.4., 061/314-937.
SAMOLEPILNE OKRASNE LETVE ZA AVTOMOBILE	Yugo, Skala, Škoda Forman, Fiat Uno, Fiat Tipo, R 5, Golf 2, Daihatsu Charade in ostale modele po naročilu. Cene: od 3.564 SIT do 4.752 SIT **KOOP d.o.o. KRŠKO,** tel. 0608/77-509, 061/261-361. Tudi na **sejmu ALPE ADRIA** do 10.4.'93, Hala A, Stojnica 11.
SAMO ZA FRIZERJE	Lasno kozmetiko za profesionalno rabo nemške firme LONDA Vam nudi po grosističnih cenah Frizersko podjetje Ljubljana. Tel. 061/311-030, 132-338.
NAJCENEJŠE AVTOGUME **AVTOMERKUR Šmartinska 152, Lj. BTC, Hala 1 Tel. 061/443-112**	AKCIJA APRIL! Znižanje avtogum SAVA: – 145 R 13 EXACT – maloprodajna cena 3.955 SIT – 155/70 R 13 EXACT – maloprodajna cena 4.518 SIT – 155 R 13 EXACT – maloprodajna cena 4.182 SIT – 175/70 R 13 EXACT – maloprodajna cena 5.068 SIT in še 100 ostalih vrst gum! Brezplačna montaža! Obiščite nas! Vaša trgovina – AVTOMERKUR
EURO 2000 SAMSUNG	**Tudi v letu 1993 najcenejši** – TRGOVINE: Ljubljana, tel. 061/104-330, Novo mesto, tel. 068/25-496, Brežice, tel. 0608/61-936
VRHNIKA 752-392 LJUBLJANA 214-321 CELJE 063/27-654 ANKARAN 066/52-113	**UGODNO–NAJNIŽJE CENE V SLOVENIJI: – TV SAMSUNG** 51 cm, ttx že za 39.990 SIT – **GLASBENI STOLP SAMSUNG 6500** že za 34.900 SIT – **VCR SAMSUNG 2 GLAVI** že za 37.400 SIT. Cene veljajo za gotovino. **COMING d.o.o., TRGOVINE.**
BUTIKI, TRGOVINE!	Velika izbira kvalitetnih kavbojk različnih barv in modelov – diesel, replay. Velprodaja AB Plate d.o.o., 061/711-244.

Prodajamo vrstne hiše blizu Ljubljane,

površine okoli 220 m², z urejeno infrastrukturo. Hiše bodo zgrajene do 3., 4. in 5. gradbene faze; predaja objektov bo julija letos.

Vse informacije po telefonu 061/129-257, 061/0609-613-352, Jože, med 8. in 14. uro.

80

HIŠO, novejšo, na južni strani Seče pri Portorožu, 362 m² stanovanjske površine na zemljišču 2620 m², prodam. ☎ 066 71-310. t-301810-60

POLOVICO dvojčka v Trnovem, 155 m² stanovanjske površine + 310 m² vrta, prodam. ☎ 061 157-314. t-401606-60

POSEST, manjšo – 6.5 ha, s starejšim gospodarskim poslopjem, v okolici Črnomlja, voda in elektrika na parceli, prodam za 33.000 DEM. ☎ 068 57-632. t-502750-60

vikendi

POČITNIŠKO hišo, komfortno opremljeno, za 7 oseb, na Rogli oddam. ☎ 062 656-123, zvečer. t-203304-64

birner

BELJAK, Auenwea 45. tel. 9943-4242-311211 GOVORIMO SLOVENSKO

AVTO OPREMA + OPREMA ZA RIBOLOV
CELOVEC, Südring 325.
tel. 9943/463-36076
VOLKERMARKT/VELIKOVEC.
Klagenfurtestr. 36.
tel. 9943/4232-4740, 4735

V ZALOGI IMAMO NADOMESTNE DELE IN DODATNO OPREMO VSEH ZNAMK

● OPREMO ZA VLEČNE KLJUKE **TOBO** ● BLATNIKE, ODBIJAČE IN PLOČEVINO ZA VSE VRSTE AVTOMOBILOV! ● OLJNE IN ZRAČNE FILTRE **FRAM** ● VODNE ČRPALKE **GRAF** ● KEMIČNE PREPARATE **HOLTS** ● IN MNOGO DRUGIH STVARI!

GRADEC, Eggenbergerallee 27-29, tel. 9943/316-53267
FELDBACH, Schillerstr. 60, tel. 9943/3152-4011
ST-VEIT AN DER GLAN, Klagenfurterstr. 127. tel. 9943/4212-71 570

KOMBI ZASTAVA 850, letnik 85, ohranjen, registriran do 6/93, prodam za 3.800 DEM. ☎ 061 453-459. pt-802630-85

ŠPORTNI REKVIZITI

vodni šport

POCENI prodam surf z novim jadrom F 2 – 5 m². ☎ 061 374-743, zvečer. t-802732-91

ŽENSKO

prijetne zunanjosti z veseljem do dela v strežbi zaposlimo pogodbeno, možnost tudi redne zaposlitve. Ponudbe sprejemamo na naslov: Parks & Jet commerce d.o.o., Gasilska 22, Ljubljana, do 5 dni po objavi v časopisu. t-600463-130

POMOČ V KUHINJI

ali samostojno kuharico z znanjem – ali delnim – nemščine, zaposlim takoj. Pokličite nas po ☎ 9943 42538217 Reinhold Ibounig. pt-600472-130

K SODELOVANJU VABIMO akviziterje – montažerje

tržno zanimivega artikla po vsej Sloveniji, ki so vajeni vrtalnega strojčka in izvijača.
Zaslužek je ODLIČEN. Prijave in informacije po tel. 061/198-584

13535

DELO

dobi

PERSPEKTIVNO

podjetje išče sodelavce za honorarno ali redno zaposlitev. ☎ 061 102-222 int. 338. t-203213-130

DEKLE za delo v šanku honorarno ali redno zaposlim. ☎ 061 773-531 ali ☎ 0609 613-167. pt-203284-130

DEKLE, urejeno, za delo v šanku, honorarno zaposlim v Ljubljani – Šentvid. ☎ 061 738-542 popoldan. pt-301808-130

DVA DELAVCA od 12. do 19. ure honorarno zaposlim. ☎ 061 372-922. t-301821-130

SIMPATIČNO dekle honorarno zaposlim v kava baru. ☎ 061 313-395. pt-401575-130

ZAPOSLIM honorarno voznika B, C, E kategorije, z izkušnjami za mednarodno špedicijo. ☎ 064 422-083, od 19. do 21. ure. pt-401585-130

NEOMEJEN DOHODEK, ob honorarnem pogodbenem ambicioznem sodelovanju, uredite socialni status. Dnevno, 8. – 20. ure, ☎ 062 692-398. t-401587-130

SIMPATIČNO dekle honorarno zaposlim v bifeju. ☎ 061 714-153. t-502785-130

DEMINOX D.O.O. LJUBLJANA

pogodbeno zaposli:
1. trgovske potnike za prodajo profesionalne gostinske posode
2. zastopnike za prodajo DEMEYERE posode na terenu.
Informacije od pon. do petka ☎ 061 556-384, od 8. do 16. ure.

t-600465-130

RAČUNOVODSTVO

za podjetja in obrtnike vodimo v celoti. ☎ 061 128-121, 129-224. t-600464-130

V TRGOVINI

s kozmetičnimi in galanterijskimi izdelki v centru Ljubljane redno zaposlimo prodajalko. Pisne ponudbe pošlite na naslov: Muller d.o.o., Domžale, Ljubljanska 117. t-600473-130

UVOZNO-IZVOZNO

podjetje vabi k sodelovanju agente, trgovske potnike ter podjetnike pri prodaji in distribuciji otroških igrač. Zanimive so predvsem štajerska, dolenjska in primorska regija. Inf. po ☎ 061 121-271. t-600475-130

PRODUKCIJSKO IN TRGOVSKO PODJETJE

išče mlade, ambiciozne sodelavce na področju Kopra, Ljubljane, Postojne in Maribora. Nudimo možnost redne zaposlitve in stimulativni OD. Kličite samo ob delavnikih med 12. in 14. uro po ☎ 061 444-863. t-600476-130

SKLADIŠČNIKA za prodajo opreme, v prodajnem skladišču, honorarno zaposlim. Ponudbe pod »Sposobnost«. t-802678-130

PARKETARSTVO in polaganje vseh talnih oblog za družbeni in zasebni sektor. ☎ 061 577-204 med 7. in 8. uro. t-502741-165-56

Inntal, Tovarna montažnih hiš, d.d. Petrovče, 63301 Petrovče

objavlja prosto delovno mesto

komercialnega referenta

pogoji:
– VII. ali VI. stopnja strokovne izobrazbe ekonomsko-komercialne smeri
– najmanj 1 leto delovnih izkušenj pri samostojnih komercialnih opravilih
– aktivno znanje nemškega jezika
– ZT registracija

Pisne ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev pričakujemo v 8 dneh po objavi na gornji naslov.

13504

ČISTILKO honorarno zaposlim, popoldne ali dopoldne. Ponudbe pod »27.000 SIT«. t-802691-130

ČISTILKO za honorarno delo v kavo baru v Kosezah, iščemo. ☎ 061 50-727 t-802746-130

išče

OPRAVLJAM

knjigovodske in računovodske storitve za mala podjetja. ☎ 061 577-153 od ponedeljka do petka od 16.30 do 20. ure. t-502740-132

varstvo

VARSTVO za otroka starega eno leto, za Bežigradom, iščemo. ☎ 061 340-996. t-502803-133

ŽIVALI

prodam

NEMŠKEGA ovčarja, z rodovnikom, starega 7 tednov, prodam. ☎ 068 23-663. t-401615-150

BREJE koze in zajklje, ter zajce za zakol ali nadaljnjo rejo, prodam. ☎ 061 647-383. t-401616-150

DOBERMANE mladiče, z rodovnikom, prodam. Vrhunsko leglo. ☎ 0608 31-792 in ☎ 068 24-010. pt-502688-150

LEGLO nemških ovčarjev z rodovnikom, cepljene, prodam. Oddaja po 14.4.1993. ☎ 061 771-312. pt-502721-150

DOGE, nemške črne in harlekin, prodam. ☎ 067 54-506 eVGEN. pt-502745-150

AUTOREVOLE MONFALCONE ITALIJA Ul. Timavo 5

Tel. 99-39-481-412177 – faks 99-39-481-412157

GOLF	od 15.000.000 ITL	AUDI 80	od 22.500.000 ITL
POLO	od 10.500.000 ITL	FIESTA	od 12.000.000 ITL
PASSAT	od 19.900.000 ITL	SUPERESCORT	od 15.400.000 ITL
VENTO	od 18.500.000 ITL	MONDEO	od 20.441.000 ITL

OD LETA 1897 ZLATARNA IN URARNA V GORICI

Šuligoj

POPUSTI DO 50%
PRI VSEH ARTIKLIH, RAZEN ZLATU
GORICA – UL. CARDUCCI 49 – Tel. 99–39–481/535657

TECNO MUSIC – Via Imbriani 10, TRST tel. 9939/40/631736
– novi in rabljeni glasbeni inštrumenti P.A. sistemi

KEYBOARDS – Via Giulia 33, TRST – tel./faks 9939/40/ 566787
– tipkovnica za amaterje in profesionalce – computer – music – posnetki – DJ sampler

66

Srečna polica naročnikov DELA

GRUNDIG avtoradio 1700 VD, 12 speicher, 2 x 14 W
samo **240 DEM** neto

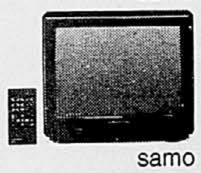

GRUNDIG, barvni TV, 51 cm, 51–050
samo **663 DEM** neto

kiendler

Elektrocenter, 8430 Lipnica (Leibnitz), Grazerstr. 2, 9943/3452-3383
GOVORIMO SLOVENSKO!

MALI OGLASI

TEL. 318-866

Pri okencu:
Šubičeva 1, Dunajska 5

Male oglase sprejemamo:
ponedeljek, sreda od **8.–18.** ure
torek, petek od **7.–16.30**
četrtek od **7.–19.** ure
Male oglase za naslednji dan sprejemamo do **11.30**

STANOVANJA

prodam

V LUCIJI prodam opremljeno mansardno stanovanje. ☎ 066 79-358. t-100140-10

V PIRANU prodam stanovanje, 63 m², adaptirano, takoj vseljivo, po 1.400 DEM/m². ☎ 066 73-545, dopoldan ali ☎ 066 75-973, popoldan. pt-203205-10

DIMNIKAR BELTINCI P.O.

razpisuje dražbo za prodajo enosobnega stanovanja v Murski Soboti Lendavska 57 z izklicno ocenjeno ceno 3.079.710,00 SIT. Dražba bo 15.4.93 ob 8. uri v prostorih podjetja. Interesenti so dolžni položiti 10 % varščino. t-600474-10

V PIRANU prodam popolnoma adaptirano garsonjero z novo opremo, 22 m², s posebnim vhodom, takoj vseljivo. ☎ 066 73-545, dopoldan ali ☎ 066 75-973, popoldan. pt-203207-10

STANOVANJE, 60 m², v Piranu, na Kokovem trgu, sončno, z teraso 50 m², prodam. ☎ 066 76-734. pt-401580-10

V BOHINJU prodam lastno trosobno stanovanje v pritličju, z lastno CK, ter garažo. ☎ 064 721-013. t-502677-10

PRAZNO stanovanje, 85 m², v središču Celja, primerno tudi za pisarne, prodam. ☎ 066 72-611. pt-502680-10

RENOVIRANO stanovanje v Piranu, prodam za 90.000 DEM. ☎ 066 76-869 po 19. uri, nedelja cel dan. pt-502706-10

V NOVIH Jaršah, prodamo dvosobno stanovanje, 58 m², VI. nadstropje, z balkonom, telefonom, centralno, plinovod, staro 13. let. Cena 1.600 DEM/m². ☎ 061 157-314. t-502805-10

OPOZARJAM

pred nakupom predmetov, ki jih ponuja v prodajo žena Dušanka Sodnik, Vodnikova 6, Ljubljana, ker so ti predmeti skupno premoženje, pridobljeno v trajanju najinega zakona. Za odprodajo teh predmetov ne dajem svojega soglasja. Dušan Mernik, Vodnikova 6, Ljubljana. t-700994-10

kupim

GARSONJERO ali enosobno stanovanje v Ljubljani kupim za gotovino. ☎ 061 214-213 od 9 do 13 in od 16 do 18. ure t-401612-12

DVO ali trisobno stanovanje v Ljubljani kupim za gotovino. ☎ 061 214-213 od 9 do 13 in od 16 do 18. ure. t-401613-12

oddam

HIŠO V LUCIJI, oddam v najem. ☎ 066 75-586, od 8. – 10. ure. pt-203225-14

NOVO hišo na Bledu in komfortno trisobno stanovanje na Bledu, oddam v vedletni najem. ☎ 061 223-421, od 9. do 12. ure ali ☎ 064 78-000, v ponedeljek. t-203319-14

DVOSOBNO stanovanje v Šiški in štirisobno stanovanje v Črnučah, oddam. ☎ 061 157-314. t-401607-14

GRADBENI MATERIALI

prodam

OKNO 120 x 120, in okno 140 x 120, dva okna 60 x 60, balkonska vrata 80 x 220, vse zastekljeno in s porknami, vhodna vrata 110 x 210 / smreka/, dvojna notranja vrata bukkev natur, krilo 85 s podboji 81 / 15, prodam. ☎ 063 857-319. t-401617-35

APARATI IN STROJI

prodam

HIDRAVLIČNI žamar – amerikaner- za paralelno žaganje desk, znamke WD, širine 65 cm, prodam. Možna zamenjava za hlodovino ali žagan les. ☎ 064 64-306. pt-401618-40

KOPIRNI APARAT xerox 2510, za načrte, suhi postopek. Ugodno! ☎ 067 21-060 ali ☎ 067 23-200. pt-203265-40

LOKAL, 22 m², v Radoljici, primeren za prodajo tekstila, prodam ali oddam. ☎ 064 44-679, od 20. do 21. ure t-401578-50

TRISOBNO stanovanje na Einspilerjevi, v Ljubljani, primerno za poslovne prostore, ugodno prodam. ☎ 061 223-421, od 9. do 12. ure. t-203318-50

IGRALNI AVTOMATI:

prodaja pokerjev, prodaja avtomatov, jolly card, 5×5, magic card, vegas, as, cherry master. Pikada novomatic za osem igralcev in pikada nerkur. Na zalogi špice, peresa ter ostali deli za pikada. Lambo elektronika, Turnerjeva 22, Maribor, delovni čas od 8. do 16. ure, ☎ 062 211-504. t-600477-50

AUSTRIA 7 JACKPOT

Stopnjevalni jackpot velja na dan 7.4.1993

7.310.700 ATS

CASINO GRAZ Tel: 9943/316-83 25 78 **CASINO VELDEN** Tel: 9943/4274-20 64

KOORDINAT oerlikon, z orodjem, prodam. ☎ 063 851-174. t-100141-40

ŠKARJE za rezanje papirja, širine 72, prodam. ☎ 065 61-154. t-502778-40

LOKALI

prodam

GOSTINSKI lokal, nedokončan – Kava bar – v Zupančičevi jami, ugodno prodam. ☎ 061 157-314. t-401605-50

POSLOVNI PROSTOR,

nov, v centru Domžal, SPB, 75 m², CK, parket, prodamo (1.600 DEM/m²) ali oddamo za daljše obdobje (1.500 DEM/mesec). ☎ 061 712-170, fax 712-190. pt-600454-50

oddam v najem

DAJEMO

v najem vpeljano restavracijo in kuhinjo, velikosti cca 200 m², blizu italijanske meje. Pismene ponudbe pošljite pod šifro »Restavracija«. pt-203272-53

VPELJANO samopostrežno trgovino, na prometni točki, na Viru, pri Domžalah, oddam. ☎ 061 711-072. t-203305-53

POSEST

prodam – hiše

NOVEJŠO lepo urejeno dvodružinsko hišo, v Tacnu, prodam. ☎ 061 223-421, od 9. do 12. ure. t-203317-60

VRTNO hišo – brunarico, z otroškim igriščem, floris 280 x 365, prodam za 2.700 DEM in skodle dolžine 80 cm. ☎ 064 721-420. t-502725-64

MOTORNA VOZILA

alfa romeo

ALFA 33 1.5 nuova, letnik 90, kovinsko črna, alarm in ostala dodatna oprema, prodam. Osnovna cena je 16.000 DEM, ostala oprema po dogovoru ☎ 061-110-150, ☎ 061-575-110 pt-902044-70

citroën

CITROEN GS, letnik 1980, zadaj zaleten, prodam ali zamenjam za priklop (novi tip) za Renault 5. ☎ 061 854-393. t-301817-72

CITROEN AX FIRST 1,1 l,

s katalizatorjem, bele barve, 3 vrata, nov, prodamo. ☎ 067 32-109. pt-600453-72

fiat

FIAT REGATO 100 SIE, letnik 3/87, prodam. ☎ 066 54-246, po 16. uri. t-203263-73

golf

GOLF JXD letnik 88, dobro ohranjen, prodam. ☎ 063 748-131. t-301842-74

GOLF diesel, letnik 86/november, temno modre barve, 65.000 km, z šibedahom – solar, nujno prodam. ☎ 061 318-510. t-301857-74

GOLF GTI,

16 V, mišja kovinska, 5 vrat, klima + pomična streha; GOLF GTI 16 V, bel, 3 vrata, 2 x AIR – BAG – dobava prvi teden maja. Currency, Parmova 53, ☎ 061 117-244 int. 204 ob delovnikih 9 do 12. ure in od 13 do 15. ure. t-502748-74

GOLF bistro, rdeč, letnik 11/1988, ugodno prodam. ☎ 061 792 286. t-502793-74

japonski avtomobili

DAIHATSU charade TD, september 90, ugodno prodam. ☎ 063 38-443 popoldan t-301856-75

NISSAN suny, letnik november 1992, zaleten, prodam. Ogled vsak dan po 16. uri. ☎ 061 226-752. t-502801-75

renault

RENAULT 11, letnik 87, 96.000 km, prodam. Samo resne ponudbe po ☎ 065 31-328. t-203268-78

R 4, letnik 1991, rdeče barve, dobro ohranjen, prodam. ☎ 061 319-952. pt-401553-78

R 4, bele barve, prvi lastnik, letnik 1991, ugodno prodam. ☎ 064 712-713. t-401603-78

ostala motorna vozila

FORD escord 1.8 diesel, letnik 1991, ugodno prodam. ☎ 064 861-303. pt-203306-80

OPEL

astra 1.4 i GL, nov, 24.800 DEM, Peugeot 405 SR, letnik 1989, Opel kadet 1.3 S, 3 vrata, letnik 1989, Jugo 55, letnik 1984, ugodno prodam. ☎ 061 611-276. pt-502791-80

tov. vozila in prikolice

VLAČILEC Mercedes 16 32, letnik 1979, registriran do 9/1993, v dobrem stanju, prodam z delom. ☎ 064 68-719. t-502684-85

Canon
Fotokopirni aparati
☎ ugodne cene
☎ odlog plačil
☎ kredit
☎ leasing
☎ najem
BIROX d.o.o.
Tel. 061/551 681,551 798.

brother STREICHER SINGER PFAFF

ŠIVALNI, PLETILNI IN OWERLOCK STROJI ZA GOSPODINJSTVO IN INDUSTRIJO

SINGER– šivalni stroj, 20 programov	**380 DEM neto**
brother – pletilni stroj	**480 DEM neto**
brother – **OWERLOCK**	**650 DEM neto**
SINGER– likalni stroj s paro	**550 DEM neto**
PFAFF – industrijski z mizo in motorjem (rabljen)	**990 DEM neto**

Smo na sejmu v Ljubljani od 5. do10. aprila in na sejmu v Kranju od 2. do 9. aprila!

CELOVEC, center, 10. oktoberstr. 24, tel. 9943-463-513648, faks 9943-463-5061115.

VELEMESTNI NAKUPI V TRSTU

Edino mesto, kjer po najbolj ugodnih cenah in menjalnem tečaju dobiš vse, kar želiš. Poleg tega pa ti v trgovinah s tem znakom takoj

TAX FREE FOR TOURISTS
Europe Tax-free Shopping

povrnejo tudi davek IVA.

de dolceti m.&c.

Ne pozabite, da imate na razpolago 3.500 parkirišč.

C.C.I.A.A.

Trst - mesto, kjer z nakupom prihraniš!

TELEVIZIJA

SLOVENIJA I

10.20–0.25 TELETEKST TV SLOVENIJA
10.35 VIDEO STRANI
10.45 NAJLEPŠE PRAVLJICE SVETA (2/9 del otroške nanizanke)
11.10 VIDEOŠPON
11.55 UMETNIŠKI VEČER, NIKO GRAFENAUER (VPS 1140)
12.45 ANTOLOGIJA SLOVENSKE POEZIJE
13.00 POROČILA
13.05 POSLOVNA BORZA, ponovitev
13.15 VIDEO STRANI
14.25 FILMSKO POPOLDNE
JEZUS IZ NAZARETA ponovitev italijansko angleške nadaljevanke, 3/4
15.55 VRNITEV NA OTOK ZAKLADOV (VPS 1555) (RETURN TO THE TREASURE ISLAND – 10., zadnji del angleške nadaljevanke)
17.00 TV DNEVNIK I
17.15 HUCKLEBERRY FINN (5/26 del angleške otroške nadaljevanke)
17.40 RISANKA
17.45 Z DAMJANOM OVSCEM
O velikonočnih simbolih, 1. oddaja
18.00 REGIONALNI STUDIO KOPER
18.50 16 ČRK
(Tv igrica)
19.15 RISANKA
19.30 TV DNEVNIK II
20.05 FORUM
20.25 VELIKI PETEK PRI EVANGELIČANIH (reportaža)
20.35 RUŠEVEC (dokumentarna oddaja)
21.10 KRIŽEV POT V KOLOSEJU (prenos iz Rima)
22.35/22.45 TVDNEVNIK3, VREME (VPS 22.30)
23.00 ŠPORT
23.05 TV JUTRI
23.10 VEČERNI GOST: prof. Franz Huber (VPS 23.05)
0.15 VIDEO STRANI

TELETEKST TVS

IZ ŠOLSKIH KLOPI
Učenci 3. b-razreda OŠ Ivana Groharja iz Škofje Loke so nam poslali pesmice o pomladi.
POMLAD
Pomlad prišla je,
spet je vse toplo,
sonce nagnalo je
zimo mrzlo.

Spet ptički prepevajo
kot vsako pomlad,
se ženijo radi,
jih vsak ima rad.

SLOVENIJA II

10.40–0.35 TELETEKST TV SLOVENIJA
10.55 TEDENSKI IZBOR
10.55 ŽE VESTE, ponovitev
11.25 GOSPODARSKA ODDAJA: MADE IN SLOVENIA, ponovitev
12.05 ISKANJE SALOME (AUF DER SUCHE NACH SALOME – ponovitev 3/6 dela švicarske nadaljevanke)
13.00 POROČILA
13.05 VIDEO STRANI
16.40 OSMI DAN, ponovitev
17.30 ALPE-DONAVA-JADRAN
18.00 TOK TOK, kontaktna oddaja za mladostnike
18.45 ZNANJE ZA ZNANJE – UČITE SE Z NAMI
19.30 TV DNEVNIK II
19.56 ŠPORT
20.05 VIKTORJI IN LIMONE 1992, REPORTAŽA STUDIA CITY
20.30 DOLGA POT DOMOV, ameriški film (ČB)
22.05 GLASBENI UTRINEK
DARJAN BOŽIČ: TO DUKE
22.25 TV JUTRI
22.30 Z DAMJANOM OVSCEM O VELIKONOČNIH SIMBOLIH, ponovitev 1. oddaje
22.40 SOVA
JEZUS IZ NAZARETA (JESUS OF NAZARETH – 4., zadnji del italijansko/angleške nadaljevanke, 1977)
0.25 VIDEO STRANI

KOPER

13.00 MANNIX (ameriška nanizanka)
13.50 JUKE BOX, ponovitev
16.00 NOVICE
16.05 ČAROBNA SVETILKA, otroški program
DOLGO ISKANJE (angleška dokumentarna serija)
VOHUNA (I SPY – ameriška nanizanka)
17.20 MERIDIANI, ponovitev
18.00 STUDIO 2
18.50 PRIMORSKA KRONIKA
19.00 TV DNEVNIK
19.25 MANNIX (ameriška nanizanka)
20.15 NOČNI SODNIK (ameriška nanizanka)
20.40 SLAVNOSTNI KONCERT OB ZAKLJUČKU PRAZNOVANJA 300-LETNICE ROJSTVA GIUSEPPA TARTINIJA
SALZBURŠKI KOMORNI ORKESTER
22.00 TV DNEVNIK
22.10 PET VRAT V PEKEL (ponovitev ameriškega barvnega filma, 1958)
23.45 NOČNI SODNIK (ameriška nanizanka)

A KANAL

9.00 MCM
10.40 RIS, risanke in spoti
10.50 ASTROLOŠKA NAPOVED
11.00 DRUGAČEN SVET (ponovitev 134. dela ameriške nadaljevanke)
11.50 DOBER NAKUP
12.00 A SHOP
12.15 MCM
13.00 VIDEO STRANI
18.05 A SHOP
18.20 DOBER NAKUP
18.30 ROCK STARINE, ponovitev 8. oddaje
19.00 A SHOP
19.15 MCM
20.00 RISANKE
20.15 DNEVNO INFORMATIVNI PROGRAM
20.30 DRUGAČEN SVET (ANOTHER WORLD – 135. del ameriške nadaljevanke)
21.20 DAN PO JUTRIŠNJEM (14. del ameriške poljudnoznanstvene serije)
21.50 NIZEK UDAREC (LOW BLOW – ameriški barvni film)
23.20 ROCK STARINE, 9. oddaja
23.50 DNEVNO INFORMATIVNI PROGRAM
0.05 POROČILA V ANGLEŠČINI: DEUTSCHE WELLE
0.30 ASTROLOŠKA NAPOVED
0.40 LIVE&KICKIN', ponovitev
1.40 A SHOP
1.55 VIDEO STRANI

HTV I

7.45 PREGLED SPOREDA
7.50 TV KOLEDAR
8.00 DOBRO JUTRO, HRVAŠKA
POROČILA
ZGODBE IZ MONTICELLA (102. del)
10.00 POROČILA
10.05 TV ŠOLA
11.30 HRVAŠKE ZGODBE IN NOVELE: SKRIVNOSTNO PISMO, 3., zadnji del
12.00 TOČNO OPOLDNE
POROČILA
KO SE SVET VRTI (AS THE WORLD TURNS – 102. del ameriške nadaljevanke)
13.30 MIKSER M
14.00 POROČILA
14.05 SLIKA NA SLIKO, ponovitev
14.50 KENNEDYJEVI IZ MASSACHUSETTSA (THE KENNEDYS OF MASSACHUSETTS – ponovitev 4/6 dela ameriške nadaljevanke)
15.50 THE BIG BLUE (spored za UNPROFOR)
16.00 POROČILA
16.05 TEČAJ NEMŠČINE (25/26)
16.35 MALAVIZIJA
VELIKE DOGODIVŠČINE: HIAWATHA
17.30 HRVAŠKA DRŽAVA IN LJUDJE
18.00 POROČILA
18.05 IZZIV DUHA
18.10 MORJE
18.40 SANTA BARBARA (373. del ameriške nadaljevanke)
19.30 DNEVNIK I
20.05 HRVATI, KI SO USTVARJALI SVET: PAPEŽ SIKST V. (dokumentarna oddaja)
21.00 KRIŽEV POT, prenos iz Rima
22.35 DNEVNIK II
23.00 SLIKA NA SLIKO
23.45 POROČILA V NEMŠČINI
23.50 POROČILA
0.00 SANJE BREZ MEJA

HTV II

19.30 DNEVNIK
20.05 FILM-VIDEO-FILM
20.45 CYRANO DE BERGERAC (francoski barvni film, 1990)
Po igri Edmonda Rostanda
23.05 NOČNA IZMENA
LOVEJOY (4/12 del angleške nanizanke)
DRUŽINA ADDAMS
(THE ADDAMS FAMILY – 3/16 del ameriške čb humoristične nanizanke, 1964)
HIŠA OPIC (MONKEY HOUSE – 1/3 del nanizanke)
ZGODBA OČETA CLEMENTSA
(FATHER CLEMENTS STORY – ameriški barvni film, 1988)
3.00 HOROSKOP

AVSTRIJA I

6.00 TELETEXT
9.00 JUTRANJI PROGRAM: Čas v sliki/9.05 Zahodno od Santa Feja, Svoboden kot sokol/9.30 Kultra, kulturni magazin 3sat/10.00 X-Large, pon./10.25 Metamorfoze/10.30 Potovanje na sever, avstralski film (1986)/12.05 Kraljestvo narava/12.15 Domače reportaže, pon./13.00 Čas v sliki
13.10 JAKOB ZA PLAVIMI VRATI, otroški film
14.45 EVROTURIZEM, pon.
15.00 JAZ IN TI, otroški program:
15.05 HEIDI, risana serija
15.30 AM, DAM, DES
15.50 SAMOZAVESTEN OTROK, Psihokomatično
16.15 COOL
16.30 VIDEO USPEŠNICE IN KVIZ
17.00 MINI ČAS V SLIKI
17.10 WURLITZER
18.00 ČAS V SLIKI
18.05 HARRY IN HENDERSONOVI, Harryjeva ugrabitev
18.30 PRIJATELJI, Dekliščina
19.22 ZNANOST
19.30 ČAS V SLIKI/VREME
20.00 ŠPORT
20.15 PRIMER ZA DVA, Strahopetci ne ubijajo
21.15 NA DRUGI STRANI AFRIKE (Out of Africa – ameriški film, 1985)
23.50 ČAS V SLIKI/ŠPORT
0.15 MOČ IN NJENA CENA (Il contesto – italijansko-francoska politična srhljivka, 1975)
2.10 POROČILA/TISOČ MOJSTROVIN

AVSTRIJA II

8.30 VREMENSKA PANORAMA
12.40 TISOŠ MOJSTROVIN
12.50 Nibelunški prstan
SOMRAK BOGOV, 1. dejanje opere R. Wagnerja
15.01 JEZUS IZ NAZARETA, 3/4 del nadaljevanke
16.30 Mesta in ljudje
ANTWERPEN, Alegorija prestolnice
17.15 PIRAMIDE, 2., zadnji del
18.00 EVANGELIČANSKA MAŠA
19.00 REGIONALNA POROČILA
19.30 ČAS V SLIKI
20.15 Univerzum:
SEVERNA SVETLOBA, Skrivnosti na nebu
21.15 PO RDEČE-BELO-RDEČIH SLEDOVIH, zadnji del: Pihalna godba, Maje in Karibi
22.00 ČAS V SLIKI
22.30 SOJENJU JEZUSU, Anatomija pravne napake
0.15 POROČILA/TISOČ MOJSTROVIN

RAI 1

6.00 Brez mreže, Marcella – Fred Bongusto/6.55 Jutranji program, vodita Livia Azzariti in Puccio Corona/10.00 Poročila/10.15 Nedolžni grehi, ameriški film, 1957, režija Philip Leacock; igrata Flora Robson in Catherine Lacey/vmes ob 11.00 Poročila/11.55 Vreme/12.00 Vso srečo, žrebanje lota/12.30 Poročila/12.35 Gospa v rumenem, serija/13.30 TV dnevnik/Tri minute za . . .
14.00 ZGODE IN NEZGODE
14.30 ITALIJANSKE KRONIKE
14.45 NAREDI SAM, 12. del
15.30 MODRO DREVO, program za najmlajše
16.00 BIG, otroška oddaja
18.00 POROČILA
18.10 VPRAŠANJA O JEZUSU, 2. del
19.40 ALMANAH
19.50 VREME
20.00 TV DNEVNIK
20.40 CERKEV JUTRIŠNJEGA DNE
21.10 KRIŽEV POT, prenos iz Kolizeja v Rimu, vodi papež Janez Pavel II.
22.30 TV DNEVNIK
22.40 DNEVI OTROŠTVA, 3. del
0.00 NOČNI TVD
0.45 OPOLNOČI
1.10 GLAS, OTROŠTVO MATERE TEREZIJE (Italijanski film, 1982)
2.45 POROČILA
3.00 IGRANI FILM
4.35 POROČILA
4.45 ZABAVA

RAI 2

6.00 Univerza: Tečaj iz matematike/7.00 Tom in Jerry, risanke/Zgodbe za velike in male, otroški program/7.45 Modro drevo/8.25 Furia, Fotografski natečaj/8.45 Poročila/9.05 Zeleno/9.30 Meč in križ, italijanski film, režija Carlo L. Bragaglia; igrata Yvonne De Carlo in Jorge Mistral/11.30 Poročila/11.55 Vaše zadeve, vodi Fabrizio Frizzi/13.00 Ob trinajstih/13.45 Politična tribuna/14.20 Kadar se ljubi, serija/14.45 Santa Barbara, serija
15.30 MED NAMI POVEDANO
17.00 POROČILA
17.25 ŽIVLJENJSKI POGUM
18.10 ŠPORTNA POROČILA
18.20 INŠPEKTOR TIBBS, Kraljeva ugrabitev
19.15 BEAUTIFUL,686. del
19.45 TV DNEVNIK
20.15 ŠPORT
20.30 VAŠE ZADEVE, zabavno oddajo vodi Fabrizio Frizzi
23.15 TV DNEVNIK
23.35 PEGAZ
0.10 ROMANTIČNA ANGLEŽINJA (Angleški film, 1975)
2.10 UČITELJI (Ameriški film, 1984)
4.30 ULICE SAN FRANCISCA, serija
5.30 VIDEOCOMIC

MADŽARSKA I

5.40 DOBRO JUTRO, MADŽARSKA, magazin
8.35 ČEZ DAN, informativni program
15.30 LETNI KOLOBARJI, za upokojence
16.00 POPOLDANSKI SALDO, pregled dogodkov dneva
16.10 ZA OTROKE, risanke
16.45 SVET DENARJA
17.00 BOGOSLUŽJE, posnetek iz reformatorske cerkve
18.00 OKNO
18.55 VPRAŠANJA KRISTIJANOV
19.00 ZA BOLJŠI JEZIK
19.10 SVET FILMA
20.00 DNEVNIK
20.40 DALLAS, ponovitev
21.35 PANORAMA, svetovna politika
22.45 SEPARATION, angleški tv film
0.05 TONI LAKATOS, workshop 1. del
0.55 DNEVNIK, DNEVNIK BBC

MADŽARSKA II

6.00 SONČNI VZHOD, jutranji program (do 10.00)
10.05 BREG Z LUČMI, film
15.10 ALPE–JADRAN–DONAVA, magazin
15.40 ZA OTROKE, žepni tv, risanka
16.30 HELIKOPTER, aktualni zvezdniki iz zraka
17.00 DNEVNIK
17.10 VELIKI ZORNI KOT, regionalni in zamejski programi, izbor
18.00 DNEVNIK
18.10 REGIONALNI DNEVNIKI
18.35 NAŠ NOTRANJI SVET, poljudnoznanstvena serija
19.35 KONCERT, igrajo newyorški filharmoniki
22.00 VEČERNI SALDO, pregled dogodkov dneva
22.25 ŽIVLJENJE MI JE SEN, dokumentarni film
23.10 JUBILEJ,20-obletnica ansambla Skorpió

SATELITSKA TV

SKY ONE

7.00 THE DJ KAT SHOW; 9.40 LAMB CHOP'S PLAY-A-LONG; 10.10 RISANKE PRED ŠOLO; 10.30 THE PYRAMID GAME; 11.00 STRIKE IT RICH; 11.30 KONCENTRACIJA; 12.00 DRZNI IN LEPI, 13.00 SOKOLOV GREBEN; 14.00 E STREET; 14.30 DRUGAČEN SVET; 15.20 SANTA BARBARA; 15.45 MAUDE; 16.15 DIFF'RENT STROKES; 18.00 STAR TREK: THE NEXT GENERATION; 19.00 GAMES WORLD; 19.30 E STREET; 20.00 RESCUE; 20.30 DRUŽINSKE VEZI; 21.00 V; 22.00 ROKOBORBA; 23.00 CODE 3; 23.30 STAR TREK: THE NEXT GENERATION; 0.00 STUDS

SUPER

5.30 VICTORY; 6.00 SUPER SHOP; 7.30 AGENDA; 8.00 NOVICE; 9.00 THE MIX; 9.30 SUPER SHOP; 12.00 DOKUMENTAREC; 12.30 BUSINESS INSIDER; 13.00 AGENDA; 13.30 INSIDE EDITION; 14.00 ABSOLUTELY LIVE; 15.00 THE JAM; 16.30 ON THE AIR; 18.30 BONANZA; 19.30 TURN OF FATE; 20.00 ZNANOST; 20.30 FILM EUROPE; 21.00 INSIDE EDITION; 21.30 EVROPSKI MAGAZIN; 22.00 NOVICE; 22.30 EVROPA POSLOVNO; 22.45 US MARKET WRAP; 23.00 LOVE FROM A STRANGER (Ameriški triler, 19347; 0.45 IMAGE BANK/THE MIX; 2.00 CHINA NEWS EUROPE; 5.00 THE MIX

RTL

6.00 VELIKA NAGRADA (Ameriški film, 1944); 8.10 NEVARNOST V DOLINI TIGROV (Ameriški mladinski film, 1965); 9.45 UMETNOST IN SPOROČILO; 9.50 FIREBIRD TORNADO (Ameriški akcijski film, 1982);; 11.10 BITKA ZA RIM (Nemško-italijanski zgodovinski spektakel, 1968); 14.40 ROKE PROČ OD MOJE HČERKE (Ameriška komedija, 1989); 16.30 E. T. – VESOLJČEK (Ameriški zf film, 1982); 18.00 ENAJST 99; 18.45 POROČILA; 19.15 QUINCY, Smrt v igralnici, 1. del; 20.15 NAZAJ V PRIHODNOST III. (Ameriška zf komedija,1989); 22.35 ROJEN 4. JULIJA (Ameriški protivojni film, 1989); 1.25 GIMNAZIJCI NA POTEPU (Ameriška komedija, 1983); 3.15 MLADI IN BREZVESTNI (Ameriška drama, 1984); 4.50 KNIGHT RIDER, pon.; 5.40 RISANKA

EUROSPORT

8.30 AEROBIKA; 9.30 KONJENIŠTVO, pon.; 10.00 HOKEJ NA LEDU: NFL; 12.00 NOGOMET, pon.; 14.00 FORMULA 1 ZA VN EVROPE; 15.00 HOKEJ NA LEDU: Finska – Francija; 16.30 EUROFUN; 17.00 GO KART; 16.00 MOTOCIKLIZEM; 16.30 FORMULA 1, pon.; 19.30 ŠPORTNE NOVICE; 20.00 MEDNARODNI MOTOŠPORT; 21.00 HOKEJ NA LEDU: NHL; 22.00 KOŠARKA: NBA; 22.30 BOKS; 0.00 FORMULA 1, pon.; 1.00 EUROFUN; 1.30 ŠPORTNE NOVICE

MTV

7.00 AWAKE ON THE WILDSIDE, vodi Rebecca de Ruvo; 10.00 VIDEO, vodi Paul King; 13.00 VIDEO, vodi Simone Engelen; 16.00 GREATEST HITS, vodi Paul King; 17.00 COCA COLA REPORT, vodi Kristiane Backer; 17.15 MTV V KINU, vodi Pip Dann; 17.30 POROČILA; 17.45 TRIJE OD ENEGA; 18.00 THE PULSE WITH SWATCH; 18.30 MTV PRIME, vodi Pip Dann; 20.00 DIAL MTV; 20.30 FREE YOUR MIND – THE FACISM DEBATE; 22.00 GREATEST HITS, pon.; 23.00 COCA COLA REPORT, pon.; 23.15 MTV V KINU, vodi Pip Dann; 23.30 POROČILA; 23.45 TRIJE OD ENEGA; 0.00 MANO NEGRA SPECIAL; 1.00 THE PULSE WITH SWATCH; 1.30 VIDEO, vodi Kristiane Backer; 2.00 CHILL OUT ZONE

SATI

6.05 PONOVITVE: Pravica iz teme/Klip-klap; 7.30 ZA OTROKE: Buckt O'Hare/8.00 Silverhawks/8.30 Peter Pan/9.00 Astro dinozavri/9.30 Superboy; 10.00 LUCAS (Ameriška najstniška komedija, 1986); 11.40 VRATA IZDAJALCEV (Nemško-angleška kriminalka, 1964); 13.10 ŽIVLJENJE Z DRUGE PLATI: KAKO NAS VIDIJO ŽIVALI, 1/6 del angleške dokumentarne serije (1992); 13.45 POT V INDIJO (Angleški film, 1984); 16.30 TOČNO OPOLDNE (Ameriški vestern, 1952); 18.00 KRONZUCKER NA POTI, Odprava v Kalifornijo; 18.45 POROČILA; 19.00 TA PRISRČNA BITJA (Južnoafriški dokumentarni film, 1970/74); 20.40 TORA! TORA! TORA! (Ameriški vojni film, 1969); 23.05 NOČ GENERALOV (Angleško-francoski film, 1966); 1.30 PONOVITVE: Vrata izdajalcev, film/2.55 Tora! Tora! Tora!, film/5.15 Lucas, film

PREMIERE

7.00 Romeo predstavlja/8.00 Top Golf, Masters iz Auguste/8.30 The Prize, Rockefellerjev kartel, 1. del/9.35 Madame Bovary (Francija, 1991)/12.00 0137/12.45 Šport/12.50 Kino '93/13.15 Romeo predstavlja/Kiti, dokumentarec; 14.50 TRIJE MOŠKI IN GOSPODIČNA (Ameriška komedija, 1990); 16.30 Hokej, nemška zvezna liga; 17.35 ČISTO NORMALNI POROČNI DAN (Ameriška tragikomedija, 1990); 19.00 The Kids in The Hall/19.30 Povej mi, kjer so rože, za kulisami musicala Marlene; 20.15 ODLOČITEV IZ LJUBEZNI (Ameriška drama, 1991); 22.10 OSCAR (Ameriška komedija, 1991); 0.50 Top Golf/0.30 Poljub pred smrtjo (ZDA, 1991)/2.00 Men At Work (ZDA, 1990)/3.30 Družinska čast (ZDA, 1990)/5.00 Koščen neba (ZDA, 1991)/5.30 Planinski živalski svet

MOVIE CHANNEL

7.00 AROUND THE WORLD WITH DOT; 8.20 DELTA SPACE MISSION; 9.35 BULLSHOT; 11.05 FLIGHT TO TANGIER; 13.00 THE DRAGON THAT ALMOST WASN'T; 15.00 TRAPEZE; 17.00 SHOUT; 19.00 DROP DEAD FRED; 21.00 THE HARD WAY; premiera!; 23.00 DEATH DREAMS; 0.45 RAINBOW DRIVE; 2.25 RUN; 4.00 SIGNS OF LIFE

RADIO

PRVI PROGRAM

(UKV 88,5; 90,0; 90,9; 91,8; 92,9; 94,1; 96,4 MHz, od 16.00 SV 918 kHz)
4.30 Jutranji program; **5.50** Jutranja gimnastika; **6.50** Dobro jutro, otroci; **8.05** Radio GA – GA; **10.00** Program A – 1; **10.30** Pregled slovenskega tiska; **11.00** Poročila; **11.05** Petkovo srečanje; **12.15** Na dananji dan; **12.30** Kmetijski nasveti; **13.00** Danes do 13.00-ih; **13.45** Tuji tisk; **14.05** Poslovne informacije; **15.30** Dogodki in odmevi; **16.00** Obvestila; **16.15** Za in proti; **17.05** Studio ob 17.00; **18.30** Gremo v kino; **19.00** Radijski dnevnik; **19.30** Obvestila; **19.45** Lahko noč, otroci; **20.00** Oddaja za pomorščake; **20.30** Slovencem po svetu; **22.00** Zrcalo dneva; **23.05** Literarni nokturno – Jože Pogačnik: golgota; **23.15** Nočni program

DRUGI PROGRAM

(UKV 87,8; 92,4; 93,5; 95,3; 96,9; 97,7; 98,9; 99,9 MHz)
5.30 Val 202 – jutro; **8.00** Val 202 – dopoldan; **9.10** Koledar prireditev; **11.00** Country glasba; **13.00** Val 202 – popoldan; **15.30** Dogodki in odmevi; **16.00** Glasbene novosti; **16.40** Petkova centrifuga; **17.50** Šport na Valu 202; **19.00** Radijski dnevnik; **19.30** Stop pops in novosti; **21.45** Kratka radijska igra: Primož Vresnik: mojster Echart Sobratom (premiera); **22.00** Zrcalo dneva; **22.20** Radio študent na našem valu

TRETJI PROGRAM

(UKV 96,5; 101,4; 102,0; 103,9 MHz, od 19.30 88,6; 93,1; 100,3; 100,6; do 16.00 SV 918 kHz)
8.10 Izobraževalni program: Od sla do satelitskih zvez; **9.00** Poročila; **9.05** Glasbena matineja; **10.00** Poročila; **10.05** Izbrana proza – Jan Wolkkers: Pastor s slamnatim klobukom; **10.25** Vodomet melodij; **11.00** Poročila; **11.05** Reprize: Artes Acusticae; **12.05** Igramo in pojemo . . .; **13.05** Zborovske glasba . . .; **13.40** Iz glasbene tradicije; **14.00** Poročila + SPOT; **14.05** Zadnja dela – Artur Štern: Poezija; **15.00** Pol ure za šanson; **15.30** Dogodki in odmevi; **16.05** Od uverture do plesa; **16.45** Likovni odmevi; **17.00** Solistični koncerti; **18.00** Poročila; **18.05** Ti in opera; **19.30** Sedmi koncert oranžnega abonmaja Slovenske filharmonije – prenos iz Cankarjevega doma v Ljubljani; **22.00** Poročila; **22.05** Radijska igra – Hattie Naylor: Dustyjina zgodba (premiera); **22.45** Šestnajst strun – Haydn: Sedem poslednjih Kristusovih besed na križu za godalni kvartet; **23.50** Predstavitev sporeda za soboto; 23.55 Lirični utrinek; **0.00** Vključitev v nočni program Radia Slovenija

RADIO GLAS LJUBLJANE

(Krim stereo 100,2 MHz, Grad stereo 99.5 MHz)
6.00 Začetek programa – vodi Primož Hieng; **6.15** Prve novice; **7.00** Horoskop; **7.15** Napoved današnjih dogodkov; **7.35** Vremenska napoved; **8.00** Jutro je lahko tudi takšno; **8.15** Novice; **8.45** Slovenec; **9.15** Novice; **9.25** Kam danes v Ljubljani; **10.15** Novice; **11.00** Naj naj pesem tedna; **11.15** Novice; **11.20** Oddaja o turizmu – vodi Vesna Pfeifer; **12.00** BBC Novice; **12.15** Športni utrinki – vodi Mile Jovanović; **13.15** Novice; **14.00** Pasja obvestila; **14.30** Hallo again – glasbena oddaja; **15.15** Osrednja dnevno-informativna oddaja; **16.10** Spoznajmo se; **16.30** Nagradna uganka; **17.15** Novice; **18.15** Novice, **18.20** Oddaja o kulturi; **19.15** Novice; **20.00** Marlboro No.1; **21.00** Odprta dlan – vodi Borut Pogačnik; **22.00** Še pomnite hipiji

RADIO MARIBOR

(UKV 93,1 in 90,4 MHz, SV 558 kHz)
5.40 Ob zori z MM 1; **7.00** Druga jutranja kronika Radia Slovenija; **7.15** Pritožno knjigo, prosim; **9.00** Štajerske miniature; **13.00** Pod Pekarsko gorco; **15.30** Dogodki in odmevi; **16.30** Dnevnik Radia Maribor; **17.00** Mladi mladim; **19.00** Večerni radijski dnevnik Radia Slovenija

RADIO KOPER

(SV 549 kHz, UKV 88,6 – 93,8 – 100,3 – 100,6 – 104,3 – 107,6 MHz)
6.00 Otvoritev – glasba za dobro jutro; **6.30** Jutranjik in cestne informacije; **7.00** Druga jutranja kronika – prenos R. Slov.; **7.30** Poročila in pregled tiska; **7.45** Evergreen; **8.00** Modri val; **9.00** Pesem tedna; **11.00** Hladno . . .toplo . . .vroče; **12.30** Opoldnevnik Radia Koper; **13.00** Jagode in podoknica; **15.15** Hit dneva; **15.30** Dogodki in odmevi, prenos R. Slov.; **16.00** Glasbeni desert; **17.00** Glasba po željah; **17.30** Primorski dnevnik; **18.00** Glasbena oddaja; **18.45** New age iz butika Gallus; **19.00** Večerni radijski dnevnik, prenos R. Slov.; **19.30** SV prenaša 1. program R. Slov, UKW 3. program R. Slov.

HI-FI STEREO CENTER
JÄGER BOROVLJE 9943/4227-2245
pon.– petek 8.– 12. in 14.– 18.
ob sobotah od 8.– 12. ure

od 899 DEM neto!
Največja izbira kamkorderjev na Koroškem!

NAŠA ŽENA

Ste **brezposelni** ali se bojite, da bo do tega prišlo? Kaj storiti? Preberite nasvete in predloge v Naši ženi. Če ste podjetnik in večkrat **gostite svoje poslovne partnerje,** si v reviji oglejte predloge za takšne pogostitve doma ali v lokalu. **Velikonočno praznično mizo** pa lahko obložite z jedmi, ki Vam jih predlaga Naša žena in ne bo Vam žal! Ste se že lotili šivanja spomladanske garderobe? S pomočjo **krojne pole** v tokratni Naši ženi bo šlo delo hitro od rok! Poskusite!

Bombažna predilnica in tkalnica Tržič d. o. o., Predilniška cesta 16, 64290 Tržič

razpisuje na podlagi sklepa Upravnega odbora

javno zbiranje pisnih ponudb

za prodajo:

1. nezazidanega stavbnega zemljišča, komunalno neurejenega, parc. št. 438, 439, 441, 442 in 443/1, vse k. o. Tržič, s skupno površino 12.934 m².

Vse parcele sodijo v zazidalni načrt Cimper v občini Tržič in so naprodaj kot celota.

2. nezazidanega stavbnega zemljišča, komunalno neurejenega, parc. št. 195/1, k. o. Podljubelj, s površino 4924 m².

Za zemljišče je izdelana lokacijska dokumentacija.

3. Pogoji
a) kot ponudniki lahko sodelujejo pravne osebe, ki imajo sedež na območju R Slovenije;
b) prednsot pri izbiri bo imel tisti ponudnik, ki bo ponudil višjo ceno in boljše plačilne pogoje;
c) ponudbe v zaprti ovojnici, z oznako »ponudba za odkup, ne odpiraj«, sprejemamo na sedežu prodajalca v Tržiču, Predilniška cesta 16;
d) rok za zbiranje ponudb je vključno petek, 23. 4. 1993;
e) prodajalec si pridržuje pravico, da v primeru neustreznih ponudb razpis ponovi;
f) izbrani ponudnik mora skleniti kupoprodajno pogodbo v 8 dneh po prejemu pisnega obvestila prodajalca;
g) z dnem plačila celotne kupnine pridobi kupec kupljeno premoženje v last in posest;
h) prometni davek in vse stroške v zvezi s prenosom lastništva prodanega premoženja plača kupec.
i) podatke o lokaciji in cenitvah ter druge informacije v zvezi s prodajo lahko dobite na sedežu družbe po tel. 064/53-571, kontaktna oseba Slavko Teran.

13499

---

termit domžale

razpisuje delovno mesto

vodje finančno-računovodskega sektorja

Pogoji:
– višja ali visoka izobrazba ekonomske smeri – za denarništvo, finance in računovodstvo
– 4 leta delovnih izkušenj
– znanje slovenskega jezika

Delovno razmerje bo kandidat sklenil za nedoločen čas, s polnim delovnim časom.

Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev sprejemamo 15 dni po objavi razpisa na naslov: Termit Domžale, Ljubljanska 18, Domžale z oznako »Prijava na razpis«.

Kandidate bomo o izbiri obvestili v 8 dneh po sprejetju sklepa o izbiri.

13510

Novi graniti Kamnik d. o. o., Sp. Stranje 6, 61242 Stahovica

objavlja prosto delovno mesto

referenta priprave dela
za nedoločen čas

Pogoji:
– V. ali VI. stopnja gradbene šole
– pasivno znanje enega tujega jezika
– delo z računalnikom
– vozniški izpit B kategorije
– organizacijske sposobnosti
– priprava dela

Poskusno delo traja tri mesece.

Kandidati naj pošljejo pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev, kratkim življenjepisom v osmih dneh po objavi razpisa na naslov: Novi graniti, d. o. o., Sp. Stranje 6, Stahovica.

13512

DELO
vedno v središču dogajanj

SIP, Strojna industrija, d. o. o.,

razpisuje

javno licitacijo za odprodajo naslednjih osnovnih sredstev:

izklicna cena/	DEM
1. revolverska avtomatska stružnica HRA 50, Prvomajska tov. št. 0188199, l. 1982, inv. št. 41433	10.000
2. poravnalno središčni stroj MOK 1/1000, Pobeda, tov. št. 90202060, l. 1983, inv. št. 41478	18.000
3. brusilni orodni stroj KSU 250, tov. št. 63211, l. 1963, inv. št. 41076	1.500
4. elektromagnet za dviganje bremen LM 900, Truninger – 2 kosa; osnovni podatki: 2 kW, 110 V, lastna teža 500 kg, z napajalno omaro	3.000
5. polavtomatska programska stružnica SP 12, Pobeda, l. 1971, inv. št. 41096	4.000
6. numerič. stružn. DF 2 NC – WNW, l. 1979	10.000
7. pnevmatska pištola za zabijanje žebljev tip BN 90 Aerosmith (nova)	1.000

Javna licitacija bo v četrtek, 15. 4. 1993, ob 11. uri v prostorih SIP-a.
Pogoji: na licitaciji lahko sodelujejo pravne in fizične osebe.
Pred licitacijo se mora vsaka oseba izkazati z dokazilom o vplačilu varščine v višini 10% od izklicne cene.

Varščino je treba plačati na žiro račun SIP-a d. o. o. št. 50750-601-19179
ali pri blagajni SIP-a najkasneje uro pred začetkom licitacije.
Prometni davek in vse druge stroške plača kupec. Rok za plačilo celotne kupnine je 8 dni po končani licitaciji.

Varščino bomo uspelemu udeležencu vračunali v pogodbeno ceno, neuspelim udeležencem pa vrnili najkasneje v treh dneh po končani licitaciji.

Ogled osnovnih sredstev je mogoč po predhodni najavi od 12. do 15. 4. 1993 v SIP-u, od 6. do 12. ure.

13517

Ingen, d. o. o., Piran, Fornače 33

Obveščamo vas, da prenavljamo dve vili ob morski obali v turističnem naselju Salinera – Strunjan v turistične apartmaje, velike 35–60 m².

Rok primopredaje je 15. 7. 1993.

Informacije o cenah, rokih plačila in drugih pogojih dobite po tel. (066) 73-087 ali 74-427. Informacije dobite na sejmu Alpe Adria, hala B – galerija, Stojnica SGP Koper.

13506

OBRTNA ZBORNICA NOVA GORICA, Ul. Gradnikove brigade 6

razpisuje
na podlagi 52. člena Statuta Obrtne zbornice in sklepa Izvršilnega odbora z dne 24. 3. 1993
prosto delovno mesto

sekretarja obrtne zbornice

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom, izpolnjevati še naslednje:

– visoka strokovna izobrazba ekonomske, pravne ali organizacijske smeri
– znanje italijanskega, angleškega ali nemškega jezika
– pet let delovnih izkušenj na podobnih vodilnih delovnih mestih

Mandat traja štiri leta, z možnostjo ponovnega imenovanja.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi razpisa na naslov: Obrtna zbornica Nova Gorica, Ul. Gradnikove brigade 6, Nova Gorica – s pripisom »ZA RAZPISNO KOMISIJO«.

Prijavljene kandidate bomo o izbiri obvestili v 30 dneh po končanem zbiranju prijav.

13509

IMP Promont – Montaža d. o. o., Pot k sejmišču 30, Ljubljana Črnuče

objavlja prosto delovno mesto

finančnega referenta

Pogoji:
– višja ali srednja izobrazba ekonomske smeri
– poznavanje dela z osebnim računalnikom (preglednice, urejevalniki)
– dve oz. pet let ustreznih delovnih izkušenj.

Delovno razmerje bomo sklenili za nedoločen čas, s poskusnim delom.

Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejema kadrovska služba IMP Promont Montaža. d. o. o., Pot k sejmišču 30, Ljubljana Črnuče, 8 dni po objavi v časopisu.

13500

ČARMAN MOTORS

Spoštovani kupci vozil DODGE PLYMOUTHI

Obveščamo vas, da kot uvoznik teh vozil izpolnjujemo pogoje v skladu z Uradnim listom št. 14/93 ki uvaja uporabo o homologaciji.
Hkrati obveščamo lastnike pri nas kupljenih vozil, da je izjava o ustreznosti vozila brezplačna.
Drugim lastnikom omogočamo pridobitev izjave o ustreznosti vozila in določene tehnične spremembe na vozilu.
Za vozila, ki niso kupljena v našem podjetju, ne izdajamo ustrezne garancije, opravljamo pa vsa potrebna servisna opravila.
Opozarjamo vse kupce vozil DODGE DAKOTA, da do dneva izdaje tega obvestila v Republiki Sloveniji vozilo še ne izpolnjuje pogojev, ki jih določa uredba o homologaciji. V podjetju Čarman Motors bodo homologirana vozila z ustrezno garancijo na voljo v mesecu juniju.
S tem pojasnjujem določene navedbe podjetja Chryslar–Jeep import, Ljubljana v Salomonovem oglasniku (1. 4. 1993) in Delu (2. 4. 1993).

ČARMAN MOTORS, Celovška 330, 61210 Ljubljana tel./faks: 061 51 160

MLADINA film

MLADINA FILM d.o.o. honorarno ali redno zaposli administratorko urejenega videza s končano srednjo šolo, aktivnim znanjem angleškega jezika, smislom za organizacijo ter osnovnim znanjem računalništva.
Zaposlimo tudi organizatorja distribucije. Delovno mesto zahteva srednješolsko izobrazbo, obvladanje računalništva, aktivno znanje angleškega jezika in vozniški izpit B kategorije.
K sodelovanju vabimo tudi zunanje sodelavce za področje kino in video distribucije ter promocije z možnostjo kasnejše zaposlitve. Prijave pošljite na naslov:
MLADINA FILM, p.p.497, 61101 Ljubljana

Mali oglasi
telefon
061 318-866

AGENCIJA REPUBLIKE SLOVENIJE ZA PRESTRUKTURIRANJE IN PRIVATIZACIJO
61109 LJUBLJANA
KOTNIKOVA 28, p. p. 92
tel. 061/116-027, faks 061/116-011
v sodelovanju s
CEEPN-Regionalni center za privatizacijo
Dunajska 104, Ljubljana
ORGANIZIRA SEMINAR

UVOD V OCENJEVANJE STROJEV IN DRUGE OPREME I
NEDELJA, 18. aprila, OB 8.30

Seminar je zaradi pomanjkanja časa skrajšan in traja le 1 dan.
Urnik: 8.30 do 11.45 – predavanja
11.45 do 12.30 – kosilo
12.30 do 14.45 – predavanja
15. do 17. ure izpit
Gradivo za 1. stopnjo je že na voljo in ga lahko prevzamete v Agenciji, ko plačate kotizacijo 350 DEM. Namenjeno je predhodni pripravi na ta seminar, v katerem se bodo udeleženci seznanili z osnovnimi izkušnjami na področju cenitev strojne in druge opreme.
Poudarek bo predvsem na:
– osnovni teoriji in principih vrednotenja tega področja
– trem različnim pristopom ocenitve vrednosti
– določitvi vrednosti – prilagojeni ocenjevanju strojne in druge opreme
– namenom in ciljem ocenjevanja
– terminologiji ocenjevanja strojne in druge opreme
– pripravi in organizaciji ocenjevanja
– določitvi in klasifikaciji strojne in druge opreme
– amortizaciji in dejavnikom, ki vplivajo nanjo
– tehnikah terenskega nadzora in varnostnih ukrepih pri tem
– uvodu v uporabo indeksov strojne in druge opreme
– in osnovnih vajah za določanje cene obstoječe in dotrajanje strojne in druge opreme.
KOTIZACIJA: za vsakega udeleženca 350 DEM v tolarski protivrednosti po srednjem tečaju Banke Slovenije na ŽR CEEPN: 50100-603-42515 (z oznako, da gre za kotizacijo za seminar S-2 in ime kandidata)
PRIJAVE: sprejema pisno na naslov Agencije, Kotnikova 28, 61000 Ljubljana ali po telefaksu št. 061-116-011 g. Nataša Gojak.
ZADNJI ROK ZA PRIJAVO JE 13. APRIL 1993.

OCENJEVANJE STROJEV IN DRUGE OPREME II, III, IV 20. do 29. april 1993

Slušatelji se bodo na vseh treh seminarjih seznanili z:
– reprodukcijskimi in nadomestitvenimi stroški
– metodo ocenjevanja stroškov
– fizično poslabšanje (zastaranje) strojev in opreme (ocenjevanje le-tega)
– praktični primeri na poslujočih subjektih
– uporabo razpoložljivih podatkov pri izdelavi ocene vrednosti
– omejitvami in nevarnostmi pri uporabi indeksov stroškov
– izdelavo konkretnega poročila
Po zaključku vsake stopnje bodo slušatelji opravljali preizkus znanja. Pozitivno opravljen izpit iz vseh štirih stopenj bo pogoj za vpis v register cenilcev strojev in opreme pri Agenciji RS. Ti cenilci bodo lahko cenili stroje in opremo za namene otvoritvene bilance po zakonu o lastninskem preoblikovanju podjetij.
GRADIVO BO NA VOLJO NA AGENCIJI RS PO 20. APRILU 1993.
PREDAVANJA: potekala bodo v prostorih Mednarodnega centra za podjetja v družbeni lastnini v deželah v razvoju – ICPE, Dunajska 104, Ljubljana
LITERATURA: vsak slušatelj prejme delovno gradivo v slovenščini
PREDAVATELJI: Inštruktorji Ameriškega združenja ocenjevalcev ASA R. Podwalny, J. Connolly
JEZIK: Predavanja bodo v angleškem jeziku, s simultanim prevajanjem v slovenščino.
KOTIZACIJA: za vsakega udeleženca 2100 DEM v tolarski protivrednosti po srednjem tečaju Banke Slovenije na ŽR CEEPN: 50100-603-42515 (z oznako, da gre za kotizacijo za seminar S-2 in ime kandidata)
PRIJAVE: sprejema pisno na naslov Agencije, Kotnikova 28, 61000 Ljubljana ali po telefaksu št.: 061-116-011 g. Nataša Gojak.
ZADNJI ROK ZA PRIJAVO JE 13. APRIL 1993.

TR/3

NAJUGLEDNEJŠI POSLOVNI NASLOV V LJUBLJANI

Izbranim firmam in institucijam ponujamo ***možnost najema poslovnih prostorov****, tako pisarn kot konferenčnih dvoran v najelitnejši ljubljanski poslovni stavbi, TR/3 na Trgu republike 3, v samem srcu poslovnega, političnega in kulturnega življenja Slovenije.*

LB Hipo, d.o.o., Ljubljana, Šubičeva 2, tel.: 212 212, faks: 222 827

RAČUNALNIŠKA OPREMA

PC ROS /HDD=>	43 MB	84 MB	170 MB	250 MB
386SX-33MHz	79.900	87.800	*	*
386DX-40/128C	*	99.600	109.900	122.600
486DX2-66/256C	*	*	199.900	212.600

Vsaka konfiguracija vsebuje: 1MB RAM, FDD 1.2MB, PHILIPS VGA monitor, TRIDENT SVGA 512KB, IDE + 2S/1P/1G, MiniTower in tipkovnico/SLO. Za drugačno opcijo pokličite !

POPUST za tiskalnike: FUJITSU, EPSON, STAR, SAMSUNG, HP

ROS International Domžale, Tel.(061)712-170, Fax:712-190

Carinarnica Ljubljana objavlja javno dražbo

Carinarnica Ljubljana bo na javni dražbi dne 21. 4. 1993 prodajala naslednje blago:

1. blago, odvzeto po carinskih prekrških po spisku 04/2-5880, po izklicni ceni 819.180,00 SIT;
2. blago, odstopljeno v korist države po spisku 04/2-5881/1, po izklicni ceni 156.650,00 SIT;
3. blago, odstopljeno v korist države po spisku 04/2-5881/2, po izklici ceni 60.000,00 SIT;
4. blago po roku ležanja po spisku 04/2-5882/1, po izklicni ceni 85.000,00 SIT;
5. blago po roku ležanja po spisku 04/2-5882/2, po izklicni ceni 491.900,00 SIT;
6. blago po roku ležanja po spisku 04/2-5882/3, po izklicni ceni 554.000,00 SIT;
7. blago po roku ležanja po spisku 04/2-5882/4, po izklicni ceni 5.130.000,00 SIT;
8. blago po roku ležanja po spisku 04/2-5882/5, po izklicni ceni 2.315.000,00 SIT.

Blago pod zaporedno številko 1 je na javni dražbi prvič, blago pod zaporednimi številkami 2, 3, 4, 5, 6, 7 je na javni dražbi tretjič.

Začetek javne dražbe bo 21. 4. 1993, ob 9.30 v veliki sejni sobi Carinarnice Ljubljana, Šmartinska 152 a.

Ogled blaga je mogoč na dan licitacije od 7.30–9. ure na referatu za prodajo Carinarnice Ljubljana.

Blago bomo prodali najboljšemu ponudniku.

Carinarnica Ljubljana za prodano blago ne upošteva reklamacij glede kakovosti in količine.

V prodajni ceni niso všteti stroški prevzema blaga iz carinskega skladišča in ni vračunan prometni davek. Kupec mora blago plačati v petih dneh po končani licitaciji.

Dražbe se lahko udeležijo pravne osebe, ki so registrirane za nakup in prodajo takega blaga in so pred začetkom dražbe vplačale kavcijo v višini 20% od izklicne vrednosti.

Pred začetkom dražbe bo komisija seznanila udeležence še z drugimi pogoji in spremembami.

Informacije o dražbi lahko dobite po telefonu 061/104-177 int. 252.

13501

Osnovna šola Dobrepolje, Videm 80, 61312 Videm Dobrepolje

objavlja
prosta dela in naloge

učitelja slovenskega jezika

P ali PRU
(nadomeščanje delavke na daljši bolniški odsotnosti)
Nastop dela 3. 5. 1993.

učitelja matematike – fizike

P ali PRU za nedoločen čas
Nastop dela 1. 9. 1993.

Pisne prijave z dokazili pošljite na gornji naslov v 8 dneh po objavi v časopisu.

13503

Zdravstveni dom dr. Julija Polca, Kamnik, Novi trg 26

objavlja prosto delovno mesto

stomatologa

s polnim delovnim časom, za nedoločen čas.

Pogoji: končana MF – odsek za stomatologijo, opravljen strokovni izpit, aktivno znanje slovenskega jezika, poskusno delo 4 mesece.

Kandidati naj prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo v 8 dneh po objavi na naslov: Zdravstveni dom dr. Julija Polca, Novi trg 26, 61240 Kamnik. Kandidate bomo o izbiri obvestili v 30 dneh po končanem zbiranju prijav.

13508

Svet

Centra za usposabljanje invalidnih otrok »Janka Premrla Vojka« Vipava, Vojkova 33

razpisuje

skladno s 16. členom Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja in določil Statuta Centra za uspoabljanje invalidnih otrok »Janka Premrla Vojka« Vipava delovno mesto

ravnatelja

za štiriletni mandat

Pogoji:

– višja ali visoka izobrazba ustrezne speciaino pedagoške smeri
– opravljen strokovni izpit
– najmanj 5 let delovnih izkušenj v izobraževanju in usposabljanju otrok in mladostnikov z motnjami v razvoju
– organizacijske in strokovne sposobnosti, kar dokazuje s svojim preteklim delom in
– da je kandidat dosegel pri svojem delu rezultate, ki zagotavljajo, da bo uspešno opravljal dela in naloge ravnatelja.

Kandidati naj prijave z dokazili, kratkim življenjepisom in programom dela za štiriletni mandat pošljejo v 10 dneh po objavi na gornji naslov z oznako »za razpis«.

13514

»JAGODA« d. o. o. podjetje za trgovino, poslovne in finančne storitve, Dolenjska c. 244, Ljubljana

razpisuje

1. prosta dela in naloge

računovodja podjetja

Pogoji:
– visoka ali višja izobrazba ekonomske smeri
– zaželena praksa
– trimesečno poskusno delo
– osebni dohodek po dogovoru

objavlja

2. prosta dela in naloge

komercialista

Pogoji:
– višja ali srednja izobrazba komercialne smeri
– znanje angleškega, nemškega in italijanskega jezika
– zaželena praksa
– trimesečno poskusno delo
– osebni dohodek po dogovoru

3. prosta dela in naloge

dveh skladiščnih delavcev

Pogoji:
– osnovna šola
– dobra fizična kondicija
– zaželena praksa
– osebni dohodek po dogovoru

Kandidati naj v 15 dneh po razpisu oziroma po objavi pošljejo na naš naslov prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev. Telefonske informacije vsak delavnik od 7. do 15. ure po tel. (061) 221-343.

13498

ELMA – Tovarna gospodinjskih aparatov Ljubljana, p. o.

ELMA – Tovarna gospodinjskih aparatov Ljubljana, p.o.

Pravim strokovnjakom so težave vedno izziv, da preizkusijo sebe, svoje znanje in sposobnosti. In prav take ljudi iščemo za

direktorja komerciale
finančnega direktorja
direktorja splošnega sektorja

Ne sprašujemo za formalno izobrazbo, ker je le-ta že povezana z delom, temveč za reference in predvsem pripravljenost za delo pri trasiranju poti, za katero vemo, da je.

Izziv je vsekakor velik, in če menite, da ste ga pripravljeni in sposobni sprejeti, pričakujemo vašo prijavo v 8 dneh v kadrovski službi na Črnučah, Cesta 24. junija 23.

13516

Andino – Hydropower Engineering, d.o.o., Ljubljana

išče sodelavce za reševanje zahtevnih inženirskih nalog. Poleg zanimive, ustvarjalne in samostojne dejavnosti ponujamo sodobne delovne razmere in stalno zaposlitev:

– diplomiranemu inženirju strojništva

z večletnimi izkušnjami in znanjem vsaj enega tujega jezika za odgovorno mesto vodilnega projektanta strojne opreme v hidroelektrarnah

– inženirju strojništva ali strojnemu tehniku,

po možnosti z nekajletnimi delovnimi izkušnjami, mesto sodelavca pri izdelavi tehnične dokumentacije.

Pisne prijave z običajnimi prilogami pošljite v osmih dneh po objavi na naslov: Andino-Hydropower Engineering, d.o.o., Dunajska 20, 61000 Ljubljana.

13505

Osnovna šola Venclja Perka Domžale, Ljubljanska 58 a,

razpisuje delovna mesta:

knjižničarja

za določen čas, nadomeščanje delavke na porodniškem dopustu, začetek dela 17. 5. 1993

učitelja gospodinjstva in vodje šolske prehrane

za nedoločen čas: začetek dela 1. sept. 1993

učitelja THV-FI

za nedoločen čas; začetek dela 1. sept. 1993

2 učiteljev razrednega pouka

za nedoločen čas in 1 za nadomeščanje delavke na porodniškem dopustu; začetek dela 1. septembra 1993

hišnika

(mizar/elektrikar) za nedoločen čas

Po končanem trimesečnem poskusnem delu ponujamo stanovanje. Začetek po dogovoru.

Prijave z dokazili o izobrazbi sprejemamo petnajst dni po objavi. Kandidate bomo izbrali v 30 dneh.

13502

TRAIG, TRANSPORTNO PODJETJE, P.O., CESTA 2. GRUPE ODREDOV 17, 61295 IVANČNA GORICA

»TRAIG«, Transportno podjetje Ivančna Gorica, oddaja rabljena vozila:

znamka	inter. štev.	leto izdelave	cena v SIT
MB 1213	133	1979	600.000,00
MB 1213	143	1980	660.000,00
MB 1213	150	1980	693.000,00
MB 1213	151	1980	660.000,00
MB 1213	154	1981	660.000,00
MB 1213	155	1981	693.000,00
MB 1213	156	1981	693.000,00
MB 1213	157	1981	660.000,00
MB 1213	164	1982	726.000,00
MB 1213	167	1982	792.000,00
PP LZ 12 Gorica		1981	264.000,00
PP 12 PAL Itas		1986	396.000,00
PP ITAS CPM 2238		1983	1,320.000,00
MB 1216 vlačilec PP LZ 12		1984	1,320.000,00

Cene so brez prometnega davka. Ogled je mogoč vsak dan od 6. do 14. ure na sedežu podjetja v Ivančni Gorici, tel.: 061/783-130 ali 315-052.

13513

Dve uri po zaključku dela v uredništvu vam še topel časopis prinesemo na dom.

VEČERNO DELO

lahko naročite na novo ali pa se prenaročite, če ste že naš naročnik.

Večerno Delo že raznažamo v naslednjih območjih: Bežigrad, Nove Fužine, Nove Jarše, Štepanjsko naselje, Center, Murgle, Šiška, Rožna dolina.

Pokličite nas po telefonu **118-255.**

Umrl je

VIKTOR AVBELJ-RUDI

častni občan občine Domžale

Slava njegovemu spominu!

Skupščina občine Domžale

401611

Vsem sorodnikom, znancem in prijateljem sporočamo žalostno vest, da nas je v 75. letu zapustil naš dragi mož, ata in stari ata

STANISLAV ZAVODNIK

Podbukovje 34

Od njega se bomo poslovili v petek, 9. aprila 1993, ob 17. uri na pokopališču na Krki

Žalujoči: žena Marija, sinova Stanko, Drago, hči Magdi z družinami, snaha Anica, vnuka Tomaž in Mojca ter drugo sorodstvo

902166

Tiho smo se poslovili od našega moža, očeta in dedka

FRANJA KUSIČA

Pokopali smo ga v Prečni 8. aprila 1993 v družinskem krogu

Hvala vsem, ki ste ga imeli radi, mu lajšali trpljenje, darovali cvetje in sočustvovali z nami

Žena Marija, sinovi Vlado, Franc in Marjan z družinami ter drugi sorodniki

Novo mesto, Annecy, Cerknica

301883

Nikoli več mi morda ne bo moči te videti. In vendar, da sva ena le ena duša, vem, in da nobena te moč nikdar od mene ne razloči.
(Gradnik)

IN MEMORIAM

9. april 1992–9. april 1993

JOŽE ŠTUPICA

MIRJANA

802714

V 79. letu starosti nas je za vedno zapustil naš dragi oče, dedek, brat in stric

FEDOR ACCETTO

Od njega smo se poslovili v torek, 6. aprila 1993, v ožjem družinskem krogu na ljubljanskih Žalah

Žalujoči: hčerka Alenka, sin Matjaž z družinama in drugo sorodstvo

950957

Sporočamo žalostno vest, da je preminil naš dolgoletni profesor v pokoju

FRANC ŠTROS

strokovni učitelj

Dragega sodelavca in vzornega strokovnjaka bomo ohranili v najlepšem spominu

Srednja mlekarska in kmetijska šola Kranj

Kranj, 8. aprila 1993

203300

V 72. letu življenja nas je nepričakovano zapustil naš dragi oči in dedek

RADO RUTAR st.

dr. medicine

Od njega se bomo poslovili v petek, 9. aprila 1993, ob 13. uri iz vežice sv. Jakoba na Plečnikovih Žalah

Žalujoči: sin Rado in hčerka Tatjana z družinama

Ljubljana, 7. aprila 1993

203322

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega moža, očeta in tasta

JANEZA KRAMARJA

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so nam pomagali v najtežjih trenutkih. Lepa hvala vsem, ki so se udeležili pogreba, darovali vence in cvetje ter nam izrazili ustno in pisno sožalje. Še enkrat vsem lepa hvala.

Žena Dana, sin Jani z družino in sin Igor

Ljubljana, 8. aprila 1993

502028

In ti, ki živ si mrtvim si dolžan

ZAHVALA

Ob izgubi drage mame

PAVLE LEBAN

se zahvaljujem vsem za darovano cvetje in izraze sožalja. Posebej bi se rada zahvalila njenim soborcem in ranjencem, ki se je vedno spominjajo, obema govornikoma za poslovilne besede ter moškemu in ženskemu pevskemu zboru.

Hčerka Cvetka z Murino

502790

SPOROČAMO, DA JE UMRL
NAŠ DOLGOLETNI TEHNIČNI DIREKTOR
TOVARNE MOŠKIH OBLAČIL IN VODJA
MURINIH PROJEKTOV V EGIPTU

BOŽO FRIDRIH

DIPL. INŽ. TEKST. TEHNOLOGIJE

ODLIČNEGA STROKOVNJAKA IN SODELAVCA
BOMO OHRANILI V TRAJNEM SPOMINU

KOLEKTIV PODJETJA MURA MURSKA SOBOTA

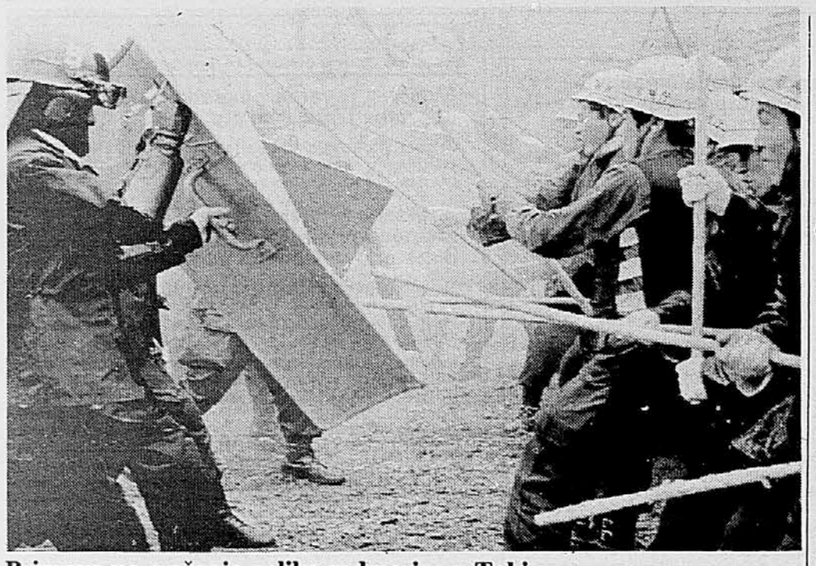

Priprave na srečanje velike sedmerice v Tokiu

TOKIO, 8. aprila – Prihodnji teden se bodo v japonskem glavnem mestu zbrali zunanji ministri skupine sedmih industrijsko najmočnejših držav: ZDA, Nemčije, Japonske, Francije, Italije, Kanade in Velike Britanije; pogovarjali naj bi se o pomoči Rusiji. Danes pa so se na mestnih ulicah preskusili obrambni odredi policije in »specialci«, da jih med velikim srečanjem ne bi moglo nič neprijetnega presenetiti. Okoli sto policistov, oboroženih s kovaškimi kladivi in električnimi žagami, je vdrlo v poslopje v severnem delu Tokia, kjer je sedež najbolj radikalne japonske levičarske organizacije, in ga zasedlo. (Telefoto: Reuter)

DRAMA V PARIŠKEM KOMISARIATU

Iz mirnih demonstracij je nastal krvav obračun

Mladi so protestirali zaradi uboja Zairca Nakoméja, ki je postal žrtev policije – 27 ranjenih policistov, 18 priprtih demonstrantov

OD NAŠEGA DOPISNIKA

PARIZ, 8. aprila – Mirne demonstracije v 18. pariškem okrožju, s katerimi je kakih 250 mladih hotelo protestirati proti uboju 17-letnega Zairca Nakoméja, ki ga je usmrtila krogla iz revolverja policijskega inšpektorja, so se sinoči sprevrgle v pravi spopad med demonstranti in policisti, ki so zavarovali komisariat, kjer je pred dvema dnevoma prišlo do drame, ki je pretresla Francijo. Pripadniki posebnih policijskih enot (CRS) so šele ob drugi uri zjutraj vzpostavili mir, bilanca spopadov pa je 27 laže ranjenih policistov in dva fotoreporterja ter 18 priprtih demonstrantov, od katerih so jih 14 pridržali v zaporu.

Protestno akcijo je sprožila tragedija v policijskem komisariatu, kjer je inšpektor Pascal Compain med zaslišanjem naperil službeno orožje na mladega Zairca, »da bi ga prestrašil«, kot je zatrdil preiskovalcem, krogla iz neposredne bližine pa je ubila priprtega Nakoméja, ki so ga skupaj z dvema pajdašema privedli na policijsko postajo zaradi suma, da je kradel v prodajalnici tobaka. Epilog te afere bo znan šele po preiskavi – to so že zaupali inšpekcijski službi, ki nadzoruje delovanje francoske policije, zdi pa se, da je izjava o naključnem strelu iz trte izvita, kajti po zatrdilu nekega izvedenca za ročno orožje je treba na sprožilec policijskega revolverja pritisniti z desetimi kilogrami, da izstreli kroglo.

Toda drama v komisariatu 18. pariškega okrožja ni edina, ki te dni razburja Francijo. V Wattrelosu pri Roubaixu na severu države je policist hudo ranil 17-letnega Rachida Ardjounija, potem ko je patrulja skušala ustaviti dva dirkajoča avtomobila in aretirati kršilce cestnoprometnih predpisov. Eden od avtomobilov jim je ušel, drugega pa jim je uspelo ustaviti, vendar so trije »dirkači« hoteli pobegniti, policist pa je proti enemu od njih – Rachidu Ardjouniju – ustrelil, tako da so ga v kritičnem stanju prepeljali v bolnišnico v Lillu. In slednjič, v nedeljo so policisti v Chambétyju na jugovzhodu Francije prestregli trojico, ki je kradla avtomobilska kolesa. Ponovil se je scenarij iz Wattrelosa, kajti dva so aretirali tretji, 18-letni Eric Simonté, pa je poskusil zbežati, pri aretaciji pa je menda z ramo zadel v policistov revolver, ki se je sprožil in mladi prestopnik se je zrušil mrtev. Preiskava je za zdaj ugotovila, da so policisti ukrepali povsem pravilno, edino očitno napaka pa je zagrešil čuvaj reda, ki je ustrelil Simontéja, ker med aretacijo ne bi smel držati prsta na sprožilcu orožja.

Bilanca je več kot tragična. V štirih dneh sta bila ubita dva mladoletnika, eden pa težko ranjen. Tem dramam je treba dodati še nepojasnjeno smrt 32-letnega toksikomana maroškega rodu Pascala Taisa, ki so ga pijanega pripeljali na policijsko postajo v Arcachonu na južni atlantski obali, potem ko ga v bolnišnici zaradi pijanosti niso hoteli sprejeti, ponoči pa je umrl v prostorih za izkreznitev, in sicer zaradi notranje krvavitve, ki jo je povzročila poškodovana vranica.

Novi notranji minister Charles Pasqua je napovedal odločne ukrepe in zatrdil, da bodo krivci v primeru hudih kršitev pravil primerno kaznovani in celo, da se preiskave ne bodo omejile zgolj na ugotavljanje neposredne krivde.

BOŽO MAŠANOVIĆ

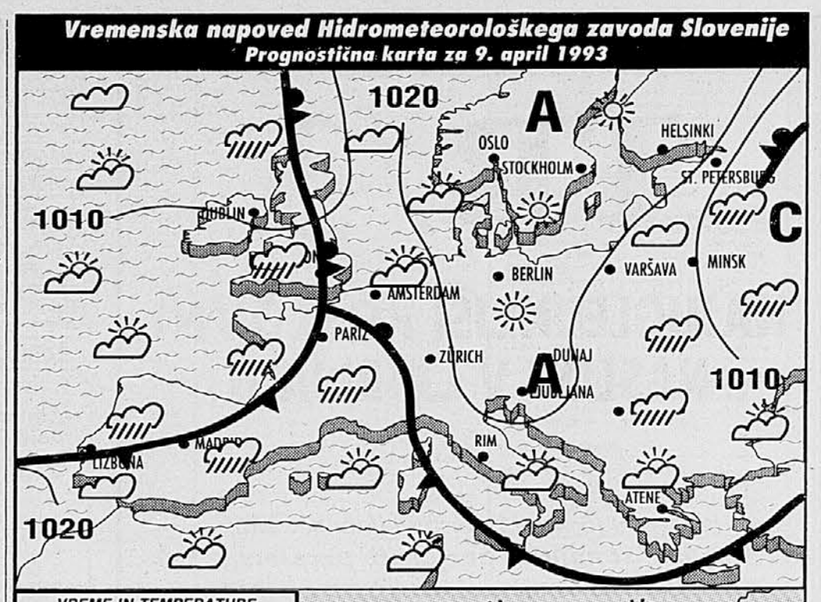

VREME IN TEMPERATURE
8. APRILA OB 14. URI

kraj	vreme	°C
LJUBLJANA	oblačno, manjša ploha	10
BRNIK	oblačno	9
RATEČE	zmerno oblačno	9
KREDARICA	pretežno jasno	–6
CELJE	pretežno oblačno	10
SL. GRADEC	oblačno, manjša ploha	10
MARIBOR	oblačno	11
M. SOBOTA	oblačno	13
N. MESTO	oblačno, rahlo dežuje	9
LISCA	rahlo dežuje	3
NOVA GORICA	oblačno	16
PORTOROŽ	pretežno jasno	16
REKA	nevihta	11
SPLIT	jasno	17
ZAGREB	rahlo dežuje	9
BEOGRAD	delno oblačno	14
SARAJEVO	delno oblačno	11
CELOVEC	pretežno jasno	10
DUNAJ	pretežno oblačno	9
BUDIMPEŠTA	oblačno	10
RIM	zmerno oblačno	17
MÜNCHEN	zmerno oblačno	8
ZÜRICH	pretežno oblačno	10
BERLIN	oblačno	8
PARIZ	pretežno oblačno	13
LONDON	oblačno	11
STOCKHOLM	jasno	4

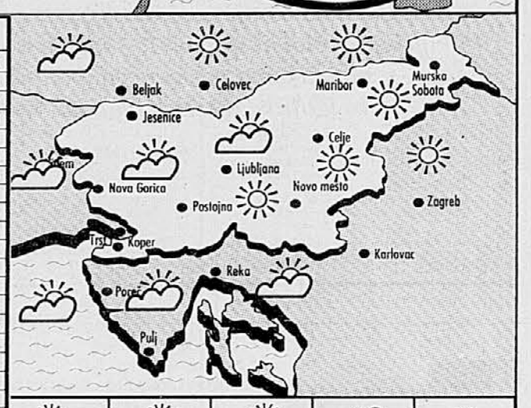

jasno · delno jasno · poloblačno · oblačno · megla

rosi · dež · nevihta · sneg · smer vetra

topla fronta · hladna fronta · okluzija · središče ciklona · središče anticiklona

NAPOVED ZA SLOVENIJO

Sončno bo in čez dan nekoliko topleje. Najnižje jutranje temperature bodo od -1 do 4, najvišje dnevne pa od 13 do 18 st. C.

NAPOVED ZA SOSEDNJE POKRAJINE

Povsod bo sončno in toplo.

VREMENSKA SLIKA

Nad severno in srednjo Evropo ter severnim Sredozemljem je območje visokega zračnega pritiska. Nad naše kraje doteka bolj suh zrak.

KAKO KAŽE

V soboto bo začel pihati jugozahodnik, od zahoda se bo pooblačilo. Popoldne bodo v zahodnih krajih že prve padavine. V nedeljo bo oblačno z občasnimi padavinami.

NA KRATKO

Madžarska prepovedala uvoz mesa in mleka iz ES

BUDIMPEŠTA, 8. aprila (STA/AFP) – Madžarska vlada je danes sporočila, da bo odslej v državo prepovedano uvažati meso in mlečne izdelke iz držav ES in Avstrije, kar je odgovor na odločitev dvanajsterice in Dunaja, da svoje meje zapro za omenjene izdelke, ki prihajajo iz vzhodnoevropskih držav. Odločitev, ki stopi v veljavo takoj, trajala pa naj bi za dobo enega meseca, predvideva tudi prekinitev tranzita uvoženih živih ovac, goveda in koz ter mlečnih in mesnih izdelkov preko Madžarske.

Nova, združena stranka 8. maja?

LJUBLJANA, 8. aprila – Slovenija bo dobila novo stranko Združeno listo socialnih demokratov (ZLS) najverjetneje 8. maja, ko naj bi bil v Ljubljani združitveni kongres Delavske stranke Slovenije, Socialdemokratske unije Slovenije in SDP Slovenije. Kandidat za predsednika nove stranke ZLS, ki ga podpirajo v vseh treh sestavnih delih, je **Janez Kocijančič**, poslanec Združene liste v državnem zboru, za podpredsednika iz vrst SDP se bodo člani vodstva te stranke na tajnem glasovanju jutri odločali med **Borutom Pahorjem** in **Sonjo Lokar**, podporo vseh treh delov bodoče ZLS pa ima tudi koordinator ZL **Dušan Kumer**, ki naj bi bil glavni tajnik nove stranke. Mesto predsednika sveta ZLS je rezervirano za člana SDU, prav tako tudi eno od treh podpredsedniških mest, DS pa bo imela predsednika nadzornega odbora in najverjetneje tudi eno od podpredsedniških mest.

Dušan Kumer, ki je nocoj članom in simpatizerjem SDP v Šiški pojasnjeval vzroke za združitev treh strank, je napovedal, da se bodo ZLS priključili tudi nekateri deli iz Demokratične stranke upokojencev, ki je bila doslej sestavni del Združene liste. Zadnji samostojni kongresi treh strank, ki se bodo združile v ZLS, bodo 23. aprila. (V. S.)

Papež o Jugoslaviji za veliko noč

VATIKAN, 8. aprila (AFP) – Papež Janez Pavel II. bo soboto posvetil spominu na milijone trpečih v bivši Jugoslaviji. Ko bo v baziliki sv. Petra prižgal velikonočno svečo, bo molil za tisoče mrtvih in ranjenih v Bosni in Hercegovini, za posiljene ženske, za žrtve etničnega čiščenja, za ujetnike v koncentracijskih taboriščih in za neštete begunce, ki jim je vojna vzela vse, kar so imeli. V tem lahko vidimo papežev odgovor na zahteve srbske pravoslavne cerkve, ki po njegovem mnenju niso upravičene.

Generalni direktor Fiata obtožen

MILANO, 8. aprila (STA) – Italijansko tožilstvo je izdalo zaporni nalog za generalnega direktorja Fiatovega avtomobilskega koncerna Giorgia Garuzza, ker vse kaže, da je leta 1986 kot direktor Fiatove tovarne za gospodarska vozila Iveco plačal 1,4 milijarde lir (takrat 1,8 milijona mark) podkupnine za naročilo javnega podjetja za primestni promet. Menda je ta tovarna izplačevala visoke podkupnine za razna naročila predstavnikom socialistične in krščanskodemokratske stranke.

Žalna seja ob smrti Viktorja Avblja

LJUBLJANA, 8. aprila – Izvršni odbor skupščine Zveze borcev in udeležencev NOB se je popoldne sestal na žalni seji ob smrti Viktorja Avblja-Rudija, narodnega heroja in nekdanjega politika. Seje so se udeležili tudi predsednik republike Milan Kučan, predsednik vlade dr. Janez Drnovšek in drugi predstavniki državnih organov. O Viktorju Avblju je spregovoril predsednik zveze borcev Ivan Dolničar.

Makedonci niso preveč veseli . . .

SKOPJE, 8. aprila – V Makedoniji niso pokazali nikakršnega navdušenja nad odločitvijo varnostnega sveta, da generalni skupščini predlaga sprejetje »nekdanje jugoslovanske republike«. Vest o tem so danes prebrali v sobranju, a ji ni nihče zaploskal. Vodja poslanske skupine VMRO-DPMNE Tomislav Stefanovski je varnostnemu svetu in pogajalcem z govorniškega odra celo »čestital k porazu«, medtem ko je pred poslopjem več sto ljudi protestiralo proti domačim oblastem. Protesti so bili tudi drugod po Makedoniji, na zborovanju v univerzitetni dvorani pa je več kot tisoč intelektualcev zahtevalo odstop Kira Gligorova in vlade. Burno so pozdravili govornika, ki je dejal, da bi Makedonija »dosegla mnogo več, če bi jo zastopala bolgarska diplomacija«. Protestni memorandum je podpisalo več tisoč intelektualcev. Režiser Ljupčo Georgijevski je pozval študente na ulice, zato je pričakovati tudi nemire. (B. J.)

Primer Wiesenthal in »udbovska preteklost«

Vjesnik pojasnjuje obtožbe lovca na vojne zločince, češ da je Hrvaška »fašistična država«

OD NAŠEGA DOPISNIKA

ZAGREB, 8. aprila – V današnji Vjesnikovi analizi »primera Wiesenthal« Željko Krušelj ugotavlja, da ga ne preseneča napad znanega lovca na vojne zločince Simona Wiesenthala, ki je 1. aprila v italijanskem dnevniku Corierre della Sera razglasil sodobno Hrvaško za fašistično državo, predsednika Tuđmana pa za antisemita, ker je Wiesenthal več let tesno sodeloval z nekdanjo jugoslovansko diplomacijo in Udbo – »v zadovoljstvo in prid obeh strani«.

To je samo eno izmed možnih pojasnil spornega intervjuja, ki je dvignil na noge tudi židovsko skupnost v Zagrebu. Član sveta židovske občine Jakov Bienenfeld je napisal ogorčeno pismo Wiesenthalu, vendar ga ni poslal, ker so se mu odgovori na zastavljena novinarska vprašanja v italijanskem časopisu zdeli preveč znani. Čigavi bi potemtakem lahko bili? Bienenfeld sumi, da gre za naključno ali načrtno zamenjavo z drugim intervjuvancem, dr. Radovanom Karadžićem, ki je prav tako te dni gostoval v italijanskem dnevniku. Zadeva pa ima širše razsežnosti tudi zaradi sedanjih razmer v Italiji, zlasti pa se ji ni mogoče izogniti v povezavi z italijanskimi pritiski pred pogajanji s Hrvaško, kakršne smo v zvezi z lastninskimi zadevami in pravicami italijanskih beguncev občutili tudi na Slovenskem. Njegov dvom se je še povečal, ko je dobil pisno izjavo Simona Wiesenthala, v kateri zanika, da bi bil v pogovoru s časnikarji Corierre della Sera izjavil, da je »Hrvaška fašistična država«.

Zanimivo je tudi to, da je Wiesenthal šele po posredovanju zagrebške židovske občine zvedel, kaj je pravzaprav izjavil za časopis, ker po trditvah Jakova Bienenfelda ne on ne njegova tajnica ne razumeta italijanščine. Zato so zagrebški Židje sporni intervju najprej prevedli v angleščino in ga nato dostavili Wiesenthalu, ki pa je v pismu Bienenfeldu samo zanikal, da bi bil Hrvaško imenoval »fašistična država«. Ker bo Wiesenthal očitno še nekaj časa tema pogovorov med ljudmi in časopisnih in (morda) zgodovinskih analiz, kakršna je izšla v današnjem Vjesniku, v katerem so opisane tudi zasebne Wiesenthalove vojne z dunajskimi politiki, še zlasti najbolj znani škandal v zvezi z Waldheimom – opiral se je na ponarejene dokumente beograjskega vojaškega arhiva – je nedvomno pričakovati takšno ali drugačno nadaljevanje. Tudi zato, ker Wiesenthal ni zanikal antisemitizma, ki ga je zaznal v Brezpotjih zgodovinske resničnosti hrvaškega predsednika dr. Franja Tuđmana.

PETER POTOČNIK

Izstrelili vesojsko plovilo Discovery

CAPE CANAVERAL, 8. aprila (STA) – Ameriška vesoljska agencija NASA je sporočila, da so iz vesoljskega centra Cape Canaveral na Floridi danes zjutraj naposled izstrelili vesoljsko plovilo Discovery. V torek so izstrelitev preložili zaradi logistične napake, ki so jo pravočasno odpravili, 2. marca pa so težave z ventilom preprečile izstrelitev vesoljskega plovila Columbia. Petčlanska posadka Discoveryja naj bi med osemdnevnim potovanjem v vesolju raziskovala atmosfero Zemlje.

Zakaj prepoved revije Sandžak?

NOVI PAZAR, 8. aprila – Okrožno sodišče v Novem Pazarju je prepovedalo revijo Sandžak zaradi karikature Ota Reisingerja, ki jo je mesečno glasilo Stranke demokratske akcije za Sandžak povzelo iz zagrebškega Vjesnika.

Sodnik Ibrahim Delimedjca je ugotovil, da karikatura s podpisom »Hovhov diplomacija« žali Slobodana Miloševića, Dobrico Ćosića, dr. Vojislava Šešlja in dr. Radovana Karadžića ter podžiga nacionalno in versko nestrpnost in sovraštvo. Omenjene srbske politike je sodnik na karikaturi prepoznal v psih, ki lajajo na akterje odpravljanja krize v BiH.

Proti glavnemu uredniku revije Sandžak, ki so jo pripadniki MNZ zasegli, ko je bila še v tiskarni, dr. Shefqetu Krciću je preiskovalna sodnica okrožnega sodišča v Novem Pazarju Mirjana Vujanac vložila kazensko prijavo. Vzrok je »utemeljen sum«, da je s številnimi uvodniki v mesečniku, ki ga ureja, prav tako »sejal nacionalno sovraštvo«.

B. J.

ISKRICE

Humor ubija zlobo.
IRINA RATUŠINSKA

Smeha se bojijo celo tisti, ki se sicer ne bojijo ničesar.
NIKOLAJ GOGOLJ

Pol stoletja obtožb

Poljsko-židovski spori so oživeli in vprašanje je, ali bodo sploh skupaj počastili spomin na peto desetletnico vstaje v varšavskem getu

OD NAŠEGA SODELAVCA

VARŠAVA, 8. aprila – Bodo mednarodne židovske organizacije bojkotirale slovesnosti, s katerimi bodo v glavnem mestu Poljske proslavili 50. obletnico vstaje v varšavskem getu? Na to vprašanje bi morala odgovoriti predvsem katoliška cerkev, ki mora storiti vse, da se konča pol stoletni spor o odgovornosti katolikov za genocid nad Židi v drugi svetovni vojni.

Eden od vzrokov omenjenega spora je med drugim tudi ta, da stoji na območju najzloglasnejšega koncentracijskega taborišča Auschwitz samostan karmeličank. V Izraelu so postavitev samostana sprejeli kot provokacijo katoliške duhovščine in skrunitev »največje grobnice židovskega naroda«. Po številnih protestih in celo demonstracijah pred vhodom v samostan so v Ženevi sklenili dogovor, da bodo do konca leta 1991 okoli 500 metrov stran od nekdanjega taborišča zgradili novo poslopje samostana. Poljske cerkvene oblasti obljube niso izpolnile, tako da zdaj številne organizacije iz Izraela – s Svetovnim židovskim kongresom na čelu – nočejo priti na slovesnosti v Varšavo.

Novi samostan je zgrajen, tako da bi se redovnice lahko preselile, vendar pa morajo v skladu s kanonskim pravom same odločiti, kdaj bodo to storile. Predstavniki poljskega episkopata trdijo, da uživajo karmeličanke popolno samostojnost in da jih lahko k temu, da zapustijo sedanji samostan, prisili le papež s svojim ukazom. Od skupno 14 redovnic je do zdaj samo ena izjavila, da se je pripravljena preseliti v novo poslopje.

Papež Janez Pavel II. je znan po simboličnih potezah, s katerimi skuša blažiti spore med židovstvom in katoličanstvom. Mnogi ob tem opozarjajo, da je sprava med dvema verskima skupnostima odvisna ne le od dobronamernih potez, marveč predvsem od konkretnih korakov Vatikana. Neodločnost rimskega svetega sedeža in konservativizem poljskega episkopata lahko pripeljeta do nadaljnjega poglabljanja krize v poljsko-židovskih odnosih. Za izboljšanje dialoga z židovsko skupnostjo se še zlasti zavzema predsednik Lech Walensa.

Predsednik poljske države je sprejel povabilo ameriškega predsednika Billa Clintona, naj se 21. in 22. aprila v Washingtonu udeleži slovesnosti ob 50. obletnici vstaje v varšavskem getu in otvoritve centra »Holocaust Memorial«.

Rabin Avi Weiss, ki velja za enega najodločnejših borcev za preselitev samostana, je pozval Žide, naj 14. aprila znova protestirajo v bivšem taborišču Auschwitz. Zahteval je tudi, da odstranijo križ, ki so ga nedavno postavili na prostoru nekdanjega poveljstva taborišča. »Postavljanje kakršnihkoli verskih simbolov je na kraju, kjer so ljudje različnih veroizpovedi toliko pretrpeli, milo povedano, neokusno,« je dejal Weiss in dodal, da pomeni postavitev križa poskus obnovitve zgodovine holokavsta, za katerim stoji del katoliške duhovščine.

ILIJA MARINKOVIĆ

SVET SO LJUDJE

Pavarotti, veliki glumač

Medtem ko časopisi podrobno pišejo o raznoterih težavah velikega italijanskega tenorista, pa je svojim pritlehnim kritikom **LUCIANO PAVAROTTI** poslal v dar svoj najnovejši posnetek slavne Leoncavallove opere Glumači, ki je nastajal lani februarja na koncertih v živo na The Academy of Music v Philadelphii v ZDA s tamkajšnjim orkestrom pod vodstvom italijanskega dirigenta Riccarda Mutija. Philips je tako italijanske glasbenike, med solisti so tudi sopranistka Daniela Dessi (Nedda – Colombina), Paolo Coni (Silvio) in Ernesto Gavazzi (Pepe – Harlekin) na čelu s Pavarottijem odpeljal daleč stran od »nestrpne« evropske publike, v okolje, ki je mnogo bolj spodbudno za nastopajoče in morda umetnike mnogo bolj iskreno nagrajuje za njihove nastope. Muti je izbral izdajo Glumačev, ki jo je pripravil Giacomo Zani in ima nekaj popravkov, na primer pri znamenitem prologu Tonia, ki ga poje odliči baritonist Juan Pons.

Pavarotti je vlogo Cania – Glumača v svoji karieri velikokrat pel, pa tudi snemal, na primer z dirigentom Patanèjem, ko je za londonsko založbo Decca nastal izredno lep posnetek – na njem poje Neddo Mirella Frendi. Tudi Riccardo Muti je Glumače velikokrat dirigiral, njegov posnetek za EMI pa je znan po Carrerasovem nastopu. Tako sta se sedaj prvič »združila« Muti in Pavarotti in s posnetkom Glumačev počastila stoletnico prve izvedbe (21. maja 1892) v milanskem gledališču Teatro del Verme. Opera je sicer izšla z nekajmesečno zamudo, a bo spričo sedanjega javnega revolta proti Pavarottiju, ki ga spodbuja bulvarski tisk, vzbudila morda še večje zanimanje, kot bi ga sicer. Nizozemski Philips je celotno opero izdal na eni plošči (80 minut), v vlogi Cania pa je Pavarotti vsaj tako dober kot pred 15 leti. (M. Z.)

Nevarne sanje

Oseminšestdesetletni francoski poučevalec sanj **MICHEL JOUVET**, ki poučuje eksperimentalno medicino na univerzi v Lyonu, se ukvarja s sanjami. Napisal je več esejev, pred kratkim pa je izšel njegov roman Grad sanj, ki so ga takoj prevedli tudi v italijanščino. Medtem ko ga njegovi francoski kolegi ignorirajo, zbuja pri italijanskih več zanimanja. Tisto, kar Jouvet trdi, je namreč v živem nasprotju s prevladujočo doktrino in tudi s Freudovo razlago sanj. Jouvet poudarja, da so psihološke razlike med posameznik odvisne od genetskega zapisa, pa da je človek tisto, kar sanja... To so za stroko neprebavljive trditve, saj postavljajo vpliv okolja v ozadje in znova postavljajo v ospredje osovraženi determinizem.

Jouvet izhaja iz biološke funkcije sanj, ki na videz ne izpolnjuje nobene človekove primarne potrebe. Sanje ne obnavljajo tako kot spanec, kajti porabijo strašno veliko energije. So tudi nevarne, ker je sanjajoči gluh in slep za vse vplive od zunaj. Čemu potem sploh sanjamo? Jouvet trdi, da je naloga sanj »reprogramirati naše obnašanje, izločiti kaj od naučenega ali nasprotno tisto poudariti, če se sklada s prirojenim delom naše osebnosti.« Prav ta Jouvetova trditev pa je bogokletna: da je del našega značaja nespremenljiv, pa najsi nas v življenju doleti karkoli. Jouvet se je v dokazovanju te teorije oprl predvsem na raziskovanje dvojčkov, ki so ju ločili ob rojstvu in sta odraščala v popolnoma različnih družinah. Srečala sta se, ko jima je bilo 40 let. Imela sta oba iste motnje (hemoroide, debelost, migrene), iste tike in idiosinkrazije, podobne žene in otroke. Imela sta iste konjiče in celo njuna psa sta imela enako ime.

»Nihče se ne čudi telesni podobnosti dvojčkov, pa tudi nekaterim somatskim podobnostim, ki se ponavljajo znotraj družine, ne. Vzemimo samo sloviti burbonski nos. Za nekatere lastnosti, tudi vedenjske, smo neizprosno programirani. Na tej točki se je Jouvet lotil raziskovanja sanj, osnovnega mehanizma, kjer se programiranost lahko izrazi. »Možgani so tako rekoč zaključen stroj. Možganske celice se drugače od celic preostalega telesa ne reprodu cirajo nenehno vse življenje. Z leti se njihovo število manjša. Pa ne le to: vpliv okolja je kot nemočen na področju instinktivnega vedenja. Banalen primer: praskanje po nosu, kadar smo v zadregi. Lahko nam tisočkrat rečejo, da to ni lepo, roka bo v trenutku zmede nehote zašla na nos. Ni verjetno, da bi genetski program v devetih mesecih nosečnosti enkrat za vselej določil to in neskončno vrsto drugih zvez med možganskimi celicami, odgovornimi za različna dejanja. Tudi vpliv okolja, zlasti če se ponavlja, na kvoco spremeni te zveze. Sedaj poteka cel kup poskusov, ki kažejo, kako možganske celice, ki so jih imeli še pred nekaj letih za nespremenljive, spreminjajo strukturo pod vplivom pritiska dogodkov.«

Jouvet pa se je osredotočil na sanje zaradi nenavadnega dejstva, da tistih 20 minut »paradoksalnega sna« (REM), ki se ponoči ciklično izmenjuje z 90 minutami normalnega, porabi toliko glukoze, kot če bi bili budni. Spanje, ki sledi kratki fazi sanj, po Jouvetovem menju obnovi energijo, potrebno, da se znova začno.« Naloga sanj je vsako noč sproti ‚uničiti' nevronske vezi, ki jih je čez dan okolje spremenilo v naših možganih. To delo ‚reprogramiranja' je bistveno za duševno zdravje, se pravi za preživetje človeka kot posameznika.

Psihoanalitiki z Jouvetom sploh ne govorijo. Ideja o sanjah kot krajem želja je prelepa, da bi tvegali, da ga izgubijo, če bi šli v spopad s surovimi geni.

ZDRAVSTVENI MINISTER NAPOVEDAL VOJNO

Avstrija postaja kadilcem neprijazna

OD NAŠEGA DOPISNIKA

DUNAJ, 8. aprila – Nemških turistov ne bo več, tiska bo konec,' državni proračun bo shiral, še celo žogobrc bo spustil svojo gumijasto dušo. Te in cela vrsta drugih nesreč menda čakajo Avstrijo zgolj zato, ker je zdravstveni minister Michael Ausserwinkler kajenju oziroma tobačnemu monopolu napovedal vojno »do iztrebljenja«.

Ne prvič in takoj bi lahko dodali ne zadnjič, kajti ogorčene kritike osnutka »protikadilskega zakona« dajejo slutiti, da bo na koncu od zamisli najmlajšega ministra v kabinetu Franza Vranitzkega ostalo bolj malo. A če bi bil Ausserwinklerjev osnutek sprejet brez večjih popravkov, bi Avstrija brez dvoma postala ena od kadilcem najbolj neprijaznih držav na svetu.

Na kratko: v javnih prostorih, lokalih, prevoznih sredstvih in na delovnem mestu ne bi bilo več dovoljeno kaditi (kogar bi le premamilo, bi pregrešek plačal z največjim avstrijskim bankovcem – za 5 tisoč šilingov) zunaj posebnih prostorov; že od naslednjega leta v avstrijskih trafikah ne bi bilo več »dolgega« Marlbora, Camela, Lucky Strika in domačih vrst cigaret z več kot 15 miligrami katrana, prepovedan pa bi bil tudi njihov (zaselfni) uvoz; od leta 1998 bi bile prepovedane še vse cigarete z več kot 12 miligrami katrana; do konca 1996 bo dovoljeno delati reklamo le še za cigarete z manj kot 12 odstotki katrana, potem pa še to ne več; v revijah denimo naj bi bil na številko dovoljena ena sama reklama za cigarete, vendar brez »uživajočih«, smejočih se lepotic s cigareto v roki (dovoljena bi bila le upodobitev cigaretne škatlice z vidnim napisom, da kajenje škoduje zdravju).

Nekateri od teh predlogov so v skladu s smernicami ES (recimo o skorajšnji prepovedi cigaret z več kot 15 miligrami katrana), drugi pa naj bi ustrezali tistim, ki jih tudi Bruselj šele pripravlja (o znižanju vsebnosti katrana v vseh cigaretah pod 12 odstotkov), zato niso povzročili posebnega razburjenja. Avstrijski monopolist ATW (Austria Tabakwerke), časopisi in gospodarstvo pa si toliko bolj belijo glavo zaradi ministrovega poskusa, da bi s konja snel (za rakom) umrlega Marlborovega kavboja, torej zaradi omejitev pri oglaševanju. Doslej so bile reklame za cigarete in tobačne izdelke, razen na televiziji, praktično neomejene, zdravstvene oblasti pa so se zadovoljile s tem, da so na cigaretnih škatlicah proizvajalci zapisali vsebnost katrana in nikotina ter opozorilo, da kajenje med nosečnostjo ogroža otroka. Tisku je to prinašalo pomemben del zaslužka, od tobačnih sponzorjev pa deloma živi tudi avstrijski šport (denimo državni nogometni prvak Austria Memphis).

Tu je šel Ausserwinkler po vsem sodeč dlje od Evropske skupnosti (kjer sta se pobudi za prepoved najbolj odločno uprla Nemčija in Velika Britanija) in če bi bil dosleden, bi moral zahtevati tudi prepoved uvoza »inkriminiranega« tujega tiska (kakšna pa je turistična dežela brez tujega tiska, sprašujejo ministrovi kritiki) in prenosov nekaterih športnih dogodkov (denimo formule 1) na avstrijski televiziji. Prepoved reklame naj bi po nekaterih trditvah onemogočila le uvajanje novih, manj škodljivih vrst cigaret, medtem ko na prodajo samo ne bi bistveno vplivala. Avstrijski izdatki za oglaševanje tobačnih izdelkov so v evropskem merilu povprečni in znašajo približno odstotek od vseh izdatkov za reklamo, toda v dohodkih tiskanih medijev, na katere je oglaševanje omejeno zaradi prepovedi televizijskega, so veliko pomembnejši; znašajo približno desetino vseh dohodkov od oglasov, avstrijska tobačna industrija pa je denimo lani za oglase v časopisih porabila 60 milijonov šilingov.

● **Avstrijci so po statistiki v svetovnem merilu povprečni kadilci: za Japonci, Madžari, Poljaki, Američani, Španci in Nemci, pa denimo pred Angleži, Italijani, Francozi in Nizozemci. Načeloma tudi z več kot dvotretjinsko večino (po neki raziskavi javnega mnenja) podpirajo Ausserwinklerjeve predloge, pač očitno v skladu s tem, da kadi le vsak tretji Avstrijec. Po zdravstvenih statistikah zaradi škodljivih posledic kajenja v Avstriji vsako leto umre okrog 30 tisoč ljudi.**

Navsezadnje se Ausserwinklerjevemu pohodu proti kadilcem postavlja po robu še država s svojim proračunom, ki od ATW dobi okrog 20 milijard šilingov na leto.

VOJKO FLEGAR

NENAVADNA EPIDEMIJA ALI HISTERIJA?

Egiptovska dekleta množično zbolevajo

OD NAŠEGA DOPISNIKA

KAIRO, 8. aprila – Egipt je zajela vsesplošna zmeda, saj se je po deželi začela širiti neznana bolezen, za katero je po dosedanjih podatkih zbolelo že blizu 1300 ljudi, v glavnem deklet, starih od 13 do 16 let. Zaradi te »epidemije«, ki ji ne vedo vzroka, preiskave krvi in urina pa so pokazale, da ne gre za nikakršno zastrupitev, so oblasti zaprle že 32 šol. Zdaj vsi čakajo, kaj se bo s to boleznijo, ki so jo nekateri zdravniki razglasili zgolj za nekakšno množično histerijo, zgodilo v naslednjih dneh.

Začelo se je prejšnji teden v Beheiri, mestu na zahodnem robu delte Nila, kjer je v šoli nenadoma omedlelo okoli 80 deklet. Od tod se je »bolezen«, katere glavni znaki so omedlavica, težave z dihanjem in vsesplošna slabost, začela širiti po malodane vsej državi, od Aleksandrije prek Kaira do Minje na jugu države. V zadnjih dneh so podobne bolezenske znake opazili tudi pri fantih, »nalezle« pa so se je še tri medicinske sestre iz ene od bolnišnic, kamor so prepeljali mlade bolnike. Večina je po nekaj urah že prišla k sebi, tako da jih zdaj že odpuščajo iz bolnišnic.

Na šole, kjer se je pojavila ta bolezen, so takoj pohitele različne zdravniške ekipe (svojo je poslala tudi vojska), ki so vzele vzorce zraka in vode, zelo natančno pa so kajpada preiskali tudi kri in urin bolnikov. Toda vse dosedanje analize so bile negativne. Na ministrstvu za zdravstvo trdijo, da ne gre za nikakršno organsko bolezen. Dr. Rageb Dvejdar, minister za zdravstvo, meni, da je to brzkone množična histerija, ki se je v šestdesetih in sedemdesetih letih pojavila na Finskem in v Veliki Britaniji, podobne pojave pa poznajo tudi v palestinskih begunskih taboriščih. Podobnega mnenja je tudi dr. Ahmed Okaša, predsednik egiptovskega združenja psihiatrov, ki poleg množične histerije navaja še vsesplošno utrujenost, dopušča pa tudi možnost nevrastenije.

BRANKO SOBAN

PA ŠE TO

DRAGOCENI JEZIK – Najdragocenejši jezik ima brez dvoma angleški degustator Egon Ronay, saj ga je pri londonskem Lloydu zavaroval za 375 tisoč dolarjev. Po pogodbi mu mora zavarovalnica izplačati po pogodbi 90 odstotkov te vsote, če bi se njegova sposobnost okušanja bistveno zmanjšala.

PRIREDITVE V LJUBLJANI

Prireditve naj imajo svoj mestni pečat

Dr. Janez Bogataj: Kmečke ohceti in kurentov Ljubljana ne potrebuje – Sobotne ceremonialne prireditve pred Magistratom ali ob Ljubljanici

LJUBLJANA, 8. aprila – Pri načrtovanju ljubljanskih (turističnih) prireditev bi morali upoštevati le tiste navade in šege, ki so v preteklosti zaznamovale Ljubljano kot mesto. Torej morajo odpasti vse prireditve za promocijo kmečkih navad v mestnem okolju. Z drugimi besedami, v meščansko okolje vsekakor ne sodi kmečka ohcet, pustna parada slovenskih pokrajinskih mask in ponudba kmečkih jedi na stojnicah.

To je bila temeljna misel **prof. dr. Janeza Bogataja**, predsednika odbora za prireditve pri Mestnem sekretariatu za turizem in gostinstvo, ki je danes na Magistratu predstavil nov model, po katerem naj bi v Ljubljani v prihodnje načrtovali turistične prireditve. Kot je dejal **Niko Jerman**, mestni sekretar za turizem in gostinstvo, si ta sekretariat prizadeva, da bi v Ljubljani organizirali take prireditve, ki bi se navezovale na zgodovinsko in kulturno dediščino Ljubljane in bile hkrati prilagojene sodobnemu utripu oziroma zahtevam mesta.

Dr. Janez Bogataj je nato razložil, kako naj bi oblikovali značilno ljubljanske turistične prireditve. Razdelil jih je v tri skupine. V prvi in drugi, za katere naj bi se mesto neposredno zanimalo in jih imelo za svoje, naj bi bile nekatere ključne prireditve, ki bi predstavljale mestno blagovno znamko, in tiste, ki bi mestu sooblikovale njegovo podobo. V tretji skupini bi bile po njegovem mnenju vse druge prireditve, ki jih organizirajo razna društva, skupine in podjetja in pri katerih je interes mesta le posreden.

● Po mnenju Janeza Bogataja je županov polnočni silvestrski pozdrav na Gradu in zatem njegovo bratenje z »delovno« množico v njegovi okolici za mestnega glavarja nedostojno početje. Ljubljančanom naj vošči novo leto prvo soboto po prazniku ali nekaj dni pred njim.

Med tistim, kar bi Ljubljani dajalo mestno podobo, so po Bogatajevem mnenju na prvem mestu tako imenovane ceremonialne prireditve. Ena takih bi bil lahko sobotni ceremonial na Ljubljanskem gradu. Opoldne bi na kopiji stolpa piskačev tako kot nekoč spet lahko zadonele fanfare. Druga možnost bi bila lahko prihod Martina Krpana do mestne hiše, kjer bi simbolično delil pretihotapljeno sol. Morda pa bi vsako soboto ob 12. uri po Ljubljanici priplula kopija čolna, s katerim se je prevažal znameniti izumitelj baron Codelli.

Tem bi sledile ključne mestne prireditve, ki bi se kot rdeča nit vlekle skozi vse leto. Omenil je veslaško univerzitetno tekmo (najprej med ljubljansko in mariborsko ustanovo, kasneje morda še med univerzami, s katerimi obe sodelujeta), mednarodno tekmo čolnarjev s suvanjem v vodo, Spust po Ljubljanici kot osrednjo poznopomladansko prireditev (na Vrhniki bi se začela zgodaj popoldne, zvečer pa končala na obrežju Ljubljanice v Ljubljani), Noč na Ljubljanici kot osrednjo poletno prireditev, žegnanje za praznik svetega Jurija v kapeli na Gradu (ob stojnicah bi se nadaljevalo kot največja ljubljanska veselica), dva do tri dni trajajoči ljubljanski letni sejem v starem mestnem jedru (postavili naj bi posebno sejemsko znamenje in objavili sejemske pravice)...

Seveda ne bi šlo brez že uveljavljenih in priznanih prireditev v okviru Ljubljanskega festivala ter ob sejmu Vino. Pri slednjem naj bi bila pomembna zlasti dekoracija mesta, usmerjena gostinska ponudba v lokalih, dogajanje na grajskem hribu (tam je bil nekoč celo vinograd). Vsako leto bi lahko v Ljubljano pripeljal še furmanski voz iz Vipavske doline ali po Ljubljanici čoln s sodi vina – na njenem obrežju bi pripravili vinsko pokušnjo.

V skupino posredno pomembnih mestnih dogodkov je Bogataj uvrstil prireditve ljubljanskega društva pod naslovom Poletje v Stari Ljubljani, miklavževanje in silvestrovanje ter ljubljanske pustne prireditve. O Miklavževem sprevodu po Stari Ljubljani je dejal, da bi bilo treba podaljšati njegovo pot, da ne bi bilo prerivanja okoli Miklavža; pri silvestrovanju bi morali po njegovem prepričanju večino sejemske ponudbe preseliti na Ljubljanski sejem, v središču mesta pa bi bile le izbrane stojnice s sladkarijami, kostanjem...

● Če v Ljubljani že moramo imeti pustni karneval, naj bi bil po njegovem to sprevod pustnih mask, ki naj bi krožile po mestu in se ob koncu razpršile po karnevalskih plesiščih. Določili naj bi temo karnevala, na Kongresnem trgu pa bi posebna komisija nagradila najboljšo masko s 5000 do 8000 markami.

O omenjenem modelu naj bi se tako mesto kot ljubljanske občine, še zlasti občina Center, čim prej izrekle in zatem sprejele ustrezni dokument (odlok) z določenimi pravili igre. Ta model naj bi namreč popolnoma zaživel že prihodnje leto, hkrati pa bi bil tudi darilo Ljubljani ob praznovanju 850-letnice prve omembe mesta.

JANEZ PETKOVŠEK

Kdo bo julija spal v domovih na Gerbičevi?

Študentje se bodo na referendumu odločili, ali bodo sobe prepustili športnikom

LJUBLJANA, 8. aprila – Preselitev ali izselitev študentov iz dveh blokov na Gerbičevi med evropskim mladinskim namiznoteniškim prvenstvom, ki bo julija v Ljubljani, še ni dogovorjena. Včeraj so se v Študentskem naselju na Gerbičevi sestali predstavnik sveta Zavoda, predsednik študentske vlade v Ljubljani ter predstavniki in stanovalci študentskih domov 3 in 4, ki jih nameravajo izseliti, v njihove sobe pa namestiti udeležence prvenstva. Stanovalci so dali vedeti, da je sporočilo, ki ga je dala o tem Študentska organizacija, češ da je že vse dogovorjeno, neresnično.

Konec januarja so študentje na sestanku z ministrstvom za šolstvo in šport predstavili svoje pogoje za izselitev, uprava domov pa svoje. Predsednik ŠOU v Ljubljani Kristjan Verbič, predsednik Študentskega sveta stanovalcev Martin Rozman, predsednik sveta Zavoda Niko Žibret, minister za šolstvo in šport Slavko Gaber in predstavnika študentskih domov 3 in 4 so 18. marca podpisali dogovor, v katerem se strinjajo z danimi pogoji. Zaplet je nastal, ker sta predstavnika domov podpisala dogovor v svojem imenu, kar nekako pozabili pa so na zahtevo, da mora pogodbo o izselitvi podpisati več kot polovica vseh stanovalcev.

Pogodbe o izselitvi naj bi podpisovali do 20. maja, študente pa naj bi izselili najkasneje 1. julija. Po njihovem mnenju vse močno diši po tem, da je uradno že vse odločeno – mimo njih. To je posredno potrdil tudi Niko Žibret, saj je rekel, da so pogoji za prebivanje tekmovalcev že sporočeni mednarodnim organizacijam.

Ugodnosti, ki bi jih študentje dobili v zameno za enomesečno izselitev, po dobljenih podatkih niti niso majhne. V ureditev dveh domov in okolice bi vložili 250 tisoč mark, med drugim bi dobili novo učilnico, kolesarnico, uredili bi jim zelenice in klopce, dodatne telefonske govorilnice, položili asfalt. Stanovalci pravijo, da jim v zameno dajejo stvari, ki bi jih tako ali drugače morali dobiti, Kristjan Verbič pa je opozoril, da se vse ne začne in konča na tej ravni, saj »ne« študentov z Gerbičeve lahko ogrozi denarno podporo vlade vsem študentskim dejavnostim. Stanovalci blokov 3 in 4 so sklenili, da bodo najbrž konec prihodnjega tedna organizirali referendum o izselitvi.

BORUT TAVČAR

Pasivna gimnastika v Zlatem klubu

Pasivna motorna gimnastika v Tivoliju sedem dni v tednu od 10. do 22. ure

LJUBLJANA, 8. aprila – V Zlatem klubu, ki spada v sklop rekreacijskega centra Tivoli, je poleg savne in masaže ter plavanja v tivolskih bazenih obiskovalcem na voljo tudi pasivna motorna gimnastika, ki jo je v dogovoru s klubom uvedla v rekreacijski program zasebnica Srebrena Škrgatič. Te vrste gimnastika je obiskovalcem na razpolago sedem dni v tednu med 10. in 22. uro, cena za enkratni obisk pa je 550 tolarjev. Abonma desetih tretmajev stane 4950 tolarjev, enajstega pa vam podarijo.

Kot pravi podjetna zasebnica, je ena ura razgibavanja na napravah za pasivno gimnastiko enakovredna dvema urama in pol aktivne telovadbe. V Zlatem klubu je še posebno privlačna zato, ker jo je mogoče dopolniti s savnanjem, masažo in plavanjem.

A. L.

Pokličite nas!

Nikar ne brskajte po telefonskem imeniku. Zavrtite številko ljubljanske rubrike Dela: 318-296!

Prav gotovo so stvari in dogodki v Ljubljani in njeni bližnji okolici, o katerih bi bilo treba po vašem mnenju pisati, jih komentirati, razložiti.

Ob prebiranju lokalne strani v časniku se vam je najbrž večkrat zazdelo, da novinarjem ni uspelo spoznati prave resnice, prodreti v resnično življenje.

Kaj, ko bi nas poklicali in nam sporočili svoje pripombe in predloge? Vaš klic pričakujemo vsako dopoldne med 10. in 11. uro, razen ob sobotah in nedeljah.

Kdo bi čakal na uradno otvoritev

LJUBLJANA, 8. aprila – Po Prulskem mostu ob obračališču mestnega avtobusa številka 9 že veselo vozijo, čeprav še ni bil uradno odprt in Gradisovi delavci na njem še niso do konca uredili tlaka in položili ploščic. Ker so neznanci pred kratkim odstranili zaščitno ograjo, so prejšnji teden postavili znake za prepoved vožnje, a so bili v noči z nedelje na ponedeljek odstranjeni. Inženir Ludvik Bonač iz Mestnega sekretariata za komunalo nam je povedal, da vsi tisti, ki se vozijo po mostu, kršijo prometne predpise in da je to pač stvar policije. Težava pa je, ker številni vozniki res ne vedo, da gre za prekršek. »Most bo verjetno uradno odprt že prihodnji teden, ko bodo odpravljeni vsi tehnični zadržki,« je zagotovil Bonač. (D. M., foto: Aleš Černivec)

Na Viču onemogočeno še redno delo skupščine

LJUBLJANA, 8. aprila – Politične stranke v občini Vič-Rudnik se že štiri mesece pogajajo o sestavi novega izvršnega sveta. Ker je na dve skupščinski skupni seji, na katerih naj bi potrdili predlog mandatarja Leopolda Pristavca, prišlo premalo poslancev, so poslanci Demosovih strank na sredinem zasedanju zborov zahtevali razširitev dnevnega reda s točko volitve izvršnega sveta.

Ker se volitve izvršnega sveta opravijo na posebni skupni seji, ki pa v sredo ni bila sklicana, viški župan Bogdan Bradač predloga za razširitev dnevnega reda ni dal na glasovanje. Če bi to storil, bi ravnal v nasprotju s statutom. Dnevni red, ki je bil predlagan s sklicem seje, sta nato sprejela le zbor krajevnih skupnosti in zbor združenega dela, ki sta zasedanje nadaljevala, dokler nista postala nesklepčna, poslanci DPZ pa so sejo zapustili takoj po glasovanju o dnevnem redu.

Poslanci Demosovih strank v viški skupščini so ob tem še povedali, da na zasedanja, ki ne bodo sklepčna in za katera stranke ne bodo zagotovile sklepčnosti oziroma udeležbe, odslej ne bodo več prihajali. Tako je zaradi nesklepčnosti ustavljeno tudi redno delo viške skupščine. Če se predstavniki političnih strank, ki imajo poslance v viški skupščini, ne bodo kmalu sporazumeli o nadaljnjem delu, se lahko zgodi, da skupščina ne bo pravočasno sprejela letošnjega proračuna. V tem primeru bo viška občina za dejavnosti, ki se financirajo iz proračuna, dobivala letos precej manj denarja, kot bi ga, če bi sprejela proračun. Zaradi spremembe zakonodaje bi imela občina ob nesprejetju letošnjega proračuna precej večje težave, kot jih je imelo mesto Ljubljana zaradi nesprejetja lanskega proračuna.

Bradač nam je danes povedal, da bo najprej na ravni predsedstva skupščine sklical sestanek z vsemi predsedniki poslanskih klubov strank, na katerem se bodo skušali sporazumeti o nadaljnjem delu njihove skupščine.

DARJA KOCBEK

Novi programi v Andersenovih vrtcih

Vpis v leto 1993/94 se je že začel – Poleg rednih dejavnosti še vrsta novih

LJUBLJANA, 8. aprila – V vzgojno–varstvenem zavodu Hansa Christiana Andersena v Šiški so že začeli vpisovati otroke v novo »šolsko leto«, saj bi radi kar najbolje pripravili svoje programe. V štirih enotah na Rašiški 7, v Marjetici na Bitenčevi 4 (ki sta namenjeni otrokom od 1. do 7. leta starosti), Lastovici na Derčevi 10 in Palčici na Vodnikovi 2 (za otroke od 2. do 7. leta) bodo ponudili tri programe: celodnevno varstvo in vzgojo (od 5.30 do 16.30), 4- do 6-urni skrajšani program ter popoldansko ali izmenično varstvo (od 12.30 do 20.30 oziroma po dogovoru).

Ravnateljica **Tatjana Prešern** je napovedala, da bodo ob rednih vzgojnih dejavnostih, kakovostni prehrani, igrah in športnih dejavnostih pripravljali tudi pogoste izlete, letovanja, zimovanja, planinski tabor (!), vrtec na snegu, knjižno vzgojo, številne interesne dejavnosti (tuji jeziki, kiparstvo, plesni tečaji, pevski zbor) itd. V novo šolsko leto vpisujejo vsak delavnik od 7. do 15. ure, ob torkih pa do 16. ure.

U. Š.

Emonina trgovina v Mengšu spet odprta

MENGEŠ, 8. aprila – Trgovsko podjetje Emona Merkur je po 33 dnevih spet odprlo samopostrežno trgovino na Blejčevi 9 v Mengšu. V tem času so jo nekoliko razširili, temeljito preuredili in sodobno opremili. S prizidkom so pridobili več kot 171 kvadratnih metrov novih površin, tako da imajo zdaj skoraj 259 kvadratnih metrov skupnega prodajnega prostora. Pred trgovino je še parkirišče za 35 osebnih vozil. Gradbena dela so izpravili delavci GIP Gradis, vrednost celotne naložbe (uredili so še kotlarno) pa je 820.000 mark.

J. P.

Pojasnilo

V zvezi s člankom v Delu z dne 6. 4. 1993 na 9. strani pod naslovom Ponovili razpis za ravnatelja, avtorja R. B., dajemo naslednji odgovor oziroma pojasnilo: Navedbe iz omenjenega članka, »da postaja omenjena šola na Rozmanovem trgu vse bolj socialni geto« in »da se srečujejo tudi z delovno nedisciplino«, v razpravi na 23. skupnem zasedanju vseh treh zborov skupščine občine Litija dne 1. 4. 1993 niso bile izrečene. To med drugim dokazuje tudi tonski zapis tega zasedanja.

Podpredsednik skupščine občine Litija in predsedujoči na 23. skupnem zasedanju **Nace Šteferl** in sekretar skupščine in IS ter načelnik oddelka za občo upravo **Marko Godec**

Popravki domžalskega proračuna

Domžalski IS je vendarle sprejel predlog letošnjega občinskega proračuna

DOMŽALE, 8. aprila – Domžalski Izvršni svet je po nepričakovano kratki razpravi na svoji včerajšnji seji le sprejel predlog letošnjega občinskega proračuna. Pri tem je zanimivo, da so vanj s preglasovanjem uvrstili nekatere spremembe, ki so jih predlagali posamezni člani IS, in zavrnili nekatere, za katere se je zavzemal njegov predsednik Tomaž Štebe.

Ni bil sprejet Štebetov predlog (za sprejetje predloga je manjkal en sam glas), po katerem naj bi gradbenemu podjetju Graditelj pomagali z nakupom enega ali dveh stanovanj v domžalski soseski C-15. Za to naj bi iz proračuna zagotovili 10 milijonov tolarjev, in sicer osem milijonov iz postavke pospeševanje gradnje-kreditiranje ter dva milijona iz postavke prenova in revitalizacija.

Temu so se na seji odločno uprli trije člani, ki so menili, da so to temo končali že na proračunski razpravi pred tednom dni ter da denarja za revitalizacijo in posojila ne bi smeli namenjati nakupu nadstandardnih stanovanj. Še zlasti zato, ker bo občini zmanjkalo denarja za nakup bolj potrebnih socialnih stanovanj.

Enako usodo je doživel predlog Borisa Grabrijana, da bi povišali postavko sofinanciranje pospeševanja kmetijskega razvoja s treh na pet milijonov. In to kljub temu, da je Stane Oražem ta predlog podprl, ker bi tako podprli domžalskega hribovskega kmeta, ki ga ni mogoče primerjati z ravninskim v Prekmurju. Prav tako ni bil izglasovan predlog za povišanje prispevka političnim organizacijam. Štebe pa je obljubil dodatni denar, če bo kazalo, da bodo občinske volitve že letos. Končno so se člani IS dogovorili, da bi za krščanski vrtec v Domžalah namenili iz proračuna približno 9,9 milijona tolarjev.

V nadaljevanju seje so ob obravnavi stališč komisije za kadrovska stanovanja, posojila in oddajo poslovnih prostorov zelo kritično razpravljali o javnem zavodu Stanovanjsko-komunalno podjetje Domžale. Podpredsednik IS Matjaž Karlovšek je dejal, da ima občina s tem podjetjem nenehne težave. Vsa njihova poročila so po njegovem prepričanju nepopolna, in to kljub večkratnim zahtevam naj jih dopolnijo, očital jim je, da neupravičeno obrača denar (ali pa ga preliva iz ene dejavnosti v drugo) od najemnin za občinska stanovanja in poslovne prostore...

J. P.

V Cekinovem gradu bo revija cvetja

Gardenia pripravlja II. festival cvetja od 16. do 19. aprila – Državno prvenstvo floristov

LJUBLJANA, 8. aprila – Lanski cvetlični festival, ki ga je pripravila ljubljanska Gardenia v želji, da bi v Sloveniji obudili tradicijo cvetnih razstav, je bil zelo odmeven, zato so prireditelji še bolj prizadevno pripravili letošnjega, drugega. Tako kot prvega, bo tudi tega spremljalo državno tekmovanje floristov. Festival bo v Cekinovem gradu od 16. do 19. aprila, državno prvenstvo pa 15. aprila, ko bo zvečer tudi slovesna otvoritev.

Na festivalu bo razstavljalo petnajst uglednih slovenskih cvetličarjev. Gostja iz tujine bo holandska cvetlična zbornica, ki je prevzela okrasitev stopnišča v Cekinovem gradu. Tudi letos bo del razstave namenjen slovesnim pogrinjkom, ki jih pripravljajo ljubljanski hoteli in restavracije. Med njimi bodo razstavljeni tekmovalni cvetni aranžmaji vseh udeležencev drugega državnega prvenstva slovenskih floristov. Z avtorsko razstavo bo sodeloval tudi vrhunski holandski florist Jaques van Heck. Naš znani strokovnjak za cvetje Slavko Zgonc bo festivalsko dogajanje vsako popoldne obogatil s predavanji.

Obiskovalci bodo lahko kupili rezano cvetje, lončnice in cvetličarske pripomočke na posebnih stojnicah pred gradom. Presenečenje bosta cvetlična avtomobila, ki bosta zanimiva demonstracija dosežkov evropske floristike. Od koles do strehe bosta »oblečena« v cvetje. Eden bo razstavljen pred Cekinovim gradom, drugi bo vozil po ljubljanskih ulicah. V soboto, 17. aprila, bo ob 16. uri promenadni koncert Greentown Jazz Banda, v četrtek, soboto in nedeljo ob 20. uri pa bo Ilirija Light pripravila baklado: svetloba sveč in cvetje tvorijo namreč ubrano celoto.

Tekmovalce na državnem prvenstvu floristike bo ocenjevala tričlanska mednarodna komisija iz Slovenije, Nizozemske in Avstrije.

MARINA UČAKAR

Oporniki Lončarske steze še niso nared

Težave pri utrjevanju podpornih zidov – Tla niso tako trdna, kot je najprej kazalo

LJUBLJANA, 8. aprila – Po nekaj več kot letu dni, odkar so stanovalci Lončarske steze 5 opozorili občino Center in mestno komunalno službo, da oporni zid ceste, ki teče nad objektom in njegovim funkcionalnim zemljiščem, razpada, stvari še niso dokončno popravljene. Izvršni svet je februarja lani odobril za izvedbo sanacijskega načrta skoraj dva milijona tolarjev, za izvajalca del pa izbral podjetje CmC Inženiring iz Ljubljane.

Medtem je prišlo do zapletov in nekaterih tehničnih sprememb. Geologi so namreč ugotovili, da je pobočje ogroženo zaradi podzemnih voda, nosilne plasti peščenjaka pa so šele v globini štirih metrov in ne manj, kot so sprva predvidevali. Zaradi tega bodo morali za 32 metrov povečati skupno dolžino sider opornega zidu in za dva metra poglobiti vrtine. Dodatna dela bodo stala 670 tisoč tolarjev; denar pa je občinski izvršni svet v Centru že zagotovil. D. V.

Ob Dunajski odprli sodoben bencinski servis

LJUBLJANA, 8. aprila – Ljubljanski Petrol je nasproti stavbe AMZS ob Dunajski cesti v Ljubljani danes odprl enega svojih najsodobnejših samopostrežnih bencinskih servisov. Na njem lahko ob posebnih otokih s črpalkami za štiri različne vrste goriv hkrati toči bencin ali dizelsko gorivo do 12 voznikov motornih vozil. Zamenjali so ekološko neprimerne bencinske rezervoarje, obnovili stavbo in popestrili tudi trgovsko ponudbo. Črpalka bo za zdaj odprta vsak dan od 6. do 22. ure, na Petrolu pa razmišljajo, da bi še letos delovala nepretrgoma, in sicer namesto črpalke pri nogometnem štadionu Olimpije, ki bi prevzela njen delovni čas. (J. P., foto: Miško Kranjec)

Prenovljeni Gramexov razstavno-prodajni salon

LJUBLJANA, 8. aprila – Gramex je na Verovškovi ulici 72 odprl obnovljeni razstavno–prodajni salon. V njem bodo prodajali gradbeni material, belo tehniko, akustiko, keramične ploščice in kopalniško opremo. Kot pravijo, imajo v tem salonu največjo ponudbo keramičnih ploščic in kopalniške opreme v Ljubljani, saj je v njem razstavljenih 17 kopalnic.

D. K.

MATERINSKI DOM

Prispevke lahko nakažete na žiro račun Materinski dom, Karunova 16 A, Ljubljana, štev. 50101-603-43533

HVALA!

IZ NAŠIH KRAJEV

Koprivniški in gorjuški motivi v hotelu Golf

BLED, 8. aprila – V hotelu Golf na Bledu bodo v soboto odprli razstavo del, ki so jih člani likovne sekcije kulturno-umetniškega društva Radovljica lani ustvarili med likovno kolonijo na Koprivniku in Gorjušah v okviru Vodnikovega leta 1993. Razstavo, na kateri bo razstavljalo dvanajst slikarjev, bodo odprli ob 11. uri. (V. F.)

Potapljači so dobili nove prostore

TRBOVLJE, 8. aprila – Društvo za podvodne dejavnosti v Trbovljah je imelo doslej svoje društvene prostore na Ulici 1. junija 2 v kleti. Tu so imeli tudi skladišče za opremo. Njihova dejavnost je bila doslej kar precej uspešna. Da bi bili lahko še uspešnejši, so jim pristojni v zadnjem času dodelili nove prostore v gasilskem domu na Savinjski cesti. Odprli so jih 8. aprila. Služili jim bodo predvsem za izobraževalno dejavnost in popolnejšo praktično usposobljenost, predvsem z vključevanjem novih članov. (T. L.)

Konec divjega odlagališča v Zelšah

CERKNICA, 8. aprila – V spomladansko akcijo čiščenja okolja so v cerkniški občini vključili tudi sanacijo divjih odlagališč. Prvo med njimi bo na vrsti odlagališče na koncu vasi Zelše, ki se razteza v dolžini skoraj 500 metrov. Cerkniški izvršni svet je za njegovo sanacijo brez pomislekov odobril 25.000 tolarjev. Kajti odlagališče je tik ob cesti, ki vodi v naravni park Rakov Škocjan in bo njegova sanacija prispevek več k letošnjemu letu turizma. (M. T.)

Pogrebi

ŽALE: Na ljubljanskih Žalah bodo v petek, 9. aprila, pokopali 90-letnega upokojenca Albina Zalokarja (ob 11. uri), 72-letnega upokojenca Radoslava Rutarja (ob 13. uri), 70-letnega upokojenca Jožeta Zvonarja (ob 15. uri) in 79-letnega upokojenca Viktorja Avblja (ob 16. uri).

VIČ: Na viškem pokopališču bodo ob 12. uri na zadnjo pot pospremili 91-letno upokojenko Frančiško Ravnikar.

ŠENTVID: Na pokopališču v Šentvidu bodo ob 14. uri pokopali 95-letno upokojenko Ivano Rozman. (Š.M.)

PISMA BRALCEV

O mrtvih vse dobro, ampak...

Ko je beseda o slovenskih državnih inštitucijah, se sprašujemo, kako je mogoče, da podpisujejo osmrtnice najvišji organi države (Predsednik republike, Državni zbor in Vlada Slovenije) za človekom, ki je bil v času zločinskih procesov po vojni državni tožilec. Kot tožilec na Nagodetovem procesu je tako sodeloval v sklepnih dejanjih rušenja zadnjih ostankov demokracije na Slovenskem, ki smo jih ponovno vzpostavili šele z novo državo.

Z aprilom 1990 (prve svobodne volitve), z ustavno listino (25. julij 1991) in z novo ustavo (23. december 1991) smo na Slovenskem prekinili s psevdopravnim sistemom komunističnega režima. Vendar pa se kljub tem dejanjem, ki so izraz suverene volje slovenskega naroda in vseh državljanov Republike Slovenije na simbolni ravni ohranja kontinuiteta tiste državne tvorbe, ki je bila proti volji Slovencev vključena v Jugoslavijo, v represivni sistem realnega socializma, ta pa je bil v popolnem nasprotju z vsemi sodobnimi načeli evropske pravne civilizacije.

Podobnih pojavov je veliko, a ta je ob tem, da žrtve teh procesov še vedno niso ustrezno rehabilitirane, v nebo vpijoč.

UREDNIŠTVO NOVE REVIJE,
Zanj glavni urednik
Niko Grafenauer

Status quo za črne gradnje

Težko je razumeti, zakaj se je dr. Boris Grabnar v pismih bralcev 1. aprila tako zavzeto lotili poučevanja, kaj naj bi v slovenskem prostoru krajinska arhitektura delala ali naredila. Osnovno sporočilo našega društva v zvezi s problemom črnih gradenj je bilo jasno. Pravni red v prostoru je edino zagotovilo, da bodo slovenske krajine zadržale ali povečale svojo vrednost. Sedanja podoba slovenskega prostora ni plod spontanega razvoja, kot sta morda hotela povedati pisca prvega pisma na to temo in na katero smo replicirali, temveč cele vrste omejitev in pravne regulative, s katerimi so se skozi stoletja opredeljevali odnosi med kmeti in zemljiškimi gospodi, med meščani in vaščani, med vladarjem in podložniki in s katerimi so se v prostoru urejali lastništvo, poselitev, kmetovanje, paša, lov in ribolov, gospodarjenje z gozdovi itd.

Dr. Grabnarja je vznejevoljila naša zahteva, da moramo prostor in njegovo naravnost varovati kjerkoli in v kar največji meri, tudi v »kamnitem svetu«. Naj takoj zapišem: to je temeljna opredelilnica našega strokovnega dela, in reakcija dr. Grabnarja nanjo nas je opozorila na to, koliko moramo še storiti, da bo poklicno poslanstvo krajinske arhitekture bolj znano tudi v javnosti. V lanskem poletju je naša ljubljanska šola za krajinsko arhitekturo gostila pedagoge z drugih evropskih šol in dva predstavnika severnoameriškega združenja pedagogov krajinske arhitekture. Beseda je tekla tudi o poklicni identiteti, o razmerju do urbanizma, stavbne arhitekture, krajinskega kiparstva, regionalnega planiranja in naravovarstva. Škoda, da je bila ta za evropske šole krajinske arhitekture pomembna in v evropskem strokovnem okolju tudi zelo odmevna prireditev tako rekoč neopažena v naših medijih. Take napake v prihodnje ne smemo več narediti.

Popolnoma pravilno je, če besedo arhitektura povezujemo z umnim projektiranjem in urejanjem. Vendar je vsebina krajinskega načrtovanja precej drugačna od drugih oblik tehniškega projektiranja in oblikovanja. Bistvo krajinske arhitekture je mogoče, sicer poenostavljeno, označiti z naslovom knjige škotskega krajinskega arhitekta, profesorja pennsylvanijske univerze, I. McHarga »Design with Nature« (Oblikovati z naravo). Oblikovati naravo pa je nekaj povsem drugega kot projektirati, na primer, stavbo ali mesto. Narava je že tu, lahko jo samo preurejamo, ne moremo je ustvariti. Poleg vsega pa kaže prvobitna narava – divjina največjo stopnjo urejenosti. V naravi vlada popoln red. Seveda je težko neposredno primerjati ta red z redom, kot ga dojema človek znotraj svojega kulturnega sistema. Toda urejanje krajine mora vendarle spoštovati prvobitni red narave, to pa pomeni uveljavljati njeno varstvo. Od tod tudi opredelitev krajinskega planiranja kot »kreativnega varovanja« (Creative consservation), ki jo je podala naša kolegica z univerze Technion v Haifi. Pri tem je duhovito povzela starejšo opredelitev Dame Sylvie Crowe, angaleške krajinske arhitektke, ki si je prislužila lordski naslov s svojo dejavnostjo na področju varstva narave in ponovnega ogozdovanja angleškega otoka.

In naj tu dodam še eno tuje ime, Američana F. L. Olmsteda, ustvarjalca znamenitega newyorškega Centralnega parka in vrste parkov in javnih zelenih površin v ameriških mestih. Ni samo oče ameriške krajinske arhitekture, je tudi avtor poklicne oznake »krajinska arhitektura« (pred nekaj leti so v ZDA praznovali stoto obletnico, kar je bilo ime uvedeno) in je predvsem eden od začetnikov sodobne naravovarstvene dejavnosti. Kot rojstno letnico te dejavnosti zgodovinski pregledi namreč omenjajo leto 1865, ko je F. L. Olmsted posredoval državnemu zakonodajnemu telesu predlog za zavarovanje Yosemite, območja v Kaliforniji, kot naravnega parka.

Dejavnost krajinske arhitekture je tesno povezana z naravovarstvom, in to ne samo danes, ko je naravovarstvo postalo splošno sprejeta in uveljavljena dejavnost. Varstvo naravnosti je temeljna opredelilnica dejavnosti krajinske arhitekture vse od njenih začetkov v daljnih časih rojevanja človekove civilizacije, ko so si ljudje začeli ograjevati delček narave in ga poimenovati vrt. V pojmu vrta ali, če uporabimo še splošnejši simbol, v pojmu raja – paradiža (pardes je perzijska beseda za park) je skrita naravovarstvena misel.

V stavku, ki je dr. Grabnarju rabil za izhodišče za poduk slovenskim krajinskim arhitektom, sta dve bistveni podrobnosti. Govorimo o »varovanju naravnosti« in govorimo o »varovanju v največji možni meri«. Varovanja torej ne absolutiziramo. V krajini je vrsta dejavnosti, ki so vse razvile lastne oblike projektiranja: cestogradnja, hidrotehnika in nasploh graditeljstvo različnih objektov, pa še kmetijstvo, gozdarstvo, rudarstvo itd. Naloga krajinske arhitekture je usklajevati te dejavnosti v prostoru na način, da bodo v najmanjši možni meri motile naravni red, to pa seveda pomeni, da bomo naravnost prostora varovali v največji možni meri. Naravnosti pa seveda ne razumemo samo kot stanje neke sestavine okolja, temveč kot celoto stanja in procesov, ki potekajo po zakonih narave. Zato se z našim strokovnim delom ne posvečamo samo temu, kar si običajno predstavljamo z besedo krajina, temveč prostoru v celoti, tudi urbanemu in, temu pravzaprav še posebno, razvrednotenemu prostoru industrije, rudarjenja itd. Naše strokovno poslanstvo je v vračanju narave povsod tja, kjer je bila prizadeta, ali v preprečevanju, da bi bila nesmotrno in po nepotrebnem prizadeta ali poškodovana.

Načrtovanje krajine je osnovna oblika našega dela. Toda načrtovanje mora biti prilagojeno pravi naravi problemov. Krajina je živ organizem. Vanjo prihajajo nove razvojne pobude in interesi, iz nje pa tudi odhajajo, hkrati pa v njej narava neprestano teži k svojemu klimaksu. Vse, kar v krajini lahko naredimo, je, da pripravimo ustrezne regulacijske predloge kot popravke drugih sektorskih načrtovanj. Te upoštevajo potrebe in predloge različnih dejavnosti, ki delujejo v krajini in jih skušajo dopolniti ali popraviti, tako da so hkrati upoštevani različni družbeni interesi po prostoru, seveda tudi varstvo naravnega. Sedaj veljavni zakon o urejanju prostora že pozna take oblike načrtovanja. Uvaja na primer krajinsko zasnovo, ki je dolgoročen načrt za urejanje krajine, vendar ne za stoletno obdobje. Temu lahko sledi vrsta podrobnejših načrtov, ki tudi na najnižji izvedbeni ravni opredeljujejo ravnanje z zemljo, reliefom, vodami in rastlinjem – (krajinsko) ureditveni načrti. Najbrž ni treba posebej poudarjati, da je že za pripravo takih načrtov potreben pravni red. Žal je tudi tu dosedanji sistem urejanja prostora močno šepal in to, kar je bilo zapisano v zakonu, ni bilo prav dosledno izvajano. Upamo, da bo novi zakon o urejanju prostora dopolnil sedanjega in da bomo po njem tudi zares delali.

Prof. dr. J. MARUŠIČ,
Društvo krajinskih arhitektov
Slovenije, Ljubljana

Operacijske raziskave spet organizirane v Sloveniji

Operacijske raziskave se kot aplikativna znanstvena disciplina v svetu že dolgo uveljavljajo kot sredstvo »trdih prijemov« tako na področju ekonomike kakor tudi organizacije poslovnih procesov, predvsem v podjetju. Njihov znanstveni razvoj se je še posebej okrepil v povojnih letih, saj je bila Slovenija že v letu 1964 vodilna dežela na tleh bivše Jugoslavije tako v raziskovalnem kot tudi pedagoškem in tudi praktičnem pogledu. Izjemno močni optimizacijski postopki te uspešne znanstvene discipline se v današnjem času spajajo s problematiko obvladovanja vse bolj kaotičnih pogojev poslovanja, kar daje tej disciplini še posebno uporabno vrednost v današnjem gospodarskem prostoru Slovenije.

Izziv gospodarskega trenutka v Sloveniji je povezal približno sto visoko izobraženih kadrov v slovenskem prostoru tako, da se je v okviru Slovenskega društva Informatika oblikovala Sekcija za operacijske raziskave, ki v interdisciplinarnem prostoru povezuje vse dosedanje strokovnjake in ljubitelje te strokovne in znanstvene discipline ter omogoča prenašanja prijemov trde ekonomike in trde organizacije v vsakdanjo prakso. Ta sekcija prireja vrsto strokovnih srečanj in publikacij, predvsem pa kontaktne in problemsko orientirane konference z našo gospodarsko operativo, v pripravi pa je tudi simpozij iz operacijskih raziskav, ki bo konec letošnjega novembra v Ljubljani. Njena popularnost sloni predvsem na uspešnem povezovanju vseh strokovnjakov, ki s svojim znanjem prispevajo k uspešnemu gospodarjenju; zato sekcija združuje diplomante različnih fakultet slovenskih univerz. Sekcija ima svoj sedež v Ljubljani, Vožarski pot 12, kjer je tudi sedež Slovenskega društva Informatika. Društvo Informatika svoje dejavnosti uresničuje v več sekcijah in tako omogoča prebujanje, prenos in razvoj najrazličnejših segmentov teoretične in praktične informatike. Na ta način tudi Slovenija zastavlja organizirano potovanje med družino informacijskih družb v sodobnem svetu.

Prof. dr. VILJEM RUPNIK,
predsednik sekcije za
organizacijske raziskave
Slovenskega društva
Informatika,
Ljubljana

Slovingate: Odgovor »nedolžnim«

Ob prebiranju odgovora novinarja v polemiki o Slovinu lahko le ugotovimo, kako zelo dobra »pravna« država smo, da morajo take in podobne afere razkrivati in biti na udaru novinarji, ne pa naša pravna država, na katero se nekateri sklicujejo.

Si lahko sploh predstavljamo, koliko je bilo in je še podobnih afer, ki so ostale skrite? In se že dogajajo ob prehodu v »privatizacijo«, ko lahko kradejo le nekateri, ki so pri koritu, delavci pa so na cesti! In lahko verjamemo, da bo tudi to v naši »pravni« državi ostalo skrito! Žalostno, toda resnično! Zakaj imamo toliksen in tako drag državni aparat, ki ga moramo samo vzdrževati?

H. RAJZMAN,
Šomat 10,
Sladki Vrh

V trboveljski Tiki so si že znižali plače

Zmanjšati bodo skušali tudi stroške vhodnih surovin, ki jih draži predvsem visoka carina s Hrvaško – Povečati želijo svoj neposredni izvoz

TRBOVLJE, 8. aprila – V grafično-embalažnem podjetju Tika, d.o.o., iz Trbovelj, to je v enem od tistih redkih podjetij v občini, ki je lansko leto zaključilo pozitivno, so se v teh dneh odločili za nekaj ukrepov, s katerimi želijo povečati svojo konkurenčnost na trgu. Med njimi najbolj izstopata dva ukrepa, po katerih bodo zaposleni v proizvodnji odslej prejemali za 15 in vodstveni delavci za 35 odstotkov nižje osebne dohodke, za približno 10 do 15 odstotkov pa bodo skušali znižati tudi stroške vhodnih surovin.

Tako so po besedah Bojana Gorjupa, direktorja tega 160-članskega kolektiva, zaradi splošno zaostrenega položaja sklenili na zadnjem zboru družbenikov. Kajti kljub izkazanemu pozitivnemu poslovanju je bil lanski rezultat vendar nekoliko slabši od tistih v prejšnjih letih. Vzrok je v precejšnji zožitvi trgov v drugi polovici lanskega leta (slovenski trg je sploh prenasičen), ko so prodajne cene padle za 30 do 40 odstotkov, nabavne pa ob uvedbi carin s Hrvaško zrasle za petino.

Prav iz Hrvaške pa Tika zaradi nižjih cen uvozi največ kartona, medtem ko ga večino proda doma. Njihov dolgoročni cilj je, uveljaviti se na zahodnem trgu s tako imenovanim neposrednim izvozom. Možnosti vidijo predvsem v južni Avstriji, na Madžarskem in v Italiji, s čimer bi, kot računajo, ohranili tako obseg proizvodnje kot delovna mesta in osebne dohodke, ki so jih do omenjenega znižanja izplačevali, kot so določale kolektivne oziroma individualne pogodbe.

Sicer pa Tika svojo kartonsko embalažo na tuje trge posredno izvaža že ves čas prek tako imenovanega skupnega izvoza (izdelki hrastniške steklarne v njihovi embalaži), ki je v strukturi celotne prodaje v prejšnjih letih dosegel tudi do 10 odstotkov.

Vse te cilje poleg načrtovanega povečanja produktivnosti pa bodo, kot je še povedal Bojan Gorjup, zmogli s posodobitvijo opreme. Tako naj bi že v letošnjem letu na podlagi ugodne ponudbe iz Italije nabavili nov stroj za izdelavo kartonske embalaže, v stroki imenovan tudi casemaker. Vse to pa seveda ob uspešni letošnji finančni realizaicji.

POLONA MALOVRH

DELO
vedno
v središču
dogajanj

Odmevna razstava Jožeta Kotarja

Iz Dolenjske galerije se 30 platen slikarja Dolenjske seli v celjski Mozaik

NOVO MESTO, 8. aprila – V ponedeljek bodo v Dolenjski galeriji v Novem mestu zaprli razstavo novomeškega slikarja Jožeta Kotarja, 16. aprila bodo to razstavo odprli v celjski galeriji Mozaik. Za Kotarjevo razstavo slik izkušenj in upanja, kot jih je avtor sam poimenoval, je bilo med Novomeščani veliko zanimanja.

V Dolenjski galeriji je na ogled 30 platen, ki so nastala v zadnjih štirih letih. Jože Kotar je zadnje mesece samostojen kulturni delavec. Likovno se je izpopolnjeval na posebnih likovnih šolah, ki jih je pripravila ALU iz Ljubljane, potem pa še v Parizu in Regensburgu.

Strokovnjaki za Kotarja trdijo, da upodablja Dolenjsko na svojstven način – kot ekspresivno videnje. Od drugih slikarjev dolenjske pokrajine se loči tudi po tem, da pri njem namesto običajne zelene barve prevladujejo izrazito hladne: modra idn vijoličasta v premnogih odtenkih.

J. S.

Oderuške obresti so jih pahnile v stečaj

V postopku je formalno le krovno podjetje Ferromoto, čeprav je stoodstotni lastnik podjetij hčera – Prodajalne v Ljubljani in Mariboru so že prodajali

MARIBOR, 8. aprila – Tukajšnje sodišče je dopoldne nabilo na oglasno desko sklep o uvedbi stečaja v podjetju Ferromoto. Z njim je pozvalo upnike, »naj svoje terjatve prijavijo stečajnemu senatu, pismeno v dveh izvodih in z dokazi v roku 30 dni po objavi v Uradnem listu, dolžniki pa naj brez odlašanja poravnajo svoje dolgove«... Za stečajno sodnico so določili Marjeto Kebrič, za stečajnega upravitelja pa Gorazda Zemljiča. S tem se je pravzaprav začel postopek njegove likvidacije.

Stečajni postopek je formalno pravno zajel samo krovno podjetje Ferromoto, vendar nobene od njegovih enajstih podjetij hčera, čeprav je matično podjetje njihov stoodstotni lastnik: v lasti matičnega Ferromota so vse nepremičnine, ki jih upravljajo hčere, ki so po tej logiki le samostojne pravne osebe brez premoženja. Skupaj zaposlujejo še blizu 350 ljudi, stečajni upravitelj pa je danes odpustil samo 16 delavcev matičnega podjetja Ferromoto, ki jim je zaradi uvedbe stečajnega postopka prenehalo delovno razmerje.

Sklad je z zamenjavo poslovodstva in z imenovanjem Janka Siranjka iz podjetja Ribe za direktorja krovnega podjetja Ferromoto poskusil sanirati prezadolženo družbo. Toda poskus je očitno spodletel, Siranjko ni bil kos prevzeti nalogi, zato je po preteku začasne pogodbe že

● Pred dobrim letom se je Ferromoto lotil zanimivega poskusa, da bi ublažil svojo zadolženost do Kreditne banke Maribor, tako da je dobro polovico dolga 550 milijonov (takrat dinarjev) odplačal tako, da je veliko svojih nepremičnin v obliki prodajaln v Mariboru in Ljubljani prepustil bančnemu podjetju Fineko. Za odplačilo KBM mu je po tej poslovni operaciji ostalo še 260 milijonov dinarjev, ta dolg pa je s prištevanjem obresti do danes narasel na okrog 800 milijonov tolarjev, ne da bi se podjetje na novo zadolžilo za en sam tolar. Ta izračun so danes odpuščeni delavci Ferromota posredovali javnosti kot dokaz, da z nobenimi posli ne bi bilo mogoče pokriti oderuških obresti, ki so jih poleg omenjene banke in Ti kluba zaračunavali tudi drugi upniki, med katerimi prednjačijo Etol Celje, Elektroprivreda Zagreb in nemški partner Romulus, ki mu Ferromoto dolguje več kot pol milijona mark.

pred enim mesecem zapustil to podjetje. Takrat je sklad za v. d. direktorja postavil **Valterja Oniča**, sicer direkotrja Ferromoto – Ferrotherma, ene od hčera, ki je danes potrdil, da bo stečajni upravitelj lahko preprosto prodajal Ferromotove hčere, da bo lahko poplačal upnike. Onič sicer upa, da se tega ne bo lotil pri tistih podjetjih, ki so se sposobna preživljati s svojim delom, vendar pa nihče nima zagotovila, da se kaj takšnega med iskanjem možnosti, da bi v stečajnem postopku poplačali upnike, tudi v resnici ne bi zgodilo.

Stečaj Ferromota je uradno predlagal (s tem pa se je strinjal tudi njegov zadnji lastnik – sklad) mariborski Ti klub, ki mu to podjetje dolguje nekaj manj kot 60 milijonov tolarjev.

Ta številka pa še zdaleč ne dosega Ferromotovih dolgov do Kreditne banke Maribor, ki so doslej narasli že na dobrih 800 milijonov tolarjev. Med poskusi, da bi se podjetje saniralo že lani, je večino dolgov Kreditni banki Maribor preneslo na svoje družbe. Tako je matičnemu podjetju sedaj ostalo samo 120 milijonov tolarjev dolgov KBM, vse drugo pa bo ta banka morala izterjati od posameznih družb, hčera Ferromota. Dokaz več torej, da se problem prezadolženega in organizacijsko zapleteno organiziranega podjetja ne bo mogel rešiti samo s stečajem matične družbe, pa čeprav poslovodstva in delavci v hčerah računajo, da jim bodo dolgove tej banki odpisali v procesu njene sanacije.

BRANKO VODUŠEK

RAZGLEDI

IZ NAŠIH KRAJEV

Za boljšo prehrano prebivalstva

NOVO MESTO, 8. aprila – Novomeški oddelek Kmetijskega zavoda Ljubljana je v okviru zimskega izobraževanja na Dolenjskem, v Beli krajini in Posavju pripravil več kot trideset predavanj o boljši in bolj zdravi prehrani prebivalstva. Večino predavanj je imela svetovalka za kmečko družino in dopolnilno dejavnosti pri prej omenjenem zavodu Helena Mrzlikar. Priznana strokovnjakinja je dejala: »V glavnem sem končala s predavanji, ki so bila zelo dobro obiskana. Ženske je zlasti zanimala zdrava prehrana, govorili pa smo tudi o bio hrani, ki se vedno bolj uveljavlja v naši prehrani.« Na sliki: Helena Mrzlikar je imela dober obisk tudi v Škocjanu pri Novem mestu, kjer je ženske zlasti zanimala priprava različnih solat. (Besedilo in slika: Slavko Dokl).

Skupaj do oddajnika

ČRNOMELJ, METLIKA, 8. aprila – Črnomaljci in Metličani bodo letos spet urejali oddajnik na Plešivici pri Adlešičih. Stolp so postavili že lani, kupili televizijsko opremo in delno uredili hišico ob stolpu. Sedaj bodo morali dokončati hišico (to bo opravil črnomaljski Begrad), opremo bo namestila RTV Ljubljana-oddajniki, črnomaljski in metliški izvršni svet pa bosta morala skupaj z RTV Slovenija financirati še radijsko opremo in jo kupiti.

Za skupni projekt gradnje oddajnika so se odločili Črnomaljci in Metličani zato, ker v posameznih predelih obeh občin še vedno ne morejo sprejemati signala slovenskega radia in TV. (M. D.)

Koprivniški in gorjuški motivi v hotelu Golf

BLED, 8. aprila – V hotelu Golf na Bledu bodo v soboto odprli razstavo del, ki so jih člani likovne sekcije kulturno-umetniškega društva Radovljica lani ustvarili med likovno kolonijo na Koprivniku in Gorjušah v okviru Vodnikovega leta 1993. Razstavo, na kateri bo razstavljalo dvanajst slikarjev, bodo odprli ob 11. uri. (V. F.)

Potapljači so dobili nove prostore

TRBOVLJE, 8. aprila – Društvo za podvodne dejavnosti v Trbovljah je imelo doslej svoje društvene prostore na Ulici 1. junija 2 v kleti. Tu so imeli tudi skladišče za opremo. Njihova dejavnost je bila doslej kar precej uspešna. Da bi bili lahko še uspešnejši, so jim pristojni v zadnjem času dodelili nove prostore v gasilskem domu na Savinjski cesti. Odprli so jih 8. aprila. Služili jim bodo predvsem za izobraževalno dejavnost in popolnejšo praktično usposobljenost, predvsem z vključevanjem novih članov. (T. L.)

Ob praznovanju vstajenja bodo priredili koncert

TRŽIČ, 8. aprila – Cerkveni pevski zbor Ignacij Hladnik iz Tržiča pod vodstvom Vita Primožiča in s pomočjo korepetitorja Tomaža Megliča bo ob Komornem orkestru v nedeljo, 11. aprila, ob 10.30 v cerkvi Marijinega oznanenja v Tržiču izvedel priložnostni koncert. Za velikonočno nedeljo si izbrali dela Jožeta Klemenčiča, W. A. Mozarta, J. D. Zelenka, Leopolda Cveka, Franza Schuberta in G. F. Händla.

Zbor, ki se je že uvrstil na letošnjo IV. revijo slovenskih cerkvenih pevskih zborov, ki bo v Kopru 8. in 9. maja bo tudi tokrat Tržičanom pripravil izjemno zahteven in kvaliteten nastop. (B. K.)

Nujno potrebujejo novo motorno brizgalno

PREDDVOR, 8. aprila – Nedavni občni zbor GD je potrdil, da je bilo društvo v letu 1992 zelo delavno. Vanj je včlanjenih kar 17 odstotkov prebivalstva s tega območja. Gasilci so lani praznovali 60-letnico delovanja. Društvo je še kar dobro opremljeno, ugotavljajo le, da je sedanja črpalka že precej dotrajana, zato bo nujno treba kupiti novo. Že lani so začeli zbirati denar zanjo. S prispevki jim je pomagalo mnogo delovnih organizacij in obrtnikov. Občni zbor je izvolil tudi nove organe društva. Najzaslužnejšim članom so podelili republiška in občinska priznanja. (Besedilo in slika: S. M.)

Privlačnejši poročni obredi

SEVNICA, 8. aprila – Poročni obredi na sevniškem gradu so bili že doslej posebno doživetje, od sobote dalje pa bodo mladoporočenci deležni še več pozornosti. Občinska skupščina in ZKO sta zanje pripravila poročno darilo v obliki mape. V njej je več presenečenj, med njimi tudi brošura z naslovom Kako se ti meni dopadeš z venčkom narodnih pesmi. To soboto bo na pravi poroki slovesnost obogatil mešani pevski zbor Lisce Sevnica, ki bo odpel tudi venček narodnih. (V. P.)

RAZGLEDI
ČASOPIS ZA UMETNOST, DRUŽBO IN HUMANISTIKO

IZPOD GORJANCEV

Ministru je treba verjeti, a poslovnim rezultatom?

Ko boste brali naslednje vrstice, bo šlo že za včerajšnja dogodka. Obupan delavec iz Žužemberka, sicer zaposlen pri novomeški Komunali, je zjutraj s tovornjakom pripeljal nekaj stanovanjske opreme in jo zložil pred občinsko hišo: občina pri tem ni bila nič kriva, saj je obupanemu stanovanjsko pravico odpovedal zasebnik, pri katerem je stanoval. A človeku se je pač stemnilo pred očmi: s petmesečnim otrokom je ostal na cesti!

Zvečer, toda še zmeraj v četrtek, so novomeškemu proštu Jožefu Lapu, ki danes praznuje 50-letnico – kako pomenljivo: Kapitelj pa prav letos slavi desetkrat toliko let – farani kapiteljske župnije in tudi drugi dobrodelneži za darilo kupili nov avto.

Tako je pač življenje: stkano je iz veselih in žalostnih prigod, čeprav v teh podgorskih zapiskih večinoma zapisujem žalostne. Ljudje smo pač taka bitja, da nam gredo ene in druge do srca, le da žalostne hitro pozabimo.

Kupčije pred in po volitvah

Teden, ki mineva, je bil žalosten za mnoge, ne le za človeka, ki so ga postavili iz stanovanja. Če minister Janša izjavi, da so kar vse volitve kupljene, mu je treba verjeti, saj kot minister ne sme govoriti tja v en dan. Manj gre očitno verjeti poslovnim podatkom, ki jih sporočajo posamezna podjetja. Še pred tedni je (zdaj že bivši) direktor velike lesne firme govoril, da so lani poslovali s čisto majhno izgubo in da je najhujše že za njimi. Zdaj se slišijo tudi drugi podatki – izgube naj bi bile celo 40 milijonov mark. Počakati bo pač treba še nekaj časa, da se bodo stvari razčistile in bo mogoče razbrati, ali je firma splavala ali potonila – po zaslugi ljudi, ki so na Dolenjsko prišli le za nekaj časa. Resnici na ljubo bodi povedano, da s takimi na številnih področjih Novo mesto nima najlepših izkušenj.

V tej isti firmi, pravijo ti viri, so vodilni že poskrbeli zase, saj so ustanovili in zaprli še eno podjetje, »pozabili« pa so zapreti njegov žiro račun: direktor se je menda izgovoril, da zaradi tega, ker so ta račun uporabljali za direktorske plače – tako naj bi bila vsa izplačila pod njegovo kontrolo!

Tako pač vsi frizirajo, kot se jim zdi najbolj prav. Eni se hočejo pokazati malce boljši, kot so v resnici, druga firma pa, za katero trdijo, da zanesljivo ni poslovala z izgubo, jo je ob koncu leta knjigovodsko vendar le sfrizirala.

V gostilni se jezik razveže

In ko en minister pravi, da so bile kupljene volitve, se drugi izgovarja, da ne pozna direktorskih plač, le da so tudi njemu prišle na ušesa številke – celo 10 tisoč mark. Poznavalci se takim številkam nasmehnejo. Eden izmed srednje pomembnih direktorjev novomeškega gradbenega podjetja, o katerem še zmeraj največ govoric pripoveduje o čudno nabavljenih beemvejih in drugih dragih avtomobilih, kar je generalni sicer demantiral, se je pred dnevi v družbi – gostilniški, kajpak – hvalil s svojo plačo blizu osem tisoč mark in drugimi ugodnostmi. Vprašanje je, ali je v vinu resnica ali pretiravanje – toda kakšne so plače in ugodnosti višjih direktorjev od njega?

Zato pa ponekod nimajo dovolj denarja za spodobne plače. In tako so sodišču ovadili odgovorne osebe krovnega podjetja in njegovih hčera, ker so se dogovorili in so od lanskega januarja naprej delavcem 28 odstotkov bruto plač izplačevali v bonih, država pa je bila zaradi tega ob predpisane davke in prispevke. Pa ni šlo za majhen denar: v krovnem podjetju so tako privarčevali čez osem milijonov tolarjev, v hčerah pa že približno 27 milijonov! Na upravi za notranje zadeve so se odločili, da to ne bo vzorčen primer, ki naj bi zastrašil druga podjetja, ampak da bodo prečesali vse in da se pri tem ne bodo ozirali ne na ime ne na ugled podjetja.

Stari noče oditi, novi noče priti

Če bodo hoteli kriminalisti, upniki, poslovni partnerji ali kdo drug poiskati direktorja mirnskega Toma, hčere novomeške Adrie Caravan, bodo morali še malo počakati. Zdaj namreč nihče ne ve, kdo je v resnici tam direktor: v Adrii Caravan so se odločili za novega direktorja, ki tega mesta menda ni sprejel, stari direktor, ki se noče umakniti, pa trdi, da hoče vodstvo Adrie Caravan pozornost za velike težave doma preusmeriti drugam in drugje tudi poiskati krivce.

Časi so težki, marsikje je atmosfera podobna tisti zgodbi o Mariji Antoinetti, ki so ji prišli povedat, da je ljudstvo lačno in da gre na barikade, ker nima kruha. Saj veste, kaj je odgovorila: »Zakaj pa ne jedo potice?« Upam, da bo potica v teh velikonočnih dneh še na dolenjskih mizah.

JOŽE SPLICHAL

Lovskemu inšpektorju ne bi bilo treba domnevati

Za pogin srnjadi v Bohinju ni bila kriva zastrupitev z mineralnimi gnojili – Garje med gamsi

RADOVLJICA, 8. aprila – Na včerajšnji seji so delegati radovljiške občinske skupščine obravnavali tudi poročila Uprave inšpekcijskih služb za Gorenjsko. Medtem ko so poročila večina inšpekcij sprejeli, so se na predlog Andreja Ogrina, ki je v občinskem izvršnem svetu sicer odgovoren za kmetijstvo, odločili, naj lovsko-ribiška inšpekcija svojo poročilo dopolni.

V inšpektorjevem poročilu je med drugim zapisano, da je v Bohinju zaradi nestrokovnega dela pri sanaciji agromelioracij poginilo 30 srn in srnjakov, domnevni vzrok pa je bila zastrupitev z mineralnimi gnojili. Andrej Ogrin je dejal, da inšpektor v svojem poročilu ne bi smel govoriti o domnevah, saj so vzrok za pogin ugotavljali tudi na veterinarski fakulteti. Po izjavi Andreja Ogrina je bilo pri pregledu ugotovljeno, da za pogin ni bila kriva zastrupitev z mineralnimi gnojili.

Iz inšpekcijskega poročila je razvidno, da je bil odstrel pri vseh živalskih vrstah v občini v minulem letu znova rekorden. Drugače je bilo le pri divjih prašičih, katerih število se je v preteklih letih močno zmanjšalo, zmanjšalo pa se je tudi število muflonov. Inšpektor tudi opozarja, da se je zaradi risa na Pokljuki, Jelovici, Mežakli, v Bohinju in Radovni (jeseni so na Pokljuki in v Bohinju sledili samico z mladiči) število srnjadi, gamsov in muflonov močno zmanjšalo. Na Pokljuki, v Bohinju in na Mežaklji so v spomladanskih mesecih imeli v gosteh medveda, ki pa je napravil le manjšo škodo na čebelnjaku na Gorjušah, v novembru pa so ga sledili še v Bohinju. Prvič se je zgodilo, da je zaradi vročine poleti in jeseni poginilo precej (65) srnjadi, znova pa se širi najbolj zahrbtna gamsja bolezen – gamsje garje. V Triglavskem narodnem parku so odstrelili enajst garjevih gamsov, dva v lovski družini Begunjščica.

VLASTA FELC

Obnova gimnazije med počitnicami

Gradbene načrte za obnovo jeseniške gimnazijske stavbe bodo ponovno pregledali

JESENICE, 8. aprila – V osnutku republiškega proračuna so predvidena sredstva tudi za adaptacijo stavbe jeseniške gimnazije, v primeru, da bodo ostala tudi v predlogu odloka, pa naj bi adaptacijo začeli po zaključku letošnjega šolskega leta.

V zvezi s tem so se na sestanku predstavniki občine, šole in ministrstva za šolstvo in šport dogovorili, da bodo gradbene načrte ponovno pregledali in po potrebi tudi popravili. V primeru, da stropne konstrukcije ne bi bilo treba zamenjati, bi namreč stroške za prenovo bistveno zmanjšali. Pred začetkom del bi morali stavbo izprazniti, kar pomeni, da bi morala občina zagotoviti nadomestne prostore za delavsko univerzo in glasbeno šolo. Oddelki gimnazije in zdravstvene šole bodo lahko od začetka šolskega leta za nekaj časa (predvsem v popoldanskem času) imeli pouk v stavbi Centra srednjega usmerjenega izobraževanja v ulici Bratov Rupar 22, ki je prostore ponudil tudi delavski univerzi. Še zmeraj pa ni jasno, kam naj bi se preselila glasbena šola.

V. F.

V Radovljici borci odšli med veterane

Zapleti zaradi financiranja borčevske organizacije iz občinskega proračuna

RADOVLJICA, 8. aprila – Radovljiška občinska skupščina je včeraj sprejela najprej osnutek, nato pa še predlog odloka o proračunu občine za letošnje leto, po katerem naj bi prihodki znašali skoraj 932 milijonov tolarjev. Posebnost letošnjega proračuna je, o tem je bilo tudi največ razprave, da je iz njega izginilo ime »borčevske organizacije« – občinskega odbora Zveze združenj borcev narodnoosvobodilne vojne.

Medtem ko je ime OO ZZB NOV iz osnutka proračuna izginilo, je bilo financiranje organizacije predvideno pod novo postavko »sofinanciranje ohranjanja kulturne dediščine in tradicij«. **Zdravko Silič** je v zvezi s tem dejal, da je imelo opuščanje imena pri nekaterih sestav-

● Osnutek in predlog odloka proračuna sta bila sprejeta brez večjih finančnih sprememb. Za tri milijone tolarjev so bila povečana le prvotno predvidena sredstva za krajevne skupnosti, vendar ne tako, da bi zaradi tega zmanjšali delež za otroško varstvo, kot je predlagal Janez Resman, temveč na račun proračunskih rezerv.

ljalcih proračuna verjetno svoj namen, **Vojko Kučina** pa je novi postavki nasprotoval, češ da so na ta način le spretno prenešena sredstva za borce. **Janko Stušek** se je zavzel, da bi staro ime pod staro postavko ohranili, sicer pa naj bi bil do konca leta sprejet republiški zakon o veteranih in žrtvah vojne. **Jože Dežman** je predlagal, naj bi uvedli postavko »veteranska organizacija in žrtve vojne«, kamor sodijo tudi prisilno mobilizirani v nemško vojsko in domobranci, ki jih sicer v občini ni bilo več kot dvajset. **Marko Bezjak** je menil, da bi morali dosedanje ime ohraniti, obenem pa povedati, za katero organizacijo gre, da ne bi kdo mislil, da gre za karantansko družbo in ne za novejšo slovensko zgodovino.

Po končani razpravi o osnutku je izvršni svet pripravil predlog odloka, ki govori o »veteranski organizaciji in žrtvah vojne.« Janko Stušek je na to dejal, da bi bilo spreminjanje imena, katero je zadržal tudi državni proračun, pred sprejemom republiške zakonodaje neprimerno, in vložil amandma, naj v predlogu odloka ostane dosedanji naziv. Amandma je bil v vseh treh zborih zavrnjen, sprejet pa predlog proračuna, v katerem imena OO ZZB NOV ni več.

VLASTA FELC

Bodo skupne seje sklepčne?

V kočevski skupščini je bilo do te odločitve odbornikov delo pogosto onemogočeno

KOČEVJE, 8. aprila – Sekretariat kočevske skupščine in strokovni organ občine Kočevje pripravljajo nov občinski statut. V prihodnje naj bi skupno zasedali vsi trije zbori občinske skupščine.

Sklepčnost bi zagotavljala več kot polovica vseh delegatov občinske skupščine, čeprav posamezen zbor ne bi bil sklepčen. Tako naj bi se izognili blokadam dela občinske skupščine zaradi enega samega nesklepčnega zbora.

V Kočevju so se odločili za spremembe potem, ko so ugotovili, da se tudi po nadomestnih volitvah, s katerimi so nadomestili manjkajoče delegate, ni bistveno izboljšala udeležba na sejah občinske skupščine. Nekateri so namreč prej krivili za nesklepčnost manjkajoče delegate, ki so se odselili, izgubili bazo ali se odpovedali funkciji delegata.

M. D.

Pokličite nas!

Ob prebiranju lokalne strani v časniku se vam je najbrž večkrat zazdelo, da novinarjem ni uspelo zvedeti vsega, spoznati prave resnice, prodreti v resnično življenje.

Prav gotovo se v vaši okolici dogajajo stvari, o kateri bi bilo treba po vašem mnenju pisati, jih komentirati, razložiti.

Kaj ko bi nas poklicali in nam sporočili vaše pripombe in predloge?

Nič ne iščite po telefonskem imeniku! Zavrtite številko slovenskega dopisništva v Delu (061) 318-280!

Vaš klic pričakujemo vsako dopoldne med 10. in 11. uro od ponedeljka do petka.

Igrišče za golf bodo širili po lastninjenju

LIPICA, 8. aprila – Lipiški hotelirji so zadovoljni z napovedanim velikonočnim obiskom, saj so doslej za praznike v celoti razprodali zmogljivosti v hotelu Klub, zaradi nenapovedanih gostov pa bodo odprli tudi hotel Maestoso. Med agencijskimi gosti, ki prihajajo predvsem iz Nemčije, Avstrije in Italije, se jih je največ odločilo za jahalni in teniški program, medtem ko imajo na igrišču za golf (na sliki) še nekaj prostih terminov. Ker so obeti dokaj dobri tudi za poletje, v Konjerejsko-turističnem centru Lipica upajo, da bodo z državo čimprej dosegli sporazum o lastninjenju. Želijo se namreč preoblikovati v delniško družbo, v kateri bi lastništvo nad osnovno čredo lipicancev odkupila država. Ko bodo znani glavni delničarji, bodo poskušali v Lipici čimprej uresničiti nekatere nujne naložbe, med katerimi je tudi gradnja pokritih igrišč za tenis in ureditev drugega dela igrišča za golf. (Besedilo in slika: Janez Odar)

PISMA BRALCEV

O mrtvih vse dobro, ampak . . .

Ko je beseda o slovenskih državnih inštitucijah, se sprašujemo, kako je mogoče, da podpisujejo osmrtnice najvišji organi države (Predsednik republike, Državni zbor in Vlada Slovenije) za človekom, ki je bil v času zločinskih procesov po vojni državni tožilec. Kot tožilec na Nagodetovem procesu je tako sodeloval v sklepnih dejanjih rušenja zadnjih ostankov demokracije na Slovenskem, ki smo jih ponovno vzpostavili šele z novo državo.

Z aprilom 1990 (prve svobodne volitve), z ustavno listino (25. julij 1991) in z novo ustavo (23. december 1991) smo na Slovenskem prekinili s psevdopravnim sistemom komunističnega režima. Vendar pa se kljub tem dejanjem, ki so izraz suverene volje slovenskega naroda in vseh državljanov Republike Slovenije na simbolni ravni ohranja kontinuiteta tiste državne tvorbe, ki je bila proti volji Slovencev vključena v Jugoslavijo, v represivni sistem realnega socializma, ta pa je bil v popolnem nasprotju z vsemi sodobnimi načeli evropske pravne civilizacije.

Podobnih pojavov je veliko, a ta je ob tem, da žrtve teh procesov še vedno niso ustrezno rehabilitirane, v nebo vpijoč.

UREDNIŠTVO NOVE REVIJE,
Zanj glavni urednik
Niko Grafenauer

Status quo za črne gradnje

Težko je razumeti, zakaj se je dr. Boris Grabnar v pismih bralcev 1. aprila tako zavzeto lotili poučevanja, kaj naj bi v slovenskem prostoru krajinska arhitektura delala ali naredila. Osnovno sporočilo našega društva v zvezi s problemom črnih gradenj je bilo jasno. Pravni red v prostoru je edino zagotovilo, da bodo slovenske krajine zadržale ali povečale svojo vrednost. Sedanja podoba slovenskega prostora ni plod spontanega razvoja, kot sta morda hotela povedati pisca prvega pisma na to temo in na katero smo replicirali, temveč cele vrste omejitev in pravne regulative, s katerimi so se skozi stoletja opredeljevali odnosi med kmeti in zemljiškimi gospodi, med meščani in vaščani, med vladarjem in podložniki in s katerimi so se v prostoru urejali lastništvo, poselitev, kmetovanje, paša, lov in ribolov, gospodarjenje z gozdovi itd.

Dr. Grabnarja je vznejevoljila naša zahteva, da moramo prostor in njegovo naravnost varovati kjerkoli in v kar največji meri, tudi v »kamnitem svetu«. Naj takoj zapišem: to je temeljna opredelilnica našega strokovnega dela, in reakcija dr. Grabnarja nanjo nas je opozorila na to, koliko moramo še storiti, da bo poklicno poslanstvo krajinske arhitekture bolj znano tudi v javnosti. V lanskem poletju je naša ljubljanska šola za krajinsko arhitekturo gostila pedagoge z drugih evropskih šol in dva predstavnika severnoameriškega združenja pedagogov krajinske arhitekture. Beseda je tekla tudi o poklicni identiteti, o razmerju do urbanizma, stavbne arhitekture, krajinskega kiparstva, regionalnega planiranja in naravovarstva. Škoda, da je bila ta za evropske šole krajinske arhitekture pomembna in v evropskem strokovnem okolju tudi zelo odmevna prireditev tako rekoč neopažena v naših medijih. Take napake v prihodnje ne smemo več narediti.

Popolnoma pravilno je, če besedo arhitektura povezujemo z umnim projektiranjem in urejanjem. Vendar je vsebina krajinskega načrtovanja precej drugačna od drugih oblik tehniškega projektiranja in oblikovanja. Bistvo krajinske arhitekture je mogoče, sicer poenostavljeno, označiti z naslovom knjige škotskega krajinskega arhitekta, profesorja pennsylvanijske univerze, I. McHarga »Design with Nature« (Oblikovati z naravo). Oblikovati naravo pa je nekaj povsem drugega kot projektirati, na primer, stavbo ali mesto. Narava je že tu, lahko jo samo preurejamo, ne moremo je ustvariti. Poleg vsega pa kaže prvobitna narava – divjina najvišjo stopnjo urejenosti. V naravi vlada popoln red. Seveda je težko neposredno primerjati ta red z redom, kot ga dojema človek znotraj svojega kulturnega sistema. Toda urejanje krajine mora vendarle spoštovati prvobitni red narave, to pa pomeni uveljavljati njeno varstvo. Od tod tudi opredelitev krajinskega planiranja kot »kreativnega varovanja« (Creative consservation), ki jo je podala naša kolegica z univerze Technion v Haifi. Pri tem je duhovito povzela starejšo opredelitev Dame Sylvie Crowe, angleške krajinske arhitektke, ki si je prislužila lordski naslov s svojo dejavnostjo na področju varstva narave in ponovnega ogozdovanja angleškega otoka.

In naj tu dodam še eno tuje ime, Američana F. L. Olmsteda, ustvarjalca znamenitega newyorškega Centralnega parka in vrste parkov in javnih zelenih površin v ameriških mestih. Ni samo oče ameriške krajinske arhitekture, je tudi avtor poklicne oznake »krajinska arhitektura« (pred nekaj leti so v ZDA praznovali sto to obletnico, kar je bilo ime uvedeno) in je predvsem eden od začetnikov sodobne naravovarstvene dejavnosti. Kot rojstno letnico te dejavnosti zgodovinski pregledi namreč omenjajo leto 1865, ko je F. L. Olmsted posredoval državnemu zakonodajnemu telesu predlog za zavarovanje Yosemite, območja v Kaliforniji, kot naravnega parka.

Dejavnost krajinske arhitekture je tesno povezana z naravovarstvom, in to ne samo danes, ko je naravovarstvo postalo splošno sprejeta in uveljavljena dejavnost. Varstvo naravnosti je temeljna opredelilnica dejavnosti krajinske arhitekture vse od njenih začetkov v daljnih časih rojevanja človekove civilizacije, ko so si ljudje začeli ograjevati delček narave in ga poimenovati vrt. V pojmu vrta ali, če uporabimo še splošnejši simbol, v pojmu raja – paradiža (pardes je perzijska beseda za park) je skrita naravovarstvena misel.

V stavku, ki je dr. Grabnarju rabil za izhodišče za poduk slovenskim krajinskim arhitektom, sta dve bistveni podrobnosti. Govorimo o »varovanju naravnosti« in govorimo o »varovanju v največji možni meri«. Varovanja torej ne absolutiziramo. V krajini je vrsta dejavnosti, ki so vse razvile lastne oblike projektiranja: cestogradnja, hidrotehnika in nasploh graditeljstvo različnih objektov, pa še kmetijstvo, gozdarstvo, rudarstvo itd. Naloga krajinske arhitekture je usklajevati te dejavnosti v prostoru na način, da bodo v najmanjši možni meri motile naravni red, to pa seveda pomeni, da bomo naravnost prostora varovali v največji možni meri. Naravnosti pa seveda ne razumemo samo kot stanje neke sestavine okolja, temveč kot celoto stanja in procesov, ki potekajo po zakonih narave. Zato se z našim strokovnim delom ne posvečamo samo temu, kar si običajno predstavljamo z besedo krajina, temveč prostoru v celoti, tudi urbanemu in, temu pravzaprav še posebno, razvrednotenemu prostoru industrije, rudarjenja itd. Naše strokovno poslanstvo je v vračanju narave povsod tja, kjer je bila prizadeta, ali v preprečevanju, da bi bila nesmotrno in po nepotrebnem prizadeta ali poškodovana.

Načrtovanje krajine je osnovna oblika našega dela. Toda načrtovanje mora biti prilagojeno pravi naravi problemov. Krajina je živ organizem. Vanjo prihajajo nove razvojne pobude in interesi, iz nje pa tudi odhajajo, hkrati pa v njej narava neprestano teži k svojemu klimaksu. Vse, kar v krajini lahko naredimo, je, da pripravimo ustrezne regulacijske predloge kot popravke drugih sektorskih načrtovanj. Te upoštevajo potrebe in predloge različnih dejavnosti, ki delujejo v krajini in jih skušajo dopolniti ali popraviti, tako da so hkrati upoštevani različni družbeni interesi po prostoru, seveda tudi varstvo naravnega. Sedaj veljavni zakon o urejanju prostora že pozna take oblike načrtovanja. Uvaja na primer krajinsko zasnovo, ki je dolgoročen načrt za urejanje krajine, vendar ne za stoletno obdobje. Temu lahko sledi vrsta podrobnejših načrtov, ki tudi na najnižji izvedbeni ravni opredeljujejo ravnanje z zemljo, reliefom, vodami in rastlinjem – (krajinsko) ureditveni načrti. Najbrž ni treba posebej poudarjati, da je že za pripravo takih načrtov potreben pravni red. Žal je tudi tu dosedanji sistem urejanja prostora močno šepal in to, kar je bilo zapisano v zakonu, ni bilo prav dosledno izvajano. Upamo, da bo novi zakon o urejanju prostora dopolnil sedanjega in da bomo po njem tudi zares delali.

Prof. dr. J. MARUŠIČ,
Društvo krajinskih arhitektov Slovenije, Ljubljana

Operacijske raziskave spet organizirane v Sloveniji

Operacijske raziskave se kot aplikativna znanstvena disciplina v svetu že dolgo uveljavljajo kot sredstvo »trdih prijemov« tako na področju ekonomike kakor tudi organizacije poslovnih procesov, predvsem v podjetju. Njihov znanstveni razvoj se je še posebej okrepil v povojnih letih, saj je bila Slovenija že v letu 1964 vodilna dežela na tleh bivše Jugoslavije tako v raziskovalnem kot tudi pedagoškem in tudi praktičnem pogledu. Izjemno močni optimizacijski postopki te uspešne znanstvene discipline se v današnjem času spajajo s problematiko obvladovanja vse bolj kaotičnih pogojev poslovanja, kar daje tej disciplini še posebno uporabno vrednost v današnjem gospodarskem prostoru Slovenije.

Izziv gospodarskega trenutka v Sloveniji je povezal približno sto visoko izobraženih kadrov v slovenskem prostoru tako, da se je v okviru Slovenskega društva Informatika oblikovala Sekcija za operacijske raziskave, ki v interdisciplinarnem prostoru povezuje vse dosedanje strokovnjake in ljubitelje te strokovne in znanstvene discipline ter omogoča prenašanja prijemov trde ekonomike in trde organizacije v vsakdanjo prakso. Ta sekcija prireja vrsto strokovnih srečanj in publikacij, predvsem pa kontaktne in problemsko orientirane konference z našo gospodarsko operativo, v pripravi pa je tudi simpozij iz operacijskih raziskav, ki bo konec letošnjega novembra v Ljubljani. Njena popularnost sloni predvsem na uspešnem povezovanju vseh strokovnjakov, ki s svojim znanjem prispevajo k uspešnemu gospodarjenju; zato sekcija združuje diplomante različnih fakultet slovenskih univerz. Sekcija ima svoj sedež v Ljubljani, Vožarski pot 12, kjer je tudi sedež Slovenskega društva Informatika. Društvo Informatika svoje dejavnosti uresničuje v več sekcijah in tako omogoča prebujanje, prenos in razvoj najrazličnejših segmentov teoretične in praktične informatike. Na ta način tudi Slovenija zastavlja organizirano potovanje med družino informacijskih družb v sodobnem svetu.

Prof. dr. VILJEM RUPNIK,
predsednik sekcije za organizacijske raziskave Slovenskega društva Informatika, Ljubljana

Slovingate: Odgovor »nedolžnim«

Ob prebiranju odgovora novinarja v polemiki o Slovinu lahko le ugotovimo, kako zelo dobra »pravna« država smo, da morajo take in podobne afere razkrivati in biti na udaru novinarji, ne pa naša pravna država, na katero se nekateri sklicujejo.

Si lahko sploh predstavljamo, koliko je bilo in je še podobnih afer, ki so ostale skrite? In se že dogajajo ob prehodu v »privatizacijo«, ko lahko kradejo le nekateri, ki so pri koritu, delavci pa so na cesti! In lahko verjamemo, da bo tudi to v naši »pravni« državi ostalo skrito! Žalostno, toda resnično! Zakaj imamo toliksen in tako drag državni aparat, ki ga moramo samo vzdrževati?

H. RAJZMAN,
Šomat 10,
Sladki Vrh

KATJA ROŠ

Doklej še dialogi v šifrah?

To, da se predsednik tolminske vlade Pavel Gregorčič in državni svetnik ter hkrati skupščinski odbornik Fedja Klavora ne marata preveč, je znano vsakomur, ki je kdaj poslušal razprave v občinskem parlamentu. Na njegovem zadnjem zasedanju pa je sodu izbil dno uradni pismeni protest državnega svetnika zavoljo ravnanja vladnega predsednika ob februarskem obisku ministra za kulturo Sergija Pelhana v tolminski občini. Ta je bil predvsem namenjen razčiščevanju spora zaradi trentarske Krajcarce.

Nanj je bil svetnik sicer povabljen, vendar le na njegov popoldanski uradni del. Klavorov protest je bil grajen na domnevi, da vladni predsednik »privatizira« del občinske problematike, da »obravnava nekatere programe, med njimi igralništvo, vlaganja v kulturi, odločanje o sredstvih nekdanjih sisov v Grad . . . kot svojo domeno, kjer različni interesi niso zaželeni«. Pavel Gregorčič je na protest precej umirjeno pismeno odgovoril, da je v njegovi domeni tudi presoja, kdaj in kam koga vabi. Svoje poglede na nenehne spore, ki jih sproža svetnik Klavora, pa je na zasedanju skupščine obrazložil tudi ustno z: »Gospod Fedja me očitno osebno ne mara in me zato nenehno napada in tepta moj ugled. Tega pa ne bom več dopuščal.« Bojna sekira je torej še vedno izkopana. To spravlja v nejevoljo skupčinske odbornike, ki smo jih v ozadju besednih dvobojev med predsednikom in svetnikom slišali negodovati, da jim je teh prepiranj dosti. Ukrepal pa ni nihče. Neukrepanje pa je ob nenehnem drezanju odbornika Klavore tudi sestavni del folklore tolminske skupščine. Treba pa je priznati, da je svetnik Klavora s svojimi govorniškimi nastopi zelo prepričljiv. V protestu na ravnanje predsednika izvršnega sveta med drugim navaja, da ta s svojim prikrivanjem »zbuja sum, da se o Krajcarci pogovarja tudi drugače, kot pa to zahteva večina, predvsem pa prizadeti zadružniki v Trenti«. In nadaljuje: »Medtem ko občina pripravlja tudi tožbo proti ministrstvu, predsednik izvršnega sveta izjavlja, da ne želi primorskih zdrah z gospodom Pelhanom, ki pa je to odločbo podpisal takoj po izvolitvi, ne da bi se sploh pozanimal pri komerkoli na Tolminskem o drugi plati tega razvpitega konflikta.« Tako kot v tem primeru trentarske Krajcarce, je svetnik Klavora med odbornike skupščine vrgel že nič koliko »kosti«, ki bi jih morali v imenu resnice »obglodati«. Večina skupščinskega poslušalstva ve, da ko svetnik omenja privatizacijo problemov igralništva, ima v mislih HIT in prijateljevanje predsednika s Hitovim direktorjem, ko omenja denar za vrsenski muzej, ima v mislih tam zaposleno predsednikovo soprogo, ko omenja kobariški TTRC, namiguje na predsednikovo podjetje Grom in tako naprej. Namesto da bi odborniki udarili po mizi in zahtevali konec skrivalnic, govorjenja v šifrah, se zadovoljujejo z vlogo poslušalcev te melodrame. V tem čudnem razpoloženju zvodenijo tudi prizadevanja kakega posameznika, kot je bil zadnjič odbornik Ivan Božič. Ta je zelo zvito predlagal, da bi v komisijo za razčiščevanje Hitovih namer postavili tudi svetnika Klavoro, vendar se je odbornik v hipu, ko je svetnik odtegnil sodelovanje, umaknil in se samo nasmehnil, kakor da bi že prej vedel, da svetnik izziva ne bo sprejel.

Unesco o izobraževanju za mir

Seminarja v Portorožu so se udeležili ravnatelji slovenskih in begunskih šol

PORTOROŽ, 8. aprila – V prostorih portoroške osnovne šole se je končal tridnevni Unescov seminar o izobraževanju za mir, medsebojno razumevanje in strpnost ter o človekovih pravicah. Udeleževali so se ga ravnatelji nekaterih slovenskih osnovnih šol, šestih gimnazij in direktorji oziroma ravnatelji begunskih (bosansko-hercegovskih) šol v Sloveniji. Seminar naj bi omogočil vgrajevanje novih vsebin v učne programe, učne metode in obšolske dejavnosti in oblikovanje projekta t.i. »pridružene šole«, ki obstaja v Unescu že 40 let. Pridružena šola spodbuja razvijanje interesnih dejavnosti s področja miru, medsebojnega razumevanja med narodi, sodelovanja med šolami iz različnih kulturnih okolij in držav. Prav sožitje številnih begunskih šol s slovenskimi osnovnimi šolami je lahko eden od konkretnih primerov takega spodbujanja medsebojnega razumevanja. B. Š.

Ajdovski izvoz je zdaj precej skromen

Le štiri ajdovska družbena podjetja so lani s prodajo na tujem ustvarila pomembnejši del prihodka – Zdaj petina manj zaposlenih kot leta 1989

AJDOVŠČINA, 8. aprila – Zbrani podatki iz zaključnih računov lanskega poslovanja ajdovskega gospodarstva kažejo slabe rezultate, ki pa so posledica predvsem težav družbenih podjetij. Kar polovica teh podjetij je namreč imela v zaključnih računih »rdeče številke«. Večina najpomembnejših ajdovskih gospodarskih podjetij je v minulih obdobjih prodajala v glavnem na takrat domačem, torej nekdanjem jugoslovanskem trgu. Kot kaže, pa jim doslej še ni uspelo nadomestiti tega trga s tujim.

Še v letu 1990 so ajdovska gospodarska podjetja s prodajo v Sloveniji ustvarila dobrih 65 odstotkov prihodkov, na Hrvaškem 16, v drugih republikah nekdanje Jugoslavije skoraj 12 in na tujih trgih 6,5 odstotka. Podatki, ki jih je novogoriška podružnica SDK predstavila zdaj, ko je pregledala lanske obračune poslovanja, pa kažejo, da se je delež prodaje v Sloveniji povečal na dobrih 79 odstotkov, na Hrvaško zmanjšal, in sicer na 7 odstotkov, z izvozom v druge republike nekdanje Jugoslavije so podjetja ustvarila 3,3 odstotka, na drugih tujih trgih pa dobro desetino. To pa seveda pomeni, da so le redka gospodarska podjetja v ajdovski občini povečala izvoz.

Pomembni izvozniki so pravzaprav tista podjetja, ki jim je že v minulih letih uspelo zagotoviti prodajo na zahtevnih zahodnoevropskih in na ameriškem trgu. Med njimi je gotovo najbolj uspešna tovarna pohištva Lipa, ki je lani s prodajo predvsem v ZDA iztržila skoraj 645 milijona tolarjev, kar pomeni skoraj 80 odstotkov prihodka od prodaje. Tekstilna tovarne Tekstina je že vrsto let tudi na vrhu seznama uspešnih ajdovskih izvoznikov. Lani je na tujih trgih (torej tudi brez prodaje na nekdanje jugoslovansko območje) ustvarila več kot 560 milijonov tolarjev. Fructal je iztržil nekaj več kot 402 milijona tolarjev; na četrtem mestu pa je Kovinsko podjetje z dobrimi 130 milijoni tolarjev od prodaje na tujem trgu.

Težave ajdovskega družbenega gospodarstva dokazujejo seveda tudi številke o zmanjšanem obsegu industrijske proizvodnje in, kar je seveda posledica, čedalje manjšem številu zaposlenih v njem. Konec lanskega leta je bilo v ajdovskem gospodarstvu nekaj več kot 5700 delavcev, kar je za dobrih 13 odstotkov manj kot prejšnje leto. V primerjavi z letom 1989 pa jih je zdaj kar za petino manj.

SLAVICA CRNICA

IZ NAŠIH KRAJEV

Očiščevalna akcija bo trajala mesec dni

POSTOJNA, 8. aprila – Konec prejšnjega tedna so na številnih krajih v občini plakati in letaki opozarjali, da se začenja enomesečna ekološka akcija Očistimo naš kraj. Pod vodstvom občinskega sekretariata za varstvo okolja in urejanje prostora in ob strokovnem sodelovanju komunalnih podjetij Publicus in Komus se bodo vanjo vključile krajevne skupnosti, postojnsko turistično društvo, šolarji in večja podjetja.

Poleg že utečenega čiščenja okolja so se letos v postojnski občini odločili še za temeljito ureditev nekaterih območij. Tako bodo sanirali 30 divjih odlagališč ob Javorniški cesti vse do Prestranka in ob cesti proti centralnemu odlagališču komunalnih odpadkov. Krajani krajevne skupnosti Zagorje so se odločili za ureditev zelenic in namestitev cvetličnih korit, v Prestranku bodo vzorčno uredili zelene površine in očistili tamkajšnje bregove Pivke, očistili bodo tudi bregove Nanoščice in postojnskega dela reke Reke. Posebno prizadevni bodo učenci postojnske osnovne šole Miroslava Vilharja, ki bodo pod strokovnim vodstvom uredili mestni park za poštno stavbo in najdišče orodja iz kamene dobe Betalov spodmol pri Postojni. Tokrat prvič bodo vsi osnovnošolci pisali spise o onesnaževanju okolja, 30 najboljših pa bo nagrajenih z ekološko »obarvanim« izletom v Avstrijo. (M. T.)

Sekajo in se ne zmenijo za kazni

CERKNICA, 8. aprila – Na območju cerkniške občine je bilo lani nezakonito, torej brez odkazila, posekanih skoraj 1500 kubičnih metrov lesa. Gozdarski inšpektorji ugotavljajo, da so sekači na črno predvsem lastniki gozdov, ki ne živijo v občini in mlajši sorodniki ostarelih lastnikov. Zaradi nezakonitih sečenj so pri sodniku za prekrške vložili 18 prijav. Ponovno pa lahko samo ugotavljajo, da so denarne kazni že kar smešno nizke. To še zlasti velja za večje količine na črno posekanega lesa, saj denarne kazni ne dosegajo niti enega odstotka njegove vrednosti. (M. T.)

Konec divjega odlagališča v Zelšah

CERKNICA, 8. aprila – V spomladansko akcijo čiščenja okolja so v cerkniški občini vključili tudi sanacijo divjih odlagališč. Prvo med njimi bo na vrsti odlagališče na koncu vasi Zelše, ki se razteza v dolžini skoraj 500 metrov. Cerkniški izvršni svet je za njegovo sanacijo brez pomislekov odobril 25.000 tolarjev. Kajti odlagališče je tik ob cesti, ki vodi v naravni park Rakov Škocjan in bo njegova sanacija prispevek več k letošnjemu letu turizma. (M. T.)

Najprej nov prometni pas, potem še semafor

KOPER, 8. aprila – Pred dnevi so v Kopru začeli prenavljati oziroma širiti semedelsko vpadnico. Projekt, ki so ga naredili na koprskem Investbiroju, predvideva razširitev ceste še za en pas (do mostu oziroma nadvoza prek obalne ceste) v dolžini okrog 400 metrov. Ta prometni pas bo omogočil hitrejši promet, ker se bodo vozila, namenjena proti Izoli in Piranu, takoj na izhodu iz mesta lahko postavila na ustrezen prometni pas. V okviru projekta sta predvideni tudi ureditev in semaforizacija križišča, ki je zdaj ozko grlo in tudi nevarna prometna točka. Žal v prvi fazi, ki bo stala okrog 30 milijonov tolarjev, križišča še ne bodo mogli semaforizirati. Šele ko bodo na občini zbrali denar še za to, bodo vozniki zadovoljni. Nov prometni pas skupaj s peš potjo in kolesarsko stezo ne bo odpravil vseh prometnih zagat na najbolj zoprnem koprskem križišču. Problem bo rešen, ko bodo križišče semaforizirali in na novo uredili vstop na veliko mestno parkirišče (projekt za to je narejen). Toda za to bodo na občini potrebovali še 30 milijonov tolarjev. (Besedilo in slika: Dušan Grča)

Upravni odbor Cicibana je zdaj predlagal stečaj

Neuresničen finančni sanacijski program je glavni razlog za to odločitev – Stavkajo, ker ni plač

MIREN PRI GORICI, 8. aprila – Zadnja možnost, s katero naj bi prekinili že predolgo trajajočo agonijo, predvsem finančno, v tovarni obutve in otroških potrebščin Ciciban, je uvedba stečajnega postopka. Zanj so se danes odločili na sestanku upravnega odbora podjetja, ki je od lanskega oktobra last državnega Sklada za razvoj. Stečaj naj bi namreč zagotovil, da bo približno 500 od nekaj več kot 700 zaposlenih vendarle ohranilo delovna mesta in nadaljevalo proizvodnjo izdelkov, ki so v glavnem namenjeni zahodnoevropskemu trgu.

Ciciban namreč trg ima, nima pa denarja. Podkapitaliziranost in nelikvidnost ne omogočata normalnega poslovanja. Čedalje pogostejše zamujanje pri izplačilu plač zaradi finančnih zadreg je v zadnjem letu povečalo nezadovoljstvo delavcev; krajše in daljše stavke so bile že kar nekaj običajnega. Delavci, ki očitno nočejo več poslušati utemeljitev za zamude pri izplačilu plač, so stavkali tudi v tem tednu. Zaman so namreč čakali na plačo za delo v februarju.

Sedanje težave Cicibana so posledica finančnih bremen iz preteklosti, čezmerne kratkoročne in dolgoročne zadolženosti in seveda splošnih razmer, v katerih poslujejo v izvoz usmerjena podjetja. Pred dvema letoma je novo vodstvo Cicibana, potem ko so v kolektivu premagali tudi občutne kadrovske težave, zasnovalo sanacijski program in med glavnimi nalogami v njem je bilo izjemno povečanje prodaje na zahodnoevropski trg (predvsem s tako imenovanim dodelavnim poslom za nemškega partnerja). To nalogo so hitro uresničili; lani so izvozili že več kot 80 odstotkov izdelkov. Povečali so delovno storilnost; predvsem zato seveda, da bi proizvodne stroške prilagodili zahtevam tujega trga.

Neuresničena pa je ostala gotovo najbolj pomembna naloga, namreč finančna sanacija. Največji Cicibanov upnik novogoriška LB Komercialna banka je le delno ugodil zahtevam iz programa finančne sanacije, je opozoril direktor Cicibana **Jenisej Srebrnič**. Finančne težave so se torej nadaljevale in seveda vplivale tudi na preskrbo z reprodukcijskim materialom. Odločitev, da je Ciciban prenesel svoje premoženje na državni Sklad za razvoj, je bila torej posledica spoznanja, da kolektiv sam ne bo zmogel rešiti hudih finančnih bremen.

Dobrega pol leta trajajoče iskanje možnosti za izhod iz finančnih težav pod okriljem začasnega lastnika pa je, kot se je danes pokazalo, pripeljalo upravni odbor Cicibana do dveh sklepov, in sicer, da je v tovarni treba ohraniti dejavnost, ki ima trg in ki zagotavlja največ 500 delovnih mest, in sklepa, da je ohranitev mogoča le skozi stečajni postopek.

SLAVICA CRNICA

Tolminska KS je dobila legalno vodstvo

TOLMIN, 8. aprila – Na zboru občanov tolminske KS, na katerem je interese skoraj štiri tisoč prebivalcev Tolmina, Čadrga, Žabč, obeh Lazov in Tolminskih Raven zastopalo nekaj čez 30 krajanov, so iniciativni odbor za oživitev dela krajevne skupnosti pooblastili, da nadaljuje začeto delo. Odbor, ki ga ob strokovni pomoči Danila Kozoroga vodi **Ciril Uršič**, je namreč pripravil obsežen in zelo stvaren program naložb. Med njimi so tudi na pobudo zbora občanov postale prednostne naložbe v prometno ureditev kraja. Na ulicah, recimo na Gregorčičevi, kjer so pešci najbolj ogroženi, naj bi postavili tudi grbine, s katerimi bi voznike prisilili k počasnejši vožnji. Zbor občanov ni minil brez razburjenja zaradi, po mnenju ljudi z bolj rahlim spancem, zloglasnega lokala Hamurabi. Kaže, da bodo prebivalci njegove soseščine tožili občinsko upravo, ker je lastniku lokala izdala novo dovoljenje oziroma ker mu je podaljšala dovoljenje za obratovanje. Kakor koli že, Tolminci bodo poslej imeli tudi več možnosti, da povedo, kaj v kraju potrebujejo in kaj jih moti. Krajevna skupnost bo uvedla uradne ure. Njena pisarna na sedaj še Trgu maršala Tita bo odprta vsako sredo, in sicer med 14. in 16. uro. K. R.

Za omrežni skupini 066 in 067 bo zamuda

Koprska PTT bo nove telefonske imenike razposlala šele po 20. aprilu – Cenejša izvedba kompleta

KOPER, 8. aprila – Možnost nabave novih telefonskih imenikov po posameznih območjih poštnih podjetij ne bo sočasna. Na območju PTT Koper (vse tri obalne občine, občine Sežana, Postojna in Ilirska Bistrica, torej iz omrežnih skupin 066 in 067) bodo telefonskim naročnikom in uporabnikom imeniki na voljo šele od 20. aprila naprej. Kot so povedali na današnji tiskovni konferenci na PTT Koper, bo ob izdaji telefonskih imenikov letos tudi novost. Izdali bodo tudi samo imenik omenjenih dveh omrežnih skupin, ki bo kar petkrat cenejši od kompleta za vso Slovenijo.

Koprska PTT je naročila 10 tisoč imenikov in sicer 3600 imenikov natisnjenih samo v slovenščini, 4400 dvojezičnih imenikov (v slovenskem in italijanskem jeziku) in 2000 imenikov v platneni vezavi. Poleg tega so naročili tudi 5000 izvodov omrežno-skupinskega imenika. Cena kompleta je 2500 tolarjev, omrežnega imenika pa bo samo 500 tolarjev.

Samo na območju PTT Koper, je v primerjavi s starim telefonskim imenikom 17 tisoč sprememb. Novih naročnikov je 8000, zaradi novih in prenovljenih telefonskih central pa so telefonske številke v zadnjih dveh letih spremenili 9000 starim telefonskim naročnikom.

V novem imeniku so tudi že nove številke za naročnike v poslovnem centru na Pristaniški ulici in »Ogrlica« v Kopru, ki bodo začele veljati s 15. aprilom. Koprska pošta bo na vsako spremembo opozorila po telefonu, če bo klicatelj zavrtel staro številko. Pa še nekaj novosti so uveljavili na koprski pošti. Na številki 95 bo napoved časa v slovenščini in italijanščini, hkrati pa tudi kakšno propagandno sporočilo, vse okvare za telefone, teleprinterje, telefakse in računalnike bodo odslej naprej sprejemali na številki 977. Prijava okvar ali motenj bo za prijavitelja brezplačna. S 15. aprilom bodo uvedli še eno novost. Na številki 9865 bodo posredovali dnevne devizne tečaje poštne banke Slovenije.

IZTOK UMER

V koprskem proračunu je majhen primanjkljaj

Na seji IS so sprejeli tudi lokacijski načrt za cesto od semedelske vpadnice do ulice V. Pilona

KOPER, 8. aprila – V tem letu naj bi se v koprskem proračunu zbrala milijarda in 924 milijonov tolarjev. To bo za okroglih 16 milijonov tolarjev premalo pri uravnavi bilance prihodkov in odhodkov. Občinski IS je danes brez posebne razprave sprejel predlog občinskega proračuna in priporočilo, da je treba s sredstvi proračuna ravnati skrajno racionalno in odgovorno.

Sklep je razumljiv, čeprav je bržčas res, da si v sekretariatu za finance gotovo ne bodo belili glave zaradi 16 milijonov tolarjev primanjkljaja, saj je to v celotnem proračunu zanemarljiva številka, ampak bodo imeli težave, ko bo treba porabnikom proračuna pojasnjevati, zakaj (če jih ne bo) ni sredstev in zakaj je proračun tako razdeljen. Prva priložnost za to dejanje bo nedvomno seja občinske skupščine, na kateri bodo sprejemali občinski proračun.

V strokovnih krogih so se za predlog delitve sredstev dogovorili, zdaj se morajo odločiti še odborniki, ali bodo predloge sprejeli. Pričakovati je živahne razprave, ko bo šlo za delitev denarja za družbene dejavnosti – tem je namenjenega približno tretjina proračuna, zanimiv »boj« je možen pri delitvi sredstev za komunalno infrastrukturo in morda še kje. Na občinskem IS so prepričani, da so pripravili usklajen, sprejemljiv predlog, kako bodo reagirali delegati, bo pokazala razprava na seji občinske skupščine.

Na današnji seji občinskega IS so sprejeli tudi predlog odloka o lokacijskem načrtu za cesto od Semedelske vpadnice do ulice Vena Pilona (mimogrede: slišali smo, da bo trajalo vsaj štiri leta, preden bodo projekt lahko začeli uresničevati). Po polemični razpravi so sprejeli tudi predlog sklepa o določitvi povprečne gradbene cene za stanovanjske površine in komunalno urejanje stavbnih zemljišč v občini.

DUŠAN GRČA

Igrišče za golf bodo širili po lastninjenju

LIPICA, 8. aprila – Lipiški hotelirji so zadovoljni z napovedanim velikonočnim obiskom, saj so doslej za praznike v celoti razprodali zmogljivosti v hotelu Klub, zaradi nenapovedanih gostov pa bodo odprli tudi hotel Maestoso. Med agencijskimi gosti, ki prihajajo predvsem iz Nemčije, Avstrije in Italije, se jih je največ odločilo za jahalni in teniški program, medtem ko imajo na igrišču za golf (na sliki) še nekaj prostih terminov. Ker so obeti dokaj dobri tudi za poletje, v Konjerejsko-turističnem centru Lipica upajo, da bodo z državo čimprej dosegli sporazum o lastninjenju. Želijo se namreč preoblikovati v delniško družbo, v kateri bi lastništvo nad osnovno čredo lipicancev odkupila država. Ko bodo znani glavni delničarji, bodo poskušali v Lipici čimprej uresničiti nekatere nujne naložbe, med katerimi je tudi gradnja pokritih igrišč za tenis in ureditev drugega dela igrišča za golf. (Besedilo in slika: Janez Odar)

Prenovljeni Gramexov razstavno-prodajni salon

LJUBLJANA, 8. aprila – Gramex je na Verovškovi ulici 72 odprl obnovljeni razstavno–prodajni salon. V njem bodo prodajali gradbeni material, belo tehniko, akustiko, keramične ploščice in kopalniško opremo. Kot pravijo, imajo v tem salonu največjo ponudbo keramičnih ploščic in kopalniške opreme v Ljubljani, saj je v njem razstavljenih 17 kopalnic. D. K.

Pokličite nas!

Ob prebiranju lokalne strani v časniku se vam je najbrž večkrat zazdelo, da novinarjem ni uspelo zvedeti vsega, spoznati prave resnice, prodreti v resnično življenje.

Prav gotovo se v vaši okolici dogajajo stvari, o kateri bi bilo treba po vašem mnenju pisati, jih komentirati, razložiti.

Kaj ko bi nas poklicali in nam sporočili vaše pripombe in predloge?

Nič ne iščite po telefonskem imeniku! Zavrtite številko slovenskega dopisništva v Delu (061) 318-280!

Vaš klic pričakujemo vsako dopoldne med 10. in 11. uro od ponedeljka do petka.

Turistično društvo dalo Postojni svetovni ugled

Najstarejše turistično olepševalno društvo na naših tleh je bilo ustanovljeno pred 110 leti

POSTOJNA, 8. aprila – Turistično društvo Postojna, ki ga je pod vodstvom narodnega buditelja in pionirja slovenskega jamskega turizma Antona Globočnika ustanovila Jamska komisija kot turistično olepševalno društvo, praznuje 110-letnico. Ustanovljeno je bilo v času, ko se je v avstroogrski monarhiji prebujala narodna zavest in slovenska samobitnost, saj so se v njem zbirali Slovenci, se v njem prosvetljevali in vzgajali v narodnem duhu.

Glavni povod za ustanovitev prvega slovenskega turističnega olepševalnega društva je Postojnska jama in njena okolica s Predjamskim gradom. Društvo je svoja prizadevanja usmerilo v urejanje jame in njene okolice, z obsežnimi akcijami pa je vzbujalo med domačini smisel za čistočo in varovanje naravnih lepot, kar vse je Postojno povzdignilo v svetovno znan turistični kraj.

Po osvoboditvi so prizadevni člani društva odigrali pomembno vlogo v propagandni dejavnosti, vzgoji strokovnih kadrov v gostinstvu in turizmu, pozabili pa niso tudi na ureditev mesta. Pomanjkanje nočitvenih zmogljivosti v Postojni je spodbudilo člane društva, da so začeli urejati prostor za bodoči kamp v Pivki jami in nato v njem namestili letoviške hišice.

V zadnjih letih so precej odmevne poletne kulturne prireditve, ki jih bo društvo letos že 17. organiziralo, širom Slovenije je postal znan Furmanski praznik v Postojni, društvo se tvorno vključuje v tradicionalne pustne prireditve in povorke naborniških vozov. Spodbudno je tudi sodelovanje turističnega društva s turističnim krožkom na postojnski šoli Miroslava Vilharja, ki na tekmovanjih republiške turistične zveze dosega zavidljive uspehe. Uspešnost njegovega dela in poslanstva pa najbolj potrjujejo številna priznanja slovenske in bivše jugoslovanske turistične zveze za urejenost okolja in razvoj turizma.

MARJANA TRILER

Sežana – do plina s koncesijo

SEŽANA, 8. aprila – Sežanska vlada te dni pripravlja pogodbo o dodelitvi koncesije za javno preskrbo s plinom v mestu Sežani in pravilnik o njegovi dobavi uporabnikom. Koncesijo bo dobila mešana družba Ape, ki so jo ustanovili italijanski Agip Petroli – Comergas, ljubljanski Petrol Trgovina in Euroeast. Občina bo koncesionarju brezplačno zagotovila občinsko zemljišče za plinovodne naprave in cevovode, koncesionar pa bo poskrbel za brezplačno omrežje za javne zgradbe v lasti občine in tehnično pomoč vsem uporabnikom pri nastavitvi naprav za porabo plina. Koncesija bo začela veljati 1. januarja 1994, ko bi začela delovati razdelilna mreža, trajala pa naj bi 29 let.

Bodoči uporabniki plina bodo morali za vsak priključek plačati 550.000 lir v tolarski protivrednosti oziroma 350.000 lir v primeru, če bo v eni zgradbi več priključkov. Če bo zemeljski vod od glavnega omrežja do individualnega priključka daljši od štirih metrov, se bo cena povečala za 23 tisoč lir za vsak meter. Dogovorjeno je tudi, da bi v omrežje namesto zemeljskega plina lahko pošiljali tudi tekoči naftni plin, kar pa bi seveda povzročilo dodatne stroške za preureditev gorilnih naprav. J. O.

Kdo se v Tolminu boji zasebnih zobozdravnikov?

Regijski odbor zdravniške zbornice naj bi od občine terjal, da bolje ščiti svoj javni zavod

TOLMIN, 8. aprila – Na pobudo zdravnikov in zobozdravnikov, ki v severnoprimorski regiji že delajo kot zasebniki s koncesijo za izvajanje javne zdravstvene dejavnosti, in zdravnikov oziroma zobozdravnikov, ki si želijo, pa ne morejo pridobiti tovrstne koncesije, so v Tolminu pripravili sestanek s predstavniki regijskega odbora zdravniške zbornice ter komisije, ki v imenu občinske vlade bedi nad zdravstveno mrežo.

Predmet pogovora oziroma razčiščevanja spora med občino in zasebniki je bila odločitev tolminske občine, da »zamrzne« privatizacijo. To naj bi, kot pravijo prizadeti zdravniki, storila na pobudo regijskega odbora zdravniške zbornice, ki je od občine terjal, da naj bolj ščiti svoj javni zavod. Kot kaže je največji problem tolminska občina, ki ima tri od petih zasebnih zdravnikov v javnih službah regije, in sicer zobozdravnika dr. Dragana Todorovića, ginekologa in splošnega zdravnika dr. Marjana Lazarja ter internista dr. Bojana Roša. Poleg omenjenih je med zasebnike šel tudi zobozdravnik dr. Egon Vrčon, ki pa za koncesijo ni zaprosil. V regiji sta pridobili koncesijo še Ajdovki, in sicer zobozdravnica dr. Zdenka Vidmar in splošna zdravnica dr. Andreja Česnik. V tolminski občini pa si koncesijo prizadevata pridobiti še zobozdravnika dr. Hrvoje Korošec in dr. Igor Klanjšček. Dr. Dragica Taljat trdi, da razmere niso brezizhodna in pravi, da je regijski odbor zdravniške zbornice, katerega članica je, te dni dal pozitivno mnenje vsem vlogam za zasebno dejavnost. Predsednik občinske komisije za zdravstvo Ernest Kemperle pa je obljubil, da komisija ne bo podirala zdravstvene mreže, ampak bo v njej enakovredno obravnavala prošnje za koncesije. To naj bi veljalo tudi za zasebne zobozdravnike.

KATJA ROŠ

PISMA BRALCEV

O mrtvih vse dobro, ampak . . .

Ko je beseda o slovenskih državnih inštitucijah, se sprašujemo, kako je mogoče, da podpisujejo osmrtnice najvišji organi države (Predsednik republike, Državni zbor in Vlada Slovenije) za človekom, ki je bil v času zločinskih procesov po vojni državni tožilec. Kot tožilec na Nagodetovem procesu je tako sodeloval v sklepnih dejanjih rušenja zadnjih ostankov demokracije na Slovenskem, ki smo jih ponovno vzpostavili šele z novo državo.

Z aprilom 1990 (prve svobodne volitve), z ustavno listino (25. julij 1991) in z novo ustavo (23. december 1991) smo na Slovenskem prekinili s psevdopravnim sistemom komunističnega režima. Vendar pa se kljub tem dejanjem, ki so izraz suverene volje slovenskega naroda in vseh državljanov Republike Slovenije na simbolni ravni ohranja kontinuiteta tiste državne tvorbe, ki je bila proti volji Slovencev vključena v Jugoslavijo, v represivni sistem realnega socializma, ta pa je bil v popolnem nasprotju z vsemi sodobnimi načeli evropske pravne civilizacije.

Podobnih pojavov je veliko, a ta je ob tem, da žrtve teh procesov še vedno niso ustrezno rehabilitirane, v nebo vpijoč.

UREDNIŠTVO NOVE REVIJE,
Zanj glavni urednik
Niko Grafenauer

Status quo za črne gradnje

Težko je razumeti, zakaj se je dr. Boris Grabnar v pismih bralcev 1. aprila tako zavzeto lotil poučevanja, kaj naj bi v slovenskem prostoru krajinska arhitektura delala ali naredila. Osnovno sporočilo našega društva v zvezi s problemom črnih gradenj je bilo jasno. Pravni red v prostoru je edino zagotovilo, da bodo slovenske krajine zadržale ali povečale svojo vrednost. Sedanja podoba slovenskega prostora ni plod spontanega razvoja, kot sta morda hotela povedati pisca prvega pisma na to temo in na katero smo replicirali, temveč cele vrste omejitev in pravne regulative, s katerimi so se skozi stoletja opredeljevali odnosi med kmeti in zemljiškimi gospodi, med meščani in vaščani, med vladarjem in podložniki in s katerimi so se v prostoru urejali lastništvo, poselitev, kmetovanje, paša, lov in ribolov, gospodarjenje z gozdovi itd.

Dr. Grabnarja je vznejevoljila naša zahteva, da moramo prostor in njegovo naravnost varovati kjerkoli in v kar največji meri, tudi v »kamnitem svetu«. Naj takoj zapišem: to je temeljna opredelilnica našega strokovnega dela, in reakcija dr. Grabnarja nanjo nas je opozorila na to, koliko moramo še storiti, da bo poklicno poslanstvo krajinske arhitekture bolj znano tudi v javnosti. V lanskem poletju je naša ljubljanska šola za krajinsko arhitekturo gostila pedagoge z drugih evropskih šol in dva predstavnika severnoameriškega združenja pedagogov krajinske arhitekture. Beseda je tekla tudi o poklicni identiteti, o razmerju do urbanizma, stavbne arhitekture, krajinskega kiparstva, regionalnega planiranja in naravovarstva. Škoda, da je bila ta za evropske šole krajinske arhitekture pomembna in v evropskem strokovnem okolju tudi zelo odmevna prireditev tako rekoč neopažena v naših medijih. Take napake v prihodnje ne smemo več narediti.

Popolnoma pravilno je, če besedo arhitektura povezujemo z umnim projektiranjem in urejanjem. Vendar je vsebina krajinskega načrtovanja precej drugačna od drugih oblik tehniškega projektiranja in oblikovanja. Bistvo krajinske arhitekture je mogoče, sicer poenostavljeno, označiti z naslovom knjige škotskega krajinskega arhitekta, profesorja pennsylvanijske univerze, I. McHarga »Design with Nature« (Oblikovati z naravo). Oblikovati naravo pa je nekaj povsem drugega kot projektirati, na primer, stavbo ali mesto. Narava je že tu, lahko jo samo preurejamo, ne moremo je ustvariti. Poleg vsega pa kaže prvobitna narava – divjina najvišjo stopnjo urejenosti. V naravi vlada popoln red. Seveda je težko neposredno primerjati ta red z redom, kot ga dojema človek znotraj svojega kulturnega sistema. Toda urejanje krajine mora vendarle spoštovati prvobitni red narave, to pa pomeni uveljavljati njeno varstvo. Od tod tudi opredelitev krajinskega planiranja kot »kreativnega varovanja« (Creative consservation), ki jo je podala naša kolegica z univerze Technion v Haifi. Pri tem je duhovito povzela starejšo opredelitev Dame Sylvie Crowe, angaleške krajinske arhitektke, ki si je prislužila lordski naslov s svojo dejavnostjo na področju varstva narave in ponovnega ogozdovanja angleškega otoka. In naj tu dodam še eno tuje ime, Američana F. L. Olmsteda, ustvarjalca znamenitega newyorškega Centralnega parka in vrste parkov in javnih zelenih površin v ameriških mestih. Ni samo oče ameriške krajinske arhitekture, je tudi avtor poklicne oznake »krajinska arhitektura« (pred nekaj leti so v ZDA praznovali stoto obletnico, kar je bilo ime uvedeno) in je predvsem eden od začetnikov sodobne naravovarstvene dejavnosti. Kot rojstno letnico te dejavnosti zgodovinski pregledi namreč omenjajo leto 1865, ko je F. L. Olmsted posredoval državnemu zakonodajnemu telesu predlog za zavarovanje Yosemite, območja v Kaliforniji, kot naravnega parka.

Dejavnost krajinske arhitekture je tesno povezana z naravovarstvom, in to ne samo danes, ko je naravovarstvo postalo splošno sprejeta in uveljavljena dejavnost. Varstvo naravnosti je temeljna opredelilnica dejavnosti krajinske arhitekture vse od njenih začetkov v daljnih časih rojevanja človekove civilizacije, ko so si ljudje začeli ograjevati delček narave in ga poimenovati vrt. V pojmu vrta ali, če uporabimo še splošnejši simbol, v pojmu raja – paradiža (pardes je perzijska beseda za park) je skrita naravovarstvena misel.

V stavku, ki je dr. Grabnarju rabil za izhodišče za poduk slovenskim krajinskim arhitektom, sta dve bistveni podrobnosti. Govorimo o »varovanju naravnosti« in govorimo o »varovanju v največji možni meri«. Varovanja torej ne absolutiziramo. V krajini je vrsta dejavnosti, ki so vse razvile lastne oblike projektiranja: cestogradnja, hidrotehnika in nasploh graditeljstvo različnih objektov, pa še kmetijstvo, gozdarstvo, rudarstvo itd. Naloga krajinske arhitekture je usklajevati te dejavnosti v prostoru na način, da bodo v najmanjši možni meri motile naravni red, to pa seveda pomeni, da bomo naravnost prostora varovali v največji možni meri. Naravnosti pa seveda ne razumemo samo kot stanje neke sestavine okolja, temveč kot celoto stanja in procesov, ki potekajo po zakonih narave. Zato se z našim strokovnim delom ne posvečamo samo temu, kar si običajno predstavljamo z besedo krajina, temveč prostoru v celoti, tudi urbanemu in, temu pravzaprav še posebno, razvrednotenemu prostoru industrije, rudarjenja itd. Naše strokovno poslanstvo je v vračanju narave povsod tja, kjer je bila prizadeta, ali v preprečevanju, da bi bila nesmotrno in po nepotrebnem prizadeta ali poškodovana.

Načrtovanje krajine je osnovna oblika našega dela. Toda načrtovanje mora biti prilagojeno pravi naravi problemov. Krajina je živ organizem. Vanjo prihajajo nove razvojne pobude in interesi, iz nje pa tudi odhajajo, hkrati pa v njej narava neprestano teži k svojemu klimaksu. Vse, kar v krajini lahko naredimo, je, da pripravimo ustrezne regulacijske predloge kot popravke drugih sektorskih načrtovanj. Te upoštevajo potrebe in predloge različnih dejavnosti, ki delujejo v krajini in jih skušajo dopolniti ali popraviti, tako da so hkrati upoštevani različni družbeni interesi po prostoru, seveda tudi varstvo naravnega. Sedaj veljavni zakon o urejanju prostora že pozna take oblike načrtovanja. Uvaja na primer krajinsko zasnovo, ki je dolgoročen načrt za urejanje krajine, vendar ne za stoletno obdobje. Temu lahko sledi vrsta podrobnejših načrtov, ki tudi na najnižji izvedbeni ravni opredeljujejo ravnanje z zemljo, reliefom, vodami in rastlinjem – (krajinsko) ureditveni načrti. Najbrž ni treba posebej poudarjati, da je že za pripravo takih načrtov potreben pravni red. Žal je tudi tu dosedanji sistem urejanja prostora močno šepal in to, kar je bilo zapisano v zakonu, ni bilo prav dosledno izvajano. Upamo, da bo novi zakon o urejanju prostora dopolnil sedanjega in da bomo po njem tudi zares delali.

Prof. dr. J. MARUŠIČ,
Društvo krajinskih arhitektov
Slovenije, Ljubljana

Operacijske raziskave spet organizirane v Sloveniji

Operacijske raziskave se kot aplikativna znanstvena disciplina v svetu že dolgo uveljavljajo kot sredstvo »trdih prijemov« tako na področju ekonomike kakor tudi organizacije poslovnih procesov, predvsem v podjetju. Njihov znanstveni razvoj se je še posebej okrepil v povojnih letih, saj je bila Slovenija že v letu 1964 vodilna dežela na tleh bivše Jugoslavije tako v raziskovalnem kot tudi pedagoškem in tudi praktičnem pogledu. Izjemno močni optimizacijski postopki te uspešne znanstvene discipline se v današnjem času spajajo s problematiko obvladovanja vse bolj kaotičnih pogojev poslovanja, kar daje tej disciplini še posebeno uporabno vrednost v današnjem gospodarskem prostoru Slovenije.

Izziv gospodarskega trenutka v Sloveniji je povezal približno sto visoko izobraženih kadrov v slovenskem prostoru tako, da se je v okviru Slovenskega društva Informatika oblikovala Sekcija za operacijske raziskave, ki v interdisciplinarnem prostoru povezuje vse dosedanje strokovnjake in ljubitelje te strokovne in znanstvene discipline ter omogoča prenašanja prijemov trde ekonomike in trde organizacije v vsakdanjo prakso. Ta sekcija prireja vrsto strokovnih srečanj in publikacij, predvsem pa kontaktne in problemsko orientirane konference z našo gospodarsko operativo, v pripravi pa je tudi simpozij iz operacijskih raziskav, ki bo konec letošnjega novembra v Ljubljani. Njena popularnost sloni predvsem na uspešnem povezovanju vseh strokovnjakov, ki s svojim znanjem prispevajo k uspešnemu gospodarjenju; zato sekcija združuje diplomante različnih fakultet slovenskih univerz. Sekcija ima svoj sedež v Ljubljani, Vožarski pot 12, kjer je tudi sedež Slovenskega društva Informatika. Društvo Informatika svoje dejavnosti uresničuje v več sekcijah in tako omogoča prebujanje, prenos in razvoj najrazličnejših segmentov teoretične in praktične informatike. Na ta način tudi Slovenija zastavlja organizirano potovanje med družino informacijskih družb v sodobnem svetu.

Prof. dr. VILJEM RUPNIK,
predsednik sekcije za
organizacijske raziskave
Slovenskega društva
Informatika,
Ljubljana

Slovingate: Odgovor »nedolžnim«

Ob prebiranju odgovora novinarja v polemiki o Slovinu lahko le ugotovimo, kako zelo dobra »pravna« država smo, da morajo take in podobne afere razkrivati in biti na udaru novinarji, ne pa naša pravna država, na katero se nekateri sklicujejo.

Si lahko sploh predstavljamo, koliko je bilo in je še podobnih afer, ki so ostale skrite? In se že dogajajo ob prehodu v »privatizacijo«, ko lahko kradejo le nekateri, ki so pri koritu, delavci pa so na cesti! In lahko verjamemo, da bo tudi to v naši »pravni« državi ostalo skrito! Žalostno, toda resnično! Zakaj imamo toliksen in tako drag državni aparat, ki ga moramo samo vzdrževati?

H. RAJZMAN,
Šomat 10,
Sladki Vrh

Oderuške obresti so jih pahnile v stečaj

V postopku je formalno le krovno podjetje Ferromoto, čeprav je stoodstotni lastnik podjetij hčera – Prodajalne v Ljubljani in Mariboru so že prodajali

MARIBOR, 8. aprila – Tukajšnje sodišče je dopoldne nabilo na oglasno desko sklep o uvedbi stečaja v podjetju Ferromoto. Z njim je pozvalo upnike, »naj svoje terjatve prijavijo stečajnemu senatu, pismeno v dveh izvodih in z dokazi v roku 30 dni po objavi v Uradnem listu, dolžniki pa naj brez odlašanja poravnajo svoje dolgove«... Za stečajno sodnico so določili Marjeto Kebrič, za stečajnega upravitelja pa Gorazda Zemljiča. S tem se je pravzaprav začel postopek njegove likvidacije.

Stečajni postopek je formalno pravno zajel samo krovno podjetje Ferromoto, vendar nobene od njegovih enajstih podjetij hčera, čeprav je matično podjetje njihov stoodstotni lastnik: v lasti matičnega Ferromota so vse nepremičnine, ki jih upravljajo hčere, ki so po tej logiki le samostojne pravne osebe brez premoženja. Skupaj zaposlujejo še blizu 350 ljudi, stečajni upravitelj pa je danes odpustil samo 16 delavcev matičnega podjetja Ferromoto, ki jim je zaradi uvedbe stečajnega postopka prenehalo delovno razmerje.

Sklad je z zamenjavo poslovodstva in z imenovanjem Janka Siranjka iz podjetja Ribe za direktorja krovnega podjetja Ferromoto poskusil sanirati prezadolženo družbo. Toda poskus je očitno spodletel. Siranjko ni bil kos prevzeti nalogi, zato je po preteku začasne pogodbe že pred enim mesecem zapustil to podjetje. Takrat je sklad za v. d. direktorja postavil **Valterja Oniča**, sicer direkotrja Ferromoto – Ferrotherma, ene od hčera, ki je danes potrdil, da bo stečajni upravitelj lahko preprosto prodajal Ferromotove hčere, da bo lahko poplačal upnike. Onič sicer upa, da se tega ne bo lotil pri tistih podjetjih, ki so se sposobna preživljati s svojim delom, vendar pa nihče nima zagotovila, da se kaj takšnega med iskanjem možnosti, da bi v stečajnem postopku poplačali upnike, tudi v resnici ne bi zgodilo.

Stečaj Ferromota je uradno predlagal (s tem pa se je strinjal tudi njegov zadnji lastnik – sklad) mariborski Ti klub, ki mu to podjetje dolguje nekaj manj kot 60 milijonov tolarjev.

● **Pred dobrim letom se je Ferromoto lotil zanimivega poskusa, da bi ublažil svojo zadolženost do Kreditne banke Maribor, tako da je dobro polovico dolga 550 milijonov (takrat dinarjev) odplačal tako, da je veliko svojih nepremičnin v obliki prodajaln v Mariboru in Ljubljani prepustil bančnemu podjetju Fineko. Za odplačilo KBM mu je po tej poslovni operaciji ostalo še 260 milijonov dinarjev, ta dolg pa je s prištevanjem obresti do danes narasel na okrog 800 milijonov tolarjev, ne da bi se podjetje na novo zadolžilo za en sam tolar. Ta izračun so danes odpuščeni delavci Ferromota posredovali javnosti kot dokaz, da z nobenimi posli ne bi bilo mogoče pokriti oderuških obresti, ki so jih poleg omenjene banke in Ti kluba zaračunavali tudi drugi upniki, med katerimi prednjačijo Etol Celje, Elektroprivreda Zagreb in nemški partner Romulus, ki mu Ferromoto dolguje več kot pol milijona mark.**

Ta številka pa še zdaleč ne dosega Ferromotovih dolgov do Kreditne banke Maribor, ki so doslej narasli že na dobrih 800 milijonov tolarjev. Med poskusi, da bi se podjetje saniralo že lani, je večino dolgov Kreditni banki Maribor preneslo na svoje družbe. Tako je matičnemu podjetju sedaj ostalo samo 120 milijonov tolarjev dolgov KBM, vse drugo pa bo ta banka morala izterjati od posameznih družb, hčera Ferromota. Dokaz več torej, da se problem prezadolženega in organizacijsko zapleteno organiziranega podjetja ne bo mogel rešiti samo s stečajem matične družbe, pa čeprav poslovodstva in delavci v hčerah računajo, da jim bo dolgove tej banki odpisali v procesu njene sanacije.

BRANKO VODUŠEK

RAZGLEDI

Lučani so razočarani – politiki ne držijo obljub

Državni proračun naj bi letos namenil za odpravo posledic poplave le 23 odstotkov lanske vsote

LUČE, 8. aprila – Ko so prebivalci krajevne skupnosti Luče izvedeli za številke v letošnjem republiškem proračunu, jih je streslo. Čeprav razdejanje, ki ga je povzročila katastrofalna povodenj v letu 1990, še zdaleč ni odpravljeno, naj bi letos proračun namenil za odpravo posledic poplave samo 23 odstotkov lanske vsote.

Ljudje, ki živijo na prizadetih območjih, so računali vsaj na 1,8 milijarde tolarjev, s čimer bi pokrili 66 odstotkov potreb. Dosti manj torej, kot bi bilo potrebno, da bi se življenje v teh krajih normaliziralo, pa vendar bi bili s tem vsaj kolikor toliko zadovoljni. Tolikšno omejevanje, ki ga napovedujejo zdajšnje proračunske postavke, pa je nesprejemljivo in – med drugim – postavlja na laž tudi mnoge predstavnike republike in politike, ki so po poplavi ljudem tod okoli obljubljali vso pomoč.

Med tiste neuresničene obljube, ki Lučane najbolj bolijo, sodi zlasti sanacija cest Ljubno–Luče in Luče–Podvolovljek ter ureditev vodotokov, ki zdaj ob vsakem nekoliko močnejšem deževju grozijo, da bodo spet prestopili bregove. Ponovne poplave so povzročile še dodatno škodo, ljudje na ogroženem območju pa so čedalje bolj razočarani.

Da bi opozorili na svojo stisko, so se v krajevni skupnosti Luče te dni odločili, da z njo vnovič seznanijo najbolj pristojne ljudi v državi. Predsednik Krajevne skupnosti Luče **Jurij Funtek** je tako napisal pisma vsem poslanskim skupinam v državnem zboru pa njegovemu predsedniku Hermanu Rigelniku, ministru za okolje Mihu Jazbinšku in predsedniku vlade dr. Janezu Drnovšku, v njih pa vnovič spomnil na neuresničene obljube, veliko zaskrbljenost ljudi in končno izrazil tudi upanje, da se bo v letošnjem proračunu našlo za odpravo škode po poplavi vendarle nekaj več denarja.

IVICA BURNIK

Kako do novih delovnih mest?

Pogovor IS Ravne in vodstva Slovenskih železarn o tem, kaj Korošce čaka ob sanaciji železarstva

RAVNE NA KOROŠKEM, 8. aprila – Vodstvo koncerna Slovenske železarne, generalni direktor dr. Andrej Ocvirk, direktor za kadre in pravne zadeve Brane Žerdoner ter vodilni delavci nekaj ravenskih družb so občinski vladi na Ravnah danes predstavili, kako bo potekala sanacija enega največjih slovenskih podjetij in še posebej, kaj si od tega lahko obetajo v novih ravenskih družbah in Mežiški dolini nasploh.

Položaj v slovenskem železarstvu, to še posebej velja za Ravne, ki so lani imele okrog pet milijard tolarjev izgube, ni spodbuden. Medtem ko štirim družbam na Ravnah že bolje kaže (Noži, Stroji, STO in Armature), pa je skrb zbujajoč položaj v družbah Metal in Jeklolivarna. Če bi Evropska skupnost zdaj uveljavila prepoved uvoza jekla, bi na Ravnah lahko kar zaprli metalurške obrate. Dr. Andrej Ocvirk je tudi rekel, da bodo v kratkem dali na mizo tudi problem velike UHP peči, ki poleg tega, da ni rentabilna, povzroča tudi neznosen hrup in bi jo že zaradi tega morali opustiti. Vodsto koncerna je tudi povedalo, da bodo do pomladi prihodnje leto pripravili tudi koncept privatizacije SŽ. Problem odvečnih delavcev za zdaj obvladujejo, ne vedo pa, kako bo to mogoče prihodnje leto.

Tako občinarji kot vodilni delavci SŽ so se strinjali z ugotovitvijo, da bi država morala več napraviti za ustanavljanje novih delovnih mest. Nova podjetja bi vsaj na začetku morala biti oproščena velikih dajatev, saj bi tudi interes države in regij oziroma občin moral biti, da imajo ljudje zaposlitev, kar bi zagotovo pripomoglo k novemu gospodrskemu zagonu. Člani občinskega IS so bili mnenja, da bi se nove železrske družbe na Ravnah morale bolj odpreti za nove podjetniške pobude.

IVAN PRAPROTNIK

IZ NAŠIH KRAJEV

V Novem kloštru bodo prvič priredili Velikonočne dneve

ZALOŽE, 8. aprila – Slovica, slovensko-švicarska konfederacija, prireja letos prvič Velikonočne dneve v Novem kloštru. Samostan je zgradil Friderik Celjski, vanj pa so se naselili benediktinci. Samostan je cesar Jožef II. razpustil, zgradbo pa čez nekaj časa prodal zasebniku. Zadnji lastnik pred drugo svetovno vojno je bil Otto Parin. Stavba je zdaj v občinski lasti, Slovica pa si prizadeva zbrati denar in navdušiti ljudi za obnovo. Do sedaj so obnovili streho na cerkvi in cerkev nekoliko očistili, v samostanu pa je urejena dvorana, v kateri je bilo že več kulturno-duhovnih prireditev, naslednja pa bo zdaj, ob velikonočnem tridnevju. Na veliki petek, soboto in nedeljo se bodo prireditve začenjale ob 16. uri. Na veliki petek bo pogovor o trpljenju otrok, žena in ostarelih v vojni, na veliko soboto bosta predavanje dr. Vekoslava Grmiča Odrešitev pred zlom, nasiljem, sovraštvom in uničenjem in blagoslov velikonočnih jedil, na veliko noč pa bo slovesna maša.

Celjani praznujejo

CELJE, 5. aprila – Z gledališko predstavo Čarovnik iz Oza v Slovenskem ljudskem gledališču so se v Celju začele prireditve ob letošnjem občinskem prazniku. Osrednja prireditev bo slovesna seja občinske skupščine v soboto, 10. aprila, ob desetih dopoldne v Narodnem domu, ko bodo podelili tudi najvišja občinska priznanja. Tako bo skupščina imenovala novega častnega občana – mag. Ludvika Rebeuška zavolj njegovih zaslug pri razvoju srednjega šolstva in zdraviliškega turizma, letošnji zlati grb pa bo podelila primariju dr. Heribertu Strokolu za življenjsko delo na področju razvoja celjske kirurgije. Srebrni grb, ki ga tako kot bronastega, podeljuje izvršni svet skupščine, bodo prejeli: Alenka Domjan za uspešno vodenje Likovnega salona, Dušan Košuta za uspešno učenje angleškega jezika na tretji osnovni šoli v Celju ter mag. Radovan Jenko za vrhunske dosežke v grafičnem oblikovanju. Dobitnica bronastega Celjskega grba pa bo letos Sava Malenšek za plesne dosežke v sodobnem umetniškem plesu. (I. B.)

Otrokom v veselje

CELJE, 8. aprila – Malčki vrtca Anice Černejeve v Čopovi ulici so danes preživeli prijetno dopoldne z Rožnatimi kozlički in prašički v copatkah. Pod tem skupnim naslovom so jim namreč dijakinje tretjega letnika srednje vzgojiteljske šole Gimnazije Center Celje pripravile kolaž štirih pravljic, ki so jih izbrale, delno dramatizirale, plesno in glasbeno ter kostumsko in scenografsko opremile pri rednih urah predmeta plesna vzgoja. Pri tem jih je vešče usmerjala njihova mentorica, samostojna umetnica in koreografinja Ana Vovk-Pezdir in v veliko veselje vseh se je iz štirih pravljic (Kdor izbira, izbirek dobi, Volk in sedem kozličkov, Trije prašički in Muca Copatarica) porodila prisrčna predstava za najmlajše. (I. B.)

Vojka Ravbar v Celju

CELJE, 8. aprila – Kakšni bodo pogoji bodočega sodelovanja Slovenije z drugimi državami ter pomembnejšimi partnerji njenega gospodarskega in zunanjetrgovinskega sodelovanja ter katere bodo bistvene značilnosti novega zakona o zunanji trgovini, bodo teme petkovega pogovora državne sekretarke za ekonomske odnose s tujino mag. Vojke Ravbar z gospodarstveniki celjskega, velenjskega in trboveljskega območja. Posvet se bo začel 9. aprila ob 10. uri v Narodnem domu v Celju. (D. S.)

Očiščevalna akcija bo trajala mesec dni

POSTOJNA, 8. aprila – Konec prejšnjega tedna so na številnih krajih v občini plakati in letaki opozarjali, da se začenja enomesečna ekološka akcija Očistimo naš kraj. Pod vodstvom občinskega sekretariata za varstvo okolja in urejanje prostora in ob strokovnem sodelovanju komunalnih podjetij Publicus in Komus se bodo vanjo vključile krajevne skupnosti, postojnsko turistično društvo, šolarji in večja podjetja.

Poleg že utečenega čiščenja okolja so se letos v postojnski občini odločili še za temeljito ureditev nekaterih območij. Tako bodo sanirali 30 divjih odlagališč ob Javorniški cesti vse do Prestranka in ob cesti proti centralnemu odlagališču komunalnih odpadkov. Krajani krajevne skupnosti Zagorje so se odločili za ureditev zelenic in namestitev cvetličnih korit, v Prestranku bodo vzorčno uredili zelene površine in očistili tamkajšnje bregove Pivke, očistili bodo tudi bregove Nanoščice in postojnskega dela reke Reke. Posebno prizadevni bodo učenci postojnske osnovne šole Miroslava Vilharja, ki bodo pod strokovnim vodstvom uredili mestni park za poštno stavbo in najdišče orodja iz kamene dobe Betalov spodmol pri Postojni. Tokrat prvič bodo vsi osnovnošolci pisali spise o onesnaževanju okolja, 30 najboljših pa bo nagrajenih z ekološko »obarvanim« izletom v Avstrijo. (M. T.)

Sekajo in se ne zmenijo za kazni

CERKNICA, 8. aprila – Na območju cerkniške občine je bilo lani nezakonito, torej brez odkazila, posekanih skoraj 1500 kubičnih metrov lesa. Gozdarski inšpektorji ugotavljajo, da so sekači na črno predvsem lastniki gozdov, ki ne živijo v občini in mlajši sorodniki ostarelih lastnikov. Zaradi nezakonitih sečenj so pri sodniku za prekrške vložili 18 prijav. Ponovno pa lahko samo ugotavljajo, da so denarne kazni že kar smešno nizke. To še zlasti velja za večje količine na črno posekanega lesa, saj denarne kazni ne dosegajo niti enega odstotka njegove vrednosti. (M. T.)

Konec divjega odlagališča v Zelšah

CERKNICA, 8. aprila – V spomladansko akcijo čiščenja okolja so v cerkniški občini vključili tudi sanacijo divjih odlagališč. Prvo med njimi bo na vrsti odlagališče na koncu vasi Zelše, ki se razteza v dolžini skoraj 500 metrov. Cerkniški izvršni svet je za njegovo sanacijo brez pomislekov odobril 25.000 tolarjev. Kajti odlagališče je tik ob cesti, ki vodi v naravni park Rakov Škocjan in bo njegova sanacija prispevek več k letošnjemu letu turizma. (M. T.)

KOROŠKE SOLZICE

Partizani spet hočejo nazaj v »svoje« šole

Na osnovnih šolah na Ribnici na Pohorju in v Breznem – oba kraja sta v občini Radlje – imajo dve vrsti štampiljk. Če šolska uradnica odtisne na papir prvi žig, se pojavi Osnovna šola Ribnica na Pohorju, če drugega, je na papirju mogoče prebrati Osnovna šola Prve pohorske čete Ribnica na Pohorju. Podobno je v Breznem – tam imajo Osnovno šolo Brezno-Podvelka in Osnovno šolo borcev Lackovega odreda Brezno-Podvelka.

Občinski odborniki v Radljah so lani, ko so sprejemali odloke o ustanovitvi šol, rekli, da naj bodo šole le šole, brez ideoloških predznakov ali imen vojaških enot (zgodovinski spomin je namreč mogoče negovati tudi drugače), a nekateri učiteljski kadri, predvsem pa borci, se s tem ne morejo sprijazniti. Na občino so naslovili pobudo, da bi se šoli spet imenovali po starem, za to pridobili »uradna« mnenja zgodovinarjev, šolskih kolektivov, muzejev, borcev itd. Z Ribnice so na primer tudi sporočili, da je to enotna volja šolskega kolektiva (to je bilo uradno stališče), a po drugi strani so v javnost pricurljale novice o nekakšni anketi med učitelji, ki je pokazala, da sta bila za to, da bi se šola spet imenovala po Prvi pohorski četi, le dva učitelja, kar sedemnajst pa jih je bilo proti. Župan Herman Tomažič, ki je bil izvoljen z liste SDP, se vsaj za zdaj ni dal zmesti in zagovarja trezo: če ugodimo borcem, bomo kdaj morali tudi krščanskim demokratom, ki bi si, na primer na Remšniku, izmislili, da bi se njihova šola imenovala po sv. Elizabeti, tista v Vuzenici pa po sv. Roku. V skrajnem primeru bodo v občini Radlje oz. v dveh njenih krajevnih skupnostih spet imeli referenduma; hudo nerodno pa bi bilo, če bodo tudi občani enakega mnenja kot njihovi izvoljeni odborniki. Na koga se bodo potem sklicevali užaljeni učitelji in priletni bivši bojevniki?

Primorci proti novim koroškim jezerom

Korošci načrtujejo postati turistična pokrajina. Vesoljna slovenska javnost še zdaj ni prišla k sebi, ko je zvedela, kaj vse bodo za razvoj turizma napravili v Mežiški dolini. Ko so Primorci zvedeli, da gospod Matic Tasič z Raven že projektira nova, po vsem svetu znana koroška jezera, ki bi utegnila turiste namesto k morju privabiti na Koroško, so pri vladi v Ljubljani vložili odločen protest. Nasprotno pa v Kranjski Gori, ki bi ji nova smučišča na naši strani Pece bržčas hudo konkurirala, sploh niso zaskrbljeni. Oni, ki so bliže Koroški, vedo, da iz te moke še dolgo, dolgo ne bo kruha. Zelo verjetno pa je, da bo okrog Pece nastala mednarodna pešpot, nekateri na Ravnah so jo že poimenovali pešpot Matica Tasiča. To pa seveda še ni vse. Korošci so se tudi letos potrudili z nastopom na sejmu Alpe–Jadran, nastopili pa so v kleti paviljona B na ljubljanskem razstavišču, kjer so največjo pozornost vzbudili mesarji z Otiškega Vrha in peki iz Dravograda. Koroški turizem pa je nedavno doživel še en težek udarec. Tinetu Tevžu, direktorju Koraturja s Prevalj, so v Pragi, kjer je šel delat turistične posle, ukradli audija. Še slabše pa bi bilo, če bi na Češkem ukradli Tevža, avta pa ne. Tako pa je Tevž prišel nazaj, dobil novega audija in bo, če bo sreča, še kaj storil za to, da se bodo Korošci kot turisti raztepli po svetu.

Podžupan ni ukradel pujska

Ondan je v gradu Bukovje v Dravogradu, kjer zdaj domuje območni štab TO, nastal pravi špetir. Ko so Korošci razdelili priznanja pripadnikom narodne zaščite – slovesnosti so se udeležili tudi pomembni občinski možje – je nekdo bleknil, »kaj boste vi v Dravogradu, ko je vaš župan iz nekdanje stražnice na Viču ukradel pujska«. Dušan Kudrnovsky, ki od lani jeseni opravlja posle župana (je podpredsednik občinske skupščine), je takoj vedel, da mislijo njega, in se je hudo razjezil. Zahteval je pogovor z gospodom Tonetom Krkovičem, ki je bil tam in bo menda v kratkem postal prvi človek slovenske TO. Menda mu je razložil, da je to storil z namenom, da bi demoraliziral bivšo JA, pujska pa so potem pojedli na občinskem pikniku, ko so se jugovojaki dokončno umaknili. Tudi vojakom in predsednikom prekipi, če kakšno slavje predolgo traja.

Pravobranilec samoupravljanja v ofenzivi

Občinarjem v Slovenj Gradcu se vedno bolj tresejo hlače. Njihov družbeni pravobranilec samoupravljanja jih je zatožil pri predsedniku vlade dr. Janezu Drnovšku, da ga hočejo spraviti ob službo in postaviti na cesto, ker se tako zavzeto bori za pravice delavcev. V Slovenj Gradcu je za revizijo lastninskih postopkov menda vloženih 35 zahtevkov, pravobranilec pa je vložil kar dva.

IVAN PRAPROTNIK

Prijavljenih je že sto razstavljavcev

Na začetku junija bo v Slovenj Gradcu prvi koroški sejem Prezenta 93

SLOVENJ GRADEC, 8. aprila – Priprave na prvi mednarodni koroški sejem Prezenta 93, ki bo od 4. do 9. junija letos v Slovenj Gradcu, tečejo po načrtih. Doslej se je za sodelovanje na sejmu, ki je namenjen predstavitvi koroškega gospodarstva, prijavilo že okrog sto razstavljalcev od okrog sto petdeset predvidenih. Organizatorji Prezente 93 – mariborski Step, občina Slovenj Gradec, tukajšnja agencija K & W ter območni odbor GZS so k sodelovanju povabili številne koroške tovarne, trgovska podjetja, kmetijce, gozdarje, obrtnike, turistične in gostinske organizacije itd. Ob sejmu bodo v Slovenj Gradcu tudi številna strokovna srečanja, posebej pa bodo predstavili mlade, uspešne inovatorje. Na Prezenti 93 bo organizirana tudi borza informacij GZS. Na današnji tiskovni konferenci so organizatorji rekli, da si bodo prizadevali na sejem pripeljati tudi razstavljalce iz Avstrije in Hrvaške.

I. P.

Barbarsko znašanje nad spomeniki

MARIBOR, 8. aprila – Kipec dečka v parku na Slomškovem trgu, delo enega najbolj znanih mariborskih kiparjev Gabrijela Kolbiča, je bil eden od mariborskih simbolov. Postal pa je tudi simbol barbarstva nad mariborskimi spomeniki – pred tedni so ga nepridipravi prelomili in pustili ležati v parku. Zdaj je v zasebni galeriji, Inštitut za varilstvo pa se je ponudil, da ga obnovi.

V neposredni bližini omenjenega kipca sta še dve skulpturi, ki sta prav tako nenehno žrtvi vandalizma. Šele pred malo več kot letom dni postavljeni spomenik Antonu Martinu Slomšku je bil že večkrat deležen vandalskih »posegov«, prav tako spomenik Franu Miklošiču. Novi mariborski podžupan Aleš Arih pa je predlagal, da bi čim prej preselili Mladinski kulturni center, ki se nahaja v neposredni bližini omenjenih spomenikov in je pogosto zbirališče mladeničev, ki pozno ponoči ne znajo več brzdati svojih nasilniških strasti.

Kulturni forum je danes predlagal, da bi ob 80-letnici kiparja Gabrijela Kolbiča omenjenega dečka in njegovega »bratca«, ki ga je v osrednjem parku doletela še hujša usoda (nepridipravi so ga po uničenju celo prodali na odpad), ponovno postavili na stara mesta. (Besedilo: M. S., slika: Egon Skamlec)

Z Revitom hitreje v Evropo

Šentjurskim podjetnikom ponuja program Revit zelo ugodno priložnost, da se predstavijo bavarskemu gospodarstvu – Čez teden dni nov sestanek

ŠENTJUR PRI CELJU, 8. aprila – Šentjurski podjetniki zlepa ne bodo imeli tako ugodne priložnosti predstaviti se bavarskemu gospodarstvu, kot jim jo ponuja program Revit. V mnogih slovenskih občinah, posebej še v ravenski, ki je z njim začela, ta program že dobro poznajo, podjetnikom in obrtnikom pa zagotavlja po eni strani pomoč Ekonomskega inštituta iz Maribora ter bavarskih strokovnjakov pri izdelavi konkretnih razvojnih projektov ter po drugi tudi predstavitev teh projektov gospodarstvenikom v nemški deželi Bavarski.

V Šentjurju je predsednik izvršnega sveta **Ladislav Grdina** danes sklical širok krog podjetnikov in obrtnikov z namenom, da jih seznani z osnovnimi cilji programa Revit, vendar se jih je vabilu odzvalo le malo. Grdina pa je kljub temu natančno pojasnil, za kaj gre: bavarska vlada je pripravljena poslati v Slovenijo svoje strokovnjake, ki naj bi brezplačno pomagali podjetnikom in obrtnikom pripravljati konkretne projekte, s katerimi naj bi oživili naše gospodarstvo. Ekonomski inštitut iz Maribora pa je ustanova, ki vodi projekt Revit in tudi s svojimi strokovnjaki sodeluje pri nastajanju konkretnih projektov. Sodelovanje strokovnjakov je mišljeno v obliki nekajmesečnega seminarja, udeležili naj bi se ga predvsem tisti podjetniki in obrtniki, ki imajo namen sodelovati z bavarskim gospodarstvom in imajo tudi določene razvojne načrte. Predvsem Bavarci bi našim podjetnikom in obrtnikom s konkretnimi nasveti pomagali oblikovati take projekte, ki bi ustrezali merilom razvitega evropskega gospodarstva in so pisani po meri evropskih bank. Zelo pomembno pa je, da bi projekte, ki bi nastali pod okriljem Revita, predstavili prek bavarske vlade in zbornice tamkajšnjim gospodarstvenikom, kasneje pa prek zborničnih organizacij tudi avstrijskim in švicarskim.

V Šentjurju so se danes dogovorili, da bodo o programu Revit čez teden dni ponovno sklicali sestanek, na njem pa bodo na konkretna vprašanja odgovarjali strokovnjaki Ekonomskega inštituta iz Maribora. Dotlej bi se šentjurski podjetniki in obrtniki že morali odločiti glede sodelovanja v programu, saj naj bi se seminar pričel že meseca maja, da bi v oktobru že lahko predstavili Bavarcem konkretne projekte. Ker pa je določene organizacijske stroške vendarle treba plačati, bi znašala kotizacija za približno trideset seminaristov okoli 800 mark. Če v šentjurski občini ne bo dovolj zainteresiranih, pa bodo k seminarju pritegnili še podjetnike in obrtnike šmarske občine. Ladislav Grdina pa je posebej poudaril, da se v pripravi seminarja ne bodo zapirali v občinske meje, zato se vanj lahko vključijo tudi obrtniki in podjetniki iz drugih občin.

DAMJANA STAMEJČIČ

DELO
vedno
v središču
dogajanj

Nagrade razstavljavcem EKO sejma

CELJE, 8. aprila – Na sejmu EKO 93 v Celju so danes podelili znake Celeia trem razstavljavcem za njihove dosežke na področju varstva okolja. Prvo nagrado so podelili podjetju Biotehna inženiring iz Kranja za vpeljavo sodobne in ustrezne tehnologije čiščenja komunalnih odpadnih vod v manjših naseljih, drugo nagrado Zavodu za šolstvo in šport Republike Slovenije, enote v Celju (skupaj s sodelujočimi vrtci, šolami in gimnazijami) za predstavitev zaskrbljenosti mladih nad prihodnostjo okolja, tretjo pa Evalu Vodopivcu iz Kovinoplastike Brestanica za prikaz tehnologije pri reciklaži odpadne plastike, ki je ključnega pomena za gospodarjenje z odpadki v Sloveniji v prihodnje.

D. S.

Prenovljeni Gramexov razstavno-prodajni salon

LJUBLJANA, 8. aprila – Gramex je na Verovškovi ulici 72 odprl obnovljeni razstavno–prodajni salon. V njem bodo prodajali gradbeni material, belo tehniko, akustiko, keramične ploščice in kopalniško opremo. Kot pravijo, imajo v tem salonu največjo ponudbo keramičnih ploščic in kopalniške opreme v Ljubljani, saj je v njem razstavljenih 17 kopalnic.

D. K.

Unesco o izobraževanju za mir

Seminarja v Portorožu so se udeležili ravnatelji slovenskih in begunskih šol

PORTOROŽ, 8. aprila – V prostorih portoroške osnovne šole se je končal tridnevni Unescov seminar o izobraževanju za mir, medsebojno razumevanje in strpnost ter o človekovih pravicah. Udeleževali so se ga ravnatelji nekaterih slovenskih osnovnih šol, šestih gimnazij in direktorji oziroma ravnatelji begunskih (bosansko-hercegovskih) šol v Sloveniji. Seminar naj bi omogočil vgrajevanje novih vsebin v učne programe, učne metode in obšolske dejavnosti in oblikovanje projekta t.i. »pridružene šole«, ki obstaja v Unescu že 40 let. Pridružena šola spodbuja razvijanje interesnih dejavnosti s področja miru, medsebojnega razumevanja med narodi, sodelovanja med šolami iz različnih kulturnih okolij in držav. Prav sožitje številnih begunskih šol s slovenskimi osnovnimi šolami je lahko eden od konkretnih primerov takega spodbujanja medsebojnega razumevanja.

B. Š.

PISMA BRALCEV

O mrtvih vse dobro, ampak . . .

Ko je beseda o slovenskih državnih institucijah, se sprašujemo, kako je mogoče, da podpisujejo osmrtnice najvišji organi države (Predsednik republike, Državni zbor in Vlada Slovenije) za človekom, ki je bil v času zločinskih procesov po vojni državni tožilec. Kot tožilec na Nagodetovem procesu je tako sodeloval v sklepnih dejanjih rušenja zadnjih ostankov demokracije na Slovenskem, ki smo jih ponovno vzpostavili šele z novo državo.

Z aprilom 1990 (prve svobodne volitve), z ustavno listino (25. julij 1991) in z novo ustavo (23. december 1991) smo na Slovenskem prekinili s psevdopravnim sistemom komunističnega režima. Vendar pa se kljub tem dejanjem, ki so izraz suverene volje slovenskega naroda in vseh državljanov Republike Slovenije na simbolni ravni ohranja kontinuiteta tiste državne tvorbe, ki je bila proti volji Slovencev vključena v Jugoslavijo, v represivni sistem realnega socializma, ta pa je bil v popolnem nasprotju z vsemi sodobnimi načeli evropske pravne civilizacije.

Podobnih pojavov je veliko, a ta je ob tem, da žrtve teh procesov še vedno niso ustrezno rehabilitirane, v nebo vpijoč.

UREDNIŠTVO NOVE REVIJE,
Zanj glavni urednik
Niko Grafenauer

Status quo za črne gradnje

Težko je razumeti, zakaj se je dr. Boris Grabnar v pismih bralcev 1. aprila tako zavzeto lotil poučevanja, kaj naj bi v slovenskem prostoru krajinska arhitektura delala ali naredila. Osnovno sporočilo našega društva v zvezi s problemom črnih gradenj je bilo jasno. Pravni red v prostoru je edino zagotovilo, da bodo slovenske krajine zadržale ali povečale svojo vrednost. Sedanja podoba slovenskega prostora ni plod spontanega razvoja, kot sta morda hotela povedati pisca prvega pisma na to temo in na katero smo replicirali, temveč cele vrste omejitev in pravne regulative, s katerimi so se skozi stoletja opredeljevali odnosi med kmeti in zemljiškimi gospodi, med meščani in vaščani, med vladarjem in podložniki in s katerimi so se v prostoru urejali lastništvo, poselitev, kmetovanje, paša, lov in ribolov, gospodarjenje z gozdovi itd.

Dr. Grabnarja je vznejevoljila naša zahteva, da moramo prostor in njegovo naravnost varovati kjerkoli in v kar največji meri, tudi v »kamnitem svetu«. Naj takoj zapišem: to je temeljna opredelilnica našega strokovnega dela, in reakcija dr. Grabnarja nanjo nas je opozorila na to, koliko moramo še storiti, da bo poklicno poslanstvo krajinske arhitekture bolj znano tudi v javnosti. V lanskem poletju je naša ljubljanska šola za krajinsko arhitekturo gostila pedagoge z drugih evropskih šol in dva predstavnika severnoameriškega združenja pedagogov krajinske arhitekture. Beseda je tekla tudi o poklicni identiteti, o razmerju do urbanizma, stavbne arhitekture, krajinskega kiparstva, regionalnega planiranja in naravovarstva. Škoda, da je bila ta za evropske šole krajinske arhitekture pomembna in v evropskem strokovnem okolju tudi zelo odmevna prireditev tako rekoč neopažena v naših medijih. Take napake v prihodnje ne smemo več narediti.

Popolnoma pravilno je, če besedo arhitektura povezujemo z umnim projektiranjem in urejanjem. Vendar je vsebina krajinskega načrtovanja precej drugačna od drugih oblik tehniškega projektiranja in oblikovanja. Bistvo krajinske arhitekture je mogoče, sicer poenostavljeno, označiti z naslovom knjige škotskega krajinskega arhitekta, profesorja pennsylvanijske univerze, I. McHarga »Design with Nature« (Oblikovati z naravo). Oblikovati naravo pa je nekaj povsem drugega kot projektirati, na primer, stavbo ali mesto. Narava je že tu, lahko jo samo preurejamo, ne moremo je ustvariti. Poleg vsega pa kaže prvobitna narava – divjina najvišjo stopnjo urejenosti. V naravi vlada popoln red. Seveda je težko neposredno primerjati ta red z redom, kot ga dojema človek znotraj svojega kulturnega sistema. Toda urejanje krajine mora vendarle spoštovati prvobitni red narave, to pa pomeni uveljavljati njeno varstvo. Od tod tudi opredelitev krajinskega planiranja kot »kreativnega varovanja« (Creative consservation), ki jo je podala naša kolegica z univerze Technion v Haifi. Pri tem je duhovito povzela starejšo opredelitev Dame Sylvie Crowe, angaleške krajinske arhitektke, ki si je prislužila lordski naslov s svojo dejavnostjo na področju varstva narave in ponovnega ogozdovanja angleškega otoka.

In naj tu dodam še eno tuje ime, Američana F. L. Olmsteda, ustvarjalca znamenitega newyorškega Centralnega parka in vrste parkov in javnih zelenih površin v ameriških mestih. Ni samo oče ameriške krajinske arhitekture, je tudi avtor poklicne oznake »krajinska arhitektura« (pred nekaj leti so v ZDA praznovali stoto obletnico, kar je bilo ime uvedeno) in je predvsem eden od začetnikov sodobne naravovarstvene dejavnosti. Kot rojstno letnico te dejavnosti zgodovinski pregledi namreč omenjajo leto 1865, ko je F. L. Olmsted posredoval državnemu zakonodajnemu telesu predlog za zavarovanje Yosemite, območja v Kaliforniji, kot naravnega parka.

Dejavnost krajinske arhitekture je tesno povezana z naravovarstvom, in to ne samo danes, ko je naravovarstvo postalo splošno sprejeta in uveljavljena dejavnost. Varstvo naravnosti je temeljna opredelilnica dejavnosti krajinske arhitekture vse od njenih začetkov v daljnih časih rojevanja človekove civilizacije, ko so si ljudje začeli ograjevati delček narave in ga poimenovati vrt. V pojmu vrta ali, če uporabimo še splošnejši simbol, v pojmu raja – paradiža (pardes je perzijska beseda za park) je skrita naravovarstvena misel.

V stavku, ki je dr. Grabnarju rabil za izhodišče za poduk slovenskim krajinskim arhitektom, sta dve bistveni podrobnosti. Govorimo o »varovanju naravnosti« in govorimo o »varovanju v največji možni meri«. Varovanja torej ne absolutiziramo. V krajini je vrsta dejavnosti, ki so vse razvile lastne oblike projektiranja: cestogradnja, hidrotehnika in nasploh graditeljstvo različnih objektov, pa še kmetijstvo, gozdarstvo, rudarstvo itd. Naloga krajinske arhitekture je usklajevati te dejavnosti v prostoru na način, da bodo v najmanjši možni meri motile naravni red, to pa seveda pomeni, da bomo naravnost prostora varovali v največji možni meri. Naravnosti pa seveda ne razumemo samo kot stanje neke sestavine okolja, temveč kot celoto stanja in procesov, ki potekajo po zakonih narave. Zato se z našim strokovnim delom ne posvečamo samo temu, kar si običajno predstavljamo z besedo krajina, temveč prostoru v celoti, tudi urbanemu in, temu pravzaprav še posebno, razvrednotenemu prostoru industrije, rudarjenja itd. Naše strokovno poslanstvo je v vračanju narave povsod tja, kjer je bila prizadeta, ali v preprečevanju, da bi bila nesmotrno in po nepotrebnem prizadeta ali poškodovana.

Načrtovanje krajine je osnovna oblika našega dela. Toda načrtovanje mora biti prilagojeno pravi naravi problemov. Krajina je živ organizem. Vanjo prihajajo nove razvojne pobude in interesi, iz nje pa tudi odhajajo, hkrati pa v njej narava nenehno teži k svojemu klimaksu. Vse, kar v krajini lahko naredimo, je, da pripravimo ustrezne regulacijske predloge kot popravke drugih sektorskih načrtovanj. Te upoštevajo potrebe in predloge različnih dejavnosti, ki delujejo v krajini in jih skušajo dopolniti ali popraviti, tako da so hkrati upoštevani različni družbeni interesi po prostoru, seveda tudi varstvo naravnega. Sedaj veljavni zakon o urejanju prostora že pozna take oblike načrtovanja. Uvaja na primer krajinsko zasnovo, ki je dolgoročen načrt za urejanje krajine, vendar ne za stoletno obdobje. Temu lahko sledi vrsta podrobnejših načrtov, ki tudi na najnižji izvedbeni ravni opredeljujejo ravnanje z zemljo, reliefom, vodami in rastlinjem – (krajinsko) ureditveni načrti. Najbrž ni treba posebej poudarjati, da je že za pripravo takih načrtov potreben pravni red. Žal je tudi to dosedanji sistem urejanja prostora močno šepal in to, kar je bilo zapisano v zakonu, ni bilo prav dosledno izvajano. Upamo, da bo novi zakon o urejanju prostora dopolnil sedanjega in da bomo po njem tudi zares delali.

Prof. dr. J. MARUŠIČ,
Društvo krajinskih arhitektov
Slovenije, Ljubljana

Operacijske raziskave spet organizirane v Sloveniji

Operacijske raziskave se kot aplikativna znanstvena disciplina v svetu že dolgo uveljavljajo kot sredstvo »trdih prijemov« tako na področju ekonomike kakor tudi organizacije poslovnih procesov, predvsem v podjetju. Njihov znanstveni razvoj se je še posebej okrepil v povojnih letih, saj je bila Slovenija že v letu 1964 vodilna dežela na tleh bivše Jugoslavije tako v raziskovalnem kot tudi pedagoškem in tudi praktičnem pogledu. Izjemno močni optimizacijski postopki te uspešne znanstvene discipline se v današnjem času spajajo s problematiko obvladovanja vse bolj kaotičnih pogojev poslovanja, kar daje tej disciplini še posebeno uporabno vrednost v današnjem gospodarskem prostoru Slovenije.

Izziv gospodarskega trenutka v Sloveniji je povezal približno sto visoko izobraženih kadrov v slovenskem prostoru tako, da se je v okviru Slovenskega društva Informatika oblikovala Sekcija za operacijske raziskave, ki v interdisciplinarnem prostoru povezuje vse dosedanje strokovnjake in ljubitelje te strokovne in znanstvene discipline ter omogoča prenašanja prijemov trde ekonomike in trde organizacije v vsakdanjo prakso. Ta sekcija prireja vrsto strokovnih srečanj in publikacij, predvsem pa kontaktne in problemsko orientirane konference z našo gospodarsko operativo, v pripravi pa je tudi simpozij iz operacijskih raziskav, ki bo konec letošnjega novembra v Ljubljani. Njena popularnost sloni predvsem na uspešnem povezovanju vseh strokovnjakov, ki s svojim znanjem prispevajo k uspešnemu gospodarjenju; zato sekcija združuje diplomante različnih fakultet slovenskih univerz. Sekcija ima svoj sedež v Ljubljani, Vožarski pot 12, kjer je tudi sedež Slovenskega društva Informatika. Društvo Informatika svoje dejavnosti uresničuje v več sekcijah in tako omogoča prebujanje, prenos in razvoj najrazličnejših segmentov teoretične in praktične informatike. Na ta način tudi Slovenija zastavlja organizirano potovanje med družino informacijskih družb v sodobnem svetu.

Prof. dr. VILJEM RUPNIK,
predsednik sekcije za
organizacijske raziskave
Slovenskega društva
Informatika,
Ljubljana

Slovingate: Odgovor »nedolžnim«

Ob prebiranju odgovora novinarja v polemiki o Slovinu lahko le ugotovimo, kako zelo dobra »pravna« država smo, da morajo take in podobne afere razkrivati in biti na udaru novinarji, ne pa naša pravna država, na katero se nekateri sklicujejo.

Si lahko sploh predstavljamo, koliko je bilo in je še podobnih afer, ki so ostale skrite? In se že dogajajo ob prehodu v »privatizacijo«, ko lahko kradejo le nekateri, ki so pri koritu, delavci pa so na cesti! In lahko verjamemo, da bo tudi to v naši »pravni« državi ostalo skrito! Žalostno, toda resnično! Zakaj imamo tolikšen in tako drag državni aparat, ki ga moramo samo vzdrževati?

H. RAJZMAN,
Šomat 10,
Sladki Vrh

PRIREDITVE V LJUBLJANI

Prireditve naj imajo svoj mestni pečat

Dr. Janez Bogataj: Kmečke ohceti in kurentov Ljubljana ne potrebuje – Sobotne ceremonialne prireditve pred Magistratom ali ob Ljubljanici

LJUBLJANA, 8. aprila – Pri načrtovanju ljubljanskih (turističnih) prireditev bi morali upoštevati le tiste navade in šege, ki so v preteklosti zaznamovale Ljubljano kot mesto. Torej morajo odpasti vse prireditve za promocijo kmečkih navad v mestnem okolju. Z drugimi besedami, v meščansko okolje vsekakor ne sodi kmečka ohcet, pustna parada slovenskih pokrajinskih mask in ponudba kmečkih jedi na stojnicah.

To je bila temeljna misel **prof. dr. Janez Bogataja**, predsednika odbora za prireditve pri Mestnem sekretariatu za turizem in gostinstvo, ki je danes na Magistratu predstavil nov model, po katerem naj bi v Ljubljani v prihodnje načrtovali turistične prireditve. Kot je dejal **Niko Jerman**, mestni sekretar za turizem in gostinstvo, si ta sekretariat prizadeva, da bi v Ljubljani organizirali take prireditve, ki bi se navezovale na zgodovinsko in kulturno dediščino Ljubljane in bile hkrati prilagojene sodobnemu utripu oziroma zahtevam mesta.

Dr. Janez Bogataj je nato razložil, kako naj bi oblikovali značilno ljubljanske turistične prireditve. Razdelil jih je v tri skupine. V prvi in drugi, za katere naj bi se mesto neposredno zanimalo in jih imelo za svoje, naj bi bile nekatere ključne pri-

● Po mnenju Janeza Bogataja je županov polnočni silvestrski pozdrav na Gradu in zatem njegovo bratenje z »delovno« množico v njegovi okolici za mestnega glavarja nedostojno početje. Ljubljančanom naj vošči novo leto prvo soboto po prazniku ali nekaj dni pred njim.

reditve, ki bi predstavljale mestno blagovno znamko, in tiste, ki bi mestu sooblikovale njegovo podobo. V tretji skupini bi bile po njegovem mnenju vse druge prireditve, ki jih organizirajo razna društva, skupine in podjetja in pri katerih je interes mesta le posreden.

Med tistim, kar bi Ljubljani dajalo mestno podobo, so po Bogatajevem mnenju na prvem mestu tako imenovane ceremonialne prireditve. Ena takih bi bil lahko sobotni ceremonial na Ljubljanskem gradu. Opoldne bi na kopiji stolpa piskačev tako kot nekoč spet lahko zadonele fanfare. Druga možnost bi bila lahko prihod Martina Krpana do mestne hiše, kjer bi simbolično delil pretihotapljeno sol. Morda pa bi vsako soboto ob 12. uri po Ljubljanici priplula kopija čolna, s katerim se je prevažal znameniti izumitelj baron Codelli.

Tem bi sledile ključne mestne prireditve, ki bi se kot rdeča nit vlekle skozi vse leto. Omenil je veslaško univerzitetno tekmo (najprej med ljubljansko in mariborsko ustanovo, kasneje morda še med univerzami, s katerimi obe sodelujeta), mednarodno tekmo čolnarjev s suvanjem v vodo, Spust po Ljubljanici kot osrednjo poznopomladansko prireditev (na Vrhniki bi se začela zgodaj popoldne, zvečer pa končala na obrežju Ljubljanice v Ljubljani), Noč na Ljubljanici kot osrednjo poletno prireditev, žegnanje za praznik svetega Jurija v kapeli na Gradu (ob stojnicah bi se nadaljevalo kot največja ljubljanska veselica), dva do tri dni trajajoči ljubljanski letni sejem v starem mestnem jedru (postavili naj bi posebno sejemsko znamenje in objavili sejemske pravice) . . .

Seveda ne bi šlo brez že uveljavljenih in priznanih prireditev v okviru Ljubljanskega festivala ter ob sejmu Vino. Pri slednjem naj bi bila pomembna zlasti dekoracija mesta, usmerjena gostinska ponudba v lokalih, dogajanje na grajskem hribu (tam je bil nekoč celo vinograd). Vsako leto bi lahko v Ljubljano pripeljal še furmanski voz iz Vipavske doline ali po Ljubljanici čoln s sodi vina – na njenem obrežju bi pripravili vinsko pokušnjo.

V skupino posredno pomembnih mestnih dogodkov je Bogataj uvrstil prireditve ljubljanskega društva pod naslovom Poletje v Stari Ljubljani, miklavževanje in silvestrovanje ter ljubljanske pustne prireditve. O Miklavževem sprevodu po Stari Ljubljani je dejal, da bi bilo treba podaljšati njegovo pot, da ne bi bilo

● Če v Ljubljani že moramo imeti pustni karneval, naj bi bil po njegovem to sprevod pustnih mask, ki naj bi krožile po mestu in se ob koncu razpršile po karnevalskih plesiščih. Določili naj bi temo karnevala, na Kongresnem trgu pa bi posebna komisija nagradila najboljšo masko s 5000 do 8000 markami.

prerivanja okoli Miklavža; pri silvestrovanju bi morali po njegovem prepričanju večino sejemske ponudbe preseliti na Ljubljanski sejem, v središču mesta pa bi bile le izbrane stojnice s sladkarijami, kostanjem . . .

O omenjenem modelu naj bi se tako mesto kot ljubljanske občine, še zlasti občina Center, čim prej izrekle in zatem sprejele ustrezni dokument (odlok) z določenimi pravili igre. Ta model naj bi namreč popolnoma zaživel že prihodnje leto, hkrati pa bi bil tudi darilo Ljubljani ob praznovanju 850-letnice prve omembe mesta.

JANEZ PETKOVŠEK

Pokličite nas!

Nikar ne brskajte po telefonskem imeniku. Zavrtite številko ljubljanske rubrike Dela: 318-296!

Prav gotovo so stvari in dogodki v Ljubljani in njeni bližnji okolici, o katerih bi bilo treba po vašem mnenju pisati, jih komentirati, razložiti.

Ob prebiranju lokalne strani v časniku se vam je najbrž večkrat zazdelo, da novinarjem ni uspelo spoznati prave resnice, prodreti v resnično življenje.

Kaj, ko bi nas poklicali in nam sporočili svoje pripombe in predloge? Vaš klic pričakujemo vsako dopoldne med 10. in 11. uro, razen ob sobotah in nedeljah.

Kdo bi čakal na uradno otvoritev

LJUBLJANA, 8. aprila – Po Prulskem mostu ob obračališču mestnega avtobusa številka 9 že veselo vozijo, čeprav še ni bil uradno odprt in Gradisovi delavci na njem še niso do konca uredili tlaka in položili ploščic. Ker so neznanci pred kratkim odstranili zaščitno ograjo, so prejšnji teden postavili znake za prepoved vožnje, a so bili v noči z nedelje na ponedeljek odstranjeni. Inženir Ludvik Bonač iz Mestnega sekretariata za komunalo nam je povedal, da vsi tisti, ki se vozijo po mostu, kršijo prometne predpise in da je to pač stvar policije. Težava pa je, ker številni vozniki res ne vedo, da gre za prekršek. »Most bo verjetno uradno odprt že prihodnji teden, ko bodo odpravljeni vsi tehnični zadržki,« je zagotovil Bonač. (D. M., foto: Aleš Černivec)

Na Viču onemogočeno še redno delo skupščine

LJUBLJANA, 8. aprila – Politične stranke v občini Vič-Rudnik se že štiri mesece pogajajo o sestavi novega izvršnega sveta. Ker je na dve skupščinski skupni seji, na katerih naj bi potrdili predlog mandatarja Leopolda Pristavca, prišlo premalo poslancev, so poslanci Demosovih strank na sredinem zasedanju zborov zahtevali razširitev dnevnega reda s točko volitve izvršnega sveta.

Ker se volitve izvršnega sveta opravijo na posebni skupni seji, ki pa v sredo ni bila sklicana, viški župan Bogdan Bradač predloga za razširitev dnevnega reda ni dal na glasovanje. Če bi to storil, bi ravnal v nasprotju s statutom. Dnevni red, ki je bil predlagan s sklicem seje, sta nato sprejela le zbor krajevnih skupnosti in zbor združenega dela, ki sta zasedanje nadaljevala, dokler nista postala nesklepčna, poslanci DPZ pa so sejo zapustili takoj po glasovanju o dnevnem redu.

Poslanci Demosovih strank v viški skupščini so ob tem še povedali, da na zasedanja, ki ne bodo sklepčna in za katera stranke ne bodo zagotovile sklepčnosti oziroma udeležbe, odslej ne bodo več prihajali. Tako je zaradi nesklepčnosti ustavljeno tudi redno delo viške skupščine. Če se predstavniki političnih strank, ki imajo poslance v viški skupščini, ne bodo kmalu sporazumeli o nadaljnjem delu, se lahko zgodi, da skupščina ne bo pravočasno sprejela letošnjega proračuna. V tem primeru bo viška občina za dejavnosti, ki se financirajo iz proračuna, dobivala letos precej manj denarja, kot bi ga, če bi sprejela proračun. Zaradi spremembe zakonodaje bi imela občina ob nesprejetju letošnjega proračuna precej večje težave, kot jih je imelo mesto Ljubljana zaradi nesprejetja lanskega proračuna.

Bradač nam je danes povedal, da bo najprej na ravni predsedstva skupščine sklical sestanek z vsemi predsedniki poslanskih klubov strank, na katerem se bodo skušali sporazumeti o nadaljnjem delu njihove skupščine.

DARJA KOCBEK

Kdo bo julija spal v domovih na Gerbičevi?

Študentje se bodo na referendumu odločili, ali bodo sobe prepustili športnikom

LJUBLJANA, 8. aprila – Preselitev ali izselitev študentov iz dveh blokov na Gerbičevi med evropskim mladinskim namiznoteniškim prvenstvom, ki bo julija v Ljubljani, še ni dogovorjena. Včeraj so se v Študentskem naselju na Gerbičevi sestali predstavnik sveta Zavoda, predsednik študentske vlade v Ljubljani ter predstavniki in stanovalci študentskih domov 3 in 4, ki jih nameravajo izseliti, v njihove sobe pa namestiti udeležence prvenstva. Stanovalci so dali vedeti, da je sporočilo, ki ga je dala o tem Študentska organizacija, češ da je že vse dogovorjeno, neresnično.

Konec januarja so študentje na sestanku z ministrstvom za šolstvo in šport predstavili svoje pogoje za izselitev, uprava domov pa svoje. Predsednik ŠOU v Ljubljani Kristjan Verbič, predsednik Študentskega sveta stanovalcev Martin Rozman, predsednik sveta Zavoda Niko Žibret, minister za šolstvo in šport Slavko Gaber in predstavnika študentskih domov 3 in 4 so 18. marca podpisali dogovor, v katerem se strinjajo z danimi pogoji. Zaplet je nastal, ker sta predstavnika domov podpisala dogovor v svojem imenu, kar nekako pozabili pa so na zahtevo, da mora pogodbo o izselitvi podpisati več kot polovica vseh stanovalcev.

Pogodbe o izselitvi naj bi podpisovali do 20. maja, študente pa naj bi izselili najkasneje 1. julija. Po njihovem mnenju vse močno diši po tem, da je uradno že vse odločeno – mimo njih. To je posredno potrdil tudi Niko Žibret, saj je rekel, da so pogoji za prebivanje tekmovalcev že sporočeni mednarodnim organizacijam.

Ugodnosti, ki bi jih študentje dobili v zameno za enomesečno izselitev, po dobljenih podatkih niti niso majhne. V ureditev dveh domov in okolice bi vložili 250 tisoč mark, med drugim bi dobili novo učilnico, kolesarnico, uredili bi jim zelenice in klopce, dodatne telefonske govorilnice, položili asfalt. Stanovalci pravijo, da jim v zameno dajejo stvari, ki bi jih tako ali drugače morali dobiti, Kristjan Verbič pa je opozoril, da se vse ne začne in konča na tej ravni, saj »ne« študentov z Gerbičeve lahko ogrozi denarno podporo vlade vsem študentskim dejavnostim. Stanovalci blokov 3 in 4 so sklenili, da bodo najbrž konec prihodnjega tedna organizirali referendum o izselitvi.

BORUT TAVČAR

Novi programi v Andersenovih vrtcih

Vpis v leto 1993/94 se je že začel – Poleg rednih dejavnosti še vrsta novih

LJUBLJANA, 8. aprila – V vzgojno–varstvenem zavodu Hansa Christiana Andersena v Šiški so že začeli vpisovati otroke v novo »šolsko leto«, saj bi radi kar najbolje pripravili svoje programe. V štirih enotah na Rašiški 7, v Marjetici na Bitenčevi 4 (ki sta namenjeni otrokom od 1. do 7. leta starosti), Lastovici na Derčevi 10 in Palčici na Vodnikovi 2 (za otroke od 2. do 7. leta) bodo ponudili tri programe: celodnevno varstvo in vzgojo (od 5.30 do 16.30), 4- do 6-urni skrajšani program ter popoldansko ali izmenično varstvo (od 12.30 do 20.30 oziroma po dogovoru).

Ravnateljica **Tatjana Prešern** je napovedala, da bodo ob rednih vzgojnih dejavnostih, kakovostni prehrani, igrah in športnih dejavnostih pripravljali tudi pogoste izlete, letovanja, zimovanja, planinski tabor (!), vrtec na snegu, knjižno vzgojo, številne interesne dejavnosti (tuji jeziki, kiparstvo, plesni tečaji, pevski zbor) itd. V novo šolsko leto vpisujejo vsak delavnik od 7. do 15. ure, ob torkih pa do 16. ure.

U. Š.

Emonina trgovina v Mengšu spet odprta

MENGEŠ, 8. aprila – Trgovsko podjetje Emona Merkur je po 33 dnevih spet odprlo samopostrežno trgovino na Blejčevi 9 v Mengšu. V tem času so jo nekoliko razširili, temeljito preuredili in sodobno opremili. S prizidkom so pridobili več kot 171 kvadratnih metrov novih površin, tako da imajo zdaj skoraj 259 kvadratnih metrov skupnega prodajnega prostora. Pred trgovino je še parkirišče za 35 osebnih vozil. Gradbena dela so ioopravili delavci GIP Gradis, vrednost celotne naložbe (uredili so še kotlarno) pa je 820.000 mark.

J. P.

Pojasnilo

V zvezi s člankom v Delu z dne 6. 4. 1993 na 9. strani pod naslovom Ponovili razpis za ravnatelja, avtorja R. B., dajemo naslednji odgovor oziroma pojasnilo: Navedbe iz omenjenega članka, »da postaja omenjena šola na Rozmanovem trgu vse bolj socialni geto« in »da se srečujejo tudi z delovno nedisciplino«, v razpravi na 23. skupnem zasedanju vseh treh zborov skupščine občine Litija dne 1. 4. 1993 niso bile izrečene. To med drugim dokazuje tudi tonski zapis tega zasedanja.

Podpredsednik skupščine občine Litija in predsedujoči na 23. skupnem zasedanju **Nace Šteferl**
in sekretar skupščine in IS ter načelnik oddelka za občo upravo **Marko Godec**

Popravki domžalskega proračuna

Domžalski IS je vendarle sprejel predlog letošnjega občinskega proračuna

DOMŽALE, 8. aprila – Domžalski Izvršni svet je po nepričakovano kratki razpravi na svoji včerajšnji seji le sprejel predlog letošnjega občinskega proračuna. Pri tem je zanimivo, da so vanj s preglasovanjem uvrstili nekatere spremembe, ki so jih predlagali posamezni člani IS, in zavrnili nekatere, za katere se je zavzemal njegov predsednik Tomaž Štebe.

Ni bil sprejet Štebetov predlog (za sprejetje predloga je manjkal en sam glas), po katerem naj bi gradbenemu podjetju Graditelj pomagali z nakupom enega ali dveh stanovanj v domžalski soseski C-15. Za to naj bi iz proračuna zagotovili 10 milijonov tolarjev, in sicer osem milijonov iz postavke pospeševanje gradnje-kreditiranje ter dva milijona iz postavke prenova in revitalizacija.

Temu so se na seji odločno uprli trije člani, ki so menili, da so to temo končali že na proračunski razpravi pred tednom dni ter da denarja za revitalizacijo in posojila ne bi smeli namenjati nakupu nadstandardnih stanovanj. Še zlasti zato, ker bo občini zmanjkalo denarja za nakup bolj potrebnih socialnih stanovanj.

Enako usodo je doživel predlog Borisa Grabrijana, da bi povišali postavko sofinanciranje pospeševanja kmetijskega razvoja s treh na pet milijonov. In to kljub temu, da je Stane Oražem ta predlog podprl, ker bi tako podprli domžalskega hribovskega kmeta, ki ga ni mogoče primerjati z ravninskim v Prekmurju. Prav tako ni bil izglasovan predlog za povišanje prispevka političnim organizacijam. Štebe pa je obljubil dodatni denar, če bo kazalo, da bodo občinske volitve že letos. Končno so se člani IS dogovorili, da bi za krščanski vrtec v Domžalah namenili iz proračuna približno 9,9 milijona tolarjev.

V nadaljevanju seje so ob obravnavi stališč komisije za kadrovska stanovanja, posojila in oddajo poslovnih prostorov zelo kritično razpravljali o javnem zavodu Stanovanjsko-komunalno podjetje Domžale. Podpredsednik IS Matjaž Karlovšek je dejal, da ima občina s tem podjetjem nenehne težave. Vsa njihova poročila so po njegovem prepričanju nepopolna, in to kljub večkratnim zahtevam naj jih dopolnijo, očital jim je, da neupravičeno obrača denar (ali pa ga preliva iz ene dejavnosti v drugo) od najemnin za občinska stanovanja in poslovne prostore . . .

J. P.

V Cekinovem gradu bo revija cvetja

Gardenia pripravlja II. festival cvetja od 16. do 19. aprila – Državno prvenstvo floristov

LJUBLJANA, 8. aprila – Lanski cvetlični festival, ki ga je pripravila ljubljanska Gardenia v želji, da bi v Sloveniji obudili tradicijo cvetnih razstav, je bil zelo odmeven, zato so prireditelji še bolj prizadevno pripravili letošnjega, drugega. Tako kot prvega, bo tudi tega spremljalo državno tekmovanje floristov. Festival bo v Cekinovem gradu od 16. do 19. aprila, državno prvenstvo pa 15. aprila, ko bo zvečer tudi slovesna otvoritev.

Na festivalu bo razstavljalo petnajst uglednih slovenskih cvetličarjev. Gostja iz tujine bo holandska cvetlična zbornica, ki je prevzela okrasitev stopnišča v Cekinovem gradu. Tudi letos bo del razstave namenjen slovesnim pogrinjkom, ki jih pripravljajo ljubljanski hoteli in restavracije. Med njimi bodo razstavljeni tekmovalni cvetni aranžmaji vseh udeležencev drugega državnega prvenstva slovenskih floristov. Z avtorsko razstavo bo sodeloval tudi vrhunski holandski florist Jaques van Heck. Naš znani strokovnjak za cvetje Slavko Zgonc bo festivalsko dogajanje vsako popoldne obogatil s predavanji.

Obiskovalci bodo lahko kupili rezano cvetje, lončnice in cvetličarske pripomočke na posebnih stojnicah pred gradom. Presenečenje bosta cvetlična avtomobila, ki bosta zanimiva demonstracija dosežkov evropske floristike. Od koles do strehe bosta »oblečena« v cvetje. Eden bo razstavljen pred Cekinovim gradom, drugi bo vozil po ljubljanskih ulicah. V soboto, 17. aprila, bo ob 16. uri promenadni koncert Greentown Jazz Banda, v četrtek, soboto in nedeljo ob 20. uri pa bo Ilirija Light pripravila baklado: svetloba sveč in cvetje tvorijo namreč ubrano celoto.

Tekmovalce na državnem prvenstvu floristike bo ocenjevala tričlanska mednarodna komisija iz Slovenije, Nizozemske in Avstrije.

MARINA UČAKAR

Oporniki Lončarske steze še niso nared

Težave pri utrjevanju podpornih zidov – Tla niso tako trdna, kot je najprej kazalo

LJUBLJANA, 8. aprila – Po nekaj več kot letu dni, odkar so stanovalci Lončarske steze 5 opozorili občino Center in mestno komunalno službo, da oporni zid ceste, ki teče nad objektom in njegovim funkcionalnim zemljiščem, razpada, stvari še niso dokončno popravljene. Izvršni svet je februarja lani odobril za izvedbo sanacijskega načrta skoraj dva milijona tolarjev, za izvajalca del pa izbral podjetje CmC Inženiring iz Ljubljane.

Medtem je prišlo do zapletov in nekaterih tehničnih sprememb. Geologi so namreč ugotovili, da je pobočje ogroženo zaradi podzemnih voda, nosilne plasti peščenjaka pa so šele v globini štirih metrov in ne manj, kot so sprva predvidevali. Zaradi tega bodo morali za 32 metrov povečati skupno dolžino sider opornega zidu in za dva metra poglobiti vrtine. Dodatna dela bodo stala 670 tisoč tolarjev; denar pa je občinski izvršni svet v Centru že zagotovil.

D. V.

Prenovljeni Gramexov razstavno-prodajni salon

LJUBLJANA, 8. aprila – Gramex je na Verovškovi ulici 72 odprl obnovljeni razstavno–prodajni salon. V njem bodo prodajali gradbeni material, belo tehniko, akustiko, keramične ploščice in kopalniško opremo. Kot pravijo, imajo v tem salonu največjo ponudbo keramičnih ploščic in kopalniške opreme v Ljubljani, saj je v njem razstavljenih 17 kopalnic.

D. K.

MATERINSKI DOM

Prispevke lahko nakažete na žiro račun Materinski dom, Karunova 16 A, Ljubljana, štev. 50101-603-43533 HVALA!

IZ NAŠIH KRAJEV

Vojka Ravbar v Celju

CELJE, 8. aprila – Kakšni bodo pogoji bodočega sodelovanja Slovenije z drugimi državami ter pomembnejšimi partnerji njenega gospodarskega in zunanjetrgovinskega sodelovanja ter katere bodo bistvene značilnosti novega zakona o zunanji trgovini, bodo teme petkovega pogovora državne sekretarke za ekonomske odnose s tujino mag. Vojke Ravbar z gospodarstveniki celjskega, velenjskega in trboveljskega območja. Posvet se bo začel 9. aprila ob 10. uri v Narodnem domu v Celju. (D. S.)

Otrokom v veselje

CELJE, 8. aprila – Malčki vrtca Anice Černejeve v Čopovi ulici so danes preživeli prijetno dopoldne z Rožnatimi kozlički in prašički v copatkah. Pod tem skupnim naslovom so jim namreč dijakinje tretjega letnika srednje vzgojiteljske šole Gimnazije Center Celje pripravile kolaž štirih pravljic, ki so jih izbrale, delno dramatizirale, plesno in glasbeno ter kostumsko in scenografsko opremile pri rednih urah predmeta plesna vzgoja. Pri tem jih je vešče usmerjala njihova mentorica, samostojna umetnica in koreografinja Ana Vovk-Pezdir in v veliko veselje vseh se je iz štirih pravljic (Kdor izbira, izbirek dobi, Volk in sedem kozličkov, Trije prašički in Muca Copatarica) porodila prisrčna predstava za najmlajše. (I. B.)

Pogrebi

ŽALE: Na ljubljanskih Žalah bodo v petek, 9. aprila, pokopali 90-letnega upokojenca Albina Zalokarja (ob 11. uri), 72-letnega upokojenca Radoslava Rutarja (ob 13. uri), 70-letnega upokojenca Jožeta Zvonarja (ob 15. uri) in 79-letnega upokojenca Viktorja Avblja (ob 16. uri).

VIČ: Na viškem pokopališču bodo ob 12. uri na zadnjo pot pospremili 91-letno upokojenko Frančiško Ravnikar.

ŠENTVID: Na pokopališču v Šentvidu bodo ob 14. uri pokopali 95-letno upokojenko Ivano Rozman. (Š.M.)

Pasivna gimnastika v Zlatem klubu

Pasivna motorna gimnastika v Tivoliju sedem dni v tednu od 10. do 22. ure

LJUBLJANA, 8. aprila – V Zlatem klubu, ki spada v sklop rekreacijskega centra Tivoli, je poleg savne in masaže ter plavanja v tivolskih bazenih obiskovalcem na voljo tudi pasivna motorna gimnastika, ki jo je v dogovoru s klubom uvedla v rekreacijski program zasebnica Srebrena Škrgatič. Te vrste gimnastika je obiskovalcem na razpolago sedem dni v tednu med 10. in 22. uro, cena za enkratni obisk pa je 550 tolarjev. Abonma desetih tretmajev stane 4950 tolarjev, enajstega pa vam podarijo.

Kot pravi podjetna zasebnica, je ena ura razgibavanja na napravah za pasivno gimnastiko enakovredna dvema urama in pol aktivne telovadbe. V Zlatem klubu je še posebno privlačna zato, ker jo je mogoče dopolniti s savnanjem, masažo in plavanjem.

A. L.

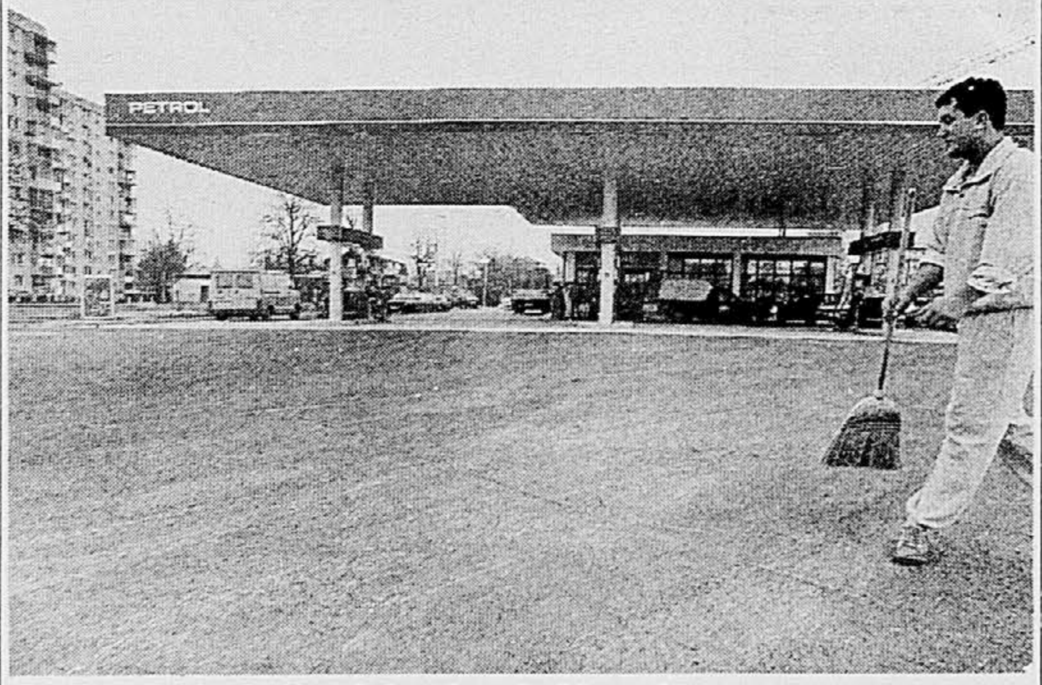

Ob Dunajski odprli sodoben bencinski servis

LJUBLJANA, 8. aprila – Ljubljanski Petrol je nasproti stavbe AMZS ob Dunajski cesti v Ljubljani danes odprl enega svojih najsodobnejših samopostrežnih bencinskih servisov. Na njem lahko ob posebnih otokih s črpalkami za štiri različne vrste goriv hkrati toči bencin ali dizelsko gorivo do 12 voznikov motornih vozil. Zamenjali so ekološko neprimerne bencinske rezervoarje, obnovili stavbo in popestrili tudi trgovsko ponudbo. Črpalka bo za zdaj odprta vsak dan od 6. do 22. ure, na Petrolu pa razmišljajo, da bi še letos delovala nepretrgoma, in sicer namesto črpalke pri nogometnem štadionu Olimpije, ki bi prevzela njen delovni čas. (J. P. , foto: Miško Kranjec)

PISMA BRALCEV

O mrtvih vse dobro, ampak . . .

Ko je beseda o slovenskih državnih institucijah, se sprašujemo, kako je mogoče, da podpisujejo osmrtnice najvišji organi države (Predsednik republike, Državni zbor in Vlada Slovenije) za človekom, ki je bil v času zločinskih procesov po vojni državni tožilec. Kot tožilec na Nagodetovem procesu je tako sodeloval v sklepnih dejanjih rušenja zadnjih ostankov demokracije na Slovenskem, ki smo jih ponovno vzpostavili šele z novo državo.

Z aprilom 1990 (prve svobodne volitve), z ustavno listino (25. julij 1991) in z novo ustavo (23. december 1991) smo na Slovenskem prekinili s psevdopravnim sistemom komunističnega režima. Vendar pa se kljub tem dejanjem, ki so izraz suverene volje slovenskega naroda in vseh državljanov Republike Slovenije na simbolni ravni ohranja kontinuiteta tiste državne tvorbe, ki je bila proti volji Slovencev vključena v Jugoslavijo, v represivni sistem realnega socializma, ta pa je bil v popolnem nasprotju z vsemi sodobnimi načeli evropske pravne civilizacije.

Podobnih pojavov je veliko, a ta je ob tem, da žrtve teh procesov še vedno niso ustrezno rehabilitirane, v nebo vpijoč.

UREDNIŠTVO NOVE REVIJE,
Zanj glavni urednik
Niko Grafenauer

Status quo za črne gradnje

Težko je razumeti, zakaj se je dr. Boris Grabnar v pismih bralcev 1. aprila tako zavzeto lotil poučevanja, kaj naj bi v slovenskem prostoru krajinska arhitektura delala ali naredila. Osnovno sporočilo našega društva v zvezi s problemom črnih gradenj je bilo jasno. Pravni red v prostoru je edino zagotovilo, da bodo slovenske krajine zadržale ali povečale svojo vrednost. Sedanja podoba slovenskega prostora ni plod spontanega razvoja, kot sta morda hotela povedati pisca prvega pisma na to temo in na katero smo replicirali, temveč cele vrste omejitev in pravne regulative, s katerimi so se skozi stoletja opredeljevali odnosi med kmeti in zemljiškimi gospodi, med meščani in vaščani, med vladarjem in podložniki in s katerimi so se v prostoru urejali lastništvo, poselitev, kmetovanje, paša, lov in ribolov, gospodarjenje z gozdovi itd.

Dr. Grabnarja je vznejevoljila naša zahteva, da moramo prostor in njegovo naravnost varovati kjerkoli in v kar največji meri, tudi v »kamnitem svetu«. Naj takoj zapišem: to je temeljna opredelilnica našega strokovnega dela, in reakcija dr. Grabnarja nanjo nas je opozorila na to, koliko moramo še storiti, da bo poklicno poslanstvo krajinske arhitekture bolj znano tudi v javnosti. V lanskem poletju je naša ljubljanska šola za krajinsko arhitekturo gostila pedagoge z drugih evropskih šol in dva predstavnika severnoameriškega združenja pedagogov krajinske arhitekture. Beseda je tekla tudi o poklicni identiteti, o razmerju do urbanizma, stavbne arhitekture, krajinskega kiparstva, regionalnega planiranja in naravovarstva. Škoda, da je bila ta za evropske šole krajinske arhitekture pomembna in v evropskem strokovnem okolju tudi zelo odmevna prireditev tako rekoč neopažena v naših medijih. Take napake v prihodnje ne smemo več narediti.

Popolnoma pravilno je, če besedo arhitektura povezujemo z umnim projektiranjem in urejanjem. Vendar je vsebina krajinskega načrtovanja precej drugačna od drugih oblik tehniškega projektiranja in oblikovanja. Bistvo krajinske arhitekture je mogoče, sicer poenostavljeno, označiti z naslovom knjige škotskega krajinskega arhitekta, profesorja pennsylvanijske univerze, I. McHarga »Design with Nature« (Oblikovati z naravo). Oblikovati naravo pa je nekaj povsem drugega kot projektirati, na primer, stavbo ali mesto. Narava je že tu, lahko jo samo preurejamo, ne moremo je ustvariti. Poleg vsega pa kaže prvobitna narava – divjina najvišjo stopnjo urejenosti. V naravi vlada popoln red. Seveda je težko neposredno primerjati ta red z redom, kot ga dojema človek znotraj svojega kulturnega sistema. Toda urejanje krajine mora vendarle spoštovati prvobitni red narave, to pa pomeni uveljavljati njeno varstvo. Od tod tudi opredelitev krajinskega planiranja kot »kreativnega varovanja« (Creative consservation), ki jo je podala naša kolegica z univerze Technion v Haifi. Pri tem je duhovito povzela starejšo opredelitev Dame Sylvie Crowe, angaleške krajinske arhitektke, ki si je prislužila lordski naslov s svojo dejavnostjo na področju varstva narave in ponovnega ogozdovanja angleškega otoka. In naj tu dodam še eno tuje ime, Američana F. L. Olmsteda, ustvarjalca znamenitega newyorškega Centralnega parka in vrste parkov in javnih zelenih površin v ameriških mestih. Ni samo oče ameriške krajinske arhitekture, je tudi avtor poklicne oznake »krajinska arhitektura« (pred nekaj leti so v ZDA praznovali stoto obletnico, kar je bilo ime uvedeno) in je predvsem eden od začetnikov sodobne naravovarstvene dejavnosti. Kot rojstno letnico te dejavnosti zgodovinski pregledi namreč omenjajo leto 1865, ko je F. L. Olmsted posredoval državnemu zakonodajnemu telesu predlog za zavarovanje Yosemite, območja v Kaliforniji, kot naravnega parka.

Dejavnost krajinske arhitekture je tesno povezana z naravovarstvom, in to ne samo danes, ko je naravovarstvo postalo splošno sprejeta in uveljavljena dejavnost. Varstvo naravnosti je temeljna opredelilnica dejavnosti krajinske arhitekture vse od njenih začetkov v daljnih časih rojevanja človekove civilizacije, ko so si ljudje začeli ograjevati delček narave in ga poimenovati vrt. V pojmu vrta ali, če uporabimo še splošnejši simbol, v pojmu raja – paradiža (pardes je perzijska beseda za park) je skrita naravovarstvena misel.

V stavku, ki je dr. Grabnarju rabil za izhodišče za poduk slovenskim krajinskim arhitektom, sta dve bistveni podrobnosti. Govorimo o »varovanju naravnosti« in govorimo o »varovanju v največji možni meri«. Varovanja torej ne absolutiziramo. V krajini je vrsta dejavnosti, ki so vse razvile lastne oblike projektiranja: cestogradnja, hidrotehnika in nasploh graditeljstvo različnih objektov, pa še kmetijstvo, gozdarstvo, rudarstvo itd. Naloga krajinske arhitekture je usklajevati te dejavnosti v prostoru na način, da bodo v najmanjši možni meri motile naravni red, to pa seveda pomeni, da bomo naravnost prostora varovali v največji možni meri. Naravnosti pa seveda ne razumemo samo kot stanje neke sestavine okolja, temveč kot celoto stanja in procesov, ki potekajo po zakonih narave. Zato se z našim strokovnim delom ne posvečamo samo temu, kar si običajno predstavljamo z besedo krajina, temveč prostoru v celoti, tudi urbanemu in, temu pravzaprav še posebno, razvrednotenemu prostoru industrije, rudarjenja itd. Naše strokovno poslanstvo je v vračanju narave povsod tja, kjer je bila prizadeta, ali v preprečevanju, da bi bila nesmotrno in po nepotrebnem prizadeta ali poškodovana.

Načrtovanje krajine je osnovna oblika našega dela. Toda načrtovanje mora biti prilagojeno pravi naravi problemov. Krajina je živ organizem. Vanjo prihajajo nove razvojne pobude in interesi, iz nje pa tudi odhajajo, hkrati pa v njej narava neprestano teži k svojemu klimaksu. Vse, kar v krajini lahko naredimo, je, da pripravimo ustrezne regulacijske predloge kot popravke drugih sektorskih načrtovanj. Te upoštevajo potrebe in predloge različnih dejavnosti, ki delujejo v krajini in jih skušajo dopolniti ali popraviti, tako da so hkrati upoštevani različni družbeni interesi po prostoru, seveda tudi varstvo naravnega. Sedaj veljavni zakon o urejanju prostora že pozna take oblike načrtovanja. Uvaja na primer krajinsko zasnovo, ki je dolgoročen načrt za urejanje krajine, vendar ne za stoletno obdobje. Temu lahko sledi vrsta podrobnejših načrtov, ki tudi na najnižji izvedbeni ravni opredeljujejo ravnanje z zemljo, reliefom, vodami in rastlinjem – (krajinsko) ureditveni načrti. Najbrž ni treba posebej poudarjati, da je že za pripravo takih načrtov potreben pravni red. Žal je tudi tu dosedanji sistem urejanja prostora močno šepal in to, kar je bilo zapisano v zakonu, ni bilo prav dosledno izvajano. Upamo, da bo novi zakon o urejanju prostora dopolnil sedanjega in da bomo po njem tudi zares delali.

Prof. dr. J. MARUŠIČ,
Društvo krajinskih arhitektov Slovenije, Ljubljana

Operacijske raziskave spet organizirane v Sloveniji

Operacijske raziskave se kot aplikativna znanstvena disciplina v svetu že dolgo uveljavljajo kot sredstvo »trdih prijemov« tako na področju ekonomike kakor tudi organizacije poslovnih procesov, predvsem v podjetju. Njihov znanstveni razvoj se je še posebej okrepil v povojnih letih, saj je bila Slovenija že v letu 1964 vodilna dežela na tleh bivše Jugoslavije tako v raziskovalnem kot tudi pedagoškem in tudi praktičnem pogledu. Izjemno močni optimizacijski postopki te uspešne znanstvene discipline se v današnjem času spajajo s problematiko obvladovanja vse bolj kaotičnih pogojev poslovanja, kar daje tej disciplini še posebno uporabno vrednost v današnjem gospodarskem prostoru Slovenije.

Izziv gospodarskega trenutka v Sloveniji je povezal približno sto visoko izobraženih kadrov v slovenskem prostoru tako, da se je v okviru Slovenskega društva Informatika oblikovala Sekcija za operacijske raziskave, ki v interdisciplinarnem prostoru povezuje vse dosedanje strokovnjake in ljubitelje te strokovne in znanstvene discipline ter omogoča prenašanja prijemov trde ekonomike in trde organizacije v vsakdanjo prakso. Ta sekcija prireja vrsto strokovnih srečanj in publikacij, predvsem pa kontaktne in problemsko orientirane konference z našo gospodarsko operativo, v pripravi pa je tudi simpozij iz operacijskih raziskav, ki bo konec letošnjega novembra v Ljubljani. Njena popularnost sloni predvsem na uspešnem povezovanju vseh strokovnjakov, ki s svojim znanjem prispevajo k uspešnemu gospodarjenju; zato sekcija združuje diplomante različnih fakultet slovenskih univerz. Sekcija ima svoj sedež v Ljubljani, Vožarski pot 12, kjer je tudi sedež Slovenskega društva Informatika. Društvo Informatika svoje dejavnosti uresničuje v več sekcijah in tako omogoča prebujanje, prenos in razvoj najrazličnejših segmentov teoretične in praktične informatike. Na ta način tudi Slovenija zastavlja organizirano potovanje med družino informacijskih družb v sodobnem svetu.

Prof. dr. VILJEM RUPNIK,
predsednik sekcije za organizacijske raziskave Slovenskega društva Informatika, Ljubljana

Slovingate: Odgovor »nedolžnim«

Ob prebiranju odgovora novinarja v polemiki o Slovinu lahko le ugotovimo, kako zelo dobra »pravna« država smo, da morajo take in podobne afere razkrivati in biti na udaru novinarji, ne pa naša pravna država, na katero se nekateri sklicujejo.

Si lahko sploh predstavljamo, koliko je bilo in je še podobnih afer, ki so ostale skrite? In se že dogajajo ob prehodu v »privatizacijo«, ko lahko kradejo le nekateri, ki so pri koritu, delavci pa so na cesti! In lahko verjamemo, da bo tudi to v naši »pravni« državi ostalo skrito! Žalostno, toda resnično! Zakaj imamo toliksen in tako drag državni aparat, ki ga moramo samo vzdrževati?

H. RAJZMAN,
Šomat 10,
Sladki Vrh